

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

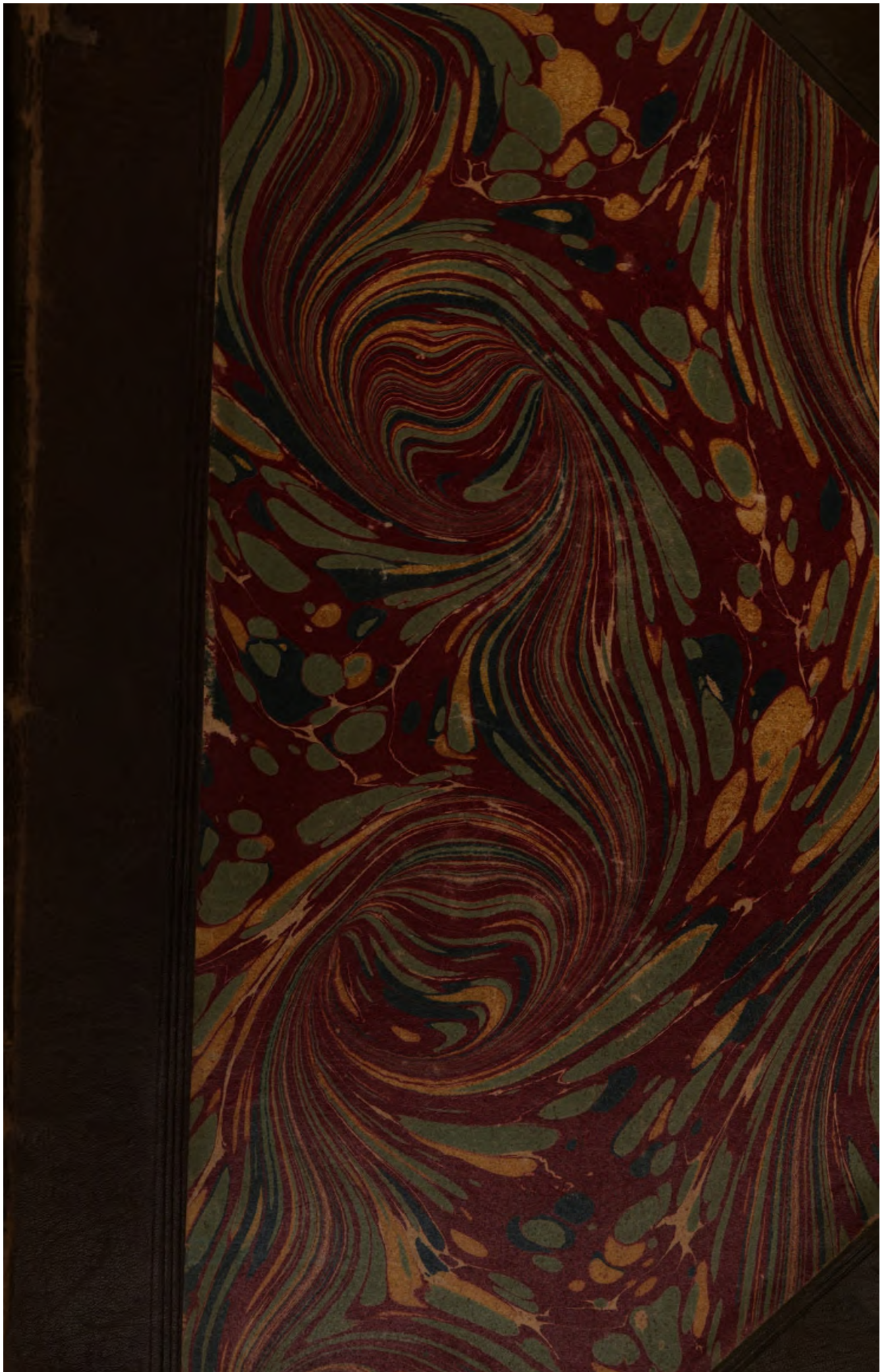
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

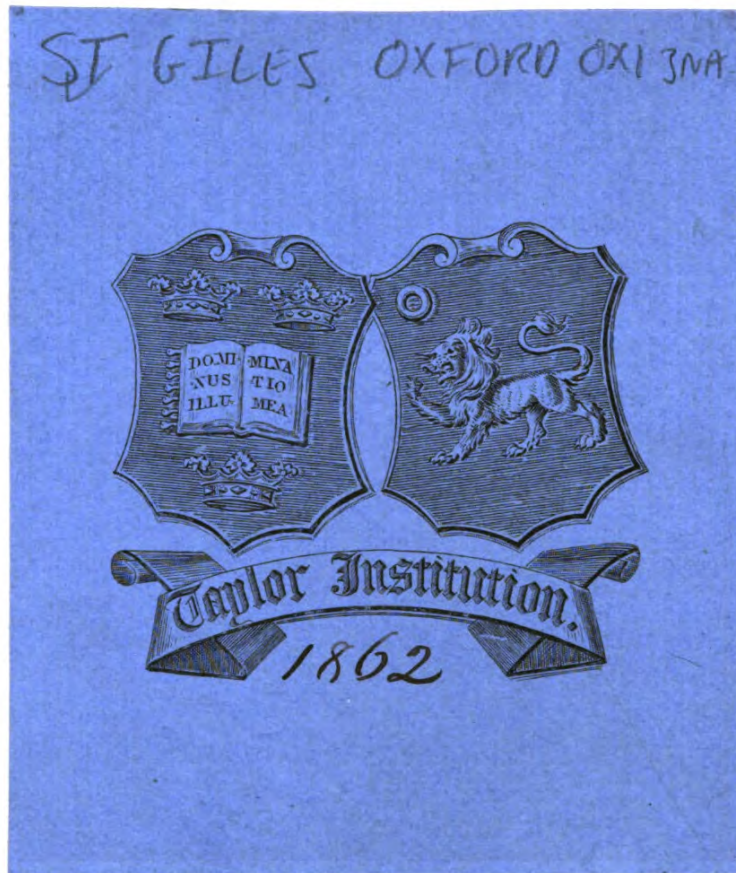

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

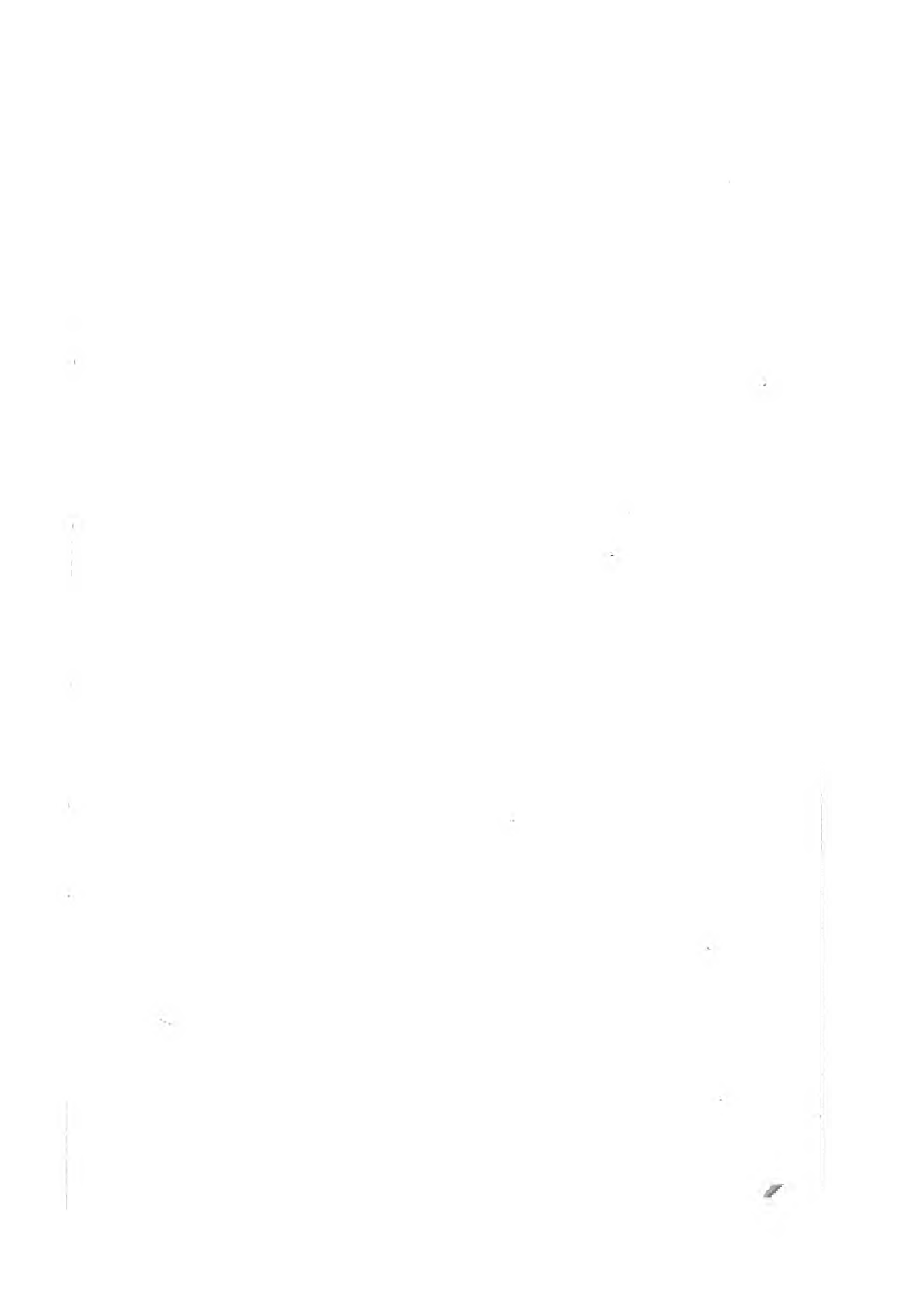
16. f. 18

BEOWULFES BEORH

ELLER

BJOVULFS-DRAPEN,

DET

OLD-ANGELSKE HELTEDIGT,

PAA

GRUND-SPROGET,

VED

NIK. FRED. SEV. GRUNDTVIG.

KIÖBENHAVN 1861

KARL SCHÖNBERGS FORLAG.

LONDON:

JOHN RUSSELL SMITH.

Thieles Bogtrykkeri.

MINDET

OM

ELEFANT-RIDDEREN

J O H A N B Ü L O W

TIL

SANDERUMGAARD

MED

BJOVULFS-DRAPENS SKY TSAAND

TILEGNET!

Beowulf maðelode,
bona Stearceortes:
»for leoda þearfe
ne mæg ic her leng wesan;
hatað heaðomære
hlæw gewyrcean
beorhtne æfter bæle
æt brimes nosan!
Se sceal to ge-myndum
minum leodum
heah hlifian
on Hronesnæsse,
þæt hit sæliðend
syððan haten
Beowulfes Beorh,
þa, þe byrðingas
ofer floda genipu
feorran drifað!
þæt wæs þam gomelan
gingæste word
breost-gehygdum,
ær he bæl cure,
hate heaðo-wylmas;
him of hreðre gewat

Det var Stærkhjorts Banemand,
Bjovulf, Drot i Gotheland,
Saa tog han til Orde:
I, som skifte skal min Arv,
Sørger vel for Folkets Tarv,
Gjører, som jeg gjorde!
Brat har Aske jeg for Been,
Da, I Venner gæve!
Kæmpe-Høi med Bauta-Steen
Over den sig hæve!
Staae den skal paa Roneklint,
Hvor mod Klippen Bølger trindt
Bruse ind fra Dybet;
Kneise skal min Høi ved Hav,
Falde flux i Øie,
Under Navn af Bjovulfs Grav,
Dem, som Bølgen pløie,
Staae for dem til Seile-Tegn,
For mit Folk til Mindes-Hegn,
Synlig i det Fjerne!
Det var Gubbens sidste Ord,
Før til Baál han blegned,
Hjertet brast, og kold til Jord
Gothe-Helten segned,

VI

sawol secean
soðfæstra dom!

Best þæt ge-munde,
mine gefræge,
se þe eall-fela
eald-gesegena
worn gemunde,
wigena bealdor,
Scop Beowulfes,
Scefinga leod;
hlæw he ge-worhte
æfter wines dædum,
in bæl-stede,
beorh þone hean,
micelne and mærne,
swa he manna wæs,
wigend weorð-fullost
wide geond eorðan,
þenden he burh-welan
brucan moste.
Se is wæg-liðendum
wide gesyne,
Beorh Beowulfes,
beorhtost geweorca,
mearcod to ge-mynde,
meaglum wordum!

VII

Legemet i Klippely
Luen vented rolig,
Sjælen søgde over Sky
Ærens faste Bolig!

Ingen bedre kom ihu
Helte-Svanesangen,
Bjovulfs-Drapens Skjald! end du,
Som ved Svane-Vangen,
Rig paa Sagn og skarp i Syn,
Kongelig i Sindet,
Oversaaede med Lyn
Helte-Hædersmindet!
Mageløs var du, som han,
Mens du Skjalde-Livet
Nød i Anglers Odelsland,
Overflødig givet!
Som i Valhal Brage, sad
Du paa Heltegrave,
Mageløst er end dit Kvad
Mellem begge Have,
Ligner mest en Konge-Hal,
Bygt af Bautastene,
Runerne i Tusindtal
Konstig sig forene,
Til at sees over Strand
Hundred Danske Mile,
Klarlig hvor i Daneland
Hrodgar sank til Hvile,

VIII

þær is on þam scennum
sciran goldes,
þurh run-stafas,
rihte gemearcod,
»þæt nu sceal Geataleodum
and Gar-Denum,
sib-gemænum,
and-sacu restan,
inwit-niðas,
þe hie ær drugon,
sceal hring-naca
ofer heaðo bringan
lac and luf-tacen;
ic þa leode wat
ge wið feond ge wið freond
fæste geworhte,
æghwæs untæle
ealde wisan!«

God-fremmendra swylcum
gifeðe bið,
þæt seo Engla-þeod,
þegna-heap ær-god,
seo þe wiccung-dome
wrættum gebunden
for-gyteð and for-gymeð
þisne þe hire God sealde,
wuldres wealdend,
weorðmynda dæl,
on eðel-londe,
oðre siðe,

IX

Til at staves med Bedrift
I de stille Kamre,
Som en herlig Billedskrift
Fra de høie Hamre!

Ristet er vel Runen bedst,
Som ad Danmarks-Side
Peger paa en Folke-Fest
Under Nørrelide,
Hvor neddysses skal al Kiv
Mellem Frænder gilde
I Høinordens Folkeliv
Af den fælles Kilde,
Snekken over Øre-Sund
Budskab immer bringe,
Mest om Hjertets grønne Lund
Og dets gyldne Ringe,
Uden Sorg og Mistillid,
Som i Fredegodes Tid!

Give Gud, at Anglers Æt,
Nu for Norden fremmed,
Mindes maatte Videslet,
Mindes Vane-Hjemmet,
Bryde af den Grændels-Haand
I det Pluddervælske,
Som uddrev med Anglers Aand
Hjerte-Ordet »elske»!
Ja, gid snart vi Svane-Sang
Høre maae fra »Aven»,
Hvori Aanden har sin Gang,
Uden Frygt for Paven!

X

gaste gefysed,
fugle gelicost,
wudu-holt wynlic
willsum gepence
Scede-londum in,
scopas and witan,
hæleða dream,
Dena and Wedera!

Þonne forstes bend,
fæteras onlæteð,
on-windeð wæl-rapas
he þe ge-weald hafað
sæla and mæla,
(þæt is soð Metod!)
fugelas singað,
sunne bewitigað
wuldor-torhtan weder;
þa is winter scacen,
ge-frætwed foldan bearm
fægerlice!
Þa beoð eað-fynde
æt Ida-wealde
tæfla gyldenne
in gærs-tune,
swylce in gear-dægum
dom-fæste ahton
Wodan and Frea,
Welandes laf;
þa is gear gylden

XI

Da skal Fønix-Fugl paany
Fjederhammen love,
Svinge sig med Fart i Sky
Over Vind og Vove,
Med sin Faders brændte Been,
I en Kurv af Blommer,
Synge lydt paa Bøge-Green
Om en Fimbul-Sommer!
Ja, lig Somre tre paa Rad
Nørrelid beskaaret,
Som et Trilling-Bøgeblad,
Dages Gylden-Aaret!
Smelte skal den gamle Sne
Selv paa Jøkuls-Fjelde,
Mødes som Guld-Floder tre
Maalene i Kvælde,
Naar sig gamle Broderskab
Rørt sig selv vedkiender,
Dan og Angul midt paa Hav
Trykke Broder-Hænder,
Medens Heimdals Systre ni,
Øre-Sunds Havfruer,
Dandse syngende forbi
Over Lilje-Tuer,
Kvæde om hin hvide As,
Som paa Himmelbjerget
Har ved mange Timeglas
Grønne Gudhjem værget!
Som Guld-Brikker da i Nord,
Fjælede af Jetten,

XII

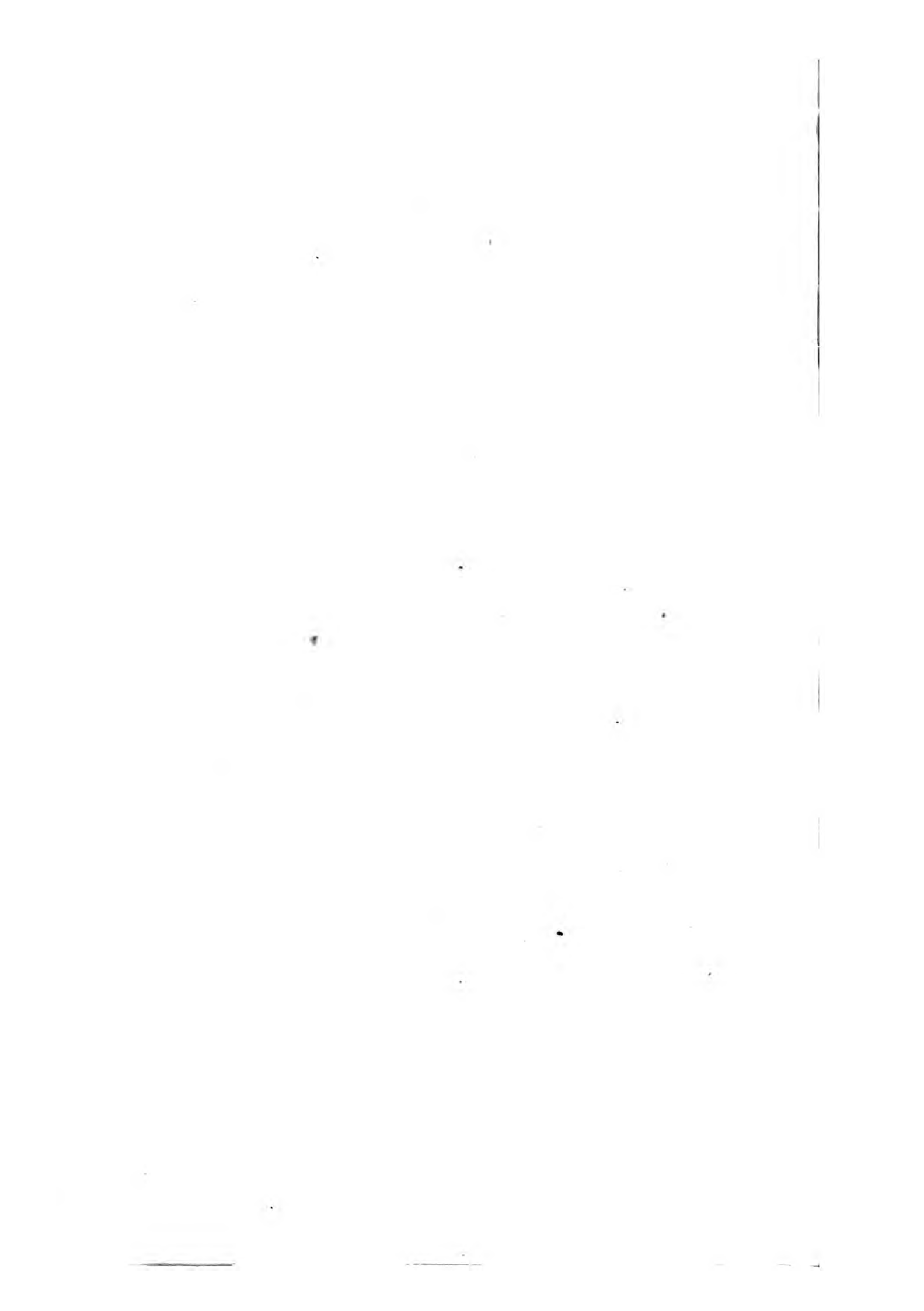
in geardas cumen,
lixed̥ se leoma
ofer landa fela,
fugel feðrum strong,
se is Fenix haten,
weardað his eðel-þyrf,
eall bið geniwad,
feorh and feder-homa,
swa he æt frymðe wæs,
þa hine ærest God
on þone æðelan wong
siger-fæst sette
swegle to-geanes!

XIII

Findes gamle, gyldne Ord
Brat paa Ida-Sletten,
Leges Tavl, som Nornen vil,
Under grønne Linde,
Voves alt paa Lykke-Spil,
Hvori alle vinde!

Fortale og Indledning.

Det er gaaet med Bjovulfs - Drapen ligesom med Høinordens Aand og det tilsvarende Kæmpeliv selv, at de, nedsunkne i Glemsel, naar de, ligesom tilfældigviis, kom for Lyset, syndes at skulle dele Skæbne med de gamle Syvsovere, der, efter nogle Øieblikke med deres gammeldags Penge, Klædedragt og Talemaade at have forskrækket den ny Verden i Hjemmet og mættet dens Nysgierrighed, maatte selv finde sig uskikkede til at leve med den vildfremmede Slægt, tye tilbage til Hulen og lægge sig til at døe for ramme Alvor. Jeg for min Deel har vistnok havt, og har, Gud skee Lov! endnu, anderledes godt Haab om Fremtiden, og tager det altid for en Øineforblindelse, som Penelopes fordum, naar Nordens Aand synes at være blevet Nordens Hjerte fremmed, men derfor fristes jeg saameget mindre til at lægge Dølgemaal paa de tilsyneladende meget afskrækkende Kiendsgierninger fra Nordens Nytaarstid.

Bjovulfs-Drapen, som ikke har Spor af nogen historisk Begivenhed senere end det sjette Aarhundrede, og maa, efter alle Mærker, være over tusind Aar gammel, var ligetil det attende Aarhundredes Be-

XVI

gyndelse saa aldeles forglemt, selv i Hjemmet, som om den aldrig havde været til, og da der end ikke i Middelalderens Krøniker fandtes Kny om den, saa indskrænkede Kundskaben om den sig giennem hele det attende Aarhundrede til, hvad Wanley betroede den lærde Verden*), at der i det brittiske Museum laae et ypperligt angelsaxisk Kvad begravet om den danske Skjoldung Bjovulfs Kamp med nogle svenske Nisse-Konger**).

Da nu denne Angivelse af Bjovulfs-Drapens Indhold var uefterrettelig, saa stod Wanleys Vink aldeles paa Linie med alle de andre Sagn, man har om Kæmpehøie, hvor der skal ligge store Kæmper og store Skatte begravne, som Ingen har seet, men Somme dog siger, de har seet Blaalys over; og dog var det baade for Digtets og for Danmarks Skyld en lykkelig Feiltagelse, thi medens det attende Aarhundredes Boglærde ellers hverken brød sig om Nordens Aand eller om de danske Skjoldunger, saa var dog vor Suhm og Langebek en Undtagelse; saa de gjorde adskillige Forsøg paa at faae det ældgamle Skjoldung-Kvad gravet op og hjemført som Dannefæ, hvad omsider ogsaa forsaavidt lykkedes, at da den lærde Islænder Grim Thorkelin (1791) kom hjem fra sin lange Reise i Storbritannien og Irland, medbragde han hele to Afskrifter af det oldnordiske Heltedigt, og skjøndt de begge var tagne længe efter

---

*) Hiccesii Thesaurus T. III. p. 218 under Mærket: Vitellius A. X. i det brittiske Museums Cottonianske Samling.

**) In hoc libro, qvi Poeseos Anglosaxonicae egregium est exemplum, descripta videntur bella, qvæ Beowulfus quidam Danus ex regia Scyldingorum stirpe ortus, gessit contra Sveciæ regulos.

den store Ildebrand i det brittiske Museum (1731), som ogsaa har bidt mange Mærker i den poetiske Skindbog, saa viser dog den første Afskrift, som er en Eftermaling, at Skindbogen har dengang været endeel mindre smuldret i Kanterne, end da jeg (1829) først fik Fingre i den, og den anden Afskrift med Thorkelins egen Haand, raadede Bod paa Udeladelser og andre grove Feil, som Eftermaleren, vist ganske ubekjendt med Sproget, havde begaaet. Det syndes imidlertid, som ogsaa dette Kæmpeskridt skulde have været unyttigt, thi Suhm døde snart, og skjøndt Geheimeraad Bülov til Sanderumgaard paatog sig at bekoste Udgaven, gik det dog i Langdrag til 1807, da Thorkelins hele Bogsamling brændte ved det Engelske Bombardement, saa man maa sige, at Ild dragen Stærkhjort blev ved at forfølge sin Banemands priselige Eftermæle. Afskrifterne reddedes imidlertid bogstavelig som en Brand af Ilden, og Bülov helmede ikke, før det saakaldte »Skjoldung-Kvad» (De Danorum rebus gestis Sec. III et IV.) udkom, efter fattig Leilighed udmærket stadselig 1815, med en saakaldt latinsk Oversættelse og allehaande lærde Prydelser.

Jeg var dengang i min Ungdomskraft og gjaldt i Nordens Læseverden, om ikke for den fjerde Odin, saa dog for en af den Førstes Præster og Propheter, som gik igien for at kyse Livet af alle den tyske Fornufts oplyste Stillingsmænd herinde, og jeg brændte som et ildsprudende Bjerg af Begiærlighed efter at høre den gamle »Lovtunge» kvæde om Skilfinger, Skjoldunger, Ylfinger og kanskee om selve Aserne; men da jeg ikke forstod et angelsaxisk Ord, og saae paa Timen, at den saakaldte latinske Oversættelse

XVIII

hvert Øieblik blev meningsløs og maatte være splittergal, og da vor Sprogmaster Rask var borte, satte jeg mig i Fortvivlelse til, med de faa og smaa Hjelpemidler, jeg kunde opdrive, at lære Angelsaxisk, og ved saagodt-som at lære hele Digtet udenad, kom jeg snart saavidt, at jeg kunde skielne alle Omridsene og opdage baade Kong Skjolds storladne Ligbegængelse, Sigmund Vol-sung, Sørgespillet med Kong Hredel og hans Sønner Herebeald og Hædcyn, Heltene Hnæf og Hengest, Hrodulf og flere skikkelige Folk, som var forsvundne i Oversættelsen og tildeels lemlæstede i Texten, og da jeg tillige var saa heldig at opdage Kong Higelak hos Gregor fra Tours, saa kunde jeg umuelig bare mig for at gøre en Støi med min Pen, som om Himlen skulde falde ned*). Gamle Thorkelin blev naturligviis smæk-vred, erklærede alle mine Udsættelser for Galskab og paastod, at Sangen om Skjolds Ligbegængelse, som jeg strax gav til Priis, den havde jeg selv digtet, og da Ingen kunde dømme os imellem, førend Rask næste Aar kom hjem, saa regnedes mit Angreb paa Thorkelins angelsaxiske Mesterskab for en af mine store For-brydelser i den lærde Verden. Det fandt imidlertid Geheimeraad Bülov ikke, men fandt saamegen Behag i mit Prøvestykke om Skjolds Ligbegængelse, at han over-talde mig til at love en lignende Fordanskning af hele Digtet, som han gavmild vilde bekoste.

Da nu Rask kom hjem, foreslog han mig, at vi, efterat have giennemgaaet Digtet sammen, skulde udgive det i Fællesskab, saa han besørgede Texten og jeg

---

*) Kiøbenhavns Skilderi 1815. Nr. 60, 63—65. 70—72.

XIX

Oversættelsen, og vi gik rask til Værket, men naaede kun til v. 1843 (i Thorkelins Udgave p. 71) førend Rask tiltraadte sin lange Reise over Sverrig og Rusland til Persien, Ostindien og Ceylon, hvorfra han først 1823 vendte tilbage*). Baade havde jeg imidlertid faaet lidt grammatisk Grund ved Samkvemmet med Sprog-mesteren og ved hans angelsaxiske Grammatik, som snart (1817) udkom i Stokholm, og tillige gjorde Rask, før han reiste, et lille Fremlaan paa et Par Dage af de Thorkelinske Afskrifter, som han selv havde tillaaet, saa nu kunde jeg med bedre Grund**), haabe at indfri mit forvovne Løfte om en rimet Fordanskning af hele Kvadet, som ogsaa virkelig udkom 1820***).

Hervéd meende jeg med Rette at have gjort det Nordiske Heltedigt og Nordens Aand en stor Tjeneste, thi ved at give det forgiemte og forglemte Digt en splinterny og i det hele dog passende Dragt, gav jeg det Indfødsret i Nutiden, som hvis en god Ven havde givet de stakkels gamle Syvsovere nye Klæder, nye Penge og Underviisning i Dagens Talebrug, saa de kunde begaaet sig i den ny Verden; men for det første syndes derved dog saa godt som Intet udrettet, thi selv i Danmark blev Bjovulfs-Drapen i mange Aar kun læst meget lidt uden for mit eget Huus, og skøndt Jakob Grimm roste dens Troskab (i de Göttingske Gelehrte Nachrichten)

---

*) Den mærkeligste Opdagelse, Rask og jeg var lige gode om, var Fitela (Sin - Fjotle), som laae begravet under det meningsløse »wite la.»

**) Om Bjovulfs-Drape. Dannevirke. 1817. B. 2. S. 207—80.

***) Bjovulfs-Drapen. Et Gothisk Heltedigt fra forrige Aartusinde af Angel-Saxisk paa danske Rim, ved Grundtvig.

saa opdagede jeg dog hardtad tredive Aar senere, at hvor nær end Kvadet ligger Gother og Svenskere, havde man dog ikke engang Bjovulfs-Drapen paa det Kongelige Bibliothek i Stokholm. Til det britiske Museum var Drapen vel naaet længe før, men kun derved, at jeg selv bar den derind 1829, da Kong Frederik den Sjette, Høilovlig Ihukommelse, lod mig reise i England til Giennemsyn af angelsaxiske Haandskrifter.

Disse mine Englands-Tog (1829—31) synes nu vel ogsaa at skulle blive frugtesløse baade for Bjovulfs-Drapen og for den Old-Angelske Poesi, thi den ny Udgave af Bjovulf, Cædmon, Exeter-Bogen, Layamon o. s. v., som jeg, efter Tilskyndelse af Black and Young paatog mig at besørge, blev der intet af; men da dog alt dette og mere snart efter begyndte at udkomme ved Engelskmænd, tør jeg saameget mere smigre mig med at have bidraget endeel dertil, saavel ved min personlige Nærværelse i London og Exeter, Oxford og Cambridge, som ved mine forsætlige Drillerier i den »Prospekt«, der skulde have forberedt min Udgave, men aabenbar, ved at gaae Engelskmanden paa Livet, gjorde den umuelig*).

Saaledes udkom da Kembles »Beowulf» (1834-35), der vel vanhældes af mangfoldige Trykfeil og en i det hele daarlig Oversættelse, men har dog en taalelig god Text og en med Flid udarbejdet Ordsamling med Optryk

---

*) Bibliotheca Anglo-Saxonica. Prospectus, and Proposals of a Subscription for a Publication of the most valuable Anglo-Saxon Manuscripts (with a List of Subscribers). London 1831.

baade af Brudstykket om Finsborg, og af den først hos Conybeare trykte og af ham benævnedes »The Traveller's Song»^{*)}), som tjenlige til Digtets Oplysning.

Tyve Aar senere udkom i Engeland Mr. Thorpes Udgave af Heltedigtet med samme Paahæng og en meget taaleligere Oversættelse^{**}), der vist i Engeland gjælder for et Mesterstykke »standard work,» som det var latterligt at ville mestre. Det fandt jeg naturligviis saameget mindre, som Mr. Thorpe, der dog, som Oversætter af Rask's angelsaxiske Grammatik, maa kunne Dansk, altid har behandlet mig som en misundelig Medbeiler, man maatte benytte saa lidt og nedsætte saa meget som mueligt, men det var dog aldrig faldet mig ind paa mine gamle Dage at ville overtrumfe ham med en ny Udgave, hvis ikke nogle yngre Venner havde faaet mit Løfte paa en ny dansk Udgave, der skulde bøde paa den gamle, og havde skaffet mig offentlig Understøttelse dertil.

Under Forberedelsen overraskedes jeg vel af Heltedigtets tyske Udgave ved Grein, som med flittig og selvstændig Benyttelse af alle forhaandenværende Hjælpe-midler øiensynlig har vundet Prisen fra begge de Engelske Udgaver^{***}), og da Tyskeren heller ingenlunde som Engellænderne har enten fortiet eller vraget mine tidligere Oplysninger, saa vilde jeg neppe følt nogen Drift

---

^{*)} Conybeare's »Illustrations of Anglo-Saxon Poetry.» London 1826. p. 9—22.

^{**}) The Anglo-Saxon Poems of Beowulf, The Scop or Gleeman's Tale, and The Fight at Finnesburg, with a literal Translation, Notes, Glossary etc. By Thorpe. Oxford 1855.

^{***}) I »Bibliothek der Angelsächsischen Poesie» og »Dichtungen der Angelsachsen.» B. 1. 1857.

til at maale mig med Grein, hvis han havde givet en særskilt Udgave af Heltedigtet, og hvis det kunde gaaet an saa seent at trække sig tilbage; men jeg saae dog snart, at der ogsaa hos Grein var Mangel nok paa fortroligt Bekiendskab med Høinordens Aand og Tunge-maal, og Misforstand nok af Digtets Indhold, til at jeg, som gammel Ven og Kynding ad begge, maatte kunne give en ny Udgave netop af Heltedigtet umiskienkelige Fortrin. Hvorvidt det nu er lykkedes mig, maa jeg lade Hr. Grein og Efterslægten bedømme, men Flid har jeg ikke sparet, og ligesom jeg gientagne Gange har havt Leilighed til at see den gamle Skindbog efter i Sømmene, saaledes har jeg ogsaa nu bestandig havt de Thorke-linske Afskrifter for Øie, og stræbt at give saa reen en Text og saa gode Oplysninger som mueligt. Da jeg ingen bogstavelig Oversættelse vilde give af Digtet, og da dog selv de Tyske, for ei at tale om de Engelske, Oversættelser vidne om store Feiltagelser, saa har jeg i Indledning og Anmærkninger stræbt at hjælpe Læseren til at forstaae Digtet ligesaa godt som jeg, og det er, som man veed, alt hvad en Udgiver kan gjøre.

Hvad nu Brudstykket om Kampen ved Finsborg angaaer, som er optrykt bagved de engelske Udgaver, men staaer der kun til Stads, misforstaaet og ubenyttet, da optrykte jeg det allerede i Indledningen til Bjovulfs-Drapen 1820, og oplyste dets Sammenhæng med Heltedigtet, og i nærværende Udgave findes det indskudt, omtrent paa rette Sted, men med eget Versetal*).

---

*) Brudstykket er først trykt hos H i c k e s Thes. T. 1. p. 192, efter et Blad i Lambeths (Ærkebispens) Bogsamling, som siden er forkommet, saa vi maae være glade vi fik det, med alle dets Læsefeil og Trykfeil.

Den saakaldte »Traveller's song» eller »Gleeman's Tale» fundet i Exeterbogen*), har jeg derimod ikke kunnet overtale mig til at lade optrykke her som Paa-hæng, thi skiøndt dette Vidsidsmaal tilfældigviis kaster Lysglimt paa Heltedigtet, og ved Linierne om Hrodgar og Hrodulf endog synes at forudsætte det, saa har det dog i sig selv ingen anden Sammenhæng dermed, end et maadeligt Rim med et meget godt paa samme Tunge-maal. Jeg har derfor kun ved Leilighed optrykt de Linier, som give nogen virkelig eller tilsyneladende Op-lysning om Heltedigtets Skikkelser.

Endnu maa jeg anmærke, at Correcturen, saavel- som Eftersynet af allehaande Nyt om »Bjovulf» baade fra Engeland og Tyskland, vilde været mig over Magten, naar ikke min ærede Ven George Stephens Esq. Professor i Engelsk, baade gammelt og nyt, ved vor Høiskole, og min Søn Svend Grundtvig, havde paataget sig Broderparten og staaet mig bi med Raad og Daad.

Maatte nu kun denne ny Udgave bidrage til, at Høinordens Heltedigt blev bedre skattet og flittigere læst, baade her, hvor man alt længe har havt og i Eng-land, hvor man endnu fattes en læselig Oversættelse**).

Saameget om mit Arbeide, der i alt Fald har gjort mig selv endnu bedre bekiendt med Kvadets Sprog og Indhold end jeg var for fyrretyve Aar siden, og det vil

*) Codex Exoniensis. By Thorpe. London 1842. p. 318—27.

**) En saadan skulde jo Wackerbarths været, og ved at vælge jævne Rim istedenfor, som Tyskerne, at bruge Rimstave til Stylter, valgde han den rette Vei, men uden nordisk Aand og Sprog-kundskab kommer man dog ingen Vei med Heltedigtet.

immer have den Fortjeneste at være den første Haand-Udgave, der virkelig kan komme i alle de gode Hænder, som række derefter, og Pennen vender sig da nu til Bjovulfs-Drapen selv, som et Høinordisk Helte-digt fra forrige Aartusinde, ægte nordisk af Aand, saavel som af Indhold og Bygningskonst, og det er unægtelig saa stor en Nyhed og Mærkværdighed i det Nittende Aarhundredes Læseverden, at det blot for sin egen Skyld fortjende langt mere Opmærksomhed hos hele den Gothiske Folke-Kreds end det hidtil har vundet eller kan vinde, førend de nu alle vegne vaagnede eller vaagnende Folke-Aander komme tilrette med Folke-Hjerterne, som den hjemvendte Odysseus med den vel paa den ene Side meget tro, men dog ogsaa paa den anden Side meget mistroiske Penelope.

Hvad der imidlertid giver Bjovulfs-Drapen verdens-historisk og almen-videnskabelig Betydning og Vigtighed, det er dens levende Sammenhæng med de gamle Anglers verdenshistoriske Liv og Virksomhed i det Hele, der vel endnu kun er maadelig oplyst og mindre skattet, allermindst i Engeland selv, men er derfor dog lige store og for Aandens Øine umiskendelige*).

At Anglerne, som, efter deres egne Slægt-Registre, i lige Linie nedstammer fra Odin, som Høinordens Aand, gjorde tilsvarende Kæmpeskridt paa den store

---

*) Hvor haardnakkede Studere-Kamrets Fordomme i denne Henseende er, beviser blandt andet den Kiendsgierning, at min »Haandbog i Middelalderens Historie» fra 1836, hvori jeg blandt andet opmanede det nedmanede Angelske Vidunder, hverken hjemme eller ude af de Høilærde er værdiget mindste Opmærksomhed.

Løbebane, som, ventelig til Verdens Ende, vil være kiendelig paa den nu saakaldte »Protestantiske Christenhed« med alle sine Kirker og Skoler og alle sine folkelige og videnskabelige Fremskridt, i Engeland, Tyskland og Høinorden, det har dog næsten alle Historie-Skrivere skjult for Læse-Verdenen, ved fra Rom at gaae avet om og lade baade Christendommen, boglig Kunst og folkelig Dannelse forplantes til Nord-Tyskland, og saa videre, med Karl den Stores Sværd og hans tolv Jævningers Navne, ligesom Roms hellige Stamtræ, plantet med Røverhaand, havde et Spyd til Rod. Vel kunde Historieskriverne ikke nægte, at Anglerne var de Første i vor Folke-Kreds, som baade christnedes ved Aandens Sværd, som er Guds Ord, og som vovede at gjøre deres Modersmaal til Skriftsprog, længe før Karl den Store gik i Skole hos Alcuin; men at denne »Alcuinus« var Angleren Ælkvin, og at Tyskernes Apostel ikke holdt op at være Angleren Vinfrid, fordi man kaldte ham »Bonifacius«, og at det aabenbar var Anglernes Fortjeneste, at Christendommen forplantedes til Nord-Tyskland og Høinorden paa aandelig Maade, og at Modersmaalet baade i Tyskland og især paa Island blev Skriftsprog, hvorved Grunden blev lagt til hele den aandelige Udvikling, som har fundet Sted og kan finde Sted i Tyskland og Høinorden, see, det er det virkelig lykkedes Historie-Skrivere at skjule baade for sig selv og for deres Læsere giennem mange Aarhundreder, hvorved man da ogsaa har naaet at give den Engelske, Saxiske og Høinordiske Reformation Udseende af en aandløs Revolution, skjøndt den aabenbar er en

aandelig Fornyelse og Opvækkelse af den i England, Nord-Tyskland og Høinorden oprindelige, med Folke-Aanden og Folke-Hjernerne overensstemmende Prædiken, Sang og Skrift paa Modersmaalet.

Hvad der gjorde denne Forkludring af Kirkens, Skolens og Folkelivens Historie muelig, det var jo aabenbar den saakaldte Angel-Saxiske Literaturs voldsomme Afbrydelse og hardtad fuldstændige Udryddelse under det Normanniske Aag i England fra det Ellefte til det Fjortende Aarhundrede; thi kun derved blev det mueligt, at man selv midt i England, med Gibbon og Hume, kunde indbilde sig, at Kædmunds og Bedas og Ealdhelms, Ælfreds og Ædelstens Tankegang og Tungemaal hørde til det raaeste Barbari, hvorfra Villum Bastard med sit gode Sværd, og hans Franske Bisper og Abbeder med deres Pluddervælsk, først begyndte at udfrie de stakkels Angler.

Vistnok kunde og skulde den Islandske Literatur paa Modersmaalet, fra det Tolvte til det Femtende Aarhundrede, have viist Historie-Skriverne, at de var kommet paa gale Veie, og have drevet dem tilbage til den Angelske Prædiken, Sang og Skrift paa Modersmaalet, hvoraf den Islandske Dannelse og boglige Konst maatte være frembragt eller dog fremkaldt; men deels forblev den Islandske Literatur længe ligesaa ubekendt som den Angelske, hvor man skrev Verdens-Historier, og deels er Studere-Kamrets Nisser de meest haardnakkede af alle, saa at selv naar man vil flygte fra dem, stikke de midt paa Veien Hovedet ud imellem Boghylderne og hvæser, »vi

XXVII

flytter«. Selv nu derfor, da Eddaerne er oversat paa Fransk, maaskee endog paa Italiensk, og da den Islandske Literatur har hævdet sig en Plads i alle verdenshistoriske Bogsamlinger, selv nu, saa længe efter at min Haandbog i Middelalderens Historie er kommet for Lyset, vil det, ikke mindst i Engeland selv, koste Kamp og Møie, før Verdens-Historiens Haandskrivere, selv med det halve Øie, som er alt hvad de laane ubehagelige Opdagelser, nødes til at see, og under Mund-Krampe nødes til med Pennen at bekiende, at de har gaaet i Taaget.

Det er derfor efter Omstændighederne intet Ænder, skjøndt det kun er forklarligt af »den sorte Død« med Blækhushus-Graven i Aandens Rige, at selv Bjovulfs-Drapen har behøvet mere end en Menneske-Alder til at aftvinge det lærde Europa lidt Opmærksomhed baade paa sig selv og paa den Angelske Literatur i det Hele, men da den dog har naaet det og har allerede draget baade Kædmunds Sangværk og Anglernes Postil, Exeter-Bogens blandede Digte og Layamons Rim-Krønike heelt eller halvt op af Graven, saa er Heltedigtets Redning, som en Brand af Ilden, aabenbar en Bladvending i Literaturens Historie, og et Forvarsel for en tilsvarende Bladvending i Verdens-Historien, som alle Aander, hvad de end ellers kan have enten paa Tunge eller bag Øre, maa hilse med Høisang, da det er klart, at Folke-Livet, hvad man saa end vil bruge eller misbruge det til, først bliver brugeligt, naar det vaagner og reiser sig paa Modersmaalet i Folke-Aandens Kraft!

XXVIII

At nu Bjovulfs-Drapen ingenlunde har været det eneste større Kvad af Anguls Skjalde, hvori de stræbde at forbinde og bevare deres folkelige Oldsagn, det kunde man vel slutte sig til fra det Eneste, der nogenlunde heelt og holdent naaede til os, thi ethvert saadant Mesterstykke forudsætter og fremkalder altid endeel baade Svendestykker og Drengestykker i samme Retning, saa det store Digt paa Modersmaalet, som efter et samtidigt Vidnesbyrd, blandt andet ved sit kiønne Bind og glimrende Forbogstav, lokkede Kong Alfred i sin Barndom til at stave og lægge samme, behøvede vist ikke at have været Bjovulfs-Drapen, især da vi har samme Hjemmel for, at Alfred, før han kunde læse, havde blot ved Hørelsen indpræntet sig mange angelske Digte i sin Hukommelse;*) men de Brudstykker af et andet større angelsk Digt, som man nys saa uventet fandt paa det Kongelige Bibliothek her i Kiøbenhavn, maa dog overbevise selv den meest haardnakkede Tvivler om, at Bjovulfs-Drapen ikke har været enestaaende, men i det mindste havt en ganske mærkelig Valders-Kvide ved Siden ad sig,**) thi skiondt jeg ikke her kan udbrede mig over disse baade smaa og dunkle, men høist mærkværdige Brudstykker, staaer det dog klart for mig, at de har tilhørt et stort og blomstrende angelsk Kvad, som ventelig var Kilden til det Latinske Digt i classisk Stil om Valders Flugt med Hildigun fra Hunnekongen Atles

---

*) Alfreds Levnets-Beskrivelse af Asser i Monumenta Britanniae. 1848. Vol. I. p. 473—74.

**) Disse Brudstykker er allerede med største Omhu udgivne af Professor G. Stephens under Titel: Two Leaves of King Waldere's Lay. By George Stephens, Esq. Cheapinghaven and London. 1860.

Gaard og hans Kamp underveis med Gunnar Gjukung (Gudhere), som vilde røve hans Skatte.*)

At der imidlertid mellem de større angelske Saga-Kvad i det høieste kun i Valders-Kviden har været et Sidestykke til Bjovulfs-Drapen, omtrent paa samme Maade, som Odysseen er et Sidestykke til Iliaden, det slutter jeg ikke blot af Heltedigtets udmærkede Beskaffenhed, men ogsaa af den gamle Bog-Historie, der ei engang hos Grækerne lader os formode noget Sidestykke til de Homeriske Digte, hvoraf det ene besynger det folkelige Storværk og det andet den længe savnede og hardtad opgivne Folke-Helts Hjemreise og Hjemkomst. Vel kan og vil det sagtens synes de classiske Lærde ikke blot latterligt, men hardtad bespotteligt, at nævne Bjovulfs-Drapen og Valders-Kviden ud i eet Aandedræt med Iliaden og Odysseen; men deels skulde Classikerne, som har været nærved at sætte den poetisk usle Æneide over den mangeløse Iliade, helst tie stille, og deels er her hverken Tanke eller Tale om nogen Sammenligning eller Sammenstilling af de Græske og Gothiske Konstværker, men kun Vink om, at de Angelske Heltedigte betegne omtrent samme Trin af poetisk Udvikling som de Græske, og saalidt som Høinordens Aand vil maale sig med Grækenlands i kvindelig Skønhed, Klarhed eller Smag, saavist hævder den sig dog ved mandig Storhed, Reenhed og Dybsindighed sin Hædersplads ved Græker-Aandens Side, og leer kun ad Latin-Skolens clas-

---

*) Af det latinske Digt har jeg kun seet Fischers Udgave fra 1780 under Titelen: *De prima expeditione Attilæ et de rebus gestis Waltherii.* (Om Atles første Tog og om Valders Bedrifter.)

siske Afguder, som et overflødigt Beviis paa Stilemage-riets Aandløshed. Bjovulfs-Drapens Skjald har nemlig ingenlunde villet nøies med at forbinde enkelte Optrin af Nordens Kæmpeliv fra Skjold til Rolf og fra den gamle Hrædel til den unge Viglaf, men har indvævet sine Danske og Gothiske Oldsagn, om ikke smagfuldt, saa dog snildt nok i Heltens storladne Æventyr, saa hele det Góthiske Kæmpeliv med dets Ragnarok speiler sig deri langt fuldere og klarere end i Stærkoddens Rimkrønike og Volsungernes Sørgespil, hvoraf den første maa være Dansk og det andet Vildgothisk Arbeide. *)

Der er nemlig to Kæmpeværker, som Gothe-Folket især har prøvet sine Kræfter paa, det ene Opvækkelsen af det indslumrede Heltemod og det andet Hevn over Rovgierrigheden, som har ranet al Verdens Herlighed, hvad klarest lader sig fremstille under Billedet af en Valkyrie i Dødsdvale og Kampen med en Ild-Drage, som ruger over en umaadelig stor Gulddyng, hvorom derfor ogsaa Volsung-Kviden dreier sig, men sært forvirret af den Tyske Romantik, der, som Niflungs-Kvadet (Lied der Niebelungen) lærer os, har stræbt at flytte det store Brændpunkt fra Storværkerne til Kvinderne (Brynhild og Krimhild), der, som rasende Medbeilerinder, drages om Helten. Sin Konst

---

*) Af Rimkrøniken om Stærkodder, Storværks Søn har vi vel kun et forgjort Brudstykke i Saxos Latinske Vers, men kan dog af Sagnet gætte os til Gangen, og i de Eddiske Volsung-Kvider seer vi tydelig Brudstykkerne af den stolteste Gothiske Bygning, man kan tænke sig.

og Smag skal nu vistnok den gamle Shakspear lige-
saalidt som den Unge rose sig af, thi den søvndyssede
Valkyrie bliver hos ham, hardtad ligesom i den Danske
Rimkrønike, til fordrukne, snorkende Leire-Kæmper,
og Heltens æventyrlige Kamp med Trolden, som
kaster Søvn paa Kæmperne, og med Ild-Dragen, som
ruger over Helte-Guldet, savner al poetisk Forbin-
delse, ja, for en Feils Skyld maa Bjovulf brydes baade
med Grændel og hans Moder, og faaer kun Utak af
Skjalden for sin Dødskamp med Stærkhjort; men
Kæmpeskjalden trodser kiækt alle Udsættelser paa sit
Arbeide med sit Falkesyn og sit Løvebrøl. Medens
han nemlig løfter sin Gothe-Helt til Skyerne høit
baade over Hermod og Volsungen, og stiller Stor-
værkerne i deres rette baade historiske og poetiske Følge
og Forhold, saa seer han dog godt, at ogsaa hans Gothe-
Helt, som vil gaae for Thor og fælde Midgaards-Ormen
for tidlig, gaaer paa vilde Veie, og spilder igrunden sin
mageløse Styrke, saa hverken kan han vække Helte-
modet, end ikke i sin egen Gaard, eller frelse Hræd-
linger eller Vægmondinger fra Undergang, saa
Drage-Guldet er til ingen Nytte, men maa graves
ned igien med ham til Rov for Dragens Datter. Netop
saaledes gik det jo med Gothernes verdensberømte Kamp
for at vække Nordens Valkyrie i Hjemmet og fravriste
den Romerske Drage sit Rov, saa den Angelske
Helteskjald havde ligesaa god Grund til at bryde alle
Konstens Regler, som Uffe til at sprænge sin Brynie, og
han har brugt sit Sværd ligesaa godt som Uffe sit Skræp,
og Bjovulf det gamle Jettesværd, der begge, ligesom
hans, var afbrugt med det samme. Sammenlignes endelig

Skjaldens med Heltens Bedrifter, da finder vi ogsaa derved en slaaende Lighed, thi det Angelske Skjaldskab, som han vilde fornye, forældedes ligefuldt til det uddøde, og de Nordiske Oldsagn, som han vilde ud-rive af Glemsel, sank strax saa dybt tilbage deri, at vi kunde fristes til at tænke, de havde aldrig været til uden i hans Hjerne, naar ikke de uforglemmelige Navne: Hermod, Volsung, Skjold og Rolf forbød det, og naar ikke de Frankiske Aarbøger ovenikiøbet gjorde os den uventede Tjeneste at bevidne ikke blot de reent forglemte Gothiske Kongesagns men Gothe-Kongen Higelaks virkelige Tilværelse.

Herved mindes vi kraftig om Bjovulfs-Drapens sagn-historiske Værd og Vægt, men førend vi gaaer ind paa den nærmere Betragtning heraf, maae vi dog endnu et Øieblik dvæle ved dens æventyrlige eller saakaldte mythiske Vilkaar. Disse har jeg vel alt stræbt at oplyse ved at pege paa Bjovulf som en hverken meer eller mindre mythisk Personlighed end Volsungen Sigurd Fofnersbane, Stærkodder, Storværks Søn, eller Peliden Akilleus i Iliaden, thi skiøndt vi hverken har hørt, at Bjovulf som Sigurd skulde stamme fra Odin, eller, som Stærkodder være Hærfaders Fostersøn, eller, som Akilleus have en Havfrue til Moder, saa viser dog hans Tredivemands-Styrke, hans Svømning over Østersøen, saavel som hans Dykke-Konst i Troldekiær, at han ikke kan have været af lavere Byrd. Dette har imidlertid syntes Engelskmændene enten for sært eller for lidt, saa de har endelig villet gjøre Bjovulf enten til Thor eller til en anden tysk eller nordisk Afgud, uden at ændse, at

Bjovulfs-Drापens Skjald, som vidste godt hvad han gjorde, i saa Fald vilde holdt sit Kvad ligesaa reent for hans, som for Odins, Thors og Freias Navne, der i alt Fald laae ham meget nærmere.

Man maa nemlig ikke tænke, at det var med de old-angelske Skjalde, som med de ny-engelske Digtere, at Nordens Gudenavne kun var dem bekiendte fra Slægtregistrene og Ugedagene, thi baade Vøluspaa, Havamaal og de fleste Eddiske Kvad maa være Angelsk Arbeide, og det er desuden sikkert nok, at Bjovulfs-Drापen, der skyer de gamle Gude-Navne, forudsætter dog ligefuldt gamle Gude-Sange, og staaer netop paa samme mythiske Trappetrin som Iliaden, der leger med Guderne.

Det er vistnok sært, at Helten har faaet et aldeles ubekiendt Navn, men det vilde være lige sært, hvad saa end Navnet skulde betyde, og vi giætter derfor vist med Rette paa, at »Bjovulf« kun er en Angelsk Forskrivelse af »Bodulf«, der paa Angelsk skulde skrives »Beadowulf«, ligesom »Starkaðr« aabenbar er en Islandsk Forskrivelse af »Stærkodder«, og jeg vil lægge til, at ligesom Islænderne har taget »Bjarkes« Tilnavn »Bodvar« for hans Egennavn, saaledes har sagtens Anglerne ogsaa taget den gamle Gothe-Helts Tilnavn for hans Egennavn eller dog foretrukket det i Kvad, medens hans bekiendte Navn spores i »Hererik«, som han V. 2345 og 4406 synes at blive kaldt. I saa Fald vilde vi Nordfarer møde en gammel Bekiendt, Gothekongen Heidrek, som Anglerne kaldte »Heaðoric«, og da han i Fredegods-Sagnet hos Saxe smelter sammen med Erik Kæmpevækker, kunde det Hele poetisk afrundes.

Dog, dette er endnu kun en ganske løs Giætning, medens vi nødvendig maa komme til den Slutning, at naar de Gothiske Oldsagn om Kong Hrædel og hans Æt er ægte, da maa Bjovulf, trods sit sære Navn og sin æventyrlige Skikkelse, ogsaa nyde godt deraf, uden at hans Tredivemands-Styrke maa komme ham mere til Eftertale end Stærkodders tre Par Arme og tre Aarhundreders Alder, der kun er dem skiænkede som mythiske Stillings-Mænd for hele Gothe-Stammen.

Hermed vende vi os til Bjovulfs-Drapens Sammenhæng med Høinordens Sagn-Historie, som vi finder den i Islandske Kilde-Skrifter og i Saxe Runemesters Danmarks-Krønike, og heri gjør den en Vending og tænder et Lys, som vi aldrig turde ventet, ved at pege paa Gothe-Kongen Higelaks (Hugleiks) Søtog til Frisland, og hans Fald i Kampen med Hetvarer og de Merovingiske Franker; thi da vi hos Gregor fra Tours og i andre Frankiske Aarbøger finder dette Tog og dette Nederlag udtrykkelig omtalt, som en Mærkværdighed fra Merovingen Theudeberts (Thjodverds) Dage i Begyndelsen af det sjette Aarhundrede, saa har vi derved faaet et Fodfæste midt i de bølgende Oldsagn, hvorved vi ordenlig kan faae sikker Gang i dem*). At nemlig Frankerne har forskrevet Kong Higelaks Navn og kaldt ham »Dansk«, og at de kaldte »Hetvarerne« Attuarier, det er, efter alle Kyn- diges Dom, netop Borgen for Beretningens Ægthed, og da Bjovulfs-Drapen klarlig gjør Kong Higelak samtidig med Hrodgar og Hrodulf (Saxes og Islændernes

*) Merovingerne opdagede jeg først 1841. See »Brage og Idun.« IV, 494. 497. 509.

Ro og Rolf) i Danmark, ja, fører os derhos et halvt Aarhundrede tilbage til Halvdan og den verdensberømte Hengest, saa har Nordens Oldsagn derved vundet Borgerret i Verdens-Historien. Vel har Bjovulfs-Drapens Engelske Udgivere faaet den Nykke at benægte Eenheden af Anglernes Hrodgar og Islændernes Hroar, og vil ikke engang ret kiendes ved deres egen Hengest, men beviser det noget, da er det kun, hvor nær Anglerne have været ved at drikke hele deres Nordiske Arvegods op i Franske Vine, saa at, hvis vi ikke, til Giengiæld for mange gamle og store Tjenester, havde reddet Bjovulfs-Drapen til dem, som en Brand af Ilden, da var den sagtens gaaet fløiten med alt det Andet. Ligesom nemlig Anglernes »Hrodgar« og »Hrodulf« aabenbar er de samme Navne som Islændernes »Hroar« og »Hrolf«, saaledes er Islændernes Hroar og Helge, ligesaavel som Anglernes Hrodgar og Halga, Sønner ad Halvdan Skjoldung, saa det vilde være et uhørt Tilfælde, om de intet skulde have med hinanden at giøre.

Udenlandske Sagnkyndinger maae derimod vistnok studse ved, at Bjovulfs-Drapens Gothiske Kong Higelak med hans Fader Hrædel, samt alle Hrædlinger, og deres mærkværdige Sammenstød med de Svenske Skilfinger, ikke har efterladt sig mindste Spor i vor ellers saa rige Sagn-Kreds, men skulde det vække Tvivl om noget, da kunde det jo dog aldrig være om Ægtheden af de Sagn, vi spore hos os selv, men kun om de hidtil Ubekjendte, og da nu netop disse Gothiske Sagns Ægthed er godtgjort af de Fremmede, saa tjener det netop til at bestyrke Ægtheden af de Øvrige, og vi, som veed, at alle de Gothiske og Svenske Oldsagn vilde være

forgaaede, dersom ikke Bjovulfs-Drापens Skjald, Saxe og Snorre havde reddet enkelte af dem, vi forundre os kun over dette, og ikke over, at alle Hrædlinger og Vægmundinger maae takke Angel-Skjalden og Gregor fra Tours for deres priselige Eftermæle. Ogsaa herved stadfæstes Havamaalets bekiendte Udbrud:

Sjelden Bauta-Stene
 Stande ved Adelvei,
 Reiser dem ei Søn efter Fader;

thi det samme giælder aabenbar om Oldsagn, som glemmes i Hjemmet.

Mellem de os i Høinorden velbekiendte Oldsagn, som Bjovulfs-Drापen spiller paa, er nu Vølunds og Volsungernes de mest iøinefaldende, men herved maa dog bemærkes, at det er først seent opdaget, at Bjovulfs-Drापen ikke, som jeg selv har udspreedt, tilskriver Sigmund Volsung den Drage-Kamp, der, baade efter Nordiske og Tyske Oldsagn, tilhører hans verdensberømte Søn: Sigurd Fofnersbane (Niflungs-Kvidens Siegfried), og at man af Bjovulfs-Drापen ei kunde seet, om Anglerne havde Vølunds-Sagnet tilfælles med os, eller blot, som hele den Gothiske Folke-Kreds, Vølunds-Navnet paa den Nordiske Dædalos eller Konst-Fader. Dette lærde vi nemlig først af Exeter-Bogen, hvor vi fandt de to mærkelige Vers af Anglernes Taalmodigheds-Vise:

Wéland him be wurman
 wræces cunnade,
 an-hydig eorl,
 earfoða dreág,
 hæfde tó gesiððe

XXXVII

sorge and longað,
 winter-cealde wræce,
 weán oft on-fond,
 siððan hine Níðhad
 on néde legde
 swoncre seono-bende
 on syllan mon.
 þæs ofer-eode,
 þisses swá mæg. *)
 Beadohilde ne wæs
 hyre bróðra deað
 on sefan swá sár,
 swá hyre sylfre þing,
 þæt heó gearolice
 on-gieten hæfde,
 þæt heó eácen wæs,
 æfre ne meahte
 þriste ge-þencan,
 hú ymb þæt sceolde.
 þæs ofer-eode,
 þisses swá mæg.

Hvad der nemlig end heri falder os uforstaaeligt, saa er det dog klart, at Anglerne har havt det samme Vølunds - Sagn, som ellers kun findes i den Eddiske Vølunds - Kvide, hvor vi finder Vølunds-Bøddelen Nidhad baade som Nidad og Nidud, hans Sønner, som

---

*) For »be wurman« maae vi læse »bemurnand«; ofer-eode af »ofer-gangan« maa forstaaes ligesom det Danske »gaae over«, i Talemaaderne: Uveiret, Smerten, Ulykken gik over, blev forvundet; istedenfor »on néde« maae vi læse »on níðe« og forstaae det Følgende om den Lemlæstelse, som lammede Vølund.

XXXVIII

Vølund hevnedede sig paa, og hans Datter Bødvild, som Vølund daarede.*)

Hvad nu Volsungens berømte Drage-Kamp og Guld-Gæving angaaer, da afviger Bjovulfs-Drapen klarlig fra Edda-Kviderne og Volsung-Sage deri, at den ikke lader ham ride til og fra Valpladsen paa Sleipner-Føllet Grane, men fører ham frem og tilbage paa Lykke-Skibet, som man seer V. 1784—87.

sæ-bát gehleód,
bær on bearm scipes
beorhte frætwa
Wælses eafera;

og da »eafera« sædvanlig betyder »Søn«, synes Daaden jo virkelig her at tillægges Sigmund, men da »eafera« dog ganske svarer til vores »Afkø«, lader det sig ogsaa forstaae om enhver Volsung, og da nu Skjalden siger, at Sigmund havde Fjotle (Fitela) med sig ved al sin Bedrift, men at Fjotle var ikke med ved Drage-Kampen, saa var det aabenbar overilet at sigte Angel-Skjalden for at ville berøve Sigurd Fofnersbane hans Tilnavn og mageløse Priis fra Østersøen til Middelhavet. Alt vel overveiet, maae vi derfor meget mere antage, at Skjalden netop har villet tilskrive Sigmund-Sønnen det mageløse Størværk, ved V. 1762—1771:

---

*) Efter mine Tanker maa endog den Islandske Vølunds-Kvide være en Oversættelse fra Angelsk; thi kun deraf kan det, efter mit Skøn, komme, baade at der næsten lige saa tit læses »Nipaðr« som »Nipuðr«, at »Beadohild« er forskrevet til »Bøðvildr«, at der findes det reent Angelske Ord »jarknasteinar« og at endelig »hrósa« kun giver Mening, naar det tages for det Angelske »hreósan«.

XXXIX

Sigemunde gesprong
æfter deáð-dæge
dóm unlytel,
syððan wíges-heard
wyrn ácwealde,
hordes hyrde,
he under hárne stán
æðelinges bearn
ána genéðde
frécne dæde.

Ved »æðelinges bearn« skal vi nemlig tænke paa »Sigmunds Søn«, som gjorde sin Fader Ære i hans Grav, og ventelig har for »syððan wíges-heard«, hvor Navnet nu fattes, enten staaet »Sigeþferð wíges-heard« eller »syððan Wælsing wíges-heard«.

Da det hos os er sædvanligt at slaae »Volsunger« og »Ylfinger« sammen, som een og samme Slægt med to Slægt-Navne, saa maa det med Flid anmærkes, at Bjovulfs-Drapen umiskienkelig skiller sine »Vylfinger« fra »Volsunger« og betegner dem som et Nabofolk til Gother og Danskere, saa de rimeligviis maa søges i Norge, hvor da ogsaa, efter Saxe, Erik den Veltalende (Eiríkr inn málsþaki) havde hjemme, om hvem vi læser i »Skalda«, at han var af »Ylfing-Slægten«^{*)}. Da nu, saavidt jeg veed, hele Sammenblandingen af Volsunger og Ylfinger, som Skalda ligefrem modsætter sig, ene beroer paa et løst henkastet Ord i Fortalen

---

^{*)} Snorres Edda (i Rasks Udgave S. 192—93), hvor Ylfinger og Volsunger ogsaa klarlig adskilles.

til en Edda-Sang*), saa bør den agtes for død og magtesløs, om der end ikke skulde opdages flere Spor af Ylfingernes Idrætter, eller af den Heaðolaf Ylfing, som, efter Bjovulfs-Drapen, fældedes af Vægmundingen Egthjov og maatte bødes for i dyre Domme.

Endnu een gammel Bekiendt fra den mythiske eller episke Tid møder vi i Bjovulfs-Drapen, nemlig Hermod, thi, skjøndt her spilles paa et Hermod-Sagn, som vi ikke kiender, er der dog ingen Grund til at skille Bjovulfs-Drapens Hermod fra ham, der spiller en udmærket Rolle i **Balder-Sagnet**, og som har sin faste Plads paa de Angelske Stamtavler, mellem Odins Forfædre, hvorved han endogsaa er smuttet ind i Gylfe-Legens berygtede Fortale**). Hvis ikke den eddiske Hyndle-Sang skulde være Angelsk Arbeide, maae vi dog ogsaa i vort Norden have havt Sagn om Hermod som Helt, siden han der stilles ved Siden ad Sigmund Volsung, naar det hedder om Odin:

Gaf hann Hermóði
hjálm ok brynju,
en Sigmundi
sverð at þiggja***).

Det Angelske Sagn, seer vi for Resten, har fremstillet Hermod som en af de berømteste Kæmper i Skjoldungernes ældste Gaard, men som Lykken gjorde

---

*) Den ældre (Sæmunds) Edda (i Munchs Udgave) S. 89. Sammensteds S. 88 synes Skjalden at henføre Ylfinger til »Gylfe.»

**) Snorres Edda (Rasks Udgave) S. 13.

***) Sæmunds Edda (Munchs Udgave) S. 67, men vistnok har Hyndlas Sang saamange os fremmede Navne, at den sagtens har hjemme hos Anglerne.

overmodig og grusom, og forlod ham derpaa aldeles, saa han faldt i Jettevold og fik en ynkelig Ende, saameget ynkeligere, som Haabet om hans Søn ogsaa skuffedes, hvorved vi bagvendt mindes om det »Hel-Rid» som er den nordiske Hermods mythiske Bedrift. Endelig finde vi i Hakonsmaal Hermod udgaaende fra Valhal, Haand i Haand med Brage, og vil vi see andet deri end et Vindæg af »Eivind Skaldaspilder» da maae vi derved komme til at tænke os Hermod som en af vore Arilds-Skjalde, der enten selv red til Hel paa Sleipner for at gæste Balder, eller blev viist til Hel af sin Eftermand, men dog kun som en lille Udflugt fra Valhal. Hermod-Sønnen hedder for Resten altid paa Stamtavlerne »Skeldva» og skal, efter Skalda, være Skilfingernes Stamfader.

Herved mindes vi om, at Skilfingerne, som i Bjovulfs-Drapen bryster sig paa den Svenske Throne, ei heller paa Island har været aldeles ubekjendte, men om deres Skæbne og Bedrifter hører vi intet derfra, og kun i Hyndle-Sangen synes »Skilfinger» at staae istedenfor »Ynglinger», som ellers hos os er de Svenske Arilds-Drotters staaende Tilnavn. Da imidlertid de bekjendte Ynglinger: Ann eller Önn, Ottar og Adils, og især de to sidste, er kiendelige i Bjovulfs-Drapens Skilfinger: Ongenthjov, Ohter og Eadgils, og da Eadgils her staaer i Linie med Hrodulf, ligesom hos os Adils med Rolf, saa er det uden al Grund, at man udenlands har anseet dem for uforligelige.

Om den store Krig imellem de Svenske Skilfinger og de Gothiske Hrædlinger, som Bjovulfs-Drapen besynger, veed Ynglinge-Saga vist nok intet at for-

tælle, men da Harald Haarfagers Hoved - Skjald Thjodolf af Hvine, paa hvis Vers fornævnte Saga er bygget, egenlig kun besynger Ynglingernes Død og Bautastene, maa det i Livet og i Marken ei være til Skade for deres gode Navn og Rygte, og det er i Øvrigt baade af Saxes og Snorres Fortællinger klart nok, at Modsætningen mellem Svenskere og Gother har endnu i det Ellevte Aarhundrede været skarp nok, saa den maatte sagtens i det Femte og Sjette Aarhundrede være bidhvas tilgavns.

Da vi imidlertid nu engang savne alle andre Efterretninger om Arve-Feiden i gamle Dage end Bjovulfs-Drakens, og da Skjalden lidt ubehændig har indskudt hvad han vidste i kun halvt sammenhængende Brudstykker, saa holder det haardt at gjøre noget Heelt ud deraf, men dog gienkiender vi her godt i det Smaa det store Gothiske Sørgespil, saa at skiondt vi ikke engang ret veed, hvor Skjaldens Gothland laae, borger dog Sagnet selv for sin Ægthed, og de Frankiske Aarbøger har, som sagt, ved at melde os Kong Higelaks Fald i Frisland, givet os Troen i Hænderne. Sagnet begynder med den gamle Kong Hrædel, som vi kan skionne har i sin Velmagt været en vældig Drot i sin Kreds, som Svenskerne enten har maattet bukke for, eller har dog ikke vovet at udæske; thi Freden brydes først af Ongenthjov, den gamle Hugaf, da Ulykken har nedslaaet Gothernes Mod og lagt Kong Hrædel i Graven. Ulykken har en fjern men dog mærkværdig Lighed med den brittiske Kong Lears, som Shakspear har stræbt at forevige, og en Broder til Shakspear vil kunne fremstille Kong Hrædels Ulykke med sine tre

XLIII

Sønner ligesaa gribende som Kong Lear's med sine tre Døttre, uden at laane det mindste; thi da Hædken (Hakon) ved et Vaadeskud dræber sin ældre Broder Herebeald (Hærbalder) ligesom Hødur, dræbde Balder, blev den gamle Fader vanvittig, og glemde aldeles, at han havde to Sønner tilbage, saa han sang det ene Sørgekvad oven paa det andet, alle med det Omkvæd, at han havde kun to Sønner, begge døde, den ene faldet af Vanvare for Broderhaand og den anden svævende i Galgen som Brodermorder, medens deres gamle Fader gik barnløs og trøstesløs i Graven.

Svenskerne gjorde da under Ongenthjov Landgang paa Gothland (rimeligviis Øen, som endnu østenfor Sundet bærer samme Navn, men som vi kalder Gulland) og fik Held til ikke blot at fælde Hædken og bortføre hans Dronning*), men til at ødelægge hele Gothe-Hæren, saa dens ringe Levning fandt sig om Aftenen indespærret i Ravne-Skoven, for næste Morgen, efter Ongenthjovs frygtelige Trudsel, enten at springe over Klingen eller, for Løiers Skyld, dingle i Galgen. Den yngste Hrædling, Higelak, kom imidlertid med Undsætning i Morgengryet, og, skøndt vi ikke kan oprede de nærmere Omstændigheder, seer vi dog, at Ongenthjov maatte pakke sig, og faldt siden i et Slag med Higelak, for to Brødre, Vanraads Sønner, Jofur og Ulf, der vel var To om Een, ligesom Kette og Vigge om Adils, men vandt dog stor Ære ved Bedriften, saa Jofur endogsaa fik Higelaks eneste Datter, Hylde, til Ægtefælle.

*) Det sidste kommer for Dagen, naar det fortvivlede »bryda heord» 5853 læses »brýd á-herode» som Islændernes »hertók» (ranede).

XLIV

Om Ongenthjovs Sønner: Ottar og Unild (Ohter og Onela), avlede, som det synes, med den ranede Gothiske Dronning, har søgt at hevne Skade, veed vi ikke, men det har i alt Fald været forgiæves, saalænge Higelak stod for Styret og Bjovulf gik i Spidsen, thi da, siger Skjalden, behøvede man ikke at leie Kæmper enten blandt Danskere, Svenskere eller Gepider, og selv efter Higelaks Fald, mens Bjovulf var Formyndet for hans unge Søn Haarderaad (Hardred), havde Gothland Fred. Først da Haarderaad selv havde besteget Høisædet, og maaskee oversaae Bjovulf, gjorde Ottars Sønner Landgang paa Gothland for at hevne deres Bedstefader, og havde Held til at fælde Haarderaad, men maatte dog pakke sig for Bjovulf, som nu besteg den ledige Throne, og, som det synes, under en Broder-Krig mellem Ottar-Sønnerne, fandt Leilighed til at ydmyge Svenskerne og fortjene Tak af Adils (Eadgils), som han skaffede Overhaand. Hvordan det endelig gik efter Bjovulfs Fald, da den unge Viglaf, som det synes, selv af Skilfing-Blod, skulde værge Gothland, veed vi ikke, men at de bange Anelser, som Skjalden ved denne Leilighed udtrykte, gik i Opfyldelse, det veed vi af Ingel Ildraades Saga hos Snorre.

Af Bjovulfs-Drapsens Gothiske Sagn staaer vel endnu det om Kong Higelaks Giftermaal med Hygd tilbage, men da Skind-Bogen netop under Kvadet derom har skiftet Afskriver og gjort et daarligt Bytte*) og da Vidsidsmaal ikke engang nævner Kong Hrædel og

---

*) Den ny Skriver har begyndt omtrent v. 3873.

hans Æt, men kun Ongenthjov som Svensker-Drot*), saa maae vi lade den Sag staae ved sit Værd, og kan egenlig kun oplyse, at naar man udenlands endelig vil giøre Hygd, efter Kvadet ung som Rosens-Knoppen, til Enke efter Offa, da løber man aabenbar med Liimstangen.

Bjovulfs-Drapens Offa tvivler nemlig ingen af os om, jo er den Offa, Vermunds Søn, som findes paa de angelske Stamtavler, ei langt fra Odin, saa at naar man tager Higelak og hans Hustru for levende Folk i Slutningen af det femte Aarhundrede, da forbyder Giftermaalet mellem Offa og Hygd klarlig sig selv; men desuden seer man let, at Offas Dronning, hvis Drude-Navn endnu kan spores**), kun er smuttet ind i Kvadet til Sammenligning med Hygd, Hæreds Datter, som ventelig ogsaa har været bevogtet af en Lindorm eller et andet Udyr, der maatte fældes af hendes Beiler. Dette, som vi kan slutte af Kvadet selv, bestyrkes ved Saxes Fortælling om den Svenske Kong Herods Datter, som havde saa slem en Livvagt***), thi vel kaldes denne Prindsesse Thora og befries af Regner Lodbrog, men naar man veed, at Saxe efter Braavalle-Slaget har i Sagn-Historien maattet tye til Islandske Kilder, og at Regner Lodbrogs Saga er en historisk Roman, der uden videre gifter Regner i det Ottende Aarhundrede med Sigurds og Brynhilds Datter fra

---

*) Vidsidsmaal (the Traveller's song) v. 64.

**) V. 3856 hvor »Pryðo» sikkert skal være Navnet paa Offas Dronning, som baade paa Stamtavlerne og i Munkekrøniken om Offa kaldes med et lignende Navn.

***) Saxe Runemesters Dannfarks-Historie, Müllers Udgave S. 443.

det Fjerde, da lader man sig ikke skræmme af Tidsregningen.

At nu ogsaa Skjalden holder med Dronning Drude eller Ædel-Drude, mod den Vermunds Søstersøn, som beskyldte hende for at have staaet sin Husbond efter Livet, agter jeg, trods Textens Usikkerhed, for sikkert nok, og at det samme har været Tilfældet med Kong Offa, saa Fætterten maatte pakke sig*).

Hvad endelig Kong Offa selv og hans Giftermaal angaaer, da kaldes Drude vel her, ligesom i Munke-Krøniken en »Frankisk» Prindsesse, men hun rømmer ingenlunde, som i den, over Havet fra sin Fader, men roer kun over »den gule Flod» paa sin Faders Tilskyndelse, saa her maa man tænke paa det sønderjydske Angeln og det holstenske Mairingien (Stor-Marn?) hvor jo Frankerne selv siger, de har boet, før de tog Deel i Folke-Vandringen**), og skøndt jeg ikke veed, om Eideren er ligesaa »guul» en Flod som Elben, maae vi dog tænke paa Eideren, især fordi det var her Uffe Vermundsen, baade efter det store Sagn hos Saxe, og efter Levningen i Munke-Krøniken, bestod den svare Tvekamp, Een mod To, som der sikkert ogsaa spilles paa i Vidsidsmaal, hvor vi læser (v. 77-90).

---

*) Bjovulfs-Drapen v. 3874—3918 og de tilsvarende Anmærkninger, hvor jeg har givet mine Grunde.

**) Bjovulfs-Drapen v. 3892—95.

— hió Offan flet
ofer fealone flód
be fæder-lære
síðe ge-sóhte.

XLVII

Offa geslóg
árest monna
cniht wesende
cyne-rica mæst,
(nænig efen-eald him*)
eorlscipe máran
on orette**)
áne sweorde,)
merce ge-márde***)
við Myrgingum
bi Fífeldore†)
heóldon forð siððan.
Engle and Swáfe††)
swá hit Offa geslóg.

Ligesaalidt som det var med en Pen, Uffe satte »Eider-Grændsen,» og ligesaalidt som Pennen, selv i sine mest glimrende Dage, har mægtet at forsvare Dannevirke eller hænge »Leddet ilave,» ligesaalidt nytter os i sig selv de gamle Skjoldungers Priis paa Papiret, men vi kan dog ikke andet end glæde os over, at Anglernes gamle Hovedskjald har givet dem og

---

*) Vi maae v. 80 læse »cynelícre mærd» og v. 81 »efnde» for »him.»

**) Man har villet giøre et Verbum af »on orette» men forgæves; vi skal vist læse: on (an) oretta, áne sweorde» og tænke paa Uffe, Een mod To, med Sværdet Skræp.

***) Enten maa Anglerne have havt et »ge-máran» som betød at sætte Grændse-Skiel, eller vi skal læse »máru ge - marcode» i samme Mening.

†) Selv Englænderne indrømme, at »Fífeldor» maa være det samme som »Eidora», paa Islandsk »Ægis dyrr.»

††) Swáfe maa være en Skrivefeil for »Seaxe,» blandt andet fordi vi ikke finde »Swáfe» men »Swáfas» hos Orosius.

XLVIII

Danmark meget bedre Lov end den Ny; thi det har saa meget mere at sige, som den Gamle aabenbar kiendte Danmark og Skjoldungerne meget bedre end Hamlets Engle-Skjald.

Var nemlig endog Oldsagnet om Kong Skjold, alle Skjoldungernes Stamfader, og hans hemmelighedsfulde Forhold til Danmark, det eneste, Angel-Skjalden havde balsameret og giemt for os, saa maatte vi dog være ham meget taknemmelige, thi vel har vi smukke Sagn om Kong Skjold, baade som Lødurs Søn hos Saxe og som Odins Søn hos Snorre, men dog ikke Mage til det Angelske, om »Barne-Engelen,» der giæstede vore Kyster, slumrende paa Korn-Negen, blev som Danmarks Skytsaand (familiar) vor Konge, og vendte ei tilbage til Alfhjem eller Gimle, før han havde skaffet os Ære, Fred og Lykke midt iblandt stridige og nærige Naboer, og efterlod en Kongeslægt, der giennem Aarhundreder, som den Fredegode, skulde bæres paa Hænderne af Folket*). Af denne Kongelige Skjoldung-Stamme nævner Angel-Skjalden: Bjovulf, Halvdan den Høie, hans tre Sønner Hjörgar, Hrodgar og Helge den Brave, Hjörgars Søn Hjørvard, Hrodgars Sønner Hredrik og Hrodmund, og endelig, uden

---

*) Vel henfører Ædelvard og de andre Latinske Krønike-Skrivere Oldsagnet om det folkeløse Stor-Skib med Barne-Kongen til »Skef» men Angel-Skjalden har nok vidst langt bedre Besked med Nordiske Oldsagn end »Latinerne», og desuden kan man godt see Grunden til at man kaldte den lille ubekiendte Skibs-Dreng Skefing efter den »Skef» som siges at have været Noas fjerde Søn, født i Arken, mens der ikke var fjerneste Grund til at lade Skef selv efter Aartusinders Forløb flyde op i Danmark.

Faders Navn, Hrodulf; hvoriblandt kun eet Navn, nemlig Bjo vulfs, er os aldeles fremmed, medens de andre Navne ikke blot har en hjemlig Klang, men er tildeels velbekiendte, som Halvdan, Roe (Islændernes Hroar) Helge og Rolf. Da nu imidlertid Halvdan og Roe, som vi kun har hørt meget lidt om her hjemme, er Hoved - Skjoldungerne i Bjo vulfs - Drapen, saa er baade Toget til Jotunheim i Kong Halvdans Tid og Maglebardernes Optøier i Kong Roes Gaard os ganske nye Begivenheder, som det maa være os en Fornøielse at gjøre Bekiendskab med. Mærkeligt er det dog, at ligesom vi her hjemme kun har hørt om Kong Roe, at han bygde Roskilde, saaledes synes ogsaa Byggeriet at have været den vigtigste Bedrift af Hrodgar, som Skjalden havde hørt tale om; thi vel roser han Hrodgar for Heltemod i Ungdommen, men nævner dog ingen Heltegierninger af ham, da Striden med Maglebarderne, efter Vidsidsmaal, maa henføres til den senere Tid, da Hrodulf (Rolf) var blevet voxen. Hrodgar-Borgens Navn (Heort) vilde efter den danske Mund være Hjortholm, men dersom Tyskerne ikke ganske for intet har skiænket os »Herthedalen», maa det vel staae i Forbindelse dermed.

Hele det Billede, Bjo vulfs-Drapens Skjald giver os af Livet paa Hjorte-Borgen, passer for Resten vidunderlig godt til den historiske Betragtning af Dagene i Danmark, som de maae have seet ud i Rolfs Opvæxt eller i den danske Guldalders Aftenrøde, som Rolf kun forgjæves stræbde at forvandle til en ny Morgenrøde, og blev kun Helten i et rørende Sørgespil, som maa

L

kaldes det danske Ragnarok, hvori Bjarke og Hjalte svare til Thor og Frei, som falde ved Odins Side, og Vigge svarer til Vidar, som hevner Seierfader paa Fenris-Ulven. Enten vi nemlig hører paa Hrodgar med hans Gammelmands-Klynken og Klogskab, eller paa hans Drost Hunferd med store Ord i Munden, men kun lidt Mød i Bringen og Skielmen bag Øret, eller vi seer paa Dronning Væltbjov med Skuespillerindens Finhed og Væverhed, paa hendes kiære Sønner uden Mund og Mæle, eller paa de snorkende Kæmper med Æsker i Spidsen, der lod sig æde med Hud og Haar af Trolden, uden engang at vaagne; da gienkiender vi saa meget bedre den Danske Ynkelighed i Aandens Fraværelse, som vi selv har havt Nok af den for Øie, og det med den samme dybe Hjerteligheds Giennemskin, som godt kan røre en Gothisk Stærkodder til at kæmpe som en Løve for de falmede, men dog igrunden gyldne Hjerter.

Alt dette har man naturligviis udenlands endnu ingen Tanke om, og selv her hjemme langt mindre Øie end Øre for, men desuagtet er det dog lige sandt, og er ingenlunde saa pæredansk, at det jo hænger nøie sammen med Verdens-Historien; thi hvad vi alt forud maatte giætte, at Danmarks Næde og Trang til Gothiske Leiekæmper faldt sammen med den Angelske Udvandring i det Femte Aarhundrede, det har Bjovulfs-Drapen slaaet fast, ved at redde Oldsagnet om Friser-Høvdingen Hengest, der i den Danske Kong Halvdans Ærinde, førde an paa Toget til Jotunheim, og har da siden taget Broderparten baade af det

Danske Mod og den Danske Flaade med sig til Bretland*).

Oldsagnet om Danskeres og Frisers Tog med samlet Styrke under Hnæf og Hengest mod Kong Finn Folkvalds Søn i Jetteland, lader Skjalden hans Helt høre giennem en Kæmpevise i Hrodgars Hall, og ved Hjælp af det opdagede Brudstykke om Natte-Kampen paa Finsborg, seer vi, at Finn strax led et saa afgjørende Nederlag, at han ingen Redning saae, uden i et skielmsk Forlig med Seierherrerne, hvorefter de skulde være halvt med Kong Finn om hele Riget og have Finsborg i Pant paa hans Troskab. Saasnart imidlertid Jettekongen havde gjort Heltene godtroende med sin falske Finhed og Gavmildhed, overraskede han Finsborg ved Nattetid, hvor begge Høvdingerne havde Borgeleie med tresindstyve Kæmper af Vælgten, og skøndt de kæmpede som Løver, maatte de tilsidst bukke under. Hnæf og de Fleste faldt, og kun Hengest med nogle Faa maa have reddet sig, da vi, paa hin Side af et Hul, som vi ikke kan stoppe, finder Hengest paa Hjemfarten til Frisland, hvorfra han næste Vaar hjem søger Finn, fælder ham og tømmer Skatkammeret. Denne ganske klare Sammenhæng har man vel udenlands stræbt at formørke med de to Linier i Vidsidsmaal:

Fin Folcwalding
(weóld) Fresna cynne,

---

*) At nemlig Høvdingen for det store Englands-Tog virkelig traf til at hedde Hingst (Hengest), maa man, især efter Bjovulfs-Drapens Vidnesbyrd, antage, men naar Sagnet lader ham have Hoppen (Hors) til Broder, som dog forsvinder ved Landingen, da vædder jeg Ti mod Een paa, at det er en Shakspearsk Vittighed til at betegne at alle de danske »Hav-Heste» gik fløiten.

thi herved har man ikke blot villet fradømme Hengest sin lovlige Stilling som Friser-Høvding, men ovenikiøbet væltet Finns Nidingsværk over paa Hnæf og Hengest, men det er saa aldeles grundløst, at jeg kun nævner det for at tilføie, at om end Vidsidsmaal ikke var saa uefterrettelig, som den aabenbar er, kunde dens Skjald paa anden Haand godt, for det gode Rims Skyld, kaldt Finn Friser-Høvding, fordi Friserne under Forliget med Hengest virkelig, efter Sagnet, havde hyldet ham. Uagtet vi for Resten intet kiender til Finn Folkvalds Søn, maae vi dog henføre Brynjen »Finnsleif» til ham, som efter Skalda (p. 152) hørde til Adils-Skatten i Upsal. Om den gaadefulde Hildeborg Hokes Datter, som var Følgje paa Toget, kan jeg vel heller ikke enes med de Fremmede, da de endelig vil have hende til at være Finns Dronning, et Giftermaal, jeg har modsat mig af alle Kræfter; men jeg tør dog ikke nægte, det lod sig høre, at hun kunde været en røvet Dansk Prindsesse, som Toget netop skulde hevne og befrie. Da imidlertid Hildeborg Hokes Datter maa antages for Syster til Hnæf, som efter Vidsidsmaal var Hoved for Hokingerne, og da hun efter Bjovulfs-Drapen maa have mistet sine Sønner tiligemed sin Broder paa Finsborg, siden de brændtes paa hans Baal, saa maatte hun, efter mit Skøn, enten været gift med Hengest eller have fulgt Danehæren som en Enke-Dronning. Skiøndt vi intet Sagn har om Hnæf, saa nævnes han dog mellem Søkongerne eller Viking-Drotterne baade i Skalda og hos Saxe.

Kommer vi nu til Sagnet om Maglebarderne (Heaðobeardas), da var det, efter Vidsidsmaal, hvad

vi af Bjovulfs-Drapen ikke kunde seet, Hrodgars egen Datter, Freyvor (Freawære), som ved et Fornuft-Giftermaal skulde været Sone-Offeret mellem Hrodgar og den Maglebardiske Prinds Ingel, thi der læser vi (v. 91-100):

Hróðwulf and Hróðgár
 heóldon lengest
 sibbe æt-somne
 suhtor-fædran*),
 siððan hý for-wræcon
 wicinga cynn,
 and Ingeldes
 ord forbígdan**),
 for-heówan æt Heorote
 Heaðobeardna þrym.

Efter disse Vink og efter hvad vi læser i Bjovulfs-Drapen, har der været en farlig Feide mellem Danskerne og en Viking-Trop, som vi, i Lighed med Longobarder, maae kalde Maglebarder, og tænke os som Oldtidens Jomsvikinger, men veed slet ingen videre Besked om, og vel havde Danskerne beholdt Valpladsen, efter begge Viking-Høvdingernes Vidergild og Frodes Fald, men Danekongen var dog, for Freds Skyld, gaaet paa Forlig med Frodes Søn Ingel, saa der skulde blive et Par af ham og Kongens egen Datter. Legen blev imidlertid fordærvet af en gammel Viking, der, enten paa selve

*) »Suhtor-fædran» betyder, ligesom »suhter-gefæderan» (v. 2321) Brodersøn med Farbroder, og viser, at Hrodulf hos Anglerne, ligesom Rolf hos os, har været kiendt for Helges Søn, skiondt det ikke udtrykkelig siges. Det sjeldne Ords Brug ved denne Leilighed henviser for Resten paa, at Vidsidsmaals Skjald har havt Bjovulfs-Drapen for Øie.

**) »ord forbígdan» maa vel betyde det samme som vores »tog Brodden fra.»

Bryllupsdagen eller dog ei længe efter, yppede Kiv i Kongens Gaard, ved at minde Ingel om, at det var med hans Faders Banemænd og med Røverne af hans Arvegods han pleiede Venskab og gjorde Svogerskab, saa Ingel tilsidst fløi op i Spidsen af sine Maglebarder og fyldte Kongehallen med Vaabenbrag, men maatte selv med sit Blod betale Gildet, medens den gamle Viking, som en Lurendreier, listede sig bort ad lønlige, kun ham bekiendte Stier.

Vi Danskere kan nu umelig læse dette uden at tænke paa Sagnet hos Saxe Runemester om Stærkodderr, som med sine Syvmils-Støvler og sin Kulsæk paa Nakken, paa egne Gienveie skiævede afsted fra Upsal til Leire for at hærde Kong Ingel Frodesøns Hu, som havde ladet sig daare af et Kvindfolk, der var Datter ad hans Faders Banemand; men de to Ingels-Sagn vender dog for Resten saa bestemt Ryggen til hinanden, at vi umelig kan faae dem til at følges ad, men maae lade dem gaae hver sine Veie. Selv den gamle Viking, som vi fristes til at holde paa, da Stærkodderr sikkert i sine tre Aarhundreder har havt flere Æventyr i Danmark, med ligesaamegen Lighed og Ulighed, maae vi vel slippe, da han i dette Ingel-Sagn er saa glat som en Aal.

Derimod lader det sig godt høre og vanskelig afvise, at den Agner Ingelsøn, som, efter et andet Sagn hos Saxe, var kommet til Kong Rolfs Gaard for at holde Bryllup med hans Syster Rude, men fandt der en Medbeiler i Bjarke, som blev hans Banemand*), maa an-

---

*) Saxe Runemester (Müllers Udgave) S. 86—87.

sees for en Søn ad den Ingel, som faldt i Roes Hall; thi en saadan Skæbne-Lighed mellem Fader og Søn er ganske i det Nordiske Kæmpelivs Aand.

Et andet Spørgsmaal, som vi maae opkaste, netop fordi vi ikke selv kan besvare det, er, om ikke Maglebarderne (Heaðobeardas) skulde være Levninger af den stolte Viking-Trop, som med Hedeby til deres gamle Hovedstad, havde brudt med Danskerne og som, under Hengest, paa hvis Stamtavle vi finde Navnet Veder-gils, satte Kaasen til Bretland? Da vilde nemlig Eftersmækket i Roes Dage af Tordenslaget i Halvdans eller Hjörgars Dage være i sin følgende Orden.

Endnu maa det vel bemærkes, at da Rolf den Store, baade efter Bjovulfs-Drapen og Vidsidsmaal tilsidst har gjort Opstand mod Kong Roe, og temmelig snart maa have faaet Overhaand, saa er ventelig den Kong Rerek, som Rolf efter en af Viserne hos Saxe*) skilte baade ved Liv og Skatte, ingen anden end Hrodgars ældste Søn Hredrik, som efter Bjovulfs-Drapen skulde været hans Eftermand; thi at Saxes Rerek en eneste Gang siges at have havt en »Bøke» til Fader, kan let beroe paa en af de mange Trykfeil i Pariser-Udgaveu.

Skal vi nu endelig berøre Bjovulfs-Drapens Forhold til Nordens Geographi, som man udenlands har havt travlt nok med, da maa det egentlig kun være for at pege paa den Bemærkning, der gjør sig selv, at Shakspears Tip-Oldefader sikkert ikke var stivere i Geographien end han, og at den Umage, Kong Alfred gjorde sig for

---

*) Saxe Runemester (Müllers Udgave) S. 97.

at faae Ohters og Vulfstans Seilads i vore Farvande nøiagtig ført til Bogs, viser, hvor fattig selv de lærde Anglers Kundskab i denne Henseende har været; saa det vil derfor neppe lønne Umagen at lede enten om Skjaldens Hronesnæs (Roneklint eller Hvalnæs) og Ravneskov, eller om hans Nord-Frisland, Finland, Romø (headoræmes), Brondingeland eller Skedelande, da selv hans »Gothland» fattes alle sikre Kiendemærker.

Ligesom imidlertid de Frankiske Aarbøger borger os for, at Bjovulfs-Dragens Vest-Frisland er det, som Frankerne baade kiendte og giæstede, saaledes skulde ogsaa hele Kvadet med sine Øst- og Vest-, Syd- og Nord-Danskere, borge for, at Skjalden ikke med sit »Daneland» meende mindre end hele det lille Danmark, der dog synes Tyskerne for stort saavel til Hrodgar som til os.

I Henseende til Skjaldens »Gothland» eller Vindmark (weder - mearc) da finder jeg, som sagt, al Grund til at giætte paa Øen Gothland, (Gulland), hvis ældgamle Betydelighed som Sømagt er sikker nok, og hvis Historie er mørk nok til, at de største Mærkværdigheder kan være sunket i Jorden med Visby.

Om Skede-Landene er det endelig min Mening, at det skal betyde Skythe-Landene, som vi, blandt Andet af den Danske Rimkrønike, seer, vort Høinorden har været kaldt, men derfor kan Navnet godt hænge sammen saavel med »Skandinavien» som med »Folke-Skeden (vagina gentium), der begge kan skyldes de latiniserede Gothers Forglemmelse af Modersmaalet deres Tilværelse.

LVII

Hermed være da Bjovulfs-Drapen paa Grund- sproget med hele sit rige Indhold og hele sin Trang til nærmere Oplysning Anglernes og hele vort Høinordens forsinkede, men forjættede og forventede Runemestre paa det venligste anbefalet, som det Gothiske Helte- digt, der ikke blot har Krav paa deres stadige Op- mærksomhed og betimelige Haandsrækning, men har Krav paa i saa klar og yndefuld en Skikkelse som mueligt, at blive hele den Gothiske Læseverden saa velbekiendt som Iliaden og Odysseen nogensinde var den Græske! Dette vil vist nok ikke skee med mindre den Høinordiske Vidskab faaer sin Hovedstad efter de store Forbilleder i Oxford og Cambridge, med Ørnen i Asketoppen, isteden- for Natuglen paa Hybentornen, i sit Storseigl, det vil jo sige: med Høinordens Aand istedenfor Roms Uvætte til sin Høvding; men det vil dog ogsaa, trods alle Forhindringer, med Guds Hjælp, skee til hele Verdens Gavn og Forundring.

Mai 1861.

N. F. S. Grundtvig.

Hvad der i Texten er trykt med Løbeskrift, har i min Tid eller dog for mine Øine ikke været til at læse i Skindbogen, men er fældet ind efter en af de ældre Afskrifter, hvad da paa hvert Sted er anmærket.

I Randgloserne under Texten har jeg brugt følgende Forkortelser.

- A. Første } Thorkelinske Afskrift.
  - B. Anden. }
  - Bout. Bouterwek.
  - Con. Conybeare.
  - Ettm. Ettmüller.
  - G. Grundtvig.
  - H. Hickes.
  - K. Kemble.
  - M. Manuskriptet eller Skindbogen.
  - R. Rask.
  - Th. Thorpe.
-

I.

Hwæt we Gár-Dena,
 in gear-dagum,
 þeód-cyninga,
 þrym gefrunon;
 5 hú þá æðelingas
 ellen fremedon!
 Oft Scyld Scéfig
 sceaðen þreátum,
 monegum mægðum,
 10 meodo-setla ofteáh,
 egsode eorl,
 syððan árest wearð
 feásceaft funden,
 (he þæs frófre gebád)
 15 weóx under wolcnum,
 weorðmyndum þáh,
 óðþæt him ághwylc
 þára ymsittendra
 ofer hron-ráde
 20 hýran scolde,
 gomban gyldan:
 þæt wæs góð cyning,

þám eafera wæs
 æfter-cenned,
 geong in geardum, 25
 þone God sende
 folce tó frófre,
 fyren þearfe ongeat,
 þæt hie ár drugon,
 aldor . . ase, 30
 lange hwíle.
 Him þæs líf-freá,
 wuldres wealdend,
 worold-áre forgeaf;
 Beówulf wæs breme, 35
 (bláed wide sprang)
 Scyldes eafera,
 Scede-landum in.
 Swá sceal . . ma
 góde gewyrcean, 40
 fromum feoh-giftum,
 on fæder . . ine,
 þæt hine on ylde
 eft gewunigen
 wil-gesiðas, 45
 þonne wíg cume,

8 sceaðena. K. 11 eorlas. K. 28 fyra (fira). G.
 30 aldor-leáse. R. 39 gúð-fruma. K. 42 fæder-wine (winas). G.

<p>leóde ge-lásten; lof-dáedum sceal in mágða gehwáere 50 man geþeón! Him þá Scyld gewát tó ge-scæp-hwíþe, fela-hrór féran, on freán wáere; 55 hí hyne þá æt-báeron tó brimes faroðe, swáse ge-siðas, swá he selfa bæd, þenden wordum weóld 60 wine Scyldinga, leóf land-fruma, lange áhte. Þær æt hýðe stóð hringed-stefna, 65 ísig and út-fús, æðelinges fær; á-lédon þá leófne þeóden beága bryttan, 70 on bearm scipes, márne be mæste; þær wæs mádma, fela of feor-wegum frætwa geláded; 75 ne hýrde ic cymlicor ceól gegyrwan hilde-wápnnum</p>	<p>and heaðo-wáedum, billum and byrnum; him on bearme læg 80 mádma mænigo, þá him mid scoldon on flódes áht feor gewítan; na-læs hí hine læssan 85 lácum teódon, þeód-gestreónum, þonne þá dydon, þe hine æt frumsceafte forð onsendon, 90 áenne ofer ýðe, umb or wesende; þá gyt híe him á-setton segen g. . . ðenne heáh ofer heáfod, 95 léton holm beran, geáfon on gár-secg, him wæs geómor sefa, murnende mód: men ne cunnon 100 secgan tó sóðe, séle-rádenne, hæleð under heofenum, hwá þám hlæste onféng.</p> <p style="text-align: center;">II.</p> <p>þá wæs on burgum 105 Beówulf Scyldinga</p>
---	--

52 gesceap-hwíle. Th.   65 yðig (eaðig)? G.   72 máðma
 hord. G.   86 teodan. M.   88 þon. M.   92 ymb or. G.
 94 gewreden. G.   102 sele-rædende. K.

<p>leóf leód-cyning, longe þrage, folcum ge-fráge, 110 (fæder ellor hwearf aldor of earde), óðþæt him eft on-wóc heáh Healfdene; heöld þenden lifde, 115 gamol and gúð-reouw, glæde Scyldingas; þám feówer bearn, forð-gerimed, in worold wócun, 120 weoroda ræswan, Heorogár and Hróðgár and Halga til, hýrde ic þæt ..... Elan ... cwén 125 Heaðo-Scilfinges heals-gebedda. Þá wæs Hróðgáre here-spéd gyfen wíges weorðmynd, 130 þæt him his wine-mágas georne hýrdon, óðþæt seó geógoð geweóx, mago-driht micel. Him on mód be-arn, 135 þæt heal-reced hátan wolde,</p>	<p><i>medo</i>-ærn micel men gewyrcean, þone yldo-bearn áfre gefrunon; 140 and þær on-innan eall gedélan, geongum and ealdum, swylc him God sealde, buton folc-scare 145 and feorum gumena. Þá ic wíde gefrægn weorc gebannan manigre mágðe, geond þisne middangeard, 150 folc-stede frætwan, him on fyrste gelomp, ædre mid yldum, þæt hit wearð eal-gearo, heal-ærna mást; 155 scóp him Heort naman, se þe his wordes ge-weald wíde hæfde; he beót ne áléh, beágas dælde, 160 sinc æt symle. Sele hlifade, heáh and horn-geáp, heaðo-wylma bád láðan líges, 165 ne wæs hit lenge þá gen, þæt se secg hété</p>
--	---

120 ræswa. M.   124 Onelan. G.   125 Scilfingas. M.
135 þæt he. Th.   137 medo. B. micelre. G.   139 þonne. G.
145 folc-scære. G.   167 seó ecg-hété. G.

<p>áðum swerian æfter wæl-níðe 170 wæcnan scolde. Þá se ellen-gæst earfoðlice þrage ge-þolode, se þe in þýstrum bád, 175 þæt he dógora gehwám, dreám gehýrde hlúdne in healle; þær wæs hearpan swég, swutol sang scópes, 180 sægde se þe cúðe frumsceaft fira feorran reccan, cwæð þæt se ælmihtiga eorðan worhte 185 wlite-beorhtne wang, swá wæter bebúgeð; ge-sette sige-hréðig sunnan and mónan, leóman tó leóhte 190 land-búendum, and ge-frætwade foldan sceátas leomum and leáfum; líf eác gesceóp 195 cynna gehwylcum, þára þe cwice hwyrfað. Swá þá driht-guman dreámum lifdon</p>	<p>eádiglice, óðþæt án ongan 200 fyrene fremman, feón don helle: wæs se grimma gæst Grendel háten, mære mearc-stapa, 205 se þe móras heóld, fen and fæsten; fifel-cynnes eard wonsælig wer weardode hwile, 210 siððan him scyppend for-scrifen hæfde. (In Caines cynne þone cwealm gewræc éce drihten, 215 þæs þe he Abel slóg; ne ge-feah he þære fáhdæ, ac hine feor forwræc metod for þý máne, man-cynne fram: 220 þanon untydras ealle onwócon, eotenas and ylfe and orcneas, swylce <i>gigantas</i> 225 þá wið Gode wunnon, lange þrage; <i>he</i> him þæs leán forgeald.)</p>
---	---

168 áð umb sweran. G. 184 worhte. K. worh ... A. B.
w. .... M. 209 wonsæli. M. 211 hine. G. 218 ac he hine. M.
225 *gigantas*. A. B. 228 he. A. B.

III.	
<p><i>Gewát</i> þá neósian, 230 syððan niht becom, heán húses, hú hit Hring-Dene, æfter <i>beór</i>-þege, ge-bún hæfdon, 235 fand þá þær-inne æðelinga gedriht swefan æfter symble, sorge ne cúðon, wonscaft wera, 240 wiht unhælo, grim and grædig gearo sóna wæs, reóc and réðe, and on ræste genam 245 þritig þegna: þanon eft gewát, húðe hrémig, tó háam faran, mid þære wæl-fylle, 250 wíca neósian. Þá wæs on uhtan, mid ær-dæge, Grendles gúð-cræft gumum undyrne: 255 þá wæs æfter wiste wóp up-áhafen, micel morgen-swég; (mære þeóden</p>	<p>æðeling ær-gód, un-blíðe sæt, 260 þolode þryð-swyð, þegn-sorge dreáh, syððan hie þæs láðan lást sceáwedon, wergan gástes, 265 wæs þæt ge-win tó strang; láð and longsum, næs hit lengra fyrst, ac ymb áne niht eft <i>gefremede</i> 270 morð-beala máre, and nó mearn fore, fáhðe and fyrene, wæs tó fæst on þám. Þá wæs eáð-fynde, 275 þe him elles hwær ge-rúmlícor ræste ..... bed æfter búrum, þá him ge-beácnod wæs, ge-sægd sóðlice, 280 sweotolan táce, heal-þegnes hete, (heóld hyne syððan fyr and fæstor) se þám feónde ætwand. 285 Swá ríxode and wið rihte wan, ána wið eallum</p>

229 *Gewát*. A. B. 233 *beór*. A. B. 243 *reów?* G. 250 *neosan*. M.
270 *gefremede*. A. B. 276 tó him. G. 281 *sweotolan*. A. B.
284 *færcod?* G.

<p> óðþæt idel stód 290 húsa sélest; wæs seó hwil micel, XII wintra tid, torn gepolode wine Scyldinga 295 weána gehwelcne, sídra sorga, forðam [syððan] wearð ylda bearnum undyrne cúð, 300 gyddum geómore, þætte Grendel wan hwile wið Hróðgár, hete-níðas wæg, fyrene and fáhðe, 305 fela missera, singale sæcce; sibbe ne wolde wið manna hwone mægenes Deniga, 310 feorh-bealo feorran, feó-þingian: ne þær nænig witena wénan þorfte beorhtre bóte 315 tó banum folmum . . . . . ægláca etende wæs. Deorc deað-scúa, duguðe and geógoðe </p>	<p> seomade and syrede, sinnihte heóld mistige móras, men ne cunnon, hwyder hel-rúnan hwyrftum scriðað. 325 Swá fela fyrena feónd man-cynnes, átol ángengea, oft gefremede, heardra hýnða: 330 Heorot eardode sinc-fáge sel, sweartum nihtum. . . . . . nó he þone gif-stól grétan móste 335 máððum for metode, ne his myne wisse: þæt wæs wrác micel, wine Scyldinga módes brécða, 340 monig oft gesæt ríce tó rúne, ráed eahtedon, hwæt swið-ferhðum sélest wære 345 wið fár-gryrum, tó ge-fremmanne. Hwílum hie ge-héton æt hærg-trafum, </p>
---	--

294 Scyldenda. M. 297 [syððan], Th. 306 sæce. M. 311 fea. M.
 315 and folmum. G. 316 þe se ægláca. G. 317 ehtende. M.
 318 scúa. A. B. 319 duguðe. A. B. 340 mótes bréc pá. Bout. 349 hrærg. M.

<p>350 wig weorðunga wordum hádon, þæt him gást-bona geóce gefremede wið þeód-þreáum.</p> <p>355 Swylc wæs þeáw hyra, háðenra hyht; helle gemundon in mód-sefan, metod hie ne cúðon,</p> <p>360 dáda démend, ne wiston hie drihten <i>gódne</i>, <i>hie</i> huru heofena helm herian <i>ne</i> cúðon, wuldres waldend.</p> <p>365 Wá bið þám þe sceal þurh slíðne níð sáwle bescúfan, in fýres fæðm, frófre ne wénan</p> <p>370 wihte ge-wendan! Wel bið þám þe mót, æfter deáð-dæge, drihten sécean, and tó fæder-fæðmum</p> <p>375 freoðo wilnian!</p>	<p>ne mihte snotor hæleð weán on-wendan 380 wæs þæt ge-win tó swýð, láð and longsum, þe on þá leóde becom, nýd-wracu níð-grim niht-bealwa máest. 385 Þæt fram hám gefrægn Higeláces þegn, gód mid Geátum, Grendles dáda, se wæs mon-cynnes 390 mægenes strengest, on þám dæge þysses lífes, æðele and eácen, hét him ýð-lidan 395 gódne ge-gyrwan; cwæð he gúð-cyning ofer swan-ráde sécean wolde, márne þeóden, 400 þá him wæs manna þearf. Pone síð-fæt him snotere ceorlas lyt-hwón lógon, <i>þeáh</i> he him leóf wære, 405 hwetton hige-<i>þofne</i>, háel sceáwedon. Hæfde se góda Geáta leóda</p>
--	--

IV.

Swá þá mál-ceare
maga Healfdenes
singala seáð:

361 gódne. A. B. 362 hie. A. B. 363 ne. A. B. 366 síð. G.
370 gewinnan. G. 386 þá tó hám. G. 405 þeáh. A. B. 406 þofne.
A. forne. B. rófne. R.

<p>410 cempa gecorone, þára þe he cénoste findan mihte, xvna sum, sund-wudu sóhte,</p>	<p>land gesáwon, brun-clifu blican, beorgas steápe, side sæ-næssas: þá wæs sund liden,</p>	<p>445</p>
<p>415 secg wísade, lagu-cræftig mon, land-gemyrcu, fyrst forð-gewát, flota wæs on ýðum,</p>	<p>eoletes æt ende, þanon up hraðe W ed e r a leóde on wang stigon, sæ-wudu sældon,</p>	<p>450</p>
<p>420 bát under þeorge, beornas gearwe on stefn stigon; streámas wundon sund wið sande;</p>	<p>syrca hrysedon, gúð-gewædo, Gode þancedon, þæs þe him ýð-láde eáðe wurdon.</p>	<p>455</p>
<p>425 secgas báron on bearm næcan beorhte frætwe, gúð-searo geatolic; guman út-scufon</p>	<p>þá of wealle geseah weard Scildinga, se þe holm-clifu healdan scolde, beran ofer bolcan</p>	<p>460</p>
<p>430 weras on wil-sið, wudu bundenne. Ge-wát þá ofer wæg-holm, winde gefýsed, flota fâmi-heals,</p>	<p>fyrð-searu fúslicu, hine fyrwyt bræc mód-gehygdum, hwæt þá men wæron.</p>	<p>465</p>
<p>435 fugle gelicost, óðþæt ymb án-tíd óðres dógores, wunden-stefna ge-waden hæfde,</p>	<p>Ge-wát him þá tó waroðe wicge ridan þegn Hróðgáres, þrymmum cwehte mægen-wudu mundum,</p>	<p>470</p>
<p>440 þæt þá líðende</p>	<p>meðel-wordum frægn:</p>	

418 fyrð? G.   427 frætwa. Th.   442 brim-clifu. K.
446 eálonde? G.   456 Þá. A. B.   458 holm. A. B. (M. manu rec.)

<p>«Hwæt syndon ge searo-hæbbendra byrnum werede, 475 þe þus brontne ceól ofer lagu-stráte lædan cwómon, hider ofer holmas ..... (he wæs ende-sæta, 480 æg-wearde heóld, þe on land Dena láðra nánig mid scip-herge sceððan ne meahte;) 485 nó her cúðlicor cuman ongunnon lind hæbbende, ne ge-leáfnes word gúð-fremmendra 490 gearwe ne wisson, maga ge-médu; næfre ic máran geseah eorla ofer eorðan, þonne is eówer sum, 495 secg on searwum; nis þæt seld-guma wápnnum ge-weorðad, næfre him his wlite leóge, ánlic ansýn! 500 Nú ic eówer sceal frum-cyn witan,</p>	<p>ær ge fyr heonan, leás-sceáweras, on land Dena furður féran; 505 nú ge feor-búend, mere-liðende, mínne gehýrað ánfealdne gepocht; ófost is sélest 510 tó ge-cýðanne, hwanan eówre cyme syndon.»</p> <p style="text-align: center;">V.</p> <p>Him se yldesta andswarode, werodes wisa, 515 word-hord onleác: «We synt gum-cynnes Geáta leóde, and Higeláces heorð-geneátas; 520 wæs mín fæder folcum gecýðed, æðele ord-fruma, Ecgþeów háten, gebád wintra worn, 525 ær he on weg hwurfe gamol of geardum; hine gearwe geman witena wel hwylc, wide geond eorðan; 530</p>
---	---

474 werede. A. B. 475 þisne? G. 479 le. M. 479 ende-sæt. G.
480 ecg-wearde. G. 481 þæt þe. G. 491 gemetu. Th. 502 heonan.
A. B. (M. manu rec.) 508 mine. M.

<p>æsc-holt ufan græg; wæs se iren-þreat wápnnum ge-wurðad. þá þær wlonc hæleð, 660 oret-mecga, æfter hæledum frægn: «Hwanon ferigeað ge fætte scyldas, græge syrcan 665 and grim-helmas, here-sceafta heáp? Ic eom Hróðgáres ár and ombiht, ne seah ic elþeódige 670 þus manige men módiglicran: wén ic þæt ge for wlenco, nalles for wrác-siðum, ac for hige-þrymmum, 675 Hróðgár sóhton.» Him þá ellen-róf andswarode, wlanc Wedera leód, word æfter spræc, 680 heard under helme: «We synt Higeláces beód-geneátas, Beówulf is mín nama; wille ic á-secgan 685 suna Healfdenes, márum þeódne, mín árende,</p>	<p>aldre þinum, gif he us ge-unnan wile þæt we hine swá góðne 690 grétan móton.» Wulfgár maðelode (þæt wæs Wendla leód, wæs his mód-sefa manegum gecýðed, 695 wig and wisdóm): «Ic þæs wine Deniga, freán Scildinga, frinan wille, beága bryttan, 700 swá þú béna eart, þeóden márne, ymb þinne sið, and þe þá andsware ædre gecýðan, 705 þe me se góða á-gifan þenceð.» Hwearf þá hrædlíce, þær Hróðgár sæt, eald and unhár, 710 mid his eorla gedriht; eode ellen-róf, þæt he for eaxlum gestód Deniga freán, cúðe he duguðe þeáw; 715 Wulfgár maðelode tó his wine-drihtne: «Her syndon geferede, feorran cumene,</p>
--	---

660 oret-mecgas. M.
718 geferede. A. B.

674 þrymmum. A. B. 685 sunu. M.

720 ofer geofenes be-gang, Geáta leóde, þone yldestan oret-mecgas Beówulf nemnað;	sæ-líðende, þá þe gif-sceattas Geáta fyredon, þyder tó þance, þæt he xxx <i>tiges</i>	755
725 hý bēnan synt, þæt hie þeóden mín wið þe móton wordum wrixlan; nó þú him wearne geteoh	manna mægen-cræft on his mund-gripe heaðo-róf hæbbe; hine hálig God for ár-stafum	760
730 þínra gegn-cwida glæd-man Hróðgár! hý on wig-getawum wyrðe þinceað eorla ge-æhtlan,	us onsende, tó West-Denum, þæs ic wén hæbbe, wið Grendles gryre; ic þám góðan sceal	765
735 húru se aldor deáh, se þám heaðo-rincum hider wísade.»	for his mód-þræce máðmas beóðan. Beó þú on ófeste, hát ingán,	
VII.		
Hróðgár maðelode, helm Scyldinga:	seón sibbe-gedriht	770
740 «Ic hine cúðe cniht wesende; wæs his eald fæder Ecgþeów háten, þám tó háam for-geaf	samod ætgædere; gesaga him eác wordum þæt hie sint wil-cuman Deniga leóðum!» ..... word inne á-beað	775
745 Hréðel Geáta árgan dóhtor; is his eaforan nú heard her cumen, sóhte holdne wine.	..... «Eów hét secgan sige-drihten mín, aldor Eást-Dena, þæt he eówer æðelu can,	
750 Þonne sægdon æt	and ge him syndon	780

731 glæd-mód. G.   743 Egþeo. M.   747 eaforna án G.
eafora nú. K.   755 tiges. A. B.   769 hát hie. G.

	ofer sá-wylmas, heard-hicgende, hider wil-cuman. Nú ge móton gangan	on-gunnen on geógoðe; me wearð Grendles þing on mínre éðel-tyrf undyrne cúð:	
785	in eówrum gúð-geatawum, under here-gríman, Hróðgár geseón; látað hilde-bord her onbíðian,	secgað sá-liðend þæt þæs sele stande, reced sélesta, rinca gehwylcum, ídel and unnyt,	815
790	wudu wæl-sceaftas, worda geþinges!» Á-rás þá se ríca, ymb hine rinc manig, þryðlic þegna heáp;	siððan áfen-leóht under heofenes hador be-holen weorðeð, þá me þæt ge-lárdon leóde míne,	820
795	sume þær bidon, heaðo-reáf heóldon, swá him se hearda bebeád; snyredon æt-somme, þá secg wisode	þá sélestan, snotere ceorlas, þeóden Hróðgár, þæt ic þe sóhte; forþan hie mægenes cræft míne cúðon,	825
800	under Heorotes hróf, ... heard under helme, þæt he on heóðe gestód. Beówulf maðelode (on him byrne scán,	selfe ofer-sáwon, þá ic of searwum cwom, fáh from feóndum, þær ic fífe geband, ýðde eotena cyn,	830
805	searo-net seowed smiðes or-þancum): «Wes þú Hróðgár hál! ic eom Higeláces mæg and mago-þegn,	and on ýðum slóg niceras nihtes, nearo-þearfe dreáh, wræc wædera nið, weán áhsodon,	835
810	hæbbe ic mærdða fela	for-grand græmum,	840

799 þá. A. B. 802 þæt him on heoðo (heaðo). G.
807 was. M. 816 þes. Th. 817 receda sélest. K. 839 wædera.
A. B. þræc-wædera. G. 841 gramum. A. B.

<p>and nú wið Grendel sceal, wið þám aglæcan, ána gehegan 845 þing wið þyrse. <i>Ic</i> þe nú þá, brego beorht Dena, biddan wille, eodor Scyldinga, 850 áre béne; þæt þú me ne for-wyrne, wigendra hleó, freó-wine folca, nú ic þus feorran com, 855 þæt ic móte ána, mínra eorla gedryht, and þes hearda heáp, Heorot fálsian! Hæbbe ic eác ge-áhsod 860 þæt se æglæca, for his won-hydum, wápnna ne recceð; ic þæt þonne for-hicge, swá me Higelác síe, 865 mín mon-drihten, módes blíðe, þæt ic sweord bere oððe síðne scyld geolo-rand tó gúðe, 870 ac ic mid grápe sceal fón wið feónde</p>	<p>and ymb feorh sacan, láð wið láðum; þær ge-lýfan sceal dryhtnes dóme, 875 se þe hine deáð nimeð. Wén ic þæt he wille, gif he wealdan mót, in þám gúð-sele Geátena leóde 880 etan unforhte, swá he oft dyde, mægen Hréð-manna; ná þú mín ne þearft hafalan hýðan, 885 ac he me habban wile deóre fáhne, gif mec deáð nimeð, byreð blóðig wæl, byrgean þenceð, 890 eteð ángenga, unmurnlíce, mearcað mór-hópu; nó þú ymb mínes ne þearft líces feorme 895 leng sorgian. Onsend Higeláce, gif mec hild nime, beadu-scrúða betst, þæt míne breóst wereð, 900 hrægla sélest,</p>
---	---

846 *Ic*. A. B.   849 eodor. A. B.   856 mid mínra. Th.
857 *ic* and. G.   880 Geotena. M.   884 þú. A. B.   887 dreóre. G.

þæt is Hrædlan láf,
Welandes ge-weorc;
gæð á wyrd swá hió scell!»

VIII.

905 Hróðgár maðelode,
helm Scyldinga:
«Fere fyhtum þú,
wine mín Beówulf,
and for ár-stafum
910 usic sóhtest.
Geslóh þín fæder
fæhðe máste;
wearð he Heaðoláfe
tó hand-bonan,
915 mid Wilfingum,
þá hine gara cyn
for here-brógan
habban ne mihte,
þanon he ge-sóhte
920 Suð-Dena folc,
ofer ýða gewealc,
Ár-Scyldinga;
(þá ic furðum weóld
folce Deninga,
925 and on geógoðe heóld
gimme-ricc,
hord-burh hæleða;
þá wæs Heregár deád,
mýn yldra mæg,
930 unlifigende,

bearn Healfdenes,
se wæs betera þonn ic;)
siððan þá fæhðe
feó-þingode,
sende ic Wylfingum, 935
ofer wæteres hrycg,
ealde mádmás;
he me áðas swór.
Sorh is me tó secganne,
on sefan mínum, 940
gumena éngum,
hwæt me Grendel hafað
hýnðo on Heorote,
mid his hete-þancum,
fær-niða ge-fremed: 945
is mín flet-werod,
wíg-heáp ge-wanad
(hie wyrd forsweóp)
on Grendles gryre;
God eáðe mæg 950
þone dol-scaðan
dáda getwæfan.
Ful oft ge-beótedon
beóre druncne,
ofer ealo-wáge, 955
oret-mecgas,
þæt hie in beór-sele
bídan woldon
Grendles gúðe
mid gryrum ecga; 960
þonne wæs þeós medo-heal

907 For were-fyhtum. G.
A. B. 926 ginne rícu. Th.

916 Wedera cyn. G. 922 Scyldinga.
933 siððan ic. G.

<p>on morgen-tíd, driht-sele dreór-fáh, þonne dæg lixte, 965 eal benc-þelu blóde bestýmed, heall heoru-dreóre; áhte ic holdra þý læs, deórre duguðe, 970 þe þá deað fornam. Site nú tó symle, and on-sæl meoto sige-hréð secgum, swá þín sefa hwette! 975 þá wæs Geát-mægum geador æt-somne, on beór-sele, benc gerýmed; þær swið-ferhðe 980 sittan eodon, þryðum dealle; þegn nytte beheöld, se þe on handa bær hroden ealo-wæge, 985 scencte scír wered; scóp hwílum sang háðor on Heorote, þær wæs hæleða dreám, duguð unlytel 990 Dena and Wedera.</p>	<p>Ecgláfes bearn, þe æt fótum sæt freán Scyldinga, on-band beadu-rúne 995 (wæs him Beówulfes sið, módges mere-faran, micel æf-þunca, for þon þe he ne úðe þæt ánig óðer man 1000 æfre mærdða þon má middangeardes, ge-hédde under heofenum þonne he sylfa): «Eart þú se Beówulf, 1005 se þe wið Breca wunne on síðne sá, ymb sund-flite, þær git for wlence wada cunnedon, 1010 and for dol-gilpe on deóp wæter aldrum néðdon? (Ne me ánig mon, ne leóf ne láð, 1015 be-leán mihte sorh-fullne sið.) þá git on sund reón, þær git eágor-streám earnum þehton, 1020 mæton mere-stréta, mundum brugdon, glidon ofer gár-secg;</p>
--	--

IX.

Húnferð madelode,

967 heoru. A. B   972 múðe. G.   973 scge. G.
1001-1002 æfre mærdða má, on middangearde. G.

<p>geofon ýðum weól, 1025 wintrys wylm. Git on wæteres áht seofon-niht swuncon; he þe æt sunde ofer-flát, hæfde máre mægen, 1030 þá hine on morgen-tíd on Heaðo-ráemes holm up-ætþær; þonon he ge-sóhte swásne éðel, 1035 leóf his leódum, lond Brondinga, freoðo-burh fægere, þær he folc áhte burh and beágas; 1040 beót eal wið þe sunu Beánstánes sóðe gelæste. þonne wéne ic tó þe wyrsan <i>geþingea</i>, 1045 þeáh þú heaðo-rása ge-hwær dohte, grimre gúðe, gif þú Grendles dearst, niht-longne fyrst, 1050 neán <i>bídan.</i>» Beówulf maðelode bearn Ecgþeówes: «Hwæt þú worn fela wine mín Húnferð, 1055 beóre druncen,</p>	<p>ymb Breca spráce, sægdest from his síðe; sóð ic talige, þæt ic mere-strengo máran áhte, 1060 earfeðo on ýðum, þonne áenig óðer man. Wit þæt ge-cwædon, cniht-wesende, and ge-beótedon, 1065 (wáeron begen þá git on geógoð-feore) þæt wit on gár-secg út aldrum néðdon, and þæt ge-æfndon swá; 1070 hæfdon swurd nacod, þá wit on sund reón, heard on handa, wit unc wið hron-fixas werian þohton, 1075 nó he wiht fram me, flód-ýðum feor, fleótan meahte, hraðor on holme, nó ic fram him wolde; 1080 þá wit æt-somme on sáe wáeron, fíf nihta fyrst, óðþæt unc flód tó-dráf, wado weallende, 1085 wedera cealdost, nípene niht,</p>
---	--

1025 wintres wylme. Th.

1044 geþingea. A. B. geþingeo. G.

1050 bídan. A. B. 1081 somne. A. B.

<p>and norðan-wind heaðo-grim and-hwearf, 1090 hreó wæron ýða, wæs mere-fixa mód onhréred: þær me wið láðum líc-syrce mín, 1095 heard hond-locen, helpe gēfremede, beado-hrægl broden, on breóstum læg, golde ge-gyrwed; 1100 me tó grunde teáh fáh feónd-scaða; fæste hæfde grim on grápe; hwæðre me gyfeðe wearð, 1105 þæt ic aglécán orde geráhte, hilde-bille, heaðo-ræs fornam mihtig mere-deór 1110 þurh míne hand.</p>	<p>næs hie þære fylle ge-feán hæfdon, mán for dáedlan, þæt hie me þégon, 1120 symbel ymb-sáeton, sáe-grunde neáh; ac on mergenne mécum wunde, be ýð-láfe, 1125 uppe lægon, sweódum á-swefede; þæt syððan ná, ymb brontne ford, brim-liðende 1130 láde ne letton. <i>Leóht</i> eástan com, beorht beácen Godes, brimu swaðredon, þæt ic sáe-næssas 1135 ge-seón mihte, windige weallas, (wyrð oft nereð unfáegne eorl, þonne his ellen deáh, 1140 hwæðere me ge-sælde, þæt ic mid sweorde of-slóh niceras nigene.) Nó ic on niht gefrægn under heofones hwealf 1145 heardran feohtan, ne on ég-streámum</p>
<p>X.</p>	
<p>Swá mec ge-lóme láð-geteónan þreátedon þearle; ic him þénode 1115 deóran sweorde swá hit ge-défe wæs;</p>	

1119 dæd-leán for máne. G. 1127 sweódum. A. sweótum. Th.
 1129 brontne. A. B. 1132 leóht. A. B.

	since s brytta,	þæt hió Beówulfe,	
	gamol-feax and gúð-róf,	beág-hroden cwén,	1240
1210	geóce gelyfde	móde gepungen,	
	brego beorht Dena,	medo-ful ætbær,	
	gehýrde on <i>Beówulfe</i>	grétte Ge áta leód	
	folces hyrde	Gode þancode,	
	fæst-ráedne gepoht.	wís-fæst wordum,	1245
1215	þær wæs hæleða hleahtor,	þæs þe hire se willa gelamp,	
	hlyn swynsode,	þæt heó on ánigne	
	word wáeron wynsume;	eorl gelyfde	
	eode Wealhþeów forð,	fyrena frófre.	
	cwén Hr óðgáres,	He þæt ful geþeah,	1250
1220	cynna gemyndig,	wæl-reów wíga,	
	grétte gold-hroden	æt Wealhþeón,	
	guman on healle,	and þá gyddode,	
	and þá freólic wíf	gúðe gefýsed,	
	ful gesealde	Beówulf maðelode,	1255
1225	árest Eást-Dena	bearn Ecgþeówes:	
	éðel-wearde,	«Ic þæt hogode	
	bæd hine bliðne	þá ic on holm gestáh,	
	æt þære beór-þege,	sæ-bát ge-sæt,	
	leódum leófne;	mid mínra secga gedriht,	1260
1230	(he on lust geþeah	þæt ic ánunga	
	symbol and sele-ful,	eówra leóda	
	sige-róf cyning)	willan ge-worhte,	
	ymb-eode þá	oððe on wæl crunge,	
	ides Helminga	feónd-grápum fæst;	1265
1235	duguðe and geógoðe,	ic ge-fremman sceal	
	dæl ághwylcne,	eorlic ellen,	
	sinc-fato sealde,	oððe ende-dæg	
	óðþæt sál álamp,	on þisse meodu-healle	

1212 Beówulfe. A. B.
1267 árlic? G.

1227 bliðsian. G.

1330 eoton-weard ábeád. Húru Geáta leód georne trúwode móðgan mægnes, metodes hyldo,	sæcce ofer-sittan, gif he ge-sécean dear wíg ofer wápen; and siððan witig God, on swá hwæðere hond,		1365
1335 þá he him ofdyde ísern-byrnan, helm of hafelan, sealde his hyrsted sweord, írena cyst,	hálig dryhten márðo déme, swá him ge-met þince! Hylde hine þá heaðo-deór hleór bolster onféng,		1370
1340 ombiht-þegne, and ge-healdan hét hilde-geatwe; gespræc þá se góða gylp-worda sum,	eorles andwlitan; and hine ymb monig snellíc sæ-rinc sele-reste gebeáh; nánig heora þohte,		1375
1345 Beówulf Geáta, ær he on bed stige: «Nó ic me an here-wæsmum hnágran talige gúð-geweorca,	þæt he þanon scolde eft eard lufan áfre gesécean folc oððe freó-burh þær he á-féded wæs;		1380
1350 þonne Grendel hine, forþan ic hine sweorde swebban nelle, aldre beneótan, þeáh ic eal mæge;	ac hie hæfdon ge-frunen, þæt hie ær tó fela micles, in þæm win-sele wæl-deáð fornam, Denigea leóde:		1385
1355 nát he þára góða þæt he me on-geán sleá, rand geheáwe, þeáh þe he róf síe níð-geweorca,	ac him dryhten forgeaf wíg-spéða ge-wiofu, W e d e r a leódum, frófor and fultum, þæt hie feónd heora,		1390
1360 ac wit on niht sculon	þurh ánes cræft ealle,		

1347 on here-wæstmum. G. 1355 þære gúðe. Th. 1361
secge. M. 1362 het. M. 1377 lufwend? G. 1382 þætte. G.
1389—90 fultum þæt hie. A. B.

	ofer-cómon, selfes mihtum (sóð is gecýðed, 1395 þæt mihtig God manna cynnes weóld . . . ferhð). Com on wanre niht, scriðan <i>sceadu-genga</i> ;	wód under wolcnum, tó þæs þe he win-reced, gold-sele gumena, gearwost wisse, fættum fáhne. 1425
	1400 sceótend swæfon, þá þæt horn-reced healdan scoldon, ealle buton ánum; þæt wæs yldum cúð, 1405 þæt hie ne móste, þá metod nolde, se syn-scaða under <i>sceadu bregdan</i> ; ac he wæccende	Ne wæs þæt forma sið, þæt he Hróðgáres hám gesóhte; næfre he on aldor-dagum, ær <i>ne</i> siððan, 1430 heardran hæle, heal-þegnas fand. Com þá tó recede rinc síðian, dreámum be-dáled, 1435 duru sóna on-arn, fýr- <i>bendum</i> fæst, syððan he hire folmum . . . an, on-bræd þá bealo-hydig, þá . . . bolgen wæs, 1440 recedes múðan; raðe æfter þon on fágne flór feónd treddode, eode yrre-mód, 1445 him of eágum stód, líge ge-lícost, leóht unfæger. Geseah he in recede rinca manige, 1450 swefan sibbe-gedriht,
	1410 wráðum on andan, bád bolgen-mód beadwa geþinges.	
	XII.	
	þá com of móre under mist-hleoðum, 1415 Grendel gongan, Godes yrre bær; mynte se mán-scaða manna cynnes sumne be-syrwan 1420 in sele þám heán;	

1397 ride ferhð. A. B. wide-ferhð. G. 1399 sceadu. A. B.
1405 hine ne. G. 1430 ne siððan. A. 1437 bendum. A. B.
1438 æt-hrán. R. 1440 þá he ge-bolgen. G. 1447 ligge. M.

	samod ætgædere, mago-rinca heáp; þá his mód áhlóg; 1455 mynte þæt he ge-dælde, ær þon dæg cwóme, átol aglæca, ánra gehwylces líf wið líce, 1460 þá him á-lumpen wæs wist-fylle wén; ne wæs <i>þæt</i> <i>wyrd</i> þá gen þæt he má móste manna cynnes 1465 þicgean ofer þá niht; þryð-swyð beheöld mæg Higeláces, hú se mán-scaða under fær-gripum, 1470 ge-faran wolde, ne þæt se aglæca yldan þohte, ac he ge-féng hraðe, forman siðe, 1475 slæpendne rinc, slát unwearnum, bát bán-locan, blód édrum dranc, syn-snædum swealh; 1480 sóna hæfde unlyfigendes eal gefeormod	fét and folma; fórð neár ætstóp, nam þá mid handa 1485 hige-þihtigne rinc on ræste, ráhte on-geán; feónd mid folme he on-féng hraðe 1490 inwit-þancum, and wið earm gesæt. Sóna þæt on-funde fyrena hyrde, þæt he ne métte, 1495 middangeardes, eorðan sceáta on elran men, mund-gripe máran: he or-móde wearð, 1500 forht on ferhðe, (nó þý ær fram meahte) hyge wæs him hin-fús, wolde on heolster fleón, sécan deófla ge-dræg; 1505 ne wæs his drohtoð þær swylce he on ealder-dagum ær gemétte. Ge-munde þá se góda mæg Higeláces 1510 áfen-spráce, uplang ástód and him fæste wið-féng;
--	--	--

1462 þæt wyrd. A.   1471 nó þær. G.   1497 sceatta. M.
1500 on mode. M.

<p>1515 fingras burston, eoten wæs út-weard; eorl furður stóp; (mynte se mára, . . . he meahte swá, wídre ge-windan</p> <p>1520 and on-weg þanon fleón on fen-hópu) wiste his fingra geweald on grames grápum, þæt he wæs geócor.</p> <p>1525 Sið þæt se hearm-scaða tó Heorute áteáh, dryht-sele dynede, Denum eallum wearð, ceaster-búendum,</p> <p>1530 cénra gehwylcum, eorlum ealu scerwen; (yrre wáeron begen, réðe rén-weardas) reced hlynsode;</p> <p>1535 þá wæs wundor micel, þæt se win-sele wið-hæfde heaðo-deórum, þæt he on hrusan ne feól, fæger fold-bold;</p> <p>1540 ac he þæs fæste wæs, innan and útan, íren-bendum, searo-þoncum be-smiðod: þær fram sylle ábeág</p>	<p>medu-benc monig, míne gefráge, golde geregnad, þær þá graman wunnon; þæs ne wéndon ér witan Scyldinga, þæt hit á mid ge-mete manna énig, hetlic and bán-fág, tó-brecan meahte, listum tó-lúcan, nymðe líges fæðm swulge on swaðule. Swég up-ástág, niwe ge-neahhe; Norð-Denum stód átelic egesa, ánra gehwylcum, þára þe of wealle wóp gehýrdon, gryre-leóð galan Godes and-sacan, sige-leásne sang, sár wánigean; helle-hæft on, heóld hine fæste se þe manna wæs mægene strengest on þám dæge þysses lífes.</p>	<p>1545</p> <p>1550</p> <p>1555</p> <p>1560</p> <p>1565</p> <p>1570</p>
---	--	---

1518 . . ær he. A. B. hwær he. K. 1539 folc-bold. G. 1553 betlic
and bas-fág. G. 1556—57 líges wælm swulge on staðule. G.
1568 sár. A. B. 1570 tó fæste. Th.

XIII.

1575	Nolde eorla hleo ænige þinga, þone cwealm-cuman cwicne for-lætan; ne his lif-dagas	scolde his aldor-gedal, on þæm dæge þysses lifes, earmlíc wurðan, and se ellor-gást on féonda gewæld feor siðian.	1605 1610
1580	leóða ænigum nytte tealde; þær genehost brægd eorl Beówulfes ealde láfe,	þá þæt on-funde, se þe fela æror, módes myrðe, manna cynne, fyrene ge-fremede, (he fág wið God)	1615
1585	wolde freá-drihtnes feorh ealgian, mæres þeódnes, þær hie meahton swá; hie þæt ne wiston	þæt him se líc-homa læstan nolde; ac hine se módega mæg Higeláces hæfde be honda, (wæs ge-hwæðer óðrum lifigende láð,)	1620
1590	þá hie ge-win drugon, heard-hicgende hilde-mecgas, and on healfa ge-hwone heáwan þohton,	líc-sár gebád átol ægláca; him on eaxle wearð syn-dolh sweotol, seonowe onsprungon, burston bán-locan; Beówulfe wearð gúð-hréð gyfeðe, scolde Grendel þonan feorh-seóc fleón under fen-hleoðu,	1625 1630
1595	sáwle sécan, þone syn-scaðan, ænig ofer eorðan írenna cyst, gúð-billa nán,		
1600	grétan nolde, ac he sige-wápnnum for-sworen hæfde, ecga gehwylcre;		

1583 eórd (eóred). G.
sworen. A. B. for-spocen? G.

1596 þæt þone. G.
1616 he wæs fág. Th.

1602 for-

1635	sécean wyn-leás wíc, wiste þé geornor, þæt his aldres wæs ende gegongen, dógera dæg-rím.	under geápne hr . .	
			XV.
1640	Denum eallum wearð, æfter þám wæl-ræse, willa gelumpen; hæfde þá ge-fælsod, se þe ær feorran com,	þá wæs on morgen, míne gefræge, ymb þá gif-healle gúð-rinc monig; férdon folc-togan, feorran and neán, geond wíd-wegas, wundor sceáwian, láðes lástas, nó his líf-gedál sárlíc þuhte secga ánegum, þára þe tír-leáses trode sceáwode, hú he wérig-mód, on-weg þanon, níða ofer-cumen, on nicera mere, fáge and ge-flýmed, feorh-lástas bær. þær wæs on blóde brim weallende, átol ýða geswing, eal gemenged, hát on heolfre (heoro-dreóre weól) deáð-fáge deóg, siððan dreáma leás,	1670
1645	snotor and swýð-ferhð, sele Hróðgáres, ge-nered wið níðe, niht-weorce gefeh, ellen-mærðum;		1675
1650	hæfde E ást-Denum Geátmecca leód gilp gelásted, swylce on cýððe ealle gebétte		1680
1655	inwid-sorge, þe hie ær drugon, and for <i>preá</i> -nýdum þolian scoldon, torn unlytel;		1685
1660	þæt wæs tácen sweotol, syððan hilde-deór, hond álegde, earm and eaxle, (þær wæs eal geador		1690
1665	Grendles grápe)		

1649 mærdum. A.   1654 gebétte. A. B.   1657 preá. A. B.
1666 hr.. B. hróf. R.   1689 gespring. K.   1692 heoro. A. B.

1695	in fen-freoðo, feorh álegde, <i>hæðene</i> sáwle, þær him hel onféng. þanon eft gewiton	þær him fold-wegas fægere þuhton, cystum cúðe; hwílum cyninges þegn, guma gilp-hlæden,	1725
1700	eald-gesíðas, swylce geong <i>manig</i> , of gomen-wáðe, fram mere móðge mearum ríðan,	gidða gemyndig, (se þe eal-fela eald-gesegena worn gemunde) word óðer fand, sóðe gebunden,	1730
1705	beornas on blancum. þær wæs Beówulfes márðo mæned, monig oft gecwæð þætte, súð ne norð,	sóðe gebunden, secg eft on-gan sið Beówulfes snyttrum styrian and on spéd wrecan	1735
1710	be sáem tweónum, ofer eormen-grund, óðer nánig, under swegles begong, sélra náere,	spel geráde, wordum wrixlan. Wel-hwylc gecwæð, þæt he fram Sigemunde secgan hýrde,	1740
1715	rond-hæbbendra, ríces wyrðra; ne hie húru wine-drihten wiht ne lógon, glædne Hróðgár	ellen-dædum, uncúðes fela, Wælsinges ge-win, wíde síðas, þára þe gumena bearn	1745
1720	ac þæt wæs gód cyning. Hwílum heaðo-rófe hleápan léton, on ge-flit faran, fealwe mearas,	gearwe ne wiston, fáéhðe and fyrene, buton Fitela <i>mid</i> hine, þonne he swulces hwæt secgan wolde,	1750

1697 *hæðene*. A.   1701 *manig*. A. B.   1702 on. G.   1707
gemæned. G.   1717 *heora?* G.   1752 *mid*. A. B. him. G.

1755 eám his nefan, swá hie á wáron æt niða gehwám nýd-gesteallan, hæfdon eal-fela	beorhte frætwa, Wælses eafera (wurm hát gemealt). Se wæs wreccena wide mærost,		1790
1760 eotena cynnes sweordum ge-ságed. Sigemunde gesprong, æfter deað-dæge, dóm unlytel;	ofer wer-þeóde, wígendra hleo, ellen-dáedum, he þæs ár onþáh, siððan Heremódes		1795
1765 syððan wíges heard wurm ácwealde hordes hyrde, he under hárne stán, æðelinges bearn,	hild sweðrode, earfoð and ellen; he mid eotenum wearð on feónða geweald forð forlácen,		1800
1770 ána genéðde, frécne dáede, ne wæs him Fitela mid, hwæðre him ge-sælde þæt þæt swurd þurh-wód	snúde for-sended, hine sorh-wylmas lemede tó lange; he his leódum wearð, eallum æðellingum,		1805
1775 wrætlícne wurm, þæt hit on wealle ætstód, dryhtlíc íren; (draca morðre swealt) hæfde aglæca	tó aldor-ceare, swylce oft be-mearn, ærran mælum, swið-ferhðes sið snotor ceorl monig,		1810
1780 elne gegongen, þæt he beáh-hordes brúcan móste selfes dóme, sæ-bát gehleód,	se þe him bealwa tó bóte gelyfðe, þæt þæt þeódnes bearn ge-þeón scolde, fæder æðelum on-fón,		1815
1785 bær on bearm scipes	folc gehealdan,		

1765 Sæferð wíges heard? G. 1796 sweðrode. A. wedr-
ode. M. 1803 lemedon. G.

	hord and hleó-burh, hæleða rice, éðel Scyldinga,	stód on stapole,	1845
1820	(he þær eallum wearð mæg Higeláces, manna cynne, freóndum ge-fægra) hine fyren onwód.	geseah steápne hróf golde fáhne, and Grendles hond): «Pisse ansýne, alwealdan þanc	1850
1825	Hwílum flítende fealwe stráete mearum mæton, þá wæs morgen-leóht; scofen and scynded,	lungre ge-limpe! Fela ic láðes gebád, gryнна æt Grendle; (á mæg God wyrcan wunder æfter wundre,	1855
1830	eode scealc monig, swið-hicgende, tó sele þám heán, searo-wundor seón, swylce self cyning,	þæt wæs ungeára, þæt ic énigra me weána ne wénde, tó wídan feore,	1860
1835	of brýd-búre, beáh-horda weard, tryddode tír-fæst, ge-trume micle, cystum ge-cýðed;	þonne blóde fáh húsa sélest heoro-dreórig stód: weá wid scofen	1865
1840	and his cwén mid him <i>medo</i> -stig ge-mæt, mægða hóse.	witena gehwylcne, þára þe ne wéndon, þæt hie wíde-ferhð leóda land-geweorc láðum beweredon,	1870
		scuccum and scinum, nú scealc hafað, þurh drihtnes miht, dáed gefremede,	

XV.

Hróðgár maðelode
(he tó healle geóng,

1820 be þæm. G. 1823 ge-fægenra? G. 1841 medo.
A. B. 1845 staðole. R. 1865 weán wið-scofon? G. 1866 ge-
hwylcum. K. 1874 gefremed. G.

1875 þe we ealle <i>ær</i> ne meahton snyttrum be-syrwan. Hwæt þæt secgan mæg, efne swá hwylc mægða,	góde for-gylde, swá he nú gyt dyde! Beówulf maðelode, bearn Ec þe ówes: «We þæt ellen-weorc	1905
1880 swá þone magan cende, æfter gum-cynnum, gyf heó gyt lyfað, þæt hyre eald metod, éste wære,	éstum miclum feohtan fremedon, frécne genéðdon eafod uncúðes; úðe ic swíðor þæt þú hine selfne	1910
1885 bearn-ge-byrdo. Nú ic Beówulf þec, secg betsta, me for sunu wylle fréogan on ferhðe;	ge-seón móste, feónd on frætewum, fyl-wérigne: ic hine hrædlice, heardan clammum,	1915
1890 heald forð tela niwe sibbe, ne bið þe ánigre gád worolde wilna, þe ic ge-weald hæbbe;	on wæl-bedde, wriðan þohte; þæt he for hand-gripe mínum scolde	1920
1895 ful oft ic for læssan leán teohhode hord-weorðunge, hnáhran rince, sámran æt sæcce.	licgean líf-bysig, butan his líc swice; ic hine ne mihte, (þá metod nolde) ganges getwáeman;	1925
1900 þú þe self hafast dædum gefremed þæt þín [dóm] lyfað áwa tó aldre; alwalda þec	nó ic him þæs georne ætfealh, feorh-geniðlan, wæs tó fore mihtig feónd on féðe; hwæðere he his folme forlét	1930

1876 *ær*. A. B. 1883-84 úðe metod éste-wære? G. 1892
nænigra. Grein. 1902 [dóm]. K. 1917 *fæterum*. G. 1919
 him. M. 1923 *mund-gripe*. K.

1935	tó líf-wraðe lást weardian, earm and eaxle; nó þær á-nige swá þeáh feásceaft <i>guma</i>	hilde-rinces egl unheóru; ághwylc gecwæð, þæt him heardra nán hrínan wolde	1970
1940	frófre gebohte, nó þý leng leofað láð-ge-teóna, synnum ge-swenced ac hyné sár hafað	íren ár-gód, þæt þæs ahlácan blóðge beadu-folme on-beran wolde.	
1945	in mid gripe nearwe befangen, balwon bendum; þær á-bídan sceal maga máne-fáh	XVI. Pá wæs haten hreðe Heort innanweard folmum ge-fræt-wod; fela þára wæs, wera and wífa, þe þæt wín-reced gest-sele gyredon: gold-fág scinon web æfter wagum, wunder-síona fela, secga gehwylcum, þára þe on swylc starað. Wæs þæt beorhte bold tó-brocen swíðe eal inneweard íren-bendum fæst, heorras tó-hlidene; hróf ána genæs ealles ansund, þe se aglæca,	1975
1950	miclan dómes, hú him scír metod scrifan wille.» Pá wæs swigra secg, sunu Ecgla-fes,		1980
1955	on gylp-spráce gúð-geweorca, siððan ædelingas eorles cræfte, ofer heáhne hróf		1985
1960	hand sceáwedon, feóndes fingras: foran ághwylc wæs stéda nægla gehwylc stýle gelicost,		1990
1965	háðenes hand-sporu,		

1939 *guma*. A. B. 1941 *leofað*. A. B. 1945 *in níð-gripe*. Th.
1954 *Eclafes*. M. 1959 *heanne*. M. 1963 *stedig*. G. 1965 *spora*. G. 1974
onberian. Th. 1975 *heáh-timbrede?* G. 1994 *þonne se*. G.

1995	fyren-dædum fág, on fleám gewand, aldres or-wéna. Nó þæt ýðe byð tó be-fleónne,	mágas þára swið-hicgende	2025
2000	(fremme se þe wille!) ac ge-sacan sceal, sáwl-berendra [æghwylc], nýde ge-nýded, niðða bearna,	on sele þám heán, Hróðgár and Hróðulf, Heorot innan wæs freóndum á-fylled, nalles fácen-stafas	2030
2005	grund-búendra, gearwe stówe, þær his líc-homa, leger-bedde fæst, swefeð æfter symle.	Peód-Scyldingas þenden fremedon. Forgeaf þá Beówulfe brand Healfdenes segen gyldenne,	2035
2010	Þá wæs sáel and mæel, þæt tó healle gang Healfdenes sunu, wolde self cyning symbol þicgan.	hroden hilde cumbor, helm and byrnan, mære máððum-sweord manige gesáwon	2040
2015	Ne gefrægn ic þá mægðe máran weorode ymb hyra sinc-gyfan sél gebéran. Bugon þá tó bence	beforan beorn beran. Beówulf gepah ful on flette; nó he þære feoh-gyfte for scotenum	2045
2020	blæd-ágende, fylle ge-fágon, fægere gepágon medo-ful manig,	scamigan þorfte, ne ge-frægn ic freóndlicor feówer mádmás, golde ge-gyrede, gum-manna fela, in ealo-bence, óðrum gesellan;	2050

2002 [æghwylc]. G. 2003 genýded. K. genydde. M.
2015 gefrægen. M. ic on þá. G. 2018 sél. A. B. 2020 ágande A. B.
2022 fægene. Th. 2023 medo. A. B. 2024 þære. G. 2025
hicgende. A. B. 2028 Heorot. A. B. 2030 fácen. A. B. 2034
bearn. G. 2037 hilde-cumbor. Etm. 2041 beorn. A. B. 2045
fore sceótendum. K. 2046 scamigan. A. B. 2048 feówer. A. B.

	ymb þæs helmes hróf, heáfod-beorge,	wicga and wǣpna, hét hine wel brúcan.	
2055	wírum be-wunden walan útan heóld, þæt him fela láf frécne ne meahton scúr-heard sceððan,	Swá manlice mære þeóden, hord-weard hæleða, heaðo-ræsas geald, mearum and mádmum,	2085
2060	þonne scyld-freca on-geán gramum gangan scolde. Héht þá eorla hleó eahta mearas,	swá hý næfre man lyhð, se þe secgan wile sóð æfter rihte.	2090
XVII.			
2065	fæted hleóre, on flet teón, in under eoderas, þára ánum stóð sadol searwum fáh,	Þá gyt ághwylcum, eorla drihten, þára þe mid Beówulfe brim-leade teáh, on þære medu-bence máððum gesealde, yrfe-láfe,	2095
2070	since gewurðad, þæt wæs hilde-setl heáh-cyninges, þonne sweorda gelác sunu Healfdenes	and þone áenne héht golde for-gyldan þone þe Grendel ær máne ácwealde,	2100
2075	efnan wolde; (næfre on óre læg wid-cúðes wíg þonne walu feóllon;) and þá Beówulfe	swá he hyra má wolde, nefne him witig God wyrd forstóde, and þæs mannes mód. Metod eallum weóld, gumena cynnes,	2105
2080	bega gehwæðres eodor Ingwina onweald geteáh,	swá he nú git déð,	2110

2056 wala. Grein. 2057 láf. A. B. láfe. G. 2059 sceððan. A. B.
2066 on ge-flit. G. 2077 wicg. G. 2082 geteóde. G. 2096 brim
-láde. Th.

<p>forþan bið and-git æghwær sélest, ferhðes fore-þanc: fela sceal ge-bídan, 2115 leófes and láðes, se þe longe her, on þyssum win-dagum, worolde brúcedð.</p> <p> Þær wæs sang and swég</p> <p>2120 samod ætgædere, fore Healfdenes hilde-wísan gomen-wudu gréted, gid oft wrecen,</p> <p>2125 þonne heal-gamen Hróðgáres scóp, æfter medo-bence, máenan scolde Finnes eaferum,</p> <p>2130 þá hie se fár begeát, hæleð Healfdenes, Hnæf Scyldinga, ... in Fr . . es wæle feallan scolde.</p> <p>2135 Ne húru Hildeburh hérian þorfte Eotena treówe; unsynnum wearð be-loren leófum,</p>	<p>æt þám hild-plegan, bearnum and bróðrum, hie on ge-byrd hruron, gáre wunde; þæt wæs geómuru ides. Nalles hólinga Hóces dóhtor meotodsceaft be-mearn, syððan morgen com, þá heó under swegle ge-seón meahte morðor-bealo mága, þær heó ár máste heóld worolde wynne.</p> <p> Wíg ealle fornam Finnes þegnas, nemne feáum ánum, þæt he ne mehte on þæm méðel-stede wíg Hengeste . . wiht gefeohtan, ne þá weá-láfe wíge forþringan þeódnes þegne; ac hig him ge-þingo budon, þæt hie him óðer flet eal gerýmdon, healle and heáh-setl, þæt hie healfre geweald wið Eotena bearn</p>	<p>2140</p> <p>2145</p> <p>2150</p> <p>2155</p> <p>2160</p> <p>2165</p>
--	---	---

2129 be Finnes. K. 2131 Healfdena. M. 2138 un-
synnig. G. 2140 lind-plegan. K. 2142 ge-byld. G. 2143
wunde. A. B. 2146 Hóces. A. B. 2152 heó. Th. he. M. 2159
wið. G. 2168 healfne. Th. 2169 mid. G.

2170 ágan móston, and æt feoh-gyftum Folcwaldan sunu, dógra gehwylce, Dene weorðode,	þá him swá ge-þearfod wæs. 2200 Gyf þonne Frysna hwylc, frécnen spráce, þæs morðor-hetes myndgiend wære,	
2175 Hengestes heáp hringum wenede, efne swá swiðe sinc-gestreónum fáttan goldes,	þonne hit sweordes ecg 2205 syððan scolde. .... nas	2205 <i>Finsb.</i>
2180 swá he Fresena cyn, on beór-sele, byldan wolde. Þá hie ge-trúwedon on twá healfa	Hleóðrode þá heaðo-geong cyning: «Ne þis ne dagað eástan, ne her draca fleógeð, ne her þisse healle hornas ne byrnað, ac her forð berað, fugelas singað, gylleð græg-hama, gúð-wudu hlynneð: scyld scefte oncwyð: Nú scýneð þes móna waðol under wolcnum; nú árisað weá-dæda, þe þisne folces nið fremman willað. Ac onwacnigeað nú, wígend míne, habbað eówre handa, hicgeað on ellen,	5 10 15 20
2185 fæste frioðu-wære. Fin Hengeste elne unflitme áðum benemde, þæt he þá weá-láfe,		
2190 weotena dóme, árum heólde, þæt þær ænig mon, wordum ne worcum, wære ne bráce,		
2195 ne þurh inwit-searo æfre gemáenden, þeáh hie hira beág-gyfan banan folgedon, þeóden-leáse,		

2176 þenede. Th. wægnede. G. 2183 þæt hie. G.
2187 unhlytme? G. 2189 he wið þá. G. 2191 hine
árum. G. 2206 sweðrian? Th. — 4 hearo. H. 5 þus. G.
9 fyrð farað. G. 21 landa. H. 22 hie geað. H.

<p>80 his hæg-stealdas; hig fuhton fíf dagas, swá hyra nán ne feól driht-gesíða, ac hig þá duru heóldon.</p>	<p>Hét þá Hildeburh, æt Hnæfes áde, hire selfre sunu, Sweoloðe befæstan bán-fatu bærnan, 2225</p>
<p>85 þá ge-wát him wund hæleð on wæg gargan, sæde þæt his byrne á-brocen wære, here-sceorpum hrór,</p>	<p>and on bæl dón earme on eaxle. ldes gnornode, geómrode giddum, gúð-réc ástáh, 2230</p>
<p>90 and eác wæs his helm þyrl. þá hine sóna frægn folces hyrde, hú þá wígend hyra wunda genæson</p>	<p>wand tó wolcnum, wæl-fýra máest hlynode for hláwe, hafelan multon, ben-geato burston 2235</p>
<p>95 oððe hwæðer þára hyssa ....</p>	<p>þonne blód ætspranc, láð-bite líces, líg ealle forswealg, gæsta gifrost, þára þe þær gúð fornam: 2240</p>
<p><i>Beow.</i> Áð wæs ge-æfned, and icge gold á-hæfen of horde.</p>	<p>bega folces wæs hira bléd scacen.</p>
<p>2210 Here-Scyldinga betst beado-rinca wæs on bæl gearu; æt þám áde wæs éð-gesyne</p>	<p style="text-align: center;">XVIII.</p> <p>Ge-witon him þá wígend wíca neósian, freóndum be-feallen, 2245</p>
<p>2215 swát-fáh syrce, swýn eal-gylden, eofer íren-heard, æðeling manig wundum á-wyrded,</p>	<p>Fryslanð geseón, hámas and heá-burh; Hengest þá gyt wæl-fægne winter</p>
<p>2220 (sume on wæle crungon).</p>	

2207 Ád. G. 2224 befæðman. G. 2230 gúð-riuc. M.
2231 tó. A. B. 2233 from. G. 2249 wæl-fagne. K.

2250	wunode mid Finnel unblitine eard gemunde, þeah þe he [ne] meahte on mere drifan	billa sélest, on bearm dyde, þæs wáron mid Eotenum ecge cúðe, swylce ferhð-frecan.	2285
2255	hringed-stefnan, (holm storme weól won wið winde, winter ýðe beleác ís-gebinde,)	Fin eft be-geat sweord bealo slíðen, æt his selfes hám, siððan grimne gripe Gúðláf and Osláf,	2290
2260	óðþæt óðer com geár in geardas, swá nú gyt déð, þá þe syngales séle bewitiað	æfter sá-síðe, sorge mándon, æt-witon weána dæl; ne meahte wæfre-mód for-habban in hreðre;	2295
2265	wuldor-torhtan weder, (þá wæs winter scacen,) fæger foldan bearm; fundode wrecca gist of geardum.	þá wæs heal hroden feónða feorum, swilce Fin slægen, cýning on corðre, and seó cwén numen;	2300
2270	He tó gyrn wræce swiðor þohte þonne tó sá-láde, gif he torn-gemót þurh-teón mihte,	sceótend Scyldinga tó scypon feredon, eal in-gesteald eorð-cýninges, swylce hie æt Finnes-hám	2305
2275	þæt he Eotena bearn inne gemunde, swá he ne for-wyrnde worold-rádenne, þonne him Húnláfang	findan meahton sigla searo-gimma; hie on sá-láde drihtlice wif tó Denum feredon	2310
2280	hilde-leóman,	læddon tó leódom.	

2250-51 wunode mid him, Finnes unhlisne. G. 2253 [ne]. G.
2264 sóle (= sunne) bewitigað. G. 2273 torn-gemót. A. B. torn-ge-
mód. G. 2275 þæt hyt. G. Eotena. A. B. 2277 for. A. B. 2281
sélest. A. B. 2282 bearhtm. G. 2283 Eotenum. A. B. 2287 bealo-
-slíð. G. 2289 grimme. G. 2304 eard-cýninges. G. 2311 tó leódom. A. B.

<p>and hæleða bearn, giógoð æt-gædere, þær se góða sæt, 2375 Beówulf Geáta, be þám ge-bróðrum twám.</p>	<p>nýhstan síðe, 2400 siððan he under segne sinc ealgode, wæl-reáf werede; hyne wyrd fornam, syððan he for wlenco 2405 weán áhsode, fáhhðe tó Frysum, he þá frætwe wæg, eorcnan-stánas, ofer ýða ful, 2410 ríce þeóden, he under rande gecranc; gehwearf þá in Francna fæðm feorh cyninges breóst-gewádu, 2415 and se beáh somod, wyrsan wíg-frecan wæl reáfeden, æfter gúð-sceare Geáta leóde, 2420 hrea-wíc heóldon. Heal swége onféng; Wealhþeó maðelode (heó fore þám werede spræc): «Brúc þisses beáges, 2425 Beówulf leófa, hyse mid hæle, and þisses hrægles neót, þeód-gestreóna,</p>
<p>XIX.</p>	
<p>Him wæs ful boren, and freónd-laðu wordum be-wægned, 2380 and wunden gold éstum ge-eáwed, earn-reáde twá, hrægl and hringas, heals-beága mást, 2385 þára þe ic on foldan ge-frægen hæbbe, nánigne ic under swegle sélran hýrde, hord-mádmum hæleða, 2390 syððan Háma ætwæg tó here byrhtan-byrig Brósinga-mene, sigle and sinc-fæt, searo-níðas fealh 2395 Eormenríces, geceás écne ráed. Þone hring hæfde Higelác Geáta, nefa Swertinges,</p>	

2382 hreáde. Grein. 2383 hringas. A. B. 2389 hord-mádm. G.
2391 þære. Etm. byrig. A. B. 2394 fleáh. G. 2407 féðe. G. 2409
eorclan. M. 2410 fyll. G. 2414 feor-cyniges. G. 2419 gúð
-scearde. G. 2420 leóda. G. 2429 þeo. M.

<p>2430 and <i>ge-þeóh</i> tela, cen þec mid cræfte and þyssum cnyhtum wes lára líðe, ic þe þæs leán geman; 2435 hafast þú <i>ge-féred</i>, þæt þe feor and neáh, ealne wide-ferhð weras ehtigað, efne swá síde, 2440 swá sá <i>bebúged</i> wind geard weallas. Wes þenden þú lifige æðeling eádig (ic þe an tela) 2445 sinc-gestreóna! Beó þú suna mínum dædum ge-défe, dreám healdende! Her is ághwylc eorl 2450 óðrum getrýwe, módes milde, man-drihne hold; þegnas syndon ge-þwære, þeód eal gearo, 2455 druncne dryht-guman dóð swá ic bidde!» Eode þá tó setle, þær wæs symbla cyst, druncon wín weras, 2460 wyrd ne cúðon,</p>	<p>geósceaft grimne, swá hit á-gangen wearð eorla manegum. Syððan áfen cwom, and him Hróðgár gewát 2465 tó hofe sínum, ríce tó ræste; reced weardode un-rím eorla, swá hie oft ár dydon, 2470 benc-þelu beredon, hit geond-bráded wearð beddum and bolstrum, (beór-scealca sum, fús and fáge, 2475 flet-ræste <i>gebeág</i>,) setton him tó heáfðum hilde-randas, bord-wudu beorhtan; þær on bence wæs, 2480 ofer æðelinge, ýð-geséne, heado-steápa helm, hringed byrne, þrec-wudu þrymlíc; 2485 wæs þeáw hyra, þæt hie oft wáron on wíg gearwe, ge æt hám ge on herge, ge ge-hwæðer þára, 2490 efne swylce mála,</p>
---	---

2430 *geþeóh*. A. B. 2439 *siide*. M. 2440 *bebúged*. A. B. 2441
windge eard-weallas. K. 2452 *hol*. M. 2461 *geósceaft*. Grein.
grimme. Etm. 2475 *fágen*. G. 2476 *gebeág*. A. B. 2477 *heafdon*.
M. 2486 *þeáw*. A. B. 2487 *ófst*. G. 2488 *an*. M.

swylce hira man-dryhtne
þearf gesælde,
wæs seó þeód tilu.

XX.

<p>2495 Sigon þá tó slápe, sum sáre ongeald áfen-ræste, swá him ful-oft gelamp, siððan gold-sele</p> <p>2500 Grendel warode, un-riht æfnde, óðþæt ende becwom, swylt æfter synnum. Þæt gesýne wearð,</p> <p>2505 wíð-cúð werum, þætte wrecend þá gyt lifde æfter láðum, lange þrage, æfter gúð-ceare,</p> <p>2510 Grendles módor, ides aglác wif yrmðe gemunde, se þe wæter-egesan wunian scolde,</p> <p>2515 cealde streámas, siððan Cain wearð tó ecg-banan árgan bréðer, fæderen-mæge;</p> <p>2520 he þá fág gewát,</p>	<p>mordre ge-mearcod, man-dreám fleón, wésten warode: <i>þanon wóc</i> fela geósceaft-gásta, 2525 wæs þára Grendel sum, heoro-wearh hetelic, se æt Heorote fand wæccendne wer wíges bídan, 2530 þær him aglæca æt-grápe wearð, hwæðre he ge-munde mægenes strenge, gin-fæste gife, 2535 þe him God sealde, and him tó anwaldan áre gelyfde, frófre and fultum; þý he þone feónd ofercwom, 2540 ge-hnægde helle-gást, þá he heán gewát, dreáme be-dáeled, deáð-wíc seón, man-cynnes feónd; 2545 and his módor þá gyt gífre and galg-mód ge-gán wolde sorh-fulne síð, sunu þeód wrecan; 2550 com þá tó Heorote,</p>
--	---

2496 angeald. M. 2498 hit. G. 2511 ýða? G. 2513
seó. Th. 2516 camp. M. 2520 fæg. G. 2524 þanon wóc. A. B.
2525 geósceaft. G. 2535 gin-fæste. K. 2546 ac his. Th.

	þær Hring-Dene geond þæt sæld swáfon. Þá þær sóna wearð	fæste be-fangen, þá heó tó fenne gang; se wæs Hróðgáre	2585
2555	ed-hwyrft eorlum, siððan inne fealh Grendles módor; wæs se gryre læssa, efne swá micle	hæleða leófost on ge-sídes hád be sáem tweónum, ríce rand-wíga, þone þe heó on ræste ábreát	2590
2560	swá bið mægða cræft, wíg-gryre wifes, be wápned-men, þonne heoru-bunden hamere gepuren	bláed-fæstne beorn. Næs Beówulf þær, ac wæs óðer inn ár geteohhod æfter máððum-gife,	2595
2565	sweord swáte fáh swín ofer helme ecgum <i>dyhttig</i> andweard scireð. Þá wæs on healle	márum Geáte. Hreám wearð on Heorote, (heó under heolfre genam cúðe folme, cearu wæs geniwod	2600
2570	heard-ecg togen sweord ofer setlum, síd-rand manig hafen handa fæst; helm ne gemunde,	ge-worden in wícun; ne wæs þæt ge-wrixle til, þæt hie on bá healfa bicgan scoldon freónda feorum.	2605
2575	byrnan síde, þá hine se bróga angeat. Heó wæs on ófste, wolde út þanon, feore beorgan,	Þá wæs fród cyning, hár hilde-rinc, on hreón móde, syððan he aldor-þegn unlyfigendne,	2610
2580	þá heó onfunden wæs; hraðe heó ædelinga áanne hæfde	þone deórestan deádne wisse. Hraðe wæs tó búre	

2553 swæfun. M. 2567 dyhttig. A. (dyttig. B.) dihtig. G. 2574
hæleð ne. G. 2576 ongeat. G. 2593 in. M. 2598 heolstre. G. 2601
wícum? K. 2610 unlyfigendne. A. (unlyfi . . ndne. B.)

<p>Beówulf fetod, 2615 sigor-eádig secg; samod ár-dæge eode eorla sum, æðele cempa, self mid ge-siðum, 2620 þær se snottra bád hwæðre him alf-walda æfre wille æfter weá-spelle wyrpe gefremman. 2625 Gang þá æfter flóre fyrd-wyrðe man mid his hand-scale, (heal-wudu dynede,) þæt he þone wisan 2630 wordum hnægde freán Ingwina; frægn gif him wære æfter neód-laðu niht getáse.</p> <p style="text-align: center;">XXI.</p> <p>2635 Hróðgár maðelode, helm Scyldinga: «Ne frin þú æfter sælum, sorh is geniwod Denigea leódum, 2640 deád is Æschere, Yrmenláfes yldra bróðor,</p>	<p>mín rún-wita, and mín ráed-bora, eaxl-gestealla, 2645 þonne we on orlege hafelan weredon, þonne hniton féðan, eoferas cnysedan; swylc scolde eorl wesan 2650 [ædeling] ár-gód, swylc Æschere wæs; wearð him on Heorote tó hand-banan wæl-gæst wæfre, 2655 ic ne wát hwæðer, átol æse wlanc eft-siðas teáh, fylle ge-frægnod; heó þá fáhðe wræc 2660 þe þú gystran niht Grendel cwealdest, þurh hástne hád, heardum clamnum; forþan he tó lange 2665 leóde míne wanode and wyrde; he æt wíge gecrang, ealdres scyldig, and nú óðer cwom 2670 mihtig man-scaða, wolde hyre mæg wrecan, ge feor hafað</p>
---	---

2620 ábád. G. 2621 alwalda. Th. 2630 hnægde. A. B. hnescde.
G. 2650 swy... A. B. 2651 [ædeling]. G. 2652 Æschere. A. B.
2657 æsc-wlanc? G. 2659 ge-freod. G. 2661 þá þú. G. 2663
hæftne-hád? G. 2673 his ge-féra. G.

	fáhhðe gestæled;	hwæðer him áenig wæs	2705
2675	þæs þe þincean mæg þegne monegum, se þe æfter sinc-gyfan on sefan greóteð, hreðer-bealo hearde:	ær ácenned, dyrnra gásta; hie dýgel lond warigeað wulf-hleoðu, windige næssas,	2710
2680	nú seó hand <i>ligeð</i> se þe eów welhwylcra wilna dohte. Ic þæt lond-búend, leóde míne,	frécne fen-gelád, þær firgen-streám under næssa ge-nipu niðer gewíteð flód under foldan;	2715
2685	sele-ráedende, secgan hýrde, þæt hie ge-sáwon swylce twegen, * micle mearc-stapan,	nis þæt feor heonon, míl-ge-mearces, þæt se mere standeð, ofer þám hongiað hrinde-bearwas;	2720
2690	móras healdan, ellor-gæstas, þára óðer wæs, þæs þe hie ge-wislicost ge-witan meah-ton,	wudu wirtum fæst wæter ofer-helmað; þær mæg nihta ge-hwám nið-wundor seón, fýr on flóde;	2725
2695	idese onlicnæs, óðer earm-sceapen on weres wæstmum wræc-lástas træd, næfne he wæs mára	nó þæs fród leofað gumena bearna, þæt þone grund wite; þeah þe háð-stapa, hundum geswenced,	2730
2700	þonne áenig man óðer, þone on geár-dagum <i>Grendel nemdon</i> fold-búende, nó hie fæder cunnon	heorot hornum trum, holt-wudu séce, feorran ge-flýmed, ær he feorh seleð, aldor on ófre,	2735

2680 *ligeð*. A. B. 2681 *seó*. G. 2695 *onlicnes*. K. 2700
þon. M. 2702 *nemdod*. A. B.

ær he in wille	úre ághwylc sceal	2765
hafelan	ende gebidan	
nis þæt heóru stów;	worolde-lifes,	
þonon ýð-geblond	wyrce se þe móte	
2740 up-ástigeð,	dómes ær deáðe!	
won tó wolcnum,	þæt bið driht-guman	2770
þonne wind styreð	unlifgendum	
láð gewidru,	æfter sélest;	
óðþæt lyft drysmað,	áris, ríces wearð,	
2745 roderas reótað.	uton hraðe féran,	
Nú is se ráed gelang	Grendles mágan	2775
eft æt <i>þe</i> ánum;	gang sceáwigan!	
eard git ne const,	Ic hit þe ge-háte,	
frécne stówe,	nó he on helm losað:	
2750 þær þú findan miht	ne on foldan fæðm,	
fela-synnigne secg;	ne on fyrgen-holt,	2780
<i>séc</i> gif þú dyrre,	ne on gyfenes grund,	
ic þe þá fáhðe	gá ær he wille.	
feó leánige,	Þys dógor þú	
2755 eald-gestreónum,	ge-þyld hafa	
swá ic ær dyde,	weána gehwylces,	2785
wundum golde,	swá ic þe wéne tó! »	
gyf þú on weg cymest.»	Áhleóp þá se gomela,	
	Gode þancode,	
	mihtigan drihtne,	
	þæs se man <i>gespræc</i> ;	2790
	þá wæs Hróðgáre	
	hors <i>gebæted</i> ,	
	wicg wunden-feax.	
	Wisa fengel	
	geatolic gende,	2795

XXII.

Beówulf maðelode,	
2760 bearn Ecgþeówes:	
«Ne sorga, snotor guma,	
sélre bið ághwám	
þæt he his freónd wrece,	
þonne he fela murne:	
2737 hafelan hýdan K.	2738 is þæt? G.
eard-ginne. G.	2747 þe. A. B.
2752 séc. A. B.	2748
2757 wunden-golde. G.	2778
holm? Th.	2790 <i>gespræc</i> . A. B.
2792 <i>gebæted</i> . A. B.	2795
geatolic. A.	gengde. Th.

	gum-féða stóp	dreórig and ge-dréfed;	
	lind-hæbbendra,	Denum eallum wæs,	
	lástas wæron	winum Scyldinga,	
	æfter wald-swaðum	weorce on móde	2830
2800	wíde gesýne;	tó ge-þolianne,	
	gang ofer grundas,	þegne monegum,	
	gegnum fór	oncyð eorla gehwæm,	
	ofer myrcan mór,	syððan Æsches	
	mag-þegna bær	on þám holm-clife	2835
2805	þone sélestan	hafelan méttan;	
	sáwol-leásne,	flód blóde weól,	
	þára þe mid Hróðgáre	(folc tó-sægon)	
	hám eahtode.	<i>hátan</i> heolfre:	
	Ofer-eode þá	horn stundum song	2840
2810	æðelinga bearn	<i>fúslíc f...</i> leóð.	
	steáp stán-hliðo,	Féða eal gesæt,	
	stíge nearwe,	gesáwon þá æfter wætere	
	enge án-paðas,	wyrm-cynnes fela,	
	uncúð gelád,	sellice sæ-dracan	2845
2815	neowle næssas,	sund cunnian,	
	nicor-húsa fela;	swylce on næs-hleoðum	
	he feára sum	nicras licgean,	
	be-foran gengde	þá on undern-mæl	
	wísra monna,	oft bewitigað	2850
2820	wong sceáwian,	sorh-fulne síð	
	óðþæt he fáringa	on segl-ráde,	
	fyrge-beámas	wyrmas and wil-deór;	
	ofer hárne stán	hie on weg hruron	
	hleonian funde,	bitere and ge-bolgne,	2855
2825	wyn-leásne wudu,	bearhtm ongeáton	
	wæter under stód,	gúð-horn galan;	

2799 wald-scaðan. Th. 2839 hátan. A. B. 2841 fúslíc. A. B. f. . B.
fyrd-leóð. Grein. 2850 witegiad. G. 2856 breahm? G.

	sumne Geáta leód of flán-bogan	aldre gescedðan, ac se hwíta helm	
2860	feores getwáfde, ýð-gewinnes, þæt him on aldre stód here-stræl hearda; he on holme wæs	hafelan werede, se þe mere-grundas mengan scolde, sécan sund-gebland, since geweorðad;	2890
2865	sundes þé sánra, þe hyne swylt fornam. Hraðe wearð on ýðum mid eofer-spreotum, heoro-hócyhtum,	be-fongen freá-wrásnum swá hine fyrn-dagum worhte wápnna smið, wundrum teóde, be-sette swín-lícum,	2895
2870	hearde genearwod, níða ge-náged, and on næs togen, wundorlíc wæg-bora, weras sceáwedon	þæt hine syððan ne brond ne beado-mécas bitan ne meahton. Næs þæt þonne mætost mægen-fultuma,	2900
2875	gryrelícne gist. Gyrede hine Beówulf eorl-gewáedum, nalles for ealdre mearn: scolde here-byrne	þæt him on þearfe láh þyle Hróðgáres, wæs þám hæft-méce Hrunting nama, þæt wæs án foran	2905
2880	hondum gebroden, síd and searo-fáh, sund cunnian, seó þe bán-cófan beorgan cúðe,	eald-gestreóna; ecg wæs íren, áter-tánum fáh, á-hyrded heaðo-swáte, náfre hit æt hilde ne swác	2910
2885	þæt him hilde-gráp hreðre ne mihte, eorres inwit-feng,	manna énigum, þára þe hit mid mundum bewand,	2915

2866 þá. Th.   2890 hafelan. A. B.   2892 mengán. A. B.
2894 weorðad. A. B.   2895 fræ-wreásnum. G.   2901 no brond. M.
2915 ængum. M.

	se þe gryre-siðas	hwæt wit geó spræcon,	
	ge-gán dorste,	gif ic æt þearfe	
	folc-stede fára,	þínre scolde	
2920	næs þæt forma sið,	aldre linnan,	
	þæt hit ellen-weorc	þæt þú me á wære	2950
	æfnan scolde.	forð-gewitenum,	
	Húru ne ge-munde	on fæder stæle;	
	mago Ecglafes,	wes þú mund-bora mínum	
2925	eafodes cræftig,	mago-þegnum,	
	þæt he ær gespræc	hond-gesellum,	2955
	wíne druncen,	gif mec hild nime;	
	þá he þæs wæpnes onláh	swylce þú þá mádmás,	
	sélran sweord-frecan,	þe þú me sealdest,	
2930	selfa ne dorste	Hróðgár leófa,	
	under ýða gewin	Higeláce onsend!	2960
	aldre genéðan,	mæg þonne on þæm golde	
	drihtscype dreógan;	on-gitan	
	þær he dóme forleás	Geáta dryhten,	
2935	ellen . . . ðum;	ge-seón sunu Hréðles,	
	ne wæs þæm óðrum swá,	þonne he on þæt sinc starað,	
	syððan he hine tó gúðe	þæt ic gum-cystum	2965
	ge-gyred hæfde.	gódne funde	
		beága bryttan;	
		(bret ic þæt þonne móste)	
		and þú Húnferð lét	
2940	Beówulf maðelode,	ealde láfe,	2970
	bearn Ecgþeówes:	wrætlíc wæg-sweord,	
	«Gepenc nú se mára	wíd-cúðne man	
	maga Healfdenes,	heard-ecg habban;	
	snottra fengel,	ic me mid Hruntinge	
	nú ic eom siðes fús,	dóm gewyrce,	2975
2945	gold-wine gumena,		

XXIII.

Beówulf maðelode,

2940 bearn Ecgþeówes:

«Gepenc nú se mára

maga Healfdenes,

snottra fengel,

nú ic eom siðes fús,

2945 gold-wine gumena,

2919 fáhra. G. 2935 mærdam. A. B. ellen-mærða. Grein. 2955
gesteallum G. 2963 Hréðles. M. 2968 breác ic þæt þenden móste. G.
2971 wíg-sweord. Th.

	hord swenge ne ofteáh,	longsumne lof,	3065
3035	þæt hire on hafelan	ná ymb his líf cearað.	
	hring-mæl ágól	Ge-féng þá be eaxle	
	grádig gúð-leóð;	(nalas for fæhðe mearn	
	þá se gist onfand,	Gúð-Geáta leód)	
	þæt se beado-leóma	Grendles módor;	3070
3040	bítan nolde,	brægd þá beadwe-heard,	
	aldre sceððan,	þá he ge-bolgen wæs,	
	ac seó ecg geswác	feorh-geniðlan,	
	þeódne æt þearfe,	þæt heó on flet gebeáh;	
	þolode ær fela	heó him eft hraðe	3075
3045	hond-gemóta,	hand-leán forgeald,	
	helm oft gescær	grimman grápum,	
	fáges fyrð-hrægl,	and him tó-geánes féng;	
	þá wæs forma sið	ofer-wearp þá wérig-mód,	
	deórum máðme,	wigena strengest,	3080
3050	þæt his dóm álæg.	féðe-cempa,	
	Eft wæs an-ræd,	þæt he on fylle wearð.	
	nalas elnes læt,	Of-sæt þá þone sele-gyst	
	márða ge-myndig,	and hyre seaxe geteáh,	
	mæg Hygeláces,	brád brún-ecg,	3085
3055	wearp þá wundel-mæl,	wolde hire bearn wrecan,	
	wrættum gebunden,	árgan eaferan;	
	yrre oretta,	him on eaxle læg	
	þæt hit on eorðan læg,	breóst-net broden,	
	stið and stýl-ecg;	þæt ge-bearh feore	3090
3060	strengre getrúwode,	wið ord and wið ecge,	
	mund-gripe mægenes;	ingang forstód;	
	swá sceal man dón,	hæfde þá for-siðod	
	þonne he æt gúðe	sunu Ecgþeówes	
	ge-gán þenceð	under gynne grund,	3095

3034 hond. Grein.

3037 grislic. G.

3047 hrægl. A. B.

3052 læt. A. B.

3054 Hylaces. M.

3055 wunden-mæl. Th.

	slæpende fræt folces Denigea fýftyne men, and óðer swylc	eft ne wéndon, þæt he sige-hréðig sécean cóme márne þeóden;	
3160	út of-ferede, láðlícu lác; he him þæs leán forgeald, réðe cempa, tó þæs þe he on ræste ge- seah	þá þæs monige gewearð, þæt hine seó brim-wylf á-broten hæfde: (þá com nón dæges) næs ofgeáfon hwate Scyldingas,	3190 3195
3165	gúð-wérigne, Grendel licgan, aldor-leásne, (swá him ær gescód hild æt Heorote;	gewát him hám þonon gold-wine gumena. Gistas sécan módes seóce, and on mere staredon,	3200
3170	hrá wide sprong, syððan he æfter deáðe drepe þrowade, heoro-sweg heardne, and hine þá heáfde becearf.	wiscton and ne wéndon, þæt hie heora wine-drihten selfne ge-sáwon. þá þæt sweord on-gan, æfter heaðo-swáte,	3205
3175	Sóna þæt ge-sáwon snottre ceorlas, þá þe mid Hróðgáre on holm wilton, þæt wæs ýð-geblond	hilde-gicelum, wíg-bil wanian; þæt wæs wundra sum, þæt hit eal gemealt, íse gelícost,	3210
3180	eal gemenged, brim blóde fáh; blonden-feaxe, gomele ymb góðne on-geador spræcon,	þonne forstes bend fæder on-láteð on-windeð wæl-rápas, se ge-weald hafað sæla and mála,	3215
3185	þæt hig þæs æðelinges	þæt is sóð metod.	

3191 brim-wýf. G. 3192 abreoten. M. 3198 sæton. G.
3201 wiston. M. 3213 wæl. A. B. wæg-rápas. G. 3214 se þe. K.

	Ne nom he in þæm wicum, Weder-Geáta leód, máðm-æhta má,	þeódnes gefégon, þæs þe hí hyne ge-sundne ge-seón móston.	3250
3220	þeáh he þær monige geseah, buton þone hafelan, and þá hilt somod, since fáge, sweord ær gemealt,	Þá wæs of þæm hróran helm and byrne lungre á-lýsed, lagu drusade, wæter under wolcnum,	3255
3225	for-barn broden mæl, wæs þæt blód tó þæs hát, ættren ellor-gæst, se þær inne swealt. Sóna wæs on sunde,	wæl-dreóre fág. Férdon forð þonon, féðe-lástum, ferhðum fægne, fold-weg mæton,	3260
3230	se þe ær æt sæcce gebád wíg-hryre wráðra, wæter up þurh-deáf, wæron ýð-gebland eal gefælsod,	cúðe stræte, cynig-balde men, from þæm holm-clife, hafelan báron earfoðlice	3265
3235	eácne eardas, þá se ellor-gast of-lét líf-dagas and þás lénan gesceaft. Com þá tó lande	heora ághwæðrum, fela-módigra feówer scoldon, on þæm wæl-stenge, weorcum geferian	3270
3240	lid-manna helm swið-mód swymman, sæ-láce gefeah, mægen-byrðenne, þára þe he him mid hæfde.	tó þæm gold-sele Grendles heáfod; óðþæt semninga tó sele cómon frome fyrd-hwate,	3275
3245	Eodon him þá tó-geánes, Gode þancodon þryðlic þegna heáp,	feówertyne Geáta gongan, gum-drihten mid,	

3280	módig on ge-monge, meodo-wongas træd. þá com in-gán ealdor þegna, dæd-céne mon, dóme gewurðad,	æt-rihte wæs gúð getwæfed, nymðe mec God scylde.	3310
3285	hæle hilde-deór, Hróðgár grétan; þá wæs be feaxe on flet boren Grendles heáfod,	Ne meahte ic æt hilde mid Hruntinge wiht ge-wyrcan, þeah þæt wápen duge, ac me ge-úðe ylda waldend, þæt ic on wage geseah wlitig hangian	3315
3290	þær guman druncon, egeslic for eorlum, and þære idese mid wlite-seón wrætlíc weras onsáwon.	eald sword eácen, oftost wísode winigea-leásun, þæt ic þý wáþne gebræd, of-slóh þá æt þære sæcce, þá me sáel ágeald, húses hyrdas;	3320
XXV.			
3295	Beówulf maðelode, bearn Ecgþeówes: «Hwæt we þe þás sæ-lác, sunu Healfdenes, leód Scyldinga,	þá þæt hilde-bil for-barn brogden mæl, swá þæt blóð gesprang hátost heaðo-swáta, ic þæt hilt þanon	3330
3300	lustum brohton, tíres tó táce, þe þú her tó-lócast. Ic þæt unsófte ealdre gedíge,	feóndum æt-ferede; fyren-dáda wræc, deáð-cwealm Denigea, swá hit ge-défe wæs.	3335
3305	wíge under wætere weorc genéðde earfoðlice,	Ic hit þe þonne ge-háte, þæt þú on Heorote móst sorh-leás swefan mid þínra secga gedryht,	

3293 wrætlíc. A. B. 3305 wigge. M. 3308 ic æt-rihte wæs. G.
3309 gúðe. G. 3320 ofost. G. 3321 winigea. A. B. wen-geleásun? G.
3327 brocen-mæl. G. 3330 þanan. M.

	and þegna gehwylc	on þæm wæs ór <i>writen</i>	3370
3340	þinra leóda, duguðe and iógoðe, þæt þú on-drædan ne þearft þeóden Scyldinga, on þá healfe,	fyrn-gewinnes, syððan flód ofslóh, gifen geótende, giganta cyn; frécne <i>ge-férdon</i> ,	3375
3345	aldor-bealu eorlum, swá þú ár dydest.» þá wæs gylden hilt gamelum rince, hárum hild-fruman,	þæt wæs fremde þeód écean dryhtne, him þæs ende-leán þurh wæteres wylm waldend sealde.	3380
3350	on hand gyfen, enta ár-geweorc, hit on áht gehwearf, æfter deófla hryre, Denigea freán,	Swá wæs on þæm <i>scennum</i> scíran goldes, þurh rún-stafas, rihte <i>gemearcod</i> , ge-seted and ge-sæd,	3385
3355	wundor-smiða ge-weorc, and þá þás worold ofgeaf grom-heort guma, Godes and-saca, mordres scyldig,	hwám þæt sweord geworht, írena cyst, árest wære, <i>wreoðen</i> -hilt and <i>wyrm-fáh</i> . þá se wísa spræc,	3390
3360	and his módor eác, on ge-weald gehwearf worold-cyninga þæm sélestan be sáem tweónum,	sunu H ^e alfdenes, swígedon ealle: «þæt lá mæg secgan se þe sóð and riht fremeð on folce,	3395
3365	þára þe on Sceden-igge <i>sceattas</i> dælde. Hróðgár maðelode, hilt sceáwode, ealde láfe,	(feor eal gemon eald éðel-weard.) þæt þes eorl wære ge-boren betera; blæd <i>is</i> áræred	3400

3342 þu him on. M. 3365 sce denigge. M. 3366 sceattas.
A. B. 3370 writen. A. B. 3372 ofslóh. A. B. 3375 ge-férdon. A. B.
3381 scennum. A. B. 3384 gemearcod. A. B. 3389 wreoðen. A. B.
3397 M: X o: éðel. weard. A. B. 3400 is. A. B.

<p>geond wid-wegas, wine mín Beówulf, þín ofer þeóða gehwylce. Eal þú hit ge-þyldum healdest 3405 mægen mid módes snyttrum; ic þe sceal mine gelæstan freóðe swá wit furðum spræc-</p>	<p>hwæðere him on ferhðe greów 3430 breóst-hord blód-reów, nallas beágas geaf Denum æfter dóme, dreám-leás gebád, þæt he þæs ge-winnes 3435 weorc þrowade, leód-bealo longsum.</p>
<p>þú scealt tó frófre weorðan, eal lang-twidig, 3410 leódom þinum <i>hæleðum</i> tó helpe. Ne wearð Heremód swá eaforum Ecgwelan Ár-Scyldingum;</p>	<p>þú þe lær be þon, gum-cyste on-git! ic þis gid be þe 3440 á-wræc wintrum fród: wundor is tó secganne, hú mihtig God manna cynne,</p>
<p>3415 <i>ne</i> ge-weóx he him tó willan, ac tó wæl-fealle, and tó deáð-cwalum, Deniga leódom: breát <i>bolgen</i>-mód</p>	<p>þurh sídne sefan, 3445 snyttru bryttað, eard and eorlscipe; (he áh ealra geweald) hwílum he on lufan</p>
<p>3420 beód-geneátas, eawl-gesteallan, óðþæt he ána hwearf, mære þeóden, mon-dreámum from:</p>	<p>læted hworfan 3450 monnes mód-geþonc mæran cynnes, seleð him on éðle eorðan wynne</p>
<p>3425 þeáh þe hine mihtig God mægenes wynnum, eafeðum <i>stépte</i> ofer ealle men, forð ge-fremede,</p>	<p>tó healdanne, 3455 hleó-burh wera, gedéð him swá ge-wealdene worolde dælas, síde rice,</p>

3409 lang-tidig. Th. 3411 hæleðum. A. B. 3415 ne. A. B.
3416 fealle. A. B. 3417 cwealme. G. 3419 bolgen. A. B. 3427 stépte.
A. B. 3449 on luste? G. 3457 tó gewealdenne. G.

<p>3460 þæt he his selfa ne mæg, for his unsnyttrum, ende gefencean; wunað he on wiste, nó hine wiht dweleð</p> <p>3465 ádl ne yldo, nó hine inwit-sorh on sefaz sweorceð, ne ge-sacu óhwær ecg-hete eóweð,</p> <p>3470 ac him eal worold wendeð on willan.</p>	<p>þinceð him tó lytel, þæt he tó lange heóld, 3490 gýtsað grom-hydig, nallas on gylp seleð fætte beágas, (and he þá forð-gesceaft for-gyteð and for-gýmeð) 3495 þæs þe him ár God sealde, wuldres waldend, weorð-mynda dæl. Hit on ende-stæf eft gelimpeð, 3500 þæt se lic-homa læne gedreóseð, fáge ge-fealleð, féhð óðer tó, se þe un-murnlice 3505 mádmás dáleð, eorles ár-gestreón, égesan ne gýmeð. <i>Be-beorh þe þone bealo-nið,</i> <i>Be ówulf leófa,</i> 3510 secg betsta, and þe þæt séltre geceós, éce rádas; <i>ofer-hyda ne gým,</i> mære cempa! 3515 nú is þines mægnes bláed áne hwíle, eft sóna bið, þæt þec ádl oððe ecg</p>
---	---

XXVI.

He þæt wyrse ne con,
óðþæt him on innan
ofer-hygda dæl

3475 weaxeð and wridað,
þonne se weard swefeð,
sáwele hyrde;
bið se sláep tó fæst
bisgum ge-bunden,

3480 bona swiðe neáh,
se þe of flán-bogan
fyrenum sceóteð;
þonne bið on hreðre
under helm drepen,

3485 biteran stráele,
him be-beorgan ne con
wom-wundor-bebodum
wergan gástes;

3463 on wisce. G. 3464 cweleð. Bout. 3467 sefað. A. B.
3493 fædde. M. 3504 tó. A. B. 3509 be-beorh. A. B. 3511
secg. A. B. 3514 ofer. A. B.

	Geát unig metes wel, rófne rand-wigan	Hrunting beran sunu Ecgláfes,	
3580	restan lyste; sóna him sele-þegn síðes wérgum, feorran-cumenum forð wísade,	héht his sweord niman leóflíc íren, sægde him þæs leánes þanc, cwæð he þone gúð-wine gódne tealde,	3610
3585	se for andrysum ealle beweotede þegnes þearfe, swylce þý dógore heaðo-liðende	wíg-cræftigne; nales <i>wordum</i> lóg méces ecge; þæt wæs módig secg. And þá síð-frome,	3615
3590	habban scoldon. Reste hine þá rúm-heort, reced hlifade, geáp and gold-fáh; gæst inne swáf,	searwum gearwe, wígend wáron, eode weorð De num æðeling tó yppan, þár se óðer wæs,	3620
3595	óðþæt hrefn blaca heofones wynne blið-heort bodode, <i>þá com</i> beorht scacan . . .	hæle hilde-deór, Hróðgár grétte.	3625
		XXVII.	
3600	scaðan onetton. . . . Wáron æðelingas eft tó leódum fúse tó farenne; wolde feor þanon	Beówulf maðelode, bearn Ecgþeówes: «Nú we sáe-liðend secgan wyllað, feorran cumene, þæt we fundiað Higelác sécan, wáron her tela, willum be-wenede,	3630
3605	cuma <i>collen</i> -ferhð ceóles neósan; héht þá se hearda		3635

3578 un-gemete swel (swealh). G. 3583 cundum. M. 3585
andwýsnesse. G. 3586 beweotene. M. 3592 hliuade. M. 3595 hrefn.
A. B. 3598 þá com beorht. B. cóman beorhte [leóman]. Grein.
3599 scacan nihtsceadu. G. 3605 collen. B. (colen. A.) 3609 suna. G.
3610 hine his. G. 3616 wordum. A. B. 3622 eode. A. B. 3623
tó-yrnan Th. 3625 helle. M.

	þú us wel dohtest.	ge-þinged þeódnes bearn,	
	Gif ic þonne on eorðan	he mæg þær fela	
	ówihte mæg	freónda findan;	
	þínre mód-lufan	feor-cýðða beóð	3670
3640	máran tilian	sélran ge-sóhte	
	gumena dryhten,	þæm þe him selfa deáh!»	
	þonne ic gyt dyde,	Hróðgár maðelode	
	gúð-geweorca,	him on and-sware;	
	ic beó gearo sóna,	«Þe þá word-cwydas	3675
3645	gif ic þæt ge-fricge,	wittig drihten	
	ofer flóða begang,	on sefan sende;	
	þæt þec ymb-sittend	ne hýrde ic snotorlicor,	
	egesán þywað,	on swá geongum feore,	
	swá þec hetende	guman þingian:	3680
3650	hwílum dydon,	þú eart mægenes strang,	
	ic þe þúsenda	and on móde fród,	
	þegna bringe,	wís word-cwida;	
	hæleða tó helpe:	wén ic talige,	
	ic on Higeláce wát,	gif þæt ge-ganged	3685
3655	Geáta dryhten,	þæt þe gár nymed,	
	þeáh þe he geong sý,	hild heoru-grimme,	
	folces hyrde,	Hréðles eaferan,	
	þæt he mec fremman wile	ádl oððe íren	
	wordum and weorcum,	ealdor þínne,	3690
3660	þæt ic þe wel hériqe,	folces hyrde,	
	and þe tó geóce	and þú þín feorh hafast,	
	gár-holt bere,	þæt þe Sá-Geátas	
	mægenes fultum,	sélran næbben	
	þær þe bið manna þearf;	tó ge-ceósenne	3695
3665	gif him þonne Hréðric	cyning ánigne,	
	tó hofum Geáta	hord-weard hæleða,	

3640 mára. G. 3659 weordum and worcum. M. 3660 hériqe.
A. B. 3665 Hreðrinc. M. 3670 cyððe. M. 3676 wigtig. M. 3682
from. G. 3686 þætte. G. 3693 sæ. A. B.

	gif þú healdan wylt mága ríce.	hét hine mid þæm lácum leóde swáse	3730
3700	Me þín mód-sefa lícað leng swá wel, leófa Beówulf: hafast þú ge-féred þæt þám folcum sceal,	sécean on ge-syntum, snúde eft cuman. Ge-cyste þá cyning . . . æðelum gód, þeóden Scyldinga	3735
3705	Geáta leódom and Gár-Denum, sib-gemánum, and-sacu restan, inwit-níðas,	þegn betstan, and be healse genam; hruron him tearas blonden-feaxum; him wæs bega wén	3740
3710	þe hie áer drugon, wesan þenden ic wealde wídan ríces, máðmas ge-máne, manig óðerne	ealdum in-fródom, óðres swíðor, þæt he seoððan ge-seón móston, móðige on meðle;	3745
3715	gódom ge-grétan, ofer ganotes bæð; sceal hring-naca ofer heáðu bringan lác and luf-tácen;	wæs him se man tó þon leóf þæt he þone <i>breóst</i> -wylm for-beran ne mihte, (ac him <i>on</i> hreðre, hyge-bendum fæst,	3750
3720	ic þá leóde wát ge wið feónd ge wið freónd fæste geworhte, æghwæs untæle, ealde wísan.»	æfter deórum men dyrne langað) beorn wið blóde. Him Beówulf þanan,	3755
3725	þá git him eorla hleó inne gesealde, mago Healfdenes, máðmas XII,	gúð-rinc gold-wlanc, græs-moldan træd, since hrémig: sæ-genga bád aged freán,	

3715 ge-grettan. M. 3718 heáðu. A. B. 3729 inne. M. 3734
cempan æðelum gód. G. 3736 þegna. K. 3743 hwæt hie G. 3747
breóst. A. B. 3748 mehte. M. 3749 on. A. B. 3753 bearn. Grein.
3759 agend-freán. K.

<p>3760 se þe on ancre rád. þá wæs on gange <i>gifu</i> Hróðgáres oft ge-æhted, þæt wæs án cyning</p> <p>3765 æghwæs or-leahstre, óðþæt hine ylde benam mægenes wynnun, se þe oft manegum scód.</p>	<p>mearum and máðmum, mæst hlifade 3790 ofer Hróðgáres hord-gestreónum; he þám bát-wearde, bunden golde, swurd ge-sealde, 3795 þæt he syððan wæs on meodo-bence máðma þý weorðre, yrfe-láfe .</p> <p>Ge-wát him on nacan, 3800 dréfan deóp wæter, Dena land ofgeaf; þá wæs be mæste mere-hræglasum segl sále fæst; 3805 sund-wudu þunede, nó þær weg-flotan wind ofer ýðum síðes getwáfde, sæ-genga fór, 3810 fleát fámig-heals forð ofer ýðe, bunden-stefna ofer brim-streámas, þæt hie Geáta clifu 3815 on-gitan meah-ton, cúðe næssas. Ceól up-geþrang, lyft-geswenced;</p>
--	---

3762 gifu. A. B. 3771 hægstealdra heáp. G. 3779 gæs . . A. gæstas.

G. 3781 cwæð. A. 3783 scawan. A. (scapan. B.) sceótend? G.

3787 wædum. A. B. 3794 bunden. A. B. wunden-golde. G.

3801 onettan. G. 3815 óðþæt. G.

<p>3820 on lande stód; hraðe wæs æt holme hýð-weard geara, se þe ár lange tíð leófra manna</p> <p>3825 (fús æt faroðe) <i>feor</i> wlátode: sælde tó sande síð-fæðmed scíp, oncer-bendum fæst,</p> <p>3830 þý læs hym ýða þrym, wudu wynsuman for-wrecan <i>meahte</i>. Hét þá up-beran æðelinga gestreón,</p> <p>3835 frætwe and fát gold; næs him feor þanon tó ge-sécanne sinces bryttan, Higelác Hréðling,</p> <p>3840 þær æt háam wunað, <i>selfa</i> mid ge-síðum, sæ-wealle neáh; bold wæs betlíc, brego-róf cyning,</p> <p>3845 heá healle; Hygd swiðe geong, wís, wel-þungen, þeáh þe wintra lyt under burh-locan</p>	<p>ge-biden hæbbe</p> <p>Hæreðes dóhtor; næs hió hnáh swá þeáh, ne tó gneáð gifa, Geáta leódum, máðm-gestreóna . . .</p> <p>(mód Pryðo wæg, fremu folces cwén,) fíren on-drysne nánig þæt dorste deór genéðan,</p> <p>swásra ge-síða, nefne sín freá, þæt hire án-dæges eágum starede, ac him wæl-bende</p> <p>weotode tealde, hand-gewriðene; hraðe seoððan wæs, æfter mund-gripe, méce geþinged,</p> <p>þæt hit sceaden-mæl scyran móste, cwealm-bealu cýðan. Ne bið swyle <i>cwénlíc</i> þeáw íðese tó efnanne,</p> <p>þeáh þe hió ánlícu sý, þætte freoðu-webbe feores <i>on-sæce</i> æfter lige torne</p>	<p>3850</p> <p>3855</p> <p>3860</p> <p>3865</p> <p>3870</p> <p>3875</p>
--	---	---

3822 gearo. Grein. 3826 feor. A. B. fær. K. 3828 fæhme. M.
3829 on cear. M. 3832 meahte. A. B. 3840 wunode. Th. 3841 selfa.
A. B. 3857 Frenca folces. G. 3870 geþinged. Grein. 3871 sceaden-
mælum. G. 3873 cwýsan? G. 3874 cwénlíc. A. B. 3878 on. A. B.

3880	leofne mannan; huru þæt on hóhsnód Heminges mæg; ealo-drincende óðer sædon,	wide <i>ge</i> -weorðod, wisdóme heóld éðel sinne þonon Geomor wóc, hæledum tó helpe,	
3885	þæt hió leód-bealewa læs gefremede, inwit-niða, syððan árest wearð gyfen gold-hroden	Heminges mæg, nefa Gármundes, niða cræftig.	3915
XXIX.			
3890	geongum cempan, æðelum dióre, syððan hió Offan flet ofer fealone flód, be fæder-láre,	Gewát him þá se hearda mid his hond-scole, sylf æfter sande, sæ-wong tredan, wide waroðas; woruld-candel scán,	3920
3895	siðe ge-sóhte, þær hió syððan wel in gum-stóle, góde mære, líf-gesceafta	sigel súðan fús; hí sið drugon, elne ge-eodon, tó þæs þe eoria hleó, bonan Ongenþeówes, burgum on innan, geongne gúð-cyning, gódne gefrunon hringas dálan.	3925
3900	lifigende breác, hióld heáh-lufan wið hæleda brego, ealles mon-cynnes, mine gefræge,	Higeláce wæs sið Beówulfes snúde gecýðed, þæt þær on worðig wígendra hleó, lind-gestealla,	3930
3905	þæs sélestan, bi sém tweónum, eormen-cynnes; forþam Offa wæs geofum and gúðum		3935
3910	gár-céne man,		

3881 hire. G. 3882 Hemninges. M. 3884 sædan. M. 3891
 Æðel-þryðo? G. 3911 wide ge-weorðod. A. 3914 Eomer. Th.
 wác. G. 3915 tó hæle. G. 3917 Wermundes. G. 3926 hí heora. G.
 3929 Ongenþeoes. M. 3930 in innan. M.

<p>3940 lifigende cwom, heaðo-láces hál, tó hofe gongan. Hraðe wæs ge-rýmed, swá se rica bebeád,</p>	<p>sæcce sécean, ofer sealt wæter, hilde tó Hiorote; ac þú Hróðgære</p>	<p>3975</p>
<p>3945 féðe-gestum, flet innan-weard; ge-sæt þá wið sylfne, se þe sæcce genæs, mág wið máge,</p>	<p>wihte gebéttest, mærum þeódne? ic þæs mód-ceare sorh-wylmum seáð, siðe ne trúwode</p>	<p>3980</p>
<p>3950 syððan man-dryhten þurh hleóðor-cwyde holdne gegrétte, meaglum wordum: meodu-scencum</p>	<p>leófes mannes, ic þe lange bæd, þæt þú þone wæl-gæst wihte ne grétte, léte Súð-Dene</p>	<p>3985</p>
<p>3955 hwearf geond þæt reced Háredes dóhtor, lufode þá leóde, líð-wáge bær hænum tó handa.</p>	<p>sylfe geweorðan gúðe wið Grendel. Gode ic þanc secge þæs þe ic þe ge-sundne ge-seón móste!»</p>	<p>3990</p>
<p>3960 Higelác on-gan sínne ge-seldan in sele þám heán fægre fricgean (hyne fyrwet bræc, 3965 hwylce Sá-Geáta siðas wáron): «Hú lomp eów on láde, leófa Biówulf, þá þú fáringa</p>	<p>Biówulf maðelode, bearn Ecgþeówes: «þæt is un-dyrne dryhten Higelác, ... ge-méting, monegum fira, hwylc . . hwíl uncer Grendles wearð on þám wange, þær he worna fela</p>	<p>3995</p>
<p>3970 feorr gehogodest,</p>	<p>Sige-Scyldingum</p>	<p>4000</p>

3948 se þa. M. 3955 side [superscriptum] reced. M. heal-
 reced. K. 3959 hælum. Grein. 3974 ah. G. 3975 wíð-cúðne.
 Th. 3979 sead. G. 3986 geweorcan. G. 3992 Ecgþeówes. M. 3995
 mære ge-méting. Grein. 3996 firu. M. 3997 orleg-hwíl. Th.

<p>sorge gefremedē, yrmðe tó aldre; ic þæt eall gewræc, 4005 swá <i>ne</i> gylpan þearf Grendeles mága . . . ofer eorðan uht-hlem þone, <i>se þe</i> lengest leofað, 4010 láðan cynnes, <i>f</i> . . . bi-fongen. Ic þær furðum cwom, tó þám hring-sele, Hróðgár grétan; 4015 sóna me se mára mago Healfdenes, syððan he mód-sefan mínne cúðe, wið his sylfes sunu 4020 setl getáhte. Weorod wæs on wynne, ne seah ic widan-feorh, under heofones hwealf, heal-sittendra 4025 medu-dreám máran. Hwílum máru cwén, friðu-sibb folca, flet eall geond-hwearf, bædde byre geonge; 4030 oft hió beáh-wriðan secge . . . .</p>	<p>ær hió tó setle geóng; hwílum for <i>duguðe</i> dóhtor Hróðgáres, eorlum <i>on</i> ende, 4035 ealu-wáge bær.</p> <p style="text-align: center;">XXX.</p> <p>þá ic Freáware <i>flet</i>-sittende nemnan hýrde . . þær hió <i>gléd</i> sinc 4040 hæleðum sealde; sió ge-háten . . . geong gold-hroden gladum suna Fróðan, . . fað þæs ge-worden 4045 wine Scyldinga <i>rices</i> hyrde, and þæt ráed talað, þæt he mid þý wífe wæl-fáhða dæl, 4050 sæcca ge-sette. Oft seldan hwár, æfter leód-hryre, lytle hwíle, bon-gár búgeð, 4055 þeah seó brýd duge. Mæg þæs þonne of-þyncan þeóden Heaðobearna, and þegna gehwám</p>
--	--

4005 swá be. A. (swal . . B.) 4007 ænig ofer. K. 4009 se þe. A. B. 4011 fer. . . B. (fæ . . . A.) fenne. G. 4031 ge-sealde. G. 4032 hie. M. 4033 for. uguðe. B. for . . guðe. A. 4035 on. B. 4038 flet. A. B. 4040 gléd. A. B. nægléd. Grein. 4042 . . . se. B. wæs. K. 4045 iafað. A. B. hafað. K. 4047 rices. A. B. 4052 seldan. A. B. ést seldan-hwær? G. 4055 ben-gár. G.

4120 on bá healde, áð-sweord eorla, . . ðan Ingelde weallað wæl-níðas, and him <i>wif</i> -lufan,	márum magu-þegne, tó múð-bonan, leófes mannes líc eall forswalg; nó þý ær út þá gen,		4155
4125 æfter cear-wælmum, cólran weorðað. þý ic Heaðobearna hylðo ne <i>telge</i> , dryht-sibbe dæl,	ídel-hende, bona blódig-tóð, bealewa gemyndig, of þám gold-sele gongan wolde,		4160
4130 Denum un fáecne, freóndscipe fæstne. Ic sceal forð-sprecan gen ymbe Grendel, þæt þú geare cunne,	ac he mægnes róf mín costode, grápode gearo-folm, glóf <i>hangode</i> , síd and syl-líc,		4165
4135 since brytta, tó hwan syððan <i>weard</i> hond-ræs hæleða. Syððan heofones gim glád ofer grundas,	searo-bendum fæst, sió wæs or-þoncum eall gegyrwed, deóflæs cræftum and dracan fellum;		4170
4140 gæst yrre cwom, eatol áfen-grom, úser neósan, þær we ge-sunde seld weardodon.	he mec þær on innan unsynnigne, (diór dáed-fruma!) ge-dón wolde manigra sumne;		4175
4145 þær wæs Hondsció hilde onságe, feorh-bealu fægum; <i>he</i> fyrrest læg, gyrðed cempa,	hyt né mihte swá, syððan ic on yrre uppriht ástód. Tó lang is tó recenne hú <i>ic</i> þám leód-sceaðan		4180
4150 him Grendel wearð,	yfla ge-hwylces		

4121 áð-swor. G. 4122 syððan. K. 4124 wif-lufan. A. B.
4128 telge. A. B. talige. Th. 4136 wearð. A. B. 4144 sæl. M.
4148 he. A. B. 4164 hangode. A. B. 4170 felle. G. 4174
ge-deadan. G. 4180 huie. A. hú ic. G.

	hond- <i>leán</i> forgeald, þær ic, þeóden mín, þine leóde	hwilum syllic spell rehte æfter <i>rihte</i> rúm-heort cyning,	
4185	weorðode weorcum; he on <i>weg</i> losade, lytle hwile, líf-wynna bræc, hwæðre him sió swiðre	hwilum eft on-gan, eldo gebunden, gomel gúð-wíga, <i>giógude</i> cwíðan, hilde-strengo,	4215
4190	swaðe <i>weardade</i> hand on <i>Hiorte</i> , and he heán þonan, módes geómor, mere- <i>grund</i> gefeóll.	hreðer inne weóll, þonne he wintrum fród worn gemunde. Swá we þær inne and-langne dæg	4220
4195	Me þone wæl-ræs wine <i>Scildunga</i> fáttan golde fela leánode, manegum máðmum,	nióde náman, óðþæt niht becwom óðer tó yldum. þá wæs eft hraðe gearo gyrn-wræce,	4225
4200	syððan mergen com, and we tó symble ge-seten hæfdon; þær wæs gidd and gleó, <i>gomela Scilding</i> ,	<i>Grendeles</i> módor síðode sorh-full, (sunu deað fornam wíg-hete <i>Wedra</i>); wif unhýre	4230
4205	fela fricgende, feorran <i>rehte</i> ; hwilum hilde-deór hearpan wynne <i>gomel</i> -wudu gréttē;	hyre bearn gewræc, beorn ácwealde ellen-lice. þær wæs <i>Æschere</i> ,	4235
4210	hwilum gyd áwræc sóð and sár-lic,	fróðan fyrn-witan, feorh uð-gegne: noðer hý hine ne móston,	4240

4182 hond-leán. A. (hondlan. B.) 4185 weardode? G. 4186 weg.
A. B. 4190 swate. G. weardade. A. B. 4194 grund. A. B. 4204
gomela Scilding. A. B. 4206 relite. A. B. rehte. G. 4209 gomel.
A. B. gomen-wudu. G. 4213 rihte. A. B. 4218 giógude. A. 4225
nióte. Th. meódu. G. namon. K. 4228 gnyrn. G. 4241 nowðer. G.

<p>4300 <i>háre</i> byrnan, <i>gúð</i>-sweord geatolic; <i>gyd</i> æfter wræc: «Me þis hilde-sceorp Hróðgár sealde, 4305 snotra fengel, sume <i>worde</i> hét þæt ic (his árest) þe eft-gesægde; cwæð þæt hyt hæfde 4310 Hiorogár cyning, <i>leód</i> Scyldunga lange hwíle: nó þý ár suna sínum syllan wolde, 4315 hwatum Heorowearde, þeah he him hold wære, breóst-gewádu; brúc ealles well!» Hýrde ic, þæt þám frætwum 4320 feówer mearas, lungre ge-lice, lást-weardodon, æppel-fealuwe, he him ést-geteáh 4325 meara and máðma (swá sceal máeg dón) nealles inwit-net óðrum bregdon</p>	<p>dyrnum cræfte, deáð <i>ren</i> . . . 4330 hond-gesteallan; Hygeláce wæs, <i>níða</i>-heardum, nefa swýðe hold, and <i>ge-hwæðer</i> óðrum, 4335 hróðra gemyndig. Hýrde ic, þæt he þone heals-beáh Hygðe <i>gesealde</i>, wrætlícne wundur-máðm, (þone þe him Wealhþeó 4340 geaf, þeód dóhtor, þríó wicg somod, swancor and sadol-beorht) hyre syððan wæs, <i>æfter</i> beáh-þege, 4345 breóst geweorðod. Swá <i>bealdode</i> bearn Ecgþeówes, guma <i>gúðum</i> cúð, gódum dáedum; 4350 dreáh æfter-dóme, nealles druncne slóg heorð-geneátas; næs him hreó sefa, ac he <i>man</i>-cynnes 4355 mæste cræfte,</p>
---	---

4300 háre. A. B. here-b. G. 4302 gyd. A. B. 4306 worde. A. B. word. G. 4307 þá. G. 4309 cwæð. A. B. 4311 leód. A. B. 4322 weardode. M. 4328 bregdan. K. 4330 ren . . . B. rénian? Grein. 4333 níða. A. B. 4335 gehwæðer A. B. 4338 gesealde. A. B. 4339 máððum. A. B. 4341 þeóðnes. K. 4343 swancor. A. B. Swan, Col and Sadolbeorht? G. 4345 æfter. A. 4346 brost. M. 4347 bealdode. B. 4349 gúðum. B. Geátum. G. 4355 man. A. B.

	gin-fæstan gife	bold and brego-stól;	4385
	þe him God sealde,	him wæs <i>bám</i> samod	
	heóld hilde-deór.	on þám leódscipe	
4360	Heán wæs lange,	<i>lond</i> -gecynde,	
	swá hyne Geáta bearn	eard éðel-riht	
	gódne ne tealdon,	óðrum swíðor,	4390
	ne hyne on medo-bence	side ríce,	
	micles wyrðne	þám þe sélra wæs;	
4365	<i>drihten</i> wereda	æft þæt ge-iode,	
	ge-dón wolde:	uferan dógrum,	
	swýðe . . . . . don,	hilde-hlemmum,	4395
	þæt he sleac wære,	syððan Hygelác læg,	
	æðeling unfrom;	and Heardréde	
4370	ed-wenden cwom	hilde-meccas,	
	tír-eádigum menn	under bord-hreóðan,	
	torna gehwylces.	tó bonan wurdon	4400
	Hét þá eorla hleo	þá hyne ge-sóhtan,	
	in-gefetian,	on sige-þeóde;	
4375	heaðo-róf cyning,	hearde hild-frecan,	
	<i>Hréðles</i> láfe,	Heaðo-Scilfingas,	
	golde ge-gyrede,	níða ge-nægdon,	4405
	(næs <i>mid</i> Geátum þá	nefan Hereríces.	
	sinc-máðm sélra,	Syððan Beówulfe	
4380	on sweordes háð)	bráde ríce	
	þæt he on Biówulfes	on hand ge- <i>hwearf</i> ;	
	<i>bearm</i> álegde,	he ge-heóld tela,	4410
	and him ge-sealde	fíftig wintru,	
	seofan þúsendo,	wæs <i>þá</i> fród cyning,	

4357 fæstan. A. B. 4365 drihten. B. 4367 oft sægdon. Th.
4369 unfrom. A. B. 4371 menn. A. B. 4373 hleo. A. B. 4376
Hréðles. A. B. 4378 mid. A. B. 4379 maððum. M. 4380 on. B.
(. . n. A.) 4382 bearm. A. B. 4386 bām. B. 4388 lond. B. (cond.
A.) 4389 eald. G. 4390 swíðor. A. B. 4392 þam þær. M. 4394
ufaran. M. 4395 hlæmmum. M. 4397 Hearede. M. 4398 meceas. M.
4403 hilde M. 4405 ge-nægðan. M. 4408 bráde. Th. 4409 hwearf.
A. B. 4412 wæs þá. A. B. wæs þæt. Th.

	eald édel-weard;	se þe him . . re <i>ge</i> -sceód,	
	óðþæt án on-gan,	ac for þreá-nédlan,	
4415	deorcum nihtum,	þ . . nát hwylces	4440
	draca <i>ricsan</i> ,	hæleða bearna	
	se þe on heaw . . h . . ðe	hete-swengeas fleoh;	
	hord beweotode,	. . . . þea . . .	
	stán-beorh steápne,	and þær inne weall	
4420	stig under læg,	secg syn . . sig	4445
	eldum uncúð,	. . . sóna	
	þær on innan geóng	in watide	
	níða nát hwylces	þæt . . . þám gyste	
	neódu geféng	. . breg stód	
4425	háðnum horde	hwæ . . . sc . . þen	4450
	hond . . . . <i>hwylc</i>	.....	
	since-fáhne,	. . ð . . sceapen	
	<i>he þæt</i> syððan . . þ . . ð . .	se fás begeat	
	slápende be fyre	sinc-fæt	
4430	<i>fyrena hyrde</i> ,	þær wæs swylcra fela,	
	þeófes cræfte,	in þám eorð . . . <i>fe</i> ,	4455
	þæt sie . . . . þeód	<i>ær</i> -gestreóna,	
	. . . . . folc-biorn	swá hý on géar-dagum	
	þæt he ge-bolgen wæs.	gumena nát hwylc	
		eormen-láfe	
	XXXII.	<i>æðelan</i> cynnes,	4460
4435	Nealles <i>mid</i> ge-weoldum	þanc-hycgende	
	wyrm horda-cræft	þær ge- <i>hýdde</i>	
	. . . sylfes willum		

4414 on on-gan. M. 4416 ricsan. A. B. ricsian. K. redian. G.

4417 Heaw . . -hæde? G. 4418 beweotode. A. B. 4419 stearne. M.
 4422 giong. M. 4423 níða. A. B. hwylc. K. 4425 horde. A. B. 4426
 hwylc. K. Th. 4428 he þæt. A. B. 4430 fyrena hyrde. K. Th. 4432
 sie. A. B. 4434 gebolge. M. 4435 mid. K. to ge-wealdenne? G. 4436
 wyrmes? G. 4437 sóhte. Grein. 4438 sære. Grein. gesceód. A. B.
 4440 þeów? G. 4442 swengeas. A. fleáh. Grein. 4443 þearfe. K. 4444
 fealh. Grein. 4445 syn-leásig. K. 4447 in-wlátode. Th. 4449 breg. B.
 bróga. K. 4450 hwæðre earm-sceapen. K. [in síðade]. Grein. 4455
 . . . se. B. scræfe. K. 4456 er. B. ær. K. 4457 dagum. A. B. 4460
 æðelan. A. B. 4462 gehýdde. A. B.

	deóre máðmas;	góde be-geáton!	
	ealle hie deað <i>fornam</i>	gúð-deað <i>fornam</i>	4490
4465	áerran máelum,	feorh-bealo frécne	
	and si án þá gen	fyrena gehwylcne,	
	<i>leóda</i> duguðe,	<i>leóda</i> mínra,	
	se þær lengest hwearf	þana þe þis ofgeaf,	
	<i>weard</i> wine geómor,	ge-sáwon sele dreám	4495
4470	rihde þæs yldan,	<i>nah</i> hwá sweord wege	
	<i>þæt he</i> lytel fæc	oððe fe . . .	
	long gestreóna	fæted wæge	
	brúcan móste;	drync-fæt deóre,	
	beorh eal-gearo	dug . . ellor-seóc;	4500
4475	wunode on wonge,	sceal se hearda helm,	
	<i>wæter</i> -ýðum neáh,	. . sted golde,	
	niwe be næsse,	fæt umbe-feallen;	
	nearo- <i>cræftum</i> fæst;	feor <i>mynd</i> swefað,	
	þær on innan bær	þá þe beado-gríman	4505
4480	eorl- <i>gestreóna</i>	bywan sceoldon;	
	hringa hyrde,	geswylce seó here-pád,	
	hard-fyrðne <i>dæl</i>	sió æt hilde gebád,	
	fættan goldes;	ofer borda ge-bræc	
	fec worda cwæð:	bite írena,	4510
4485	«Heold þú nú hruse,	brosnað æfter beorne,	
	nú hæleð ne móston,	ne mæg byrnan hring	
	eorla áhte!	æfter wíg- <i>fruman</i> ,	
	Hwæt hit ár on þe	wíde féran,	

4464 *fornam*. A. B. 4466 *se*. Th. 4467 *leóda*. A. B. 4469 *weard*. B. (*feard*. A.) *weard*. Th. *wina*? G. 4470 *wiste þæs yld*. G. 4471 *þæt he*. A. B. 4472 *leng*. K. 4475 *worhte*. G. 4476 *wæter*. B. (*weter*. A.) 4477 *niðe*. Grein. *niðer*? G. 4478 *cræftum*. A. B. 4479 *innon*. M. 4480 *gestreóna*. A. B. 4482 *fyrðne*. G. *dæl*. A. B. 4484 *feá*. K. 4486 *mæstan*. M. 4492 *fyra*. Th. 4494 *þara þe þis líf*. Th. 4496 *nah*. A. B. *ná-hwá*. G. 4497 *feormie*. Grein. 4500 *duguð*. Grein. 4502 *hyrsted*. G. 4503 *feallan*. K. 4504 *feor mynd*. A. B. *feorh-wund*. Th. 4506 *beran*. G. 4507 *here-wæd*. G. 4513 *fruman*. A. B.

4515	hæleðum be healse; næs hearpan wyn, gomen gleó-beámes, ne gód hafoc geond sæl swingeð,	ne byð him wihte . . . Swá se þeód-sceaða þreó hund wintra heóld on hrusan hord-ærna sum,	4550
4520	ne se swiftra mearh burh-stede beáteð, bealo-cwealm hafað fela feorh-cynna feorð on-sended.»	eácen-cræftig, óðþæt hyne án ábealh mon on móde; man-dryhtne bær fáted wáge,	4555
4525	Swá giómor-mód gíohðo máende, án æfter eallum, unbliðe hweóp, dæges and nihtes,	frioðo-wære bæd hláford sínne. þá wæs hord rasod, on-boren beága hord, béne getíðad	4560
4530	óðþæt deáðes wylm hrán æt heortan. Hord-wynne fond eald uht-sceaða opene standan,	feá-sceaftum men, freá sceáwode fira fyrn-geweorc, forman síðe. þá se wurm on-wóc,	4565
4535	se þe byrnende biorgas séceð, nacod nið-draca nihtes fleógeð, fýre be-fangen,	(wróht wæs geniwad,) stonc þá æfter stáne, Stearcheort onfand feóndes fót-lást; he tó forð gestóp,	4570
4540	hyne fold-búend . . . he ge . . . . . . sceall <i>bearn</i> . . . . hrusan, þær he hæðen gold	dyrnan cræfte, dracan heáfde neáh; swá mæg unfáge eáðe gedígan weán and wræc-síð,	4575
4545	warað wintrum fród,	se þe waldendes	

4515 healfe. K. 4518 gúð-hafoc? G. 4519 seld. G. 4522 bealo.
A. B. 4524 feorð. A. B. feor. G. 4528 hweir. A. hweóp. G. 4531
hrán. A. B. 4541 Stearcheort genemnað? G. 4542 bearn. B. 4546
wihte þe sél. K. 4549 hrusam. M. 4552 abealh. M.

	hyldo ge-healdeð.	wyrme on willan,	
	Hord-weard sóhte	nó on wealle leng	
	georne æfter grunde,	<i>bīdan</i> wolde,	
4580	wolde guman findan,	ac mid bæle fōr,	
	þone þe him on sweofote	fýre ge-fýsed;	4610
	sáre geteóde;	wæs se fruma egeslic	
	hát and hreóh-mód	leódum on lande,	
	<i>hlæwum</i> oft	swá hyt lungre wearð	
4585	ymbe-hwearf ealne	on hyra sinc-gifan	
	<i>útan</i> -weardne,	sáre ge-endod.	4615
	ne þær ánig mon		
	on þ . . wéstenne,		
	hwæðre hilde geféh		
	. . . . .		
		XXXIII.	
		þá se gæst on-gan	
		glédum spiwan,	
		beorht-hofu bærnan,	
4590	be . . weorces;	bryne-leóma stód	
	hwilum on beorh æthwearf,	eldum on andan;	4620
	sinc-fæt sóhte,	nó þær <i>áht</i> cwices	
	he þæt sóna onfand,	láð lyft-floga	
	þæt hæfde gumena sum	læfan wolde;	
4595	goldes gewandod,	wæs þæs wyles wīg	
	heáh-gestreóna.	wide gesýne,	4625
	Hord-weard onbád	<i>nearo</i> -fáges níð,	
	earfoðlice,	neán and feorran,	
	óðþæt áfen <i>cwom</i> ;	hú se gúð-sceaða	
4600	wæs þá ge-bolgen	Geáta leóde	
	beorges hyrde	hatode and <i>hýnde</i> ;	4630
	wolde fela	hord eft gesceát,	
	þá líge forgyldan	dryht-sele <i>dyrnne</i> ,	
	drinc-fæt dýre.	ær-dæges hwíle;	
4605	þá wæs dæg sceacen,	hæfde land-wara	

4584 hlæwum. A. B. hlæw nú. G. 4586 útan. A. B. 4688 þære.
 B. þám. Th. 4590 bea . . . A. B. bealo-weorces. G. 4595 gewanod. G.
 4599 cwom. A. B. 4602 [leóda] fela. Grein. leódum? G. 4607 læg. M.
 4608 bīdan. A. B. 4621 þær áht. A. B. 4626 nearo. A. B. 4630
 hýnde. A. B. 4632 dyrnne. A. B.

<p>4635 <i>lige</i> befangen, bæle and bronde, beorges getrúwode wíges and wealles, him seó wén geleáh.</p>	<p>wígendra hleó, eall-írenne, eorla dryhten, wíg-bord wrætlic; 4670 wisse he gearwe, þæt him holt-wudu he . . . ne meahte, lind wið lige; sceolde þend-daga 4675 æðeling ár-gód ende gebídan, worulde-lífes, and se wýrm somod, þeáh þe hord-welan 4680 heólde <i>lange</i>.</p>
<p>4640 þá wæs Biówulfe bróga gecýðed snúde tó sóðe, þæt his sylfes him, bolda sélest,</p>	<p>Ofer-hogode þá hringa fengel, þæt he þone wíð-flogan weorode gesóhte, 4685 sídan herge, nó he him þám sæcce on-dréd, ne him þæs wýrmes wíg for wiht dyde eafod and ellen; 4690 for þon he ár fela nearo néðende níða gedígde, hilde-hlemma, syððan he Hródgáres, 4695 sigor-eádig secg, sele fálsode, and æt gúðe for-gráp</p>
<p>4645 bryne-wylmum mealt, gif-stól Geáta; þæt þám góðan wæs hreów on hreðre, hyge-sorga máest;</p>	<p>4650 wénde se wísa, þæt he wealdende ofer ealde riht, écean dryhtne bitre ge-bulge;</p>
<p>4655 breóst innan weóll þeóstrum ge-þoncum, swá him ge-þýwe ne wæs. Hæfde líg-draca leóða fæsten,</p>	<p>4660 eálongd útan, eorð-weard þonne glédum for-grunden: him þæs gúð-cýning, We ðera þíóden,</p>
<p>4665 wræce leornode. Héht him þá ge-wyrcean,</p>	<p>4681 <i>lange</i>. A. B. 4687 þá. Th.</p>

4635 *lige*. A. B. 4643 *hám*. G. 4552 *riht*. B. (*ruht*. A.)

4657 *geþylde*. G. 4661 *þone*. M. 4673 *helpan*. K. 4675 *læn-daga*. G.

4681 *lange*. A. B. 4687 *þá*. Th.

<p>Grendeles mægum 4700 láðan cynnes. Nó þæt læsest wæs hond-ge-mót, þær mon Hygelác slóh, syððan Geáta cyning, 4705 gúðe-ræsum, freá-wine folces, Freslondum on, Hréðles eafora, hioro-dryncum swealt, 4710 bille ge-beáten; þonan Biówulf com, sylfes cræfte, sund-nytte dreáh; hæfde him on earmē 4715 . . . XXX . . . hilde-geatwa, þá he tó holme . . . ig; nealles Hetware hremge þorfon, 4720 féðe-wiges, þe him foran on-geán, linde bæron, lyt eft becwom fram þám hild-fræcan, 4725 hámes niósan. Ofer-swam þá sioleða bigong sunu Ecgþeówes, earm án-haga,</p>	<p>eft tó leódum, þær him Hygd gebeád 4730 hord and rice, beágas and brego-stól; bearne ne trúwode, þæt he wið æl-fylcum, éðel-stólas 4735 healdan cúðe; (þá wæs Hygelác deád) nó þý ær feásceafte findan meah-ton 4740 æt þám æðelinge æ-nige þinga, þæt he Heardréde hláford wære, oððe þone cynedóm 4745 ciósan wolde; hwædre he him on folce freónd-lárum heóld, éstum mid áre, oðþæt he yldra wearð, 4750 Weder-Geátum weóld. Hyne wræc-mæcgas ofer sá sóhton, suna Ohteres; hæfdon hý for-healden 4755 helm Scylfinga, þone sélestan sá-cyninga, þára þe in Swioríce</p>
---	--

4699 Grendeles mægen. G. 4702 gemót. A. B. gemóta. Th.
4709 heoro-dreorig. G. 4714 earmē. A. B. 4716 hilde-gearwra? G.
4717 holme. A. B. stág. K. 4719 þorfon. B. hrémige þurfon. G.
4722 bæran. G. 4724 hildplegan. G. 4726 siol-hliða. G. 4728
earm. A. B. 4743 wære. A. B. 4746 hine. Th. 4752 sohtan. M.
4754 heófdon hý for-healdend. G. 4758 þe þe. M. 6

	sinc brytnade,	ellen-weorca,	4790
4760	márne þeoden;	ód þone áne dæg	
	him þæt tó mearce wearð,	þe he wið þám wyrme	
	he <i>þær</i> or-feorme	ge-wegan sceolde.	
	feorh-wunde hleát,	Gewát þá Xlla sum	
	sweordes swengum,	torne gebolgen,	4795
4765	sunu Hygeláces,	dryhten Geáta,	
	and <i>him</i> eft gewát	dracan·sceáwian;	
	Ongenþiões bearn	hæfde þá ge-frunen,	
	hámes niósan,	hwanan sió fæhð áras,	
	syððan Heardréd læg	bealo-nið biorna:	4800
4770	lét þone brego-stól	him tó bearne cwom	
	Biówulf healdan	máððum-fæt mære,	
	Geátum wealdan;	þurh þæs <i>meldan</i> hond,	
	þæt wæs gód cyning.	se wæs on þám þreáte	
	Se þæs leód-hryres	þreotteoða secg,	4805
4775	leán gemunde,	se þæs orleges	
	uferan dógrum,	ór onstealde,	
	(Eádgilse wearð	hæft hyge-giómor,	
	feásceaftum freónd;	sceolde heán þonon	
	folce gestépte,	wong wísian,	4810
4780	ofer sáe síde,	he ofer willan gióng,	
	sunu Óhteres,	tó þæs þe he eorð-sele	
	wígum and wápnum)	áne wisse,	
	he ge-wræc syððan	hléw under hrusan,	
	cealdum cear-siðum,	holm-wylme neh,	4815
4785	cyning ealdre bineát.	ýð-gewinne;	
		se wæs innan full	
		wrætta and wira;	
		weard unhióre,	
		gearo gúð-freca,	4820
		gold-máðmas heóld,	

XXXIV.

Swá he níða gehwane
ge-nesen hæfde,
slíðra ge-slyhta,
sunu Ecgþiówes,

4761 tó-mearcod. G. 4762 þær. A. (bær. B.) 4766 him. A. B.
4793 ge-wígan. Grein. 4803 meldan. A. B. 4811 gong. Th.

eald under eorðan; næs þæt ýðe ceáp tó ge-gangenne, 4825 gumena áenigum. Gesæt þá on næsse níð-heard cyning, þenden háelo ábeád heorð-geneátum, 4830 gold-wine Geáta, him wæs geómor sefa, wæfre and wæl-fús, wyrð un-gemete neáh, seó þone gomelan 4835 grétan sceolde, sécean sáwle hord, sundur gedáelan líf wið líce; nó þonne lange wæs 4840 feorh æðelinges flásce bewunden. Biówulf maðelode, bearn Ecgþeówes: «Fela ic on giógoðe 4845 gúð-ráesa genæs, orleg-hwíla; ic þæt eall gemon: ic wæs syfan wintre þá mec <i>sinca baldor</i> , 4850 freá-wine folca, æt mínum fæder genam; heóld mec and hæfde	Hréðel cyning, geaf me sinc and symbel, sibbe gemunde; 4855 næs ic him tó lífe láðra ó-wihte, beorn in burgum, þonne his bearna hwylc, Herebeald and Hæðcyn, 4860 oððe Hygelác mín. Wæs þám yldestan un-gedéfelice, máges dáedum morðor-bed stred, 4865 syððan hyne Hæðcyn, of horn-bogan, his freá-wine, fláne geswencte, miste mercelses, 4870 and his mæg ofscét, bróðor óðerne, blóðigan gáre; þæt wæs feoh-leás ge-feoht, fyrenum gesyngad, 4875 hreðre hyge-méðe, sceolde hwæðre swá þeáh æðeling unwrecen ealdres linnan, swá bið geómorlíc 4880 gomelum ceorle tó ge-bíðanne, þæt his byre ríde
--	---

4834 se. M. 4839 þon. M. 4842 maðelade. M. 4849 *sinca baldor*. B. (*sinta baldor*. A.) 4860 Herebeald. A. B. 4869 *geswengde*. G. 4876 *hreðre*. A. B. Hréðle. Grein.

	giong on galgan.		
4885	Þonne he gyd wrece, sárigne sang: þonne his sunu hangað hrefne tó hróðre, and he him helpan ne mæg,		
4890	eald and in-fród ænige gefremman: symble bið ge-myndgad, morna gehwylce, eaforan ellor-sið:		
4895	óðres ne gýmeð tó ge-bíðanne burgum on innan yrfe-weardas, þonne se án hafað		
4900	þurh deáðes nýd dáða gefondad; ge-syhð sorh-cearig on his suna búre win-sele wéstne,		
4905	wind-gereste, reóte be-rofene; ríðend swefað háeð in hoðman; nis þær hearpan swég,		
4910	gomen in geardum, swylce þær iu wáron.		
		XXXV.	
		Gewíteð þonne on-sealman, sorh-leóð gæleð án æfter ánum;	
		þúhte him eall tó rúm	4915
		wongas and wíc-stede, swá Wedra helm, æfter Herebealde, heortan sorge	
		weallende wæg,	4920
		wihte ne meahte on þám feorh-bonan fághðe gebétan;	
		nó þý ær he þone heaðo-rinc hatian ne meahte,	4925
		láðum dáðum, þeah him leóf ne wæs. He þá mid þære sorge, þe him sió sár belamp,	
		gum-dreám of-geaf, Godes leóht geceás, eaferum láfde, (swá déð eádig mon)	4930
		lond and leód-byrig, þá he of lífe gewát.	4935
		þá <i>wæs</i> synn and sacu Sweona and Geáta, <i>ofer wíd</i> wæter	

4885 wreceð. Grein. 4896 tó-ge-bíðendes? G. 4897 in innan.
M. 4898 yrfe-weardas. Th. 4900-01 þurh dáða nýd deáð gefondad?
G. 4905 windge reste. Grein. 4906 reóce? Grein. 4907 swifeð. G.
4912 on-sealmian. G. 4923 fæghðe. M. 4925 hatian meahte. G.
4927 he him. G. 4928 sorhge. M. 4929 þá. Th. 4936 wæs. A B.
sín and-sacu. G. 4938 ofer rid wæter. A. wíd. K.

<p>wróht gemáne, 4940 here-nið hearda, syððan Hréðel swealt; oððe him Ongenþeówes eaferan wéran, frome fyrd-hwate, 4945 freóde ne woldon ofer heafo healdan, ac ymb Hreosna-beorh eatolne inwit-scear oft gefremedon: 4950 þæt mæg-wine míne gewræcan fæhðe and fyrene, swá hyt ge-fræge wæs, þeáh þe óðer 4955 his ealdre gebohte, heardan ceápe; Hæðcynne wearð, Geáta dryhtne gúð onsæge; 4960 þá ic on morgne gefrægn mæg óðerne billes ecgum on bonan stálan; þær Ongenþeów 4965 Eofores niósað; gúð-helm tó-glád, gomela Scylfing</p>	<p>hreás blác, hond gemunde fæhðo genóge, 4970 feorh-sweng ne ofteáh . . . Ic him þá máðmas, þe he me sealde, geald æt gúðe, swá me gifede wæs, 4975 leóhtan sweorde, he me lond forgeaf eard éðel-wyn; næs him ánig þearf þæt he tó Gifðum, 4980 oððe tó Gár-Denum, oððe in Swiorice, sécean þurfe wyrsan wig-frecan, weorðe gecýpan; 4985 symle ic him on féðan be-foran wolde, ána on orde, and swá tó aldre sceall, sæcce fremman, 4990 þenden þis sweord þolað, þæt mec ár and síð oft gelæste, syððan ic for dugeðum Dæghrefne wearð 4995 tó hand-bonan,</p>
---	--

4940 hearda. A. B. 4943 wære. G. 4948 eatolne. A. B. 4949
oft ge gefremedon. M. 4950 mæg. A. B. 4954 óðer hit. Grein.
4959 sæge. A. B. 4966 niósade. Grein. 4968 [heoro-] blác. Grein. 4970
fæhða. G. 4978 wyn. A. B. 4984 wyrсан. A. 4986 symle. A. B.

	Huga cēman;	hindeman siðe,	
	nealles he þá frætwe	swæse ge-siðas)	
	Fres-cyninge,	nolde ic sweord beran,	
5000	breóst-weorðunge,	wæpen tó wyrme,	5030
	bringan móste,	gif ic wiste,	
	ac in campe ge-crong	hú wið þám aglæcean	
	cumbles hyrde,	elles meahte	
	æðeling on elne;	gylpe wið-grípan,	
5005	ne wæs ecg bona,	swá ic gió wið Grendle dyde,	5035
	ac him hilde-gráp	ac ic þær heaðu-fýres	
	heortan wylmas,	hátes wéne,	
	bán-hús ge-bræc;	reðes and hattres;	
	nú sceall billes ecg,	for þon ic me on-hafu	
5010	hond and heard sword,	bord and byrnan;	5040
	ymb hord wígan.»	nelle ic beorges weard	
	Be ówulf maðelode,	ofer-fleón	
	beót-wordum spræc	fótes trem,	
	niéhstan siðe:	ac unc sceal weorðan æt	
5015	«Ic ge-néðde fela	wealle,	
	gúða on geógoðe,	swá unc wyrd geteóð,	5045
	gyt ic wylle,	metod manna gehwæs;	
	fród folces weard,	ic eom on móde from,	
	fáhðe sécan,	þæt ic wið þone gúð-flogan	
5020	márdum fremman,	gylp ofer-sitte;	
	gif mec se mán-sceaða	ge-bíde ge on beorge,	5050
	of eorð-sele	byrnum werede,	
	út geséceð;	secgas on searwum,	
	(ge-gréttē þá	hwæðer sél mæge,	
5025	gumena gehwylcne,	æfter wæl-ræse,	
	hwate helm-berend,	wunde gedýgan,	5055

4997 Húna? G. cēman. A. B. 4998 nalles M. 4999 cyning.
M. 5002 cēman. M. 5032 hú ic. G. 5037 hátes. A. B. 5038
oreðes and áttres. Grein. 5042 fleónne. G. 5047 forht? G. 5049
ofer. A. B.

	uncer twega!		ne meahte horde neáh	
	Nis þæt eówer sið,		unbyrnende,	
	né ge-met mannes		ánige hwíle	
	nefne mín ánes,		deór ge-dýgan,	5090
5060	þæt he wið aglæcean		for dracan lége.	
	eofodo dáele,		Lét þá of breóstum,	
	eorlscype efne:		þá he ge-bolgen wæs,	
	ic mid elne sceall		Weder-Geáta leód	
	gold ge-gangan,		word út-faran:	5095
5065	oððe gúð nimeð,		Stearcheort styrnde,	
	feorh-bealu frécne,		(stefn in-becom	
	freán eówerne.»		heaðo-torht hlynnan,	
	Á-rás þá bi ronde		under hárne stán);	
	róf oretta,		hete wæs on-hréred,	5100
5070	heard under helme,		hord-weard oncniów	
	hioro-sercean bær		mannes reorde;	
	under stán-cleofu;		næs þær mára fyrst	
	strengo getrúwode,		freóde tó friclan,	
	ánes mannes ne bið		from árest cwom,	5105
5075	swylc earges sið.		oruð aglæcean	
	Geseah þá be wealle		út of stáne,	
	se þe worna fela,		hát hilde-swát;	
	gum-cystum gód,		hruse dynede,	
	gúða gedíge,		biorn under beorge	5110
5080	hilde-hlemma		bord-rand onswáf	
	þonne hniton féðan,		wið þám gryre-gieste,	
	(stód on stán-bogan)		Geáta dryhten.	
	streám út þonan		Þá wæs hring-bogan	
	brecan of beorge;		heorte gefýsed	5115
5085	wæs þære burnan wælm		sæcce tó séceanne;	
	heaðo-fýrum hát,		sweord áer gebræd	

5060 wat he. M. 5075 earh-gesíð? G. 5081 hniton. M. 5082
stodan. M. 5090 deop. M. 5105 fóm (fám)? G.

	gód gúð-cyning,	brún on báne,	
	gomele láfe,	bát unswiðor,	
5120	ecgum un-gláw;	þonne his þiód-cyning	5150
	æghwæðrum wæs,	þearfe hæfde,	
	bealo-hycgendra,	bysigum ge-bæded.	
	bróga fram óðrum;	þá wæs beorges weard,	
	stið-mód ge-stód	æfter heaðu-swenge,	
5125	wið steápne rond	on hreóum móde,	5155
	winia bealdor;	wearp wæl-fýre,	
	þá se wurm gebeáh	wíde sprungon	
	snúde tó-somne,	hilde-leóman;	
	(he on searwum bád),	hréð-sigora ne gealp	
5130	gewát þá byrnende	gold-wine Geáta,	5160
	ge-bogen scriðan,	gúð-bill geswác,	
	tó ge-scipe scyndan;	nacod æt niðe,	
	scyld wel gebearg	swá hyt nó sceolde	
	life and líce,	íren ár-gód.	
5135	læssan hwíle,	Ne wæs þæt éðe sið,	5165
	márum þeódne,	þæt se mára	
	þonne his myne sóhte,	maga Ecgþeówes	
	þær he þý fyrste,	grund-wong þone	
	forman dógore,	of-gyfan wolde,	
5140	wealdan móste,	sceolde willan	5170
	(swá him wyrd ne gescráf)	wíc eardian	
	hréð æt hilde;	elles hwergen;	
	hond up-ábræd	swá sceal æghwylc mon	
	Geáta dryhten,	á-lætan læn-dagas:	
5145	gryre-fáhne slóh	Næs þá long tó þon,	5175
	incgeláfe,	þæt þá aglæcean	
	þæt sió ecg gewác,	hý eft gemétton;	

5119 gomelra. G. 5120 un-sleaw. Th. 5123 bróga. A. B.
 5126 wígena. G. 5132 toḡ scipe. M. tó gegn-scote. G. 5133
 scyld-weall. Th. 5137 þonne. A. B. 5138 þæt. G. 5146 Ingwina
 láfe? G. 5148 brond. G. 5152 ge-bæted. G. 5162 nýde. Th. 5170
 wildan. G. 5174 á-lædan. G.

	hyrte hyne hord-weard, hreðer æðme weóll,	folc-rihta gehwylc, swá his fæder áhte.	
5180	niwan stefne; nearo <i>þrowode</i> ,	Ne mihte þá for-habban,	5210
	fýre be-fongen, se þe ær folce weóld;	hond rond geféng, geolwe linde,	
5185	hand-gesteallan, æðelinga bearn,	gomel swyrd geteáh, þæt wæs mid eldum	
	ymbe-gestódon, hilde-cystum;	Eánmundes láf,	5215
	ac hý on holt bugon	þám æt sæcce wearð	
5190	ealdre burgan; hiora in ánum weóll	<i>wræcca</i> wine-leásum, Weohstán bana,	
	sefa wið sorgum; sibb æfre ne mæg	méces ecgum,	5220
	wiht on-wendan	and his mágum ætbær	
2195	þám þe wel þenceð.	brún-fágne helm, hringde byrnan,	
		eald sweord eotonisc, þæt him Onela forgeaf,	5225
	XXXVI.	his gædelinges	
	Wígláf wæs háten	güð-gewædu,	
	Weoxstánes sunu,	fyrð-searo fúslíc;	
	leóflíc lind-wíga,	nó ymbe þá fæhðe spræc,	
5200	mæg <i>Ælfheres</i> ;	þeáh þe he his bróðor bearn	5230
	geseah his mon-dryhten	á-bred wade	
	under here-gríman	he frætwe geheóld,	
	hát þrowian;	fela missera,	
	gemunde þá þá áre,	bill and byrnan,	
5205	þe he him ær forgeaf,	óðþæt his byre mihte	2535
	wíc-stede weligne	eorlscipe efnan,	
	Wægmunðinga,	swá his ær-fæder,	
		geaf him þá mid Geátum	

5181 *þrowode*. A. B. 5185 *heand*. M. 5216 *Ohtere*. M. 5218
wræcca. A. 5219 *Weohstanes*. M. 5224 *etonisc*. M. 5231 *ábræd*
wádu (*wædu*). G. 5232 *he þá*. G.

	gúð-gewáda	þe he usic on herge geceás	
5240	æghwæs unrím, þá he of ealdre gewát, fród on forð-weg. Þá wæs forma síð, geongan cempan,	tó þyssum síð-fate, sylfes willum, on-munde usic mærdða, and me þás máðmas geaf, þá he usic gár-wigend	5270
5245	þæt he gúð-rás, mid his freó-dryhtne, fremman sceolde; ne ge-mealt him se mód-sefa, ne his mægenes láf	góde tealde, hwate helm-berend, þeáh þe hláford us þis ellen-weorc ána ápohte	5275
5250	ge-wác æt wíge, þæt se wurm onfand syððan hie tó-gædre ge-gán hæfdon. Wígláf maðelode	tó ge-fremmanne, folces hyrde, for þám he manna máest mærdða gefremede, dáda dollícra.	5280
5255	word-rihta fela, sægde ge-síðum, (him wæs sefa geómor): «Ic þæt <i>mæ</i> l ge-man, þær we medu þégun,	Nú is se dæg cumen, þæt úre man-dryhten mægenes behófað, gódra gúð-rinca; wutun gangan tó,	5285
5260	þonne <i>we</i> ge-héton ussum hláforde, in biór-sele, þe us þás beágas geaf, þæt we him þá gúð-getawa	helpan hild-fruman, þenden hit sý gléd-egesa grim! God wát on mec, þæt me is micle leófre,	5290
5265	gyldan woldon, gif him þyslícu þearf gelumpe, helmas and heard sweord,	þæt mínne líc-haman mid mínne gold-gyfan gléd fæðmie; ne þynceð me ge-rysne,	5295

5245 guðe. M. 5251 þa. M. 5258 mæl. A. 5260 we. A.
5269 þá. Th. 5273 and eac? G. 5274 þe. M. þá. G. 5577 user. Th.
5284 dohtigra. G. 5289 wutan. M. 5291 hát. K. 5308 Geáta. A. B.

<p>þæt we rondas beren 5300 eft tó earde, nemne we áror mægen fáne ge-fyllan, feorh ealgian Wedra þiódnes; 5305 ic wát geare, þæt náeron eald-gewyrht, þæt he ána scyle, Geáta duguðe, gnorn þrowian, 5310 ge-sígan æt sæcce; sceal úrum sweord and helm, byrne and byrdu-scrúd, bám gemáne." Wód þá þurh þone wæl-réc, 5315 (wig heafolan bær freán on fultum) feá worda cwæð: «Leófa Biówulf! láest eall tela 5320 swá þú on geóguð-feore geára gecwáde, þæt þú ne á-læte, be þe lifigendum, dóm ge-dreósan! 5325 scealt nú dáedum róf, æðeling anhydig,</p>	<p>ealle mægene feorh ealgian, ic þe ful-læstu!» Æfter þám wordum 5330 wyrm yrre cwom, átol inwit-gæst, óðre síðe, fýr-wylmum fáh, 5335 flónda niósan, láðra manna: lig ýðum forborn bord wið rond, byrne ne meahte geongum gár-wígan 5340 geóce gefremman; ac se maga geonga under his mæges scyld elne ge-eode, 5345 þá his ágen [wæs] glédum for-grunden. þá gen gúð-cyning m . . . ge-munde, mægen-strengo, 5350 slóh hilde-bille þæt hyt on heafolan stód, niðe ge-nýded, Næglíng forbærst, ge-swác æt sæcce</p>
--	---

5311 sceal urum þæt sweord and helm. M. 5312 beadu-scrúd.
Th. 5313 bá. A. (ban. B.) beón. G. 5315 wí. A. B. Wígláf
ellen. Th. 5317 cwæð. A. B. 5320 geóguð. A. B. 5333 gæst. A. B.
5335 nio . . . M. (niosum. A. niosnan. B.) 5337 ýðe (eáðe). G. 5338
wið. A. B. 5348 mærdæ. G. 5351 þæt. A. B. 5353 næglíng.
A. B.

	<p> Pæt þám þeódne wæs siðast sige-hwile, sylfes dædum, worlde-ge-weorces, 5415 þá sió wund on-gon, þe him se eorð-draca áer geworhte, swélan and swellan: he þæt sóna onfand, 5420 þæt him on breóstum bealo-nið weóll, áttor on innan. þá se æðeling gong, þæt he bi wealle, 5425 wís-hycgende, ge-sæt on sesse, seah on enta geweorc, hú þá stán-bogan stapulum fæste, 5430 éce eorð-reced innan healde, Hyne þá mid handa heoro-dreórigne þeóden mærne, 5435 þegn un-gemete till, wine-dryhten his wætere gelafede, hilde-sædne, and his helm onspeón. 5440 Bió wulf maðelode, </p>	<p> he ofer benne spræc, wunde wæl-bleáte (wisse he gearwe, þæt he dæg-hwila ge-drogen hæfde, 5445 eorðan wynne; þá wæs eall sceacen dógor-gerimes, deað un-gemete neáh): «Nú ic suna mínum 5450 syllan wolde gúð-gewædu, þær me gifeðe swá ænig yrfe-weard æfter wurde, 5455 líce ge-lenge. Ic þás leóde heóld fiftig wintra, næs se folc-cyning, ymbe-sittendra 5460 ænig þára, þe mec gúð-winum grétan dorste egesan þeón; ic on earde bád 5465 mæl-gesceafta, heóld mín tela, ne sóhte searo-niðas, ne me swór fela áða on unriht. 5470 </p>
--	--	--

5412 siðas. M. 5414 worlde. A. B. 5416 eorð. A. B. 5419
 he. A. B. 5421 nið. A. B. 5423 gióng. M. 5434 þeóden. A. B. 5436
 dryhten. A. 5439 helo. A. helm. Grimm. 5441 benne. A. B. 5446 wynn. .
 M. 5464 teón. G. 5469 ne ne. Th.

<p>Ic þæs ealles mæg, feorh-bennum seóc, ge-feán habban, for þám me wítan ne þearf 5475 waldend fira mordor-bealo mága, þonne mín sceaced líf of líce. Nú þú lungre gong 5480 hord sceáwian, under hárne stán, Wígláf leófa, nú sé wýrm liged, swefed sáre wund, 5485 since bereáfod: bíó nú on ófoste, þæt ic ár-welan gold-áht on-gite, gearo sceáwige 5490 swegle searo-gimmas, þæt ic þý séft máge, æfter máððum-welan, <i>mín</i> áláetan líf and leódscipe, 5495 þone ic longe heóld.»</p>	<p>hýran heaðo-siócum, 5500 hring-net heran, brogdne beadu-sercean, under beorges hróf. Ge-seah þá sige-hrédig þá he bí sesse gong, 5505 mago-þegn módig, máððum-sigla fealo, gold glitinian, grunde getenge, wundur on wealle, 5510 and þæs wýrmes denn, ealdes uht-flogan. orcas stondan, fýrn-manna fatu, feormen-leáse, 5515 hýrstum be-hrorene. Þær wæs helm monig, eald and ómig, earm-beága fela, searwum ge-sáled: 5520 sinc eáðe mæg, gold on grunde, gum-cynnes gehwone ofer-higian, hýde se þe wýlle! 5525 Swylce he siomian ge-seah segn eall-gylden, heáh ofer horde, hond-wundra máest, ge-locen leóðo-cræftum 5530</p>
--	---

XXXVIII.

þá ic snúde gefrægn
sunu Wihstánes,
æfter word-cwydum,
wundum dryhtne

5479 geong. M. 5490 sweotole? G. 5492 máððum-wlíte. G.
5493 mín. A. B. 5505 geong. M. 5515 feormend. M. 5522 grund.
A. B. 5524 ofer-hiwian? G.

	of þám leóma stód þæt he þone grund-wong on-gitan meah <i>te</i> wræce giond-wlitan.	hyne fyrwet bræc, hwæðer collen-ferð cwicne gemétte, in þám wong-stede	
5535	Næs þæs wyrmes þær onsýn ænig, ac hyne ecg fornam. þá ic on hlæwe gefrægn hord reáfan,	Wedra þeóden ellen-siócne, þær he hine ær forlét. He þá mid þám máðmum márne þeóden,	5565
5540	eald enta geweorc, ánne mannan; him on bearm hlodon bunan and discas, sylfes dóme;	dryhten sinne, driórigne fand, ealdres æt ende: he hine eft on-gon wæteres weorpan,	5570
5545	segn eác genom, beácna beorhtost, bill ær-gescód, ecg wæs íren eald-hláfordes . . .	óðþæt wordes ord breóst-hord þurh-bræc; [Beówulf maðelode] (gomel on giogode gold sceáwode):	5575
5550	þám þára máðma mund-bora wæs longe hwile, líg-egesan wæg hátne for horde,	«Ic þára frætwa freán ealles þanc, wuldur-cyninge, wordum <i>secge</i> , écum dryhtne,	5580
5555	hioro-weallende, middel-nihtum, óðþæt he morðre swealt. Ár wæs on ófoste, eft-siðes georn,	þe ic her on starie; þæs þe <i>ic</i> móste mínum leódum ær swylt-dæge, swylc <i>gestrýnan</i> ;	5585
5560	frætuum ge-fyrðred;	nú ic on máðma hord	5590

5531 leoman. M. 5533 meah*te*. A. B. 5534 wrætta Th. 5535
þær. A. B. 5542 hlodon. B. (holdon. A.) hladan. Th. 5545 genom.
A. B. 5566 ellor-seócns. G. 5574 wætere. K. 5578 gioghðe. Th.
5583 *secge*. A. B. 5586 *ic*. A. B. 5589 *gestrýnan*. A. B.

<p> minne bebohte fróde feorh-lege; fremmað gena leóda þearfe; 5595 ne mæg ic her leng wesan! hátað heaðo-mære hlæw gewyrcean, beorhtne æfter bæle, æt brimes nosan; 5600 se sceal tó ge-myndum mínum leódom heáh hlifian on Hrones-næsse, þæt hit sæ-liðend 5605 syððan hátan Biowulfes-biorh . . . þá þe brentingas ofer flóða genipu feorran drifað.» 5610 Dyde him of healse hring gyldenne, þíóden þrist-hydig, þegne gesealde, geongum gár-wigan, 5615 gold-fáhne helm, beáh and byrnan, hét hyne brúcan well: «þú eart ende-láf usses cynnes, 5620 Wæg munda g a ; </p>	<p> ealle wyrd forsweóf, míne mágas, tó methodsceafte, eorlas on elne; ic him æfter sceal.» 5625 þæt wæs þám gomelan gingæste word, breóst-gehygdum, ær he bæl cure, háte heaðo-wylmas; 5630 him of hwæðre gewát sáwol sécean sóð-fæstra dóm. XXXIX. þá wæs ge-gongen gumum unfródom 5635 earfoðlice, þæt he on eorðan geseah þone leófestan lífes æt ende bleáte ge-bæran; 5640 bona swylce læg, egeslic eorð-draca, ealdre bereáfod, bealwe ge-bæded; beáh-hordum leng 5645 wurm woh-bogen wealdan ne móste, ac him írenna </p>
---	---

5591 bíbohte. G. 5592 lage. G. 5593 ge nú. Th. 5600 scel.
M. 5607 byrdingas? G. 5621 for-sweóp. Th. 5626 þæs gomelan.
G. 5631 hreðre. K. 5640 bleátne. Th. 5644 ge-bedded. G.

	ecga fornámon,	hæfde æghwæðer	5680
5650	hearde heaðo-scearde,	ende geféred	
	homera láfe,	lænan lífes.	
	þæt se wíð-floga,	Næs þá lang tó þon,	
	wundum stille,	þæt þá hild-latan	
	hreás on hrusan,	holt ofgeáfon,	5685
5655	hord-ærne neáh;	tydre treów-logan	
	nalles æfter lyfte	tyne æt-somme,	
	lácende hwearf	þá ne dorston ár	
	middel-nihtum,	dareðum lácan	
	máðm-æhta wlonc	on hyra man-dryhtnes	5690
5660	ansýn ýwðe,	miclan þearfe,	
	ac he eorðan gefeóll	ac hý scamiende	
	for þæs hild-fruman	scyldas báran,	
	hond-geweorce;	gúð-gewédu,	
	húru þæt on lande	þær se gomela læg,	5695
5665	lyt manna þáh	wlitan on Wígláf;	
	mægen-ágendra,	he ge-wérgad sæt	
	míne gefræge,	féðe-cempa	
	þeáh þe he dáda gehwæs	freán eaxlum neáh,	
	dyrstig wære,	wehte hýne wætre,	5700
5670	þæt he wið áttor-sceaðan	him wiht ne speów;	
	oreðe geræsde,	ne meahte ne on eorðan	
	oððe hring-sele	þeáh he úðe wel,	
	hondum styrede,	on þám frumgáre	
	gif he wæccende	feorh gehealdan,	5705
5675	weard onfunde	ne þæs wealdendes	
	búon on beorge.	will oncirran;	
	Biówulfe wearð	wolde dóm Godes	
	dryht-máðma dáel	dáedum ráedan	
	deáðe forgolden;	gumena gehwylcum,	5710

5661 tó-feóll? G.   5673 scyrede. G.   5674 wæccendne. Th.
5680 æghwæðre. M.   5685 ofgefan. M.   5696 Wilaf. M.   5701
speop. M.   5707 wiht. M.

	swá he nú gen déð.	sigora waldend,	
	Þá wæs æt þám geongum	þæt he hyne sylfne gewræc	
	grim andswaru	ána mid ecge.	
	éð-begete	Þá him wæs elnes þearf,	5745
5715	þám þe ár his elne forleás.	ic him líf-wraðe	
	Wígláf maðelode,	lytle meahte	
	Weohstánes sunu,	æt-gifan æt gúðe,	
	secg sárig-ferð,	and on-gan swá þeáh	
	(seah on unleófe):	ofer mín ge-met	5750
5720	»Þæt lá mæg secgan,	mæges helpan;	
	se þe wyle sóð sprecan,	symle wæs þý sámra,	
	þæt se mon-dryhten,	þonne ic sweorde dræp	
	se eów þá máðmas geaf,	ferhð-geniðlan,	
	eóred-geatwe,	fýr ran swiðor,	5755
5725	þe ge þær on standað,	weóll of ge-witte.	
	þonne he on ealu-bence	Wergendra tó lyt	
	oft gesealde	þrong ymbe þeóden,	
	heal-sittendum	þá hyne sió þrag becwom.	
	helm and byrnan,	Hú sceal sinc-þego,	5760
5730	þeóden his þegnum,	and swyrd-gifu,	
	swylce þe þryðlicost óhwær	eall éðel-wyn,	
	feor oððe neáh	eówrum cynne	
	findan meahte,	lufen álicgean,	
	þæt he genunga	lond-rihtes mót,	5765
5735	gúð-gewádu	þære mæg-burge	
	wraðe for-wurpe!	monna ág-hwyle	
	Þá hyne wig begeat	ídel hweorfan;	
	nealles folc-cyning	syððan æðelingas	
	fýrd-gesteallum	feorran ge-fricgean	5770
5740	gylpan þorfte:	fleám eówerne,	
	hwæðre him God úðe,	dóm-leásan dáed:	

5718 sec. M. 5721 specan. M. 5731 þryðlicost. M. ower. M.
óhwær. Th. 5737 beget. M. 5739 gesteallum. A. B. 5753 drep. M.
5755 fýran. M. fýr ran. Th. 5757 fergendra. M. 5759 þreag (þreá).
Th. 5764 lufwend. G. 5772 dæld. M.

deáð bið sélla
 eorla gehwylcum,
 5775 þonne edwít-líf.»

XL.

Héht þá þæt heaðo-weorc
 tó Hagan bióðan,
 up ofer ecg-clif,
 þær þæt eorl-weorod
 5780 morgen-longne dæg
 mód-giómor sæt,
 bord-hæbbende,
 bega on wénum,
 ende-dógores,
 5785 and eft-cymes,
 leófes monnes.
 Lyt swígode
 niwra spella
 se þe næs gerád;
 5790 ac he sóðlice
 sægde ofer ealle:
 «Nú is wil-geofa
 Wedra leóða,
 dryhten Geáta
 5795 deáð-bedde fæst:
 wunað wæl-reste,
 wýrmes dædum;
 him on efn ligeð
 ealdor-gewinna,
 5800 seax-bennum seóc;
 sweorde ne meahte

on þám aglæcean
 ænige þinga
 wunde ge-wyrcean.
 Wígláf siteð 5805
 ofer Biówulfe,
 byre Wihstánes,
 eorl ofer óðrum,
 unlifigendum,
 healdeð hige-mæðum 5810
 heáfod-wearde,
 leófes and láðes.
 Nú *is leóðum* wén
 orleg-hvíle,
 syððan under 5815
 Froncum and Frysum
 fyll cyninges
 wíde weorðeð;
 wæs sió wróht scepén
 heard wið Hugas, 5820
 syððan Higelác cwom
 faran flot-herge
 on Fresna land;
 þær hýne Hetware
 hilde ge-hnægdon, 5825
 elne ge-eodon,
 mid ofer-mægene,
 þæt se byrn-wíga
 búgan sceolde,
 feóll on féðan, 5830
 nalles frætwe geaf
 ealdor dugoðe;

5789 næsse. G. 5800 siex. M. 5811 heáfod. A. B. 5813 ys
 leóðum. A. B. 5820 Húnas? G.

<p>us wæs á syððan Merewioinga 5835 milts un-gyfeðe. Ne ic te Sweó-þeóde sibbe oððe treówe wihte ne wéne; ac wæs wide cúð, 5840 þætte Ongenþiό. ealdre besnyðede Háðcen Hréðling, wið Hrefna-wudu, þá, for onméðlan, 5845 árest gesóhton Geáta leóde gúð - Scilfingas. Sóna him se fróda fæder Óhtheres, 5850 eald and eges-full, ... hond-slyht ágeaf; á-breót brim-wísan brýda heorde, gomela iό-meówlan 5855 golde berofene, Onelan módor and Óhtheres; and þá folgode feorh-geniðlan, 5860 óðþæt hí óð-eodon</p>	<p>earfoðlice in Hrefnes-holt, hláford-leáse. Be-sæt þá sin-herge 5865 sweorda láfe, wundum wérge, <i>weán oft</i> gehét earmre teohhe, ondlonge niht, 5870 cwæð he on mergenne méces ecgum getan wolde, sume on galg-treowu tó gamene; 5875 frófor eft gelamp sárig-módum, somod ár-dæge, syððan hie Hygeláces horn and býman, 5880 gealdor on-geáton, þá se góda com, leóda dugoðe, on lást faran.</p> <p style="text-align: center;">XLI.</p> <p>Wæs siό swát-swaðu 5885 Sweóna and Geáta, wæl-rás wera, wíde gesýne;</p>
--	--

5834 Merewioingas. M. 5836 tó. Th. Sweó-þeóde. A. B. 5844
onméðlan. A. B. 5853 brýda-horde. G. 5854 iό-meówlan B.
(meówla. A.) 5867 *weán oft*. A. B. 5869 ondlonge. A. B. and-
longne. G. 5872 grétan. Th. 5873 sum. M. treowum. Grein. 5874
[fuglum] tó gamene. Th. 5885 Swona. M. 5886 weora. M.

	hū þá folc mid him fæhðe tó-wehton;	þaſſian ſceolde Eofores áne dóm,	5920
5890	gewát him þá ſe góda mid his gædelingum, fród fela-geómor, fæſten sécean, eorl Ongenþiό	hyne yrringa Wulf Wonréding wáþne geráhte, þæt him for ſwenge ſwát ádrum ſprong	5925
5895	ufor on-cirde; hæfde Higeláces hilde gefrunen, wlonces wíg-cræft, wiðres ne trúwode,	forð under fexe; næs he forht ſwá þéh, gomela Scilfing ac for-geald hraðe, wyrſan wrixle,	5930
5900	þæt he ſá-mannum on-sacan mihte, heáðo-liðendum, hord for-ſtandan, bearn and brýde;	wæl-hlem þone, ſyððan þeód-cyning þyder on-cirde, ne meahte ſe snella ſunu Wonrédes	5935
5905	beáh eft þonan eald under eorð-weall. Þá wæs æht boden Sweóna leódum, segn Higeláce:	ealdum ceorle hond-slyht gifan, ac he him on heáfde helm ár geſcær, þæt he blóde fáh	5940
5910	freoðo-wong þone forð ofer-eodon. Syððan Hréðlingas tó Hagan þrunġon, þær wearð Ongenþiό	búġan ſceolde, feóll on foldan, næs he fáġe þá ġit, ac he hyne ġe-wyrpte, þeáh þe him wund hrine.	5945
5915	ecġum ſweordum blonden-fexa on bid wrecen, þæt ſe þeód-cyning	Lét ſe hearda Higeláces þeġn brádne méce, þá his bróðor læġ,	

5889 féðe. G. 5907 eaht. Grein. 5911 ford. M. 5915 eac-
num. G. 5917 on-biten recene? G. 5918 þár. G. 5920 eafores. M.
5937 ondslyht. Grein. ġiofan M. 5939 geſcær. M. 5948 brade. M.

5950 eald sweord eotonisc entiscne helm breacan ofer bord-weal; þá ge-beáh cyning, folces hyrde,	mid ofer-máðmum sealde hiora ge-hwæðrum 5980 hund-þúsenda landes and locenra beága, (ne þorfte him þá leán óð-wítan mon on middan-gearde, syððan hie þá mærdageslógon) 5985 and þá Iofore forgeaf árgan dóhtor, hám-weorðunge, Hyldo tó wedde.
5955 wæs in feorh drepen; þá wáeron monige, þe his mæg wriðon, ricone á-rárdon, þá him ge-rýmed wearð,	Þæt ys sió fæhðo 5990 and se feónðscipe wæl-níð wera, þæs þe ic hafo, þe us séceað tó Sweóna leóda, 5995 syððan hie ge-fricgeað freán úserne ealdor-leásne, þone þe ár ge-heóld wið hettendum 6000 hord and ríce, (æfter hæleða hryre hwate Scildingas folc-red fremede,) oððe furður gen 6005 eorlscipe efnde. Me is ófost betst,
5960 þæt hie wæl-stówe wealdan móston; þenden reáfode rinc óðerne, nam on Ongenþiό	
5965 íren-byrnan, heard swyrd hilted, and his helm somod, háres hyrste, Higeláce bær,	
5970 h. . . frætsum féng, and him fægre gehét leána . . . leóðum, and ge-læste swá geald þone gúð-ræs	
5975 Geáta dryhten, Hréðles eafora, þá he tó hám becom, Iofore and Wulfe	

5955 dropen. M. 5970 he þám. G. 5972 leanian mid leóðum. G.
5973 gelæsta. M. 5979 maðmam. M. 5993 ic wén hafo. K. 6007
Nú. K. betost. M.

	þæt we þeód-cyning	wigend weccean,	6040
	þær sceáwian,	ac se wonna hrefn,	
6010	and þone ge-bringan	fús ofer fágum,	
	þe us beágas geaf,	fela reordian,	
	on ád-fære!	earne secgan,	
	Ne scel ánes hwæt	hú him æt áte speów,	6045
	meltan mid þám módigan,	þenden he wið wulfe	
6015	ac þær is máðma hord,	wæl reáfode.»	
	gold unríme,	Swá se secg hwata	
	grimme gecea. . d,	secgende wæs	
	and nú æt siðestan,	láðra spella,	6050
	sylfes feore,	he ne leág fela	
6020	beágas . . . te,	wyrda ne worda.	
	þá sceall brond fretan,	Weorod eall árás,	
	æled þeccean;	eodon unbliðe	
	nalles eorl wegan	under Earnanæs,	6055
	muððum tó ge-myndum,	(wollen teare)	
6025	ne mægð scýne	wundur sceáwian;	
	habban on healse	fundon þá on sande	
	hring-weorðunge;	sáwul-leásne	
	ac sceall geómor-mód	hlim-bed healdan,	6060
	golde bereáfod,	þone þe him hringas geaf,	
6030	oft nalles áne,	áerran máelum;	
	el-land tredan;	þá wæs ende-dæg	
	nú se here-wisa	gódum ge-gongen,	
	hleahor álegde,	þæt se gúð-cyning,	6065
	gamen and gleó-dreám;	Wedra þeóden,	
6035	forþon sceall gár wesán,	wundor-deáðe swealt;	
	monig morgen ceald,	ær hí þær ge-ségon	
	mundum bewunden,	syllícran wiht,	
	hæfen on handa,	wyrm on wonge,	6070
	nalles hearpan swég	wiðer-ræhtes þær,	

6017 geceápod. K. 6020 ge-bohte. G. 6024 mundum. G. 6046 wulf. M. 6049 secgende. M. 6056 weóllon tearas. Th. 6060 hlin-bed. K. 6068 æc (eac). G. gesegan. M. 6071 wiðer-rihtes. G.

	lādne licgean; wæs se lég-draca, grimlic gry . .	sealde þám þe he wolde (he is manna ge-hyld)	
6075	glédum beswáled, se wæs fiftiges fót-gemearces lang on legere; lyft-wynne heöld	hord openian, efne swá hwylcum manna, swá him ge-met þuhte.	6105
		XLII.	
6080	nihtes hwílum, nyðer eft gewát dennes niósian. Wæs þá deáðe fæst, hæfde eorð-scrafta	Þá wæs ge-sýne, þæt se sið ne þáh, þám þe unrihte inne gehýdde, wræce under wealle; (weard ær ofslóh feára sumne)	6110
6085	ende genyttod; him big-stóðan bunan and orcas, discas lágon, and dýre swyrd,	þá sió fæhð gewearð ge-wrecen wráð-líce. Wundur hwar þonne eorl ellen-róf ende gefére	6115
6090	ómige þurh-etone, swá hie wið eorðan fæðm þúsend wintra þær eardodon, þonne wæs þæt yrfe	líf-gesceafta, þonne leng ne mæg mon mid his . . . gum medu-seld búan!	6120
6095	eácen-cræftig, iu-monna gold galdre bewunden, þæt þám hring-sele hrínan ne móste	Swá wæs Biówulfe, þá he biorges weard sóhte searo-níðas, seolfa ne cúðe, þurh hwæt his worulde-gedál weorðan sceolde.	6125
6100	gumena éinig, nefne God sylfa, sigora sóð cyning,	Swá hit óð dómes-dæg diope benemdon	6130

	þeódnas máere, þá þæt þær dydon, þæt se secg wære	wæs þæt gifeðe tó swið, þe þone [þeóden]	
6135	synnum scildig, hergum ge-headærod, hell-bendum fæst, wommum ge-witnad, se þone wong strude;	þyder ontyhte; ic wæs þær inne and þæt eall geond-seah, recedes geatwa, þá me ge-rýmed wæs, nealles swáslíce	6165 6170
6140	næs he gold-hwæte gearwor hæfde ágendes ést ær gesceáwod. Wigláf maðelode,	sið álýfed inn under eorð-weall; ic on ófoste geféng micle mid mundum mægen-byrðenne	6175
6145	Wihstánes sunu: «Oft sceall eorl monig ánes willan wræc ádreógan, swá us ge-worden is;	hord-gestreóna, hider út ætbær cyninge mínum; cwico wæs þá gena, wís and ge-wittig,	6180
6150	ne meahton we ge-láran leófne þeóden, ríces hyrde, rád ánigne þæt he ne gréttæ	worn eall gespræc gomol on gehðo, and eówic grétan hét, bæd þæt ge ge-worhton æfter wines dáedum,	6185
6155	gold-weard þone, léte hyne licgean, þær he longe wæs, wícum wunian óð woruld-ende,	in bæl-stede, beorh þone heán micelne and mærne, swá he manna wæs, wígend weorð-fullost,	6190
6160	healdan heáh-gesceap; hord ys gesceáwod, grimme ge-gongen,	wíde geond eorðan, þenden he burh-welan brúcan móste.	

6133 þe þæt wær. G. 6139 strade. M. 6140 nefne he gold-
wíte. G. 6143 geceápod. Th. 6148 adreogeð M. ádreógan. Grein.
6160 heoldon. M. 6161 geceápod. G. 6164 [þeóden]. G. 6167 seh. M.
6179 cwic he wæs. Grein. 6187 þonne. G.

	Uton nú éfstan,	ísern-scúre,	6225
6195	óðre [síðe]	þonne strála storm,	
	seón and sécean	strengum gebæded,	
	searo-geþræc,	scóc ofer scild-weall,	
	wundur under wealle;	sceft nytte heóld,	
	ic eów wísige,	feðer-gearwum fús,	6230
6200	þæt ge ge-nóge	fláne full-eode.»	
	neán sceáwiað	Húru se snotra	
	beágas and brád gold;	sunu Wihstánes	
	síe síó bær gearo,	á-cíge of corðre	
	ædre ge-æfned,	cyniges þegnas,	6235
6205	þonne we út cymen,	syfone [tó som]ne	
	and þonne ge-ferian	þá sélestan,	
	freán úserne,	eode eahta sum	
	leófne mannan,	under inwit-hróf;	
	þær he longe sceal	hilde-rinc sum	6240
6210	on þæs waldendes	on handa bær	
	wære gepolian.»	æled-leóman,	
	Hét þá ge-beóðan	se þe on orde geong.	
	byre Wihstánes,	Næs þá on hlytme,	
	hæle hilde-diór,	hwá þæt hord strude,	6245
6215	hæleða monegum	syððan or-wearde	
	bold-ágendra,	ánigne dæl	
	þæt hie bæl-wudu	secgas ge-ségon,	
	feorran feredon,	on sele wunian	
	folc-ágende	læne licgan;	6250
6220	góðum tó-génes:	lyt ánig mearn,	
	«Nú sceal gléd fretan,	þæt hie ófostlice,	
	weaxan wonna lég,	út geferedon	
	wigena strengest	dýre máðmas;	
	þone þe oft gebád	dracan ec scufun,	6255

6195 [síðe]. G. 6201 neon. M. 6211 gepoftian? G. 6222 wealcan? G. 6223 strengel. M. 6230 fæder. M. 6236 [tó som]ne. K. 6244 on hlyte. G. 6255 ætscufon. G.

wyrm of weall-clī,	<i>wópe</i> be-wunden,	
léton wæg niman,	wind-blond gelæg,	6285
flód fæðmian	óðþæt he þá bân-hús	
frætwa hyrde;	ge-brocen hæfde,	
6260 þær wæs wunden gold	hát on hreðre;	
on wæn hladen,	higum unróte,	
æghwæs unrím,	mód-ceare mændon,	6290
æðelin[g] geboren	mon-dryhtnes <i>cwealm</i> ;	
hár hilde - [deór]	swylce geómor-gyd	
6265 tó Hrones-næsse.	at . . . . meowle . . .	
	<i>wunden</i> heorde	
	serg-cearig sælde	6295
	. . . . . <i>ge-neahhe</i>	
	þæt hió hyre	
	. . . . . gas hearde	
	. . . . . <i>ode</i> wa . . . ylla wonn . . .	
	<i>hildes</i> egesan	6300
	<i>heado-helm</i> mid	
	heofon réce <i>sealg</i> .	
	Ge-worhton þá	
	Wedra leóde	
	<i>hlæw</i> on lide,	6305
	se wæs heáh and brád,	
	et-líðendum	
	wíde tó-sýne,	
	and be-timbredon	
	on tyn dagum	6310
	beadu-rófis bécn	
	bronda	
	wearde be-worhton	

6260 þæt. M. 6266 gegiredan. M. 6270 helmum. Grein.
 6281 wud. réc. A. (wud. . . éc. B.) 6282 sweðele? G. 6283 lég. Th.
 6284 wópe. A. B. 6285 gelæc. G. 6291 cw. alm. A. 6300 hildes. K.
 6301 heado-helm mid. K. (hydo . . . A. hydo hafda . . . d. B.) 6302 sealg.
 A. B. swealg. Th. 6305 hlæw. K. hliðe. Th. 9307 wæg-líðendum. K.

<p>swá hyt weorðlicost 6315 <i>fore-snotre men</i> findan mihton; hí on beorg dydon þég and siglu, eall swylce hyrsta 6320 swylce on horde ær nið-hydige men ge-numen hæfdon; forléton eorla gestreón eorðan healdan, 6325 gold on greóte, þær hit nú gen lifað eldum swá unnyt, swá hit [æror], wæs. þá ymbe hláew riordan 6330 hilde-deóre æðelinga bearn, ealra twelfa woldon . . . . cwíðan kyning máenan, 6335 word-gyd wrecan</p>	<p>and ymbse sprecan; eahtodan eorlscipe, and his ellen-weorc duguðum démdon, swá hit <i>gen . . bið</i>, 6340 þæt mon his wine-dryhten wordum hérge ferhðum freóge þonne he forð scile of líc-haman, 6345 . . . weorðan. Swá be-gnornodon Geáta leóde hláfordes . . . re heorð-geneátas; 6350 cwáedon þæt he wære wyrold-cyning mannum mildust and <i>mon-þwærust</i>, leódum líðast 6355 and lof-geornost.</p>
--	--

6315 *fore-snotre men*. K. 6318 *beágas*. Th. 6328 [æror]. K.
6329 *ridon*. K. 3331 *æðelinga scear*. K. 6340 *gen . . . bið*. Con. B.
ge-défe bið. Grein. 6343 *freóge*. A. B. 6344 *þonne*. A. B. 6346
[*láne*] *weorðan*. K. 6349 *hryre*. Th. 6354 "*mond rærust*." A. B.

ANMÆRKNINGER.

I.

(1-104.)

Angel-Skjalden aabner sit Kvad med et Blik paa den gammel-danske Kong Skjold Skefing, til hvem han henfører Oldsagnet, som ellers henføres til hans Fader Skef, at han som et spædt Barn skal være kommet drivende hid paa et Skib med store Kostbarheder, men uden Mandskab, og her af det kongeløse Folk blevet modtaget som dets Skytsaand og opfostret til Konge. Samme Kong Skjold havde, efter Kvadet, forordnet, at naar han var død, skulde man udstyre hans Skib ligesaa prægtig, som det, hvormed han i sin Barndom kom til Land, lægge hans Lig ombord, og lade Skibet uden Mandskab gaae for Vind og Vove.

Om dette Indhold, som jeg strax var heldig nok til at finde, er nu ikke længer nogen Tvivl, og vi er alle enige om i v. 30 at læse „aldor-leáse“, men derimod bliver man vel seent eller aldrig enig om, hvordan Hullerne skal stoppes i v. 39-42:

Swá sceal . . ma
góde gewyrcean,
fromum feoh-giftum,
on fæder . . ine.

Da Rimstaven i første Linie skal være g, og Talen er om Krigsbrug, troer jeg rigtig nok, at Kembles Læsning: Swá sceal guð-fruma, er at bifalde, men om sidste Linie er jeg ligesaa tvivlraadig som de Andre, thi vel har Haandskriftet snarest . . rme eller . . rine, men da jeg kan see, det er levende Mennesker, der tales om, kan jeg hverken læse „bearme“ med den Ene, eller „harme“ med den Anden eller „ærne“ med den Tredie, men bliver ved at læse „on fæder-wine“, ligesom „mæg-wine“ v. 4950.

V. 94: Segen g . . . ðenne

læser man nu sædvanlig med Kemble og Thorpe:

segen gyldenne,

men det maatte i alt Fald være „ge-gyldenne“ og det strøgne d „ð“ viser en anden Vei, som jeg, ved at foreslaae „ge-wreðenne“ har fulgt, uden dog at finde mig selv fyldestgjort.

II.

(105-228.)

I dette lille Afsnit gjør Skjalden et stort Spring fra den gamle Kong Skjold til hans Ætmand i tredie Ledd, Hrodgar Halvdansøn, som er samtidig med Bjowulf, og hvis nybygte Hall, Hjorte-Borgen eller Herthe-Borgen, bliver Skuepladsen for Gotheheltens første Æventyr, og denne bratte Overgang kunde derfor være dunkel nok, om end Læsningen var sikker, men da den tildels er det modsatte, kan Fortolkeren umuelig svare godt paa alt hvad der med Rette spørges om.

Det mest fortvivlede Spørgsmaal er her om Halvdan den Høies fjerde Barn, hvis Navn er faldet ud, og hvis Skæbne er indhyllet i tykt Mørke, saa man knap kan skimte, at det var et Pigebarn, som blev gift med en af de ypperste Skilfinger, som det Følgende lærer os var Navnet paa Sverrigs gamle Kongestamme, som vi ellers med Islænderne pleier at kalde Ynglinger.

De forrevne Linier, v. 123-26:

Hýrde ic þæt

.....

Elan . . . cwén

Heaðo-Scilfinges

heals-gebedda,

have baade Thorpe og Grein afdeelt anderledes, uden dog at kunne enes, men min temmelig forvovne Gætning er, at Prindsessens Navn har staaet i Hullet, og at Resten har været:

Óhtheres módor and Onelan,

Ongenþeówes cwén,

Heaðo-Scilfinges

heals-gebedda.

At nemlig „elan“ efter al Rimelighed skal læses „Onelan“, deri er Grein enig med mig, men Resten støtter sig kun til et andet meget dunkelt Sted i Digtet v. 5856-57, hvor „Onelas og Ohthers Moder“ findes i en Sammenhæng, der synes mig at maatte gjøre Ongenthjow til den Skilfing, der fik Halvdans Datter.

Udentvivi fattes her endnu lidt mere, thi v. 127 og 128:

þá wæs Hróðgáre
here-spéd gyfen,

synes baade fra Sprogets og Indholdets Side at forudsætte lidt Besked, saavel om den Tidspunkt, da Hrodgar kom til at staae for Styret, som om hans Brødre Hjergar og Helge, især da vi af Tilnavnet „Bravkarl“ (til), som Skjalden giver Helge, maa slutte, at han har vidst Sagn om ham, og vi af det Følgende kan see, at Hjergar var den ældste Broder og Hrodgars Formand paa Thronen.

Ved v. 145-46:

buton folc-scare
and feorum gumena,

finder hverken Thorpe eller Grein noget at bemærke, men Rasks, vor store Sprogmeesters, vittige Forslag at læse:

buton folcs ceare
and feorme gumena,

saa Meningen blev, at Hrodgar bygde sit herlige Slot uden al Sorg og Tynge for Folket, maa dog vist tages i Betragtning, og naar jeg alligevel nu med de Andre anseer Rettelsen for unødvendig, da er det kun fordi jeg har overbeviist mig om at „folc-sceare“ ikke betyder „Folke-Skare“, men „Lands-Deel“ (ligesom nu „shire“), saa Meningen bliver den store Roes, at Hrodgar delte alt Godt med sin Huustrop, uden dog enten at gjøre dem til Lehns mænd eller give dem Hals og Haand over Folket.

V. 166-170:

ne wæs hit lange þá gen,
þæt se secg héte
áðum swerian
æfter wæl-níðe
wæcnan scolde,

seer jo meget fortvivlede ud, men de foregaaende Linier:

heaðo-wylma bád
láðan líges, .

siger os dog tydelig, hvad Meningen skal være, saa Thorpes saakaldte Oversættelse er i alle Maader ubegribelig. Skal imidlertid Mørket klare sig, maa vi vist læse:

ne wæs hit lange þá gen,
þæt seó ecg-hete,
ád umb sweran,
æfter wæl-níðe
wæcnan scolde.

Meningen bliver da, at det varede ikke længe, før Baalet blev tændt med sin Skærsilds-Hede for Borgen og dens Suler, og da Grein

allerede har seet, at her maa læses eeg-hete og at „swerian“ vel turde være „sweran“, saa behøvede han blot at lade „hete“ være „heat“ og „Hede“, for at blive enig med mig.

III.

(229-375.)

At Trolden Grændel pludselig gjorde et Natte-Besøg i Hrodgars Borgestue, hvor han fandt alle Kæmperne trygge, rusendes og snorksovende, saa han havde nemt ved at sluge hele Femten og at slæbe Ligene af andre Femten hjem med sig; og at disse Spøgerier blev hardtad Troldens Hvernats-Skik, saa at Kong Hrodgar omsider maatte rømme Borgen og lade den staae øde om Natten i samfulde tolv Aar, og at endelig Kongen, skiondt længe forgæves, søgte Raad for Uraad baade hos Guder og Mennesker, dette er aabenbar Indholdet, saa at, naar man ikke vil gjøre en Flue til en Elefant, støder man ikke her paa store Vanskeligheder.

Den første lille Vanskelighed findes imidlertid ved v. 275-85:

þá wæs eáð-fynde,
þe him elles hwær
ge-rúmlícor ræste
.....
bed æfter búrum,
þá him ge-beácnod wæs,
ge-sægd sóðlíce,
sweotolan táce,
heal-þegnes hete,
(heóld hyne syððan
fyr and fæstor)
se þám feónde ætwand.

Min rimede Omskrivning heraf i Bjovulfs-Drapen lød saaledes:

Kongen paa sin egen Borg
Saae sit Liv ivove,
Maatte rømme den med Sorg,
For i Ro at sove;
Vel en Kæmpe, bold i Hu,
Sled sig fra den Stærke,
Men var dog, til Alles Gru,
Brændt med Troldemærke,
Gløded hvor han gik og stod
Fandt ei for sin Brynde Bod,
Da blev Hrodgar bange.

Desuagtet meende Thorpe, der maatte være et stort Hul mellem v. 277 og 278 og gav en Oversættelse af det Hele, som han neppe selv fandt Mening i. Bouterwek har imidlertid ganske rigtig oplyst, at Hullet kun passer omtrent til et Ord, som betyder „at rede“ (to make ready), saa Meningen bliver, at det Sted var nemt at finde, hvor Kongen heller maatte ønske sin Seng redt end i Borgen. Ventelig skulde man da v. 276 læse „þæt“ for „þe“, og stoppe Hullet med „be-reded wære“.

V. 282-85 oversætter Thorpe: the hall-thane's hate, held himself afterwards farther and faster, he who from the fiend escaped, og Grein har gjort det endnu galere, ved, efter Etmüllers ulykkelige Gætning (helpegnes), at oversætte: des Höllenknechtes Hass, istedenfor „Hirdmandens Hede“, thi Meningen maa aabenbar være den, at der vel var Een, der rev sig løs fra Trolden, men fortæredes, til Alles Gru, af en uslukkelig Ild. Kun da, fordi Thorpe nu engang slet ikke vil tillade, at „hete“ maa her være det samme Ord som „hæte“ og „heat“, kun derfor maa „fyr“ heller ikke være „ild“, som det altid er, og derfor skal Talen være meningsløs.

Den eneste lille Vanskelighed, som bliver tilbage, er da Ordet „fæstor“ v. 284, som maa være en Skrivfeil, da Ordføiningen kræver et Nævnings-Ord, der kan gaae i Spand med „fyr“.

V. 308-9 bør vel Skieltegnet flyttes fra „Deniga“ op til „hwone“, men det vanskelige Sted er v. 312-17:

ne þær nænig witena
wénan þorste
beorhtre bóte
tó bānum folmum
. . . . . ægláca
etende wæs.

At her maa læses „etende“ hvor Haandskriftet har „ehtende“, anmærkede jeg alt 1820, men, mod Sædvane, synes selv Grein at have overseet, hvad her dog løser hele Vanskeligheden, thi naar man læser: þe se ægláca etende wæs, er Meningen klarlig, at Ingen af alle Danmarks kloge Høns kunde faae blanke Dalere i Bod for de Arme og Been, som Grændel beed af, naar han ikke slugde hele Kroppen. Da man baade af det Foregaaende og Følgende veed, at det var Grændels Vane at æde alt hvad han ønskede, saa er det mig ubegribeligt, at Grein heller vil med Thorpe læse „banan“ for „banum“ til en fortvivlet Ordføining, end læse „etende“ for „ehtende“ med mig og lade et „and“ eller „oððe“ forbinde „bānum“ med „folmum“.

V. 334-38:

nó he þone gif-stól
grétan móste,
máððum for metode,

ne his myne wisse:

þæt wæs wræc micel,

har især den Vanskelighed, at der i Haandskriftet intet Tegn er til, at der nærmest gaaer et Hul foran, saa „he“ maatte blive „Grændel“, og Indholdet dog maa henføres til „Hrodgar“, da det jo var latterligt at sige i eet Aandedræt, at Grændel vel hele Natten raadte for Borgen, men kunde dog ikke røre den eller Thronen deri, hvorfor da ogsaa Thorpe finder det nødvendigt at forandre „wræc“ til „wræt“, saa Hrodgars store Sorg skulde ved et Pennestrøg blive til et stort Mirakel.

Jeg forudsætter da dristig et Hul, hvori Talens Overgang fra Grændel til Hrodgar skjuler sig, og lader det staae ved sit Værd, om „myne“, som Lye siger, kan betyde „Brøde“ eller er en Skrivfeil for „mane“.

V. 340:   modes brec þa,

som Haandskriftet har, vil Thorpe have læst „módes brecða“ og oversætter „in spirit brocen“, men Bouterwek gjør med Rette Indsigelse mod det selvgiorte „brecða“ og foreslaaer med godt Skiel at læse „mótes bréc þá“, han berammede et Møde, som giver Sammenhæng med det Følgende, der maa oversættes: han satte tit mange Stormænd Stævne, som da raadslog om, hvad man helst skulde gjøre.

V. 369-70:

frófre ne wénan

wihte ge-wendan,

har især pint Fortolkerne, fordi det ikke faldt dem ind, at „wénan“, Haab, ligesaa vel som „frófre“, Trøst, er et Nævnings-Ord, saa det er kun „ge-wendan“, der maa ændres til „ge-winnan“ eller noget Lignende med „w“ til Rimstav.

IV-V.

(376-635.)

Her dages Kvadets Helt: Sø-Gothen eller Veder-Gothen Bjowulf, som over Havet har spurgt Troldens Uvæsen, og, da han gælder for den stærkeste Mand i hele Verden, saa har han fattet det kække Forsæt, selvfemtende over Sø og salt Vand at gæste den Danske Kong Hrodgar og prøve Styrke med Grændel. Han kommer da ogsaa, som det synes, i et Døgn eller Ætmaal, lykkelig og vel iland paa den Danske Kyst, og bliver vel strax taget i skarpt Forhør for sin Dristighed af Strand-Vagten, men reder dog saa godt for sig, at Strand-Rideren selv følger ham paa Vei til Kongs-Gaarden og lover at lade hans Skib vel bevogte til han kommer igien.

V. 386: þæt fram hám gefrægn,
 maa „fram“ vist rettes til „ló“, hvad Grein ogsaa forudsætter, ved at oversætte „daheim“, men derimod behøver „þæt“ ikke, som baade Thorpe og jeg selv har meent, at ændres til „þá“, naar vi blot udsletter det Punctum, vi selv har sat ved v. 385, thi da kan vi oversætte „þæt“ i Talens Flugt ved „saa at“.

En stor Vanskelighed har Engellænderne skabt sig selv v. 402-5:

þone síð-fæt him
 snotere ceorlas
 lyt-hwón lógon,
 þeah he him leóf wære,

hvorefter de grave et stort Hul, hvori Gothlands vise Mænd skal sidde, til de, efter at have fraraadt Bjowulf Vovestykket, tvertimod selv ægger og opmuntrer ham dertil. Sagen er nemlig, som Grein alt har oplyst, at Engellænderne ei saae det spøgende eller ironiske i „lyt-hwón“, som dog er ganske sædvanligt.

Det bliver da derved som jeg oversatte:

Det var Gothlands vise Mænd,
 Falkesyn de aatte,
 Ei fra Reisen deres Ven
 Med et Ord de raadte,
 De ham bød et godt Farvel:
 Far i Hast og far med Held!
 Varslerne er gode.

V. 413-17 bør trykkes saaledes:

fiftena sum
 sund-wudu sóhte,
 (secg wísade,
 lagu-cræftig mon)
 land-gemyrcu,

da det ikke er Bjowulf, der har en Veiviser, men Skibet, som har en Styrmand, og ikke er om Skibet, men om Bjowulf selvemtende, der siges, at de søgte til Lande-Mærket, ved Udhavnen, hvor Skibet allerede laae. Dette seer man af deres Oversættelse, at baade Thorpe og Grein har overseet.

V. 418: fyrst forð-gewát,
 synes vel ikke at behøve nogen Rettelse, men en saadan Skjald vilde dog vist ikke fortalt os, at Tiden gik med, da Kæmpen gik og Skibet gik, derfor tænker jeg, der har staaet „fyrd“, Kæmpeflokken, som blev ved at skride frem, til den kom ombord.

V. 446: eoletes æt ende,
 har kun pint os alle, fordi „eoletes“ er et forbistret Ord, hvis det

ikke er et Sted-Navn, som jeg fra først af har hældet til at tænke, og gjør saa endnu, da det ogsaa bedst vilde passe til „æt ende“. Turde man antage „Gulland“ for Bjowulfs Gotland, og Wulfstans „Eowland“ for Øland, da laae det nær at gætte paa: „Eowlandes æt ende“, hvorefter den Danske Kyst, som Bjowulf landede ved, maatte søges i Bleking, men selv naar det ikke var vor egen Gætning, men Haandskriftets Læsemaade, der laae til Grund, vilde jeg dog kalde Slutningen luftig, fordi vi ligesaa lidt maa tage Shakspears Tip-Oldefader, som ham selv, til Lærer i Geographien.

Thorpes Gætning „eá-láde“ duer for Resten slet ikke, da den ved to Forandringer kun vilde faae sagt igien, hvad der er langt bedre sagt v. 431-39, og skulde man tænke paa „eolh“, da maatte det ikke være for at komme til det meget tvivlsomme „eolh-sand“, men til det sikre „eolh-stede“ (Alsted)*).

V. 479-80:

he wæs ende-sæta
æg-wearde heöld,

har et Hul foran sig, hvorved Sammenhængen bliver tvivlsom, og da det første Ord i Haandskriftet er utydeligt, har de andre Udgivere giættet paa „ic“, som vilde give Rimstav, men det tør jeg ikke, fordi „wæs“ og „heöld“ slet ikke passer i Strand-Riderens Mund, men meget godt i Skjaldens Pen.

V. 496-99:

nis þæt seld-guma
wápnnum ge-weorðad,
næfre him his wlite leóge,
ænlic ansýn!

maa der læses „þes“ eller „þæslíc“ for „þæt“, men Thorpes Forandring af „næfre“ til „næfne“, som Grein ogsaa har optaget og oversat efter, beroer paa en Misforstand af det Hele; thi de første Linier er et Indskud, hvormed Strand-Rideren siger, at Bjowulf ikke, som andre Kæmper (og som hans Følgesvende**) er at skatte efter sin Rustning, men efter sin mageløse Helte-Skikkelse, og lægger saa til: gid aldrig hans Aasyn, hans Helteblik, maa lyve!

V. 540-43:

ne sceal þær dyrne sum wesan
þæs ic wéne þú wást,

*) Andreas hos Grimm v. 1644.

**) V. 657-58: wæs se íren-þreat
wápnnum ge-wurðad.

gif hit is swá we sóðlice
secan hýrdon,

har jeg aabenbar Skinet imod mig, da Rimstavene kommer i Orden,
naar man med Thorpe og Grein afdeler:

ne sceal þær (þæs) dyrne sum
wesan, þæs ic wéne,
þú wást, gif hit is
swá we sóðlice
secan hýrdon.

Jeg har imidlertid ikke turdet tage det paa min poetiske Samvittighed at lave en Hakkemad, som jeg er sikker paa, at Bjowulfs-Drापens Skjald aldrig vilde opvartet sine Giæster med, og da det i mine Øine er Fyldekalk, hvormed en Skoledreng har villet stoppe et Hul, han fandt mellem „Deniga freán“ og „secan hýrdon“ saa finder jeg de Feil rimeligst, som, baade i dette Digt og hos Kædmund, pleier at røbe Fuskeren, langtrukne Linier nemlig, og saa endda tilsidst Bankerot baade paa Indhold og Rim.

V. 556-59:

gyf him edwendan
æfre scolde
bealuwa bisigu
bót eft cuman,

har Thorpe aabenbar misforstaaet, og vel har Grein omtrent truffet Meningen, men den kan dog ikke komme ud, med mindre man med mig læser „bealuwra bisiga“, saa der staaer: hvis der skal komme en Vending i det fæle Spøgeri og følge Bod for Bane.

V. 600-1:

seomode on sole
síd-fæðmed scip,

for Touget svaiede det dybtgaaende Skib, har Thorpe oversat „lay heavy in the mud“, fordi han ved „sole“ har tænkt paa „Søle“, istedenfor paa „sole“, det tyske „Seil“, men Grein har rettet Vildelsen.

V. 603-7:

eofor-lic scionon
ofer hleór beran,
ge-hroden golde,
fáh and fýr-heard,
ferh-wearde heöld,

har ventelig et skjult Hul foran sig, hvor man skulde seet Overgangen fra Skibet til Kæmperne, og mellem dem til Bjowulf, thi om hans Tryne-Hjelm (eofor-lic) maa det være, her meldes, at den guldprud overstraalede hans Aasyn og ildfast vægede hans Liv. Den eneste Rettelse, der for Resten behøves, er „sceán“ for „scionon“, thi

„beran“ er et Nævnings-Ord af samme Bemærkelse som „ge-bæran“ (Skikkelse), og „ferh-wearde heöld“ er ligesom „healdeð heáfod-wearde“ v. 5810 „holdt Liv-Vagt“, saa det er meget uheldigt, at Grein, ved at tænke paa det tyske „Ferkel“, af den Gris har gjort et Svin.

VI-VII.

(636-904.)

Indholdet af disse Afsnit er temmelig magert, da det mest er Beskrivelsen af, hvor strunke Gothe-Kæmperne gik henad Steen-Broen og bændede sig i Borgestuen, hvor Vendelboen Wulfgar, ordenlig som en Ceremoni-Mester, tog imod dem og lovede gunstig at melde dem hos hans Herre, Kongen, og, om mueligt, skaffe dem Ørenlyd (Audiens) hos hans Majestæt, hvilket Ærinde han da ogsaa, som den fineste Hofmand, røgtede, og førde saa de Fremmede op i Høielofts-Salen.

V. 750-54:

Þonne sægdon þæt
sæ-líðende,
þá þe gif-sceattas
Geáta fyredon
þyder tó þance,

kan vist nok ved første Øiekast synes at kaste et Tvistens Æble ind mellem Danskere og Gother, saa det blev et Spørgsmaal, om Danskerne skattede til Gotherne, eller Gotherne til dem, og Thorpe har, ved at holde sig til „þyder“ og sætte „Geátum“ for „Geáta“, afsagt Dommen til Gothernes Fordeel, og Grein har derimod, ved at holde sig til „Geáta“ og i Tankerne at læse „hider“ (hid) for „þyder“ (did), begunstiget Danskerne; men Sagen jævner sig dog bedst, til fælles Tilfredshed, naar man lader staae hvad der staaer, og lægger Mærke til, at det er Gothiske Skippere, der førde Skatte-Kornet til deres egen Konge, og som fra Higelaks Gaard har fortalt Hrodgar Nyt om Gothe-Kæmpen med tredive Mands Styrke.

V. 774-75:

Deniga leódum
.....
word inne á-beád,

viser klarlig nok et Hul, som Grein har søgt at stoppe med: „þá wið duru healle Wulfgár eode“, hvorom han dog, mod lovlig Sædvane, ikke mæler et Ord i Anmærkningerne, og derom er heller ikke videre at sige, da der maa være Hul ogsaa efter „word inne á-beád“, som

desuden vist maa læses „word inne á-bád“ og forstaaes om Bjowulf, som biede paa Svar. Hvad der skulde stoppe Hullerne maatte derfor ikke blot sige os, at Wulfgar gik tilbage til Gotherne, som længselsfulde ventede paa Svar, men ogsaa, at han tog til Orde, som følger v. 776.

V. 800-2:

under Heorotes hróf,

.....

heard under helme,

þæt he on heoðe gestód,

har Grein ogsaa villet stoppe Hullet, men hans „hygeróf eode“ holder ikke Stik og læger i alt Fald ikke den egenlige Brøst, som ligger i v. 802: „þæt he on heoðe gestód“, hvorom Bouterweck vel har skrevet meer end nok, men intet oplyst. Vil man derimod med mig læse „þæt him on heaðo gestód“, da siges der om Bjowulfs Hjelms, at den stak høit i Sky, ligesom strax derpaa hans Brynje faaer sin Pris.

V. 834-41:

þær ic fife geband,

ýðde eotena cyn,

and on ýðum slóg

niceras nihtes,

nearo-þearfe dreáh,

wræc wedera nið,

weán áhsodon,

for grand gramum,

er en af de haardeste Nødder, jeg som Bogorm har været med at skulle knække, og at mine Medarbejdere ikke har været heldigere end jeg, er kun en fattig Trøst og slet ingen Vinding. Man seer jo nok, at Bjowulf her spiller paa det samme Æventyr paa det vilde Hav, som han siden, under Trætten med Hunferd v. 1058-1131, endnu langt mere bryster sig af og stræber forgæves at beskrive. Men alt hvad man hidtil har prøvet for at faae en rimelig Mening ud af disse forbistrede Linier, har været forgæves. Naar saaledes Thorpe vil have „wræc“ v. 839 taget for et Verbum og „wedera“ for Folkenavnet, da kom Bjowulf til at sige, at han havde ladt de stakkels Nykker undgælde hvad hans Landsmænd forbrød, og det passer hverken i Heltens eller Skjaldens Mund, saa man skal sikkert læse „þræc-wedera nið“, som svarer til „norðan-wind heaðo-grim“ v. 1088-89; men Enden er ikke endda, og v. 840-41 „weán áhsodon for grand gramum“, synes at ville trodse selv den skarpsindigste Gætning. Tør man imidlertid afdele og læse med mig:

þær ic fife geband

(ýðde eotena cyn)

and on ýðum slóg
 niceras nihtes,
 nearo-þearfe dreáh:
 þræc-wedera níð,
 weán áhsode,
 for-geald gramum,

da vil man see, det lader sig til Nød forsvare og forklare. Maaskee er her et usynligt Hul, som Ingen kan stoppe.

VIII.

(905-990.)

Dette lille Afsnit indeholder blot Hrodgars Velkomst-Tale.

V. 907-10:

Fere fyhtum þú,
 wine mín Beówulf,
 and for ár-stafum
 usic sóhtest,

er det kun første Linie, som baade fattes Rimstav og er uforstaaelig, hvorpaa Thorpe har villet raade Bod, ved at læse:

fore fyhtum þú
 freónd mín Beówulf,

og Grein, som med Rette vrager denne Vilkaarlighed, som kun fører til en selvgjort Rimstav, foreslaaer at læse:

fore wyhtum þú,

men det er ligesaa vilkaarligt og hjemler derhos ingenlunde hans Oversættelse „wegen der feindlichen Wichte“.

Jeg foreslaaer derfor at læse:

for were-fyhtum þú,
 wine mín Beówulf,
 and for ár-stafum
 usic sóhtest,

hvad der aabenbar kan have staaet i klar Forbindelse med det Følgende.

V. 916 har Thorpe foreslaaet, istedenfor „gara cyn“ der, saavidt vi veed, ingen Ting er, at læse „Wara cyn“, og det kunde være rime- ligt nok, da der intet synes at fattes, og Rimstaven skal være w; men „Wara cyn“ er, saavidt vi veed, heller ingen Ting, og då det jo maa være Egthjows eget Folk, Gotherne, der ei turde forsvare ham, saa skal der udentvivil læses „Wedera“.

V. 922 har Thorpe villet læse „ár Scyldingum“ som dog vilde være galt i alle Ender, men det er kun fordi han ikke har lagt Mærke til, at baade her og v. 3414 er „Ár-Scyldingas“ en Benævnelse, Skjal-

den bruger om de olddanske Konger. Grein har derimod mærket det og kun feilet i at oversætte „Ehrenskildinge“, hvad aabenbar er Arilds-Skjoldunger.

V. 971-74:

Site nú tó symle,
and on-sæl meoto
sige hréð secgum,
swá þín sefa hwette,

trænger høit til Rettelse, maaskee endog meer end vi hidtil saae, men Thorpes Giætning, hvorefter Hrodgar blot skulde sagt til Helten: drik Mod af Mjøden! (unbind with mead thy valiant breast!) undrer det mig meget, at Grein kunde nøies med, da Hrodgar aabenbar baade forudsatte Heltemodet hos Bjowulf i fuld Bevægelse og ønskede, at han ved Bordet vilde bruge sin Mund til meer end at æde og drikke.

Jeg foreslaaer derfor at læse:

Site nú tó symle,
and on-sæl múðe,
sæge Hréð-secgum,
swá þín sefa hwette!

At her nemlig, efter „Hréð-manna“ v. 883, maa læses „Hréð-secgum“, formoder jeg, at alle Kyndige vil see, saasnart det siges.

IX-X.

991-1316.

Den danske Konges Drost, Hunferd Eglavson, blev, rime- lig nok, saa arrig over Gothe-Heltens store Ord og stadselige Mod- tagelse, at han yppede Klammeri, og det er et af de faa nordiske Side- stykker, vi kiender, til Klammerierne mellem de Homeriske Helte, som vel er en Deel fyldigere, men slet ikke finere. Klammeriet ned- dysses for Resten uden al videre Følge ved den udmærket blide og venlige Dronning Væltoves Fremtræden, som ogsaa den Aften selv staaer for Skiænken, ligesom Freia i Asgaard, naar der kom for- nemme Giæster.

V. 1014-17:

(Ne me ánig mon,
ne leóf ne láð,
be-leán mihte
sorh-fullne síð.)

tager jeg for et Indskud, hvori Hunferd roser sig af, at hverken Ven eller Fiende kan kaste ham en saa bedrøvelig Reise i Næsen, som

den, Bjowulf og Brække gjorde, da de, af bare Hovenhed, svømmede om Kap og maatte tilsidst drive med Strømmen, til de kastedes i Land som Vrag, og der kan ingen anden Indvending gøres herimod, end at jeg læser „me“ i første Linie, hvor Kemble og Thorpe vil have læst „inc“. Det paagældende Ord, som Thorkelin lod trykke „mic“, er nu vist nok saa utydeligt i Haandskriftet, at Thorpes Læsning kunde være ligesaa berettiget som min, naar den kun gav ligesaa god Mening, istedenfor kun at give Vrævl; thi dersom Hunferd midt under den bittere Bebreidelse, han selv gjør Bjowulf og Brække for deres bedrøvelige Reise, virkelig havde sagt, hvad Thorpe vil have ham til at sige: slet ingen Mand, hverken Ven eller Fiende, kan bebreide jer To jeres bedrøvelige Reise, da havde han jo vrævlet umaneerlig. Dette har Grein ogsaa indseet og stræbt at dække, ved ikke at oversætte „be-leán“ ved „bebreide“ men ved „forhindre“ (wehren); men deels passer ogsaa det kun meget daarlig i Sammenhængen, og deels har man neppe nogen anden Hjemmel for en saadan urimelig Bemærkelse af „be-leán“, end en løs Anførsel hos Bosworth.

V. 1117-19:

næs hie þære fülle
ge-feán hæfðon,
man for dáðlan,

har baade Thorpe og Grein, efter Kembles fortvivlede Raad, sammensat det alenlange Ord „mánfordáðlan“, som de ikke angive mindste Hjemmel for, men oversætte dog rask „the foul destroyers“ og „die leidigen Plager“, hvorimod jeg maa gjentage mit forsmaaede Raad fra 1820, at læse:

dáð-leán for máne,

saa Meningen bliver, at den Glæde, Nykkerne havde ventet, som Løn for Last, den fik de ikke.

V. 1149-50:

hwæðere ic fára feng,
feore gedíge,

oversætter vist Bouterwek og, dog uden at nævne ham, Grein rigtig, som „fáhra“, ved „jeg slap med Livet ud af Fiendernes Kløer“, thi saaledes er „fára folc“ („Andreas“ v. 430, Grimm) aabenbar „Fiende-Folk“. Mit Komma efter „feng“ og mit Forslag at læse „fær á-feng“, er da aldeles tilovers.

V. 1193-95:

swefen on-sended
(sæcce ne wened)
tó Gár-Denum,

hvor Haandskriftet i første Linie har „swefeð and sendeð“, har vel

baade Thorpe og Grein prøvet andre Konster, men Meningen maa være, at Trolden kaster Søvn paa Danskerne, og af en Rettelse i Greins Bibliothek II. seer jeg, at han nu ogsaa er blevet enig med mig derom, men mener kun, at „swefed“ kan beholdes som Nævningsord, men et saadant Ord kiender jeg ikke.

V. 1205: sunne swegl wereð („wered“),
 har Thorpe villet giøre til „swegel-weard“, saa Solen skulde kaldes „Himmel-Vogter“ ligesom Vorherre hos „Judith“, hvad dog kun daarligt vilde ligne enten en nordisk eller en christnet Skjald, og Grein er saa langt fra at gaae ind derpaa, at han læser „swegl-wered“ og oversætter det „äthergeschmücht“, saa der slet intet forandredes i Haandskriftet. Da jeg imidlertid finder det rimeligere, at Skjalden lod Solen pryde Buen end Buen pryde Solen, bliver jeg ved at gætte paa „wered“.

V. 1227: bæd hine bliðne,
 fattes sit Verbum, og Thorpe gætter paa „bliðne beón“, men derved fik vi blandt andet en Rimstav for mange, og naar Grein mener, at Verbet kan undværes, tager han vist feil, saa det bedste Raad bliver dog nok at læse „bliðsian“ som passer til hele Ordfeiningen.

V. 1280-81:
 þeód on sælum
 sige-folca swég,
 mener baade Thorpe og Grein kan nøies med det „wæs“, der som Hjælpe-Verbum findes v. 1277, men enten maatte man vist læse „þeód wæs on sælum“, eller see til at finde et andet Verbum, som jeg tænker maa stikke i „þeód“ for „þeót“ i Bemærkelse af „skraldede“.

V. 1286: wiste . . þem ahlæcan,
 viser intet Hul i Haandskriftet, og Thorpe har som en Vovehals prøvet paa at tage alt for gode Vare, men det fandt Grein dog alt for halsbrækkende, og bemærker, at her maa være et Hul, hvori der har staaet, at Hrodgar og hans Hustrop kun lidet benyttede Hallen om Dagen, men Grein sætter Hullet først efter v. 1288, og oversætter det Foregaaende med Thorpe: „han vidste de Elendige haard Kamp bestemt i Høielofts-Salen“, hvad dog aabenbar ligesaa lidt hænger sammen med det Forrige som med det Følgende. Jeg formoder da, at der v. 1286 skal læses: „álecgan“, saa det er Levningen af et Par Linier, hvori det skulde siges, at Hrodgar brød op fra Gildet, som det var den daglige Vane, at han med sin Hustrop (hilde ge-þinged) gik op med Solen til Høieloftssalen, og blev der til Sols Nedgang, men ikke et Øieblik længer.

XI-XIII.

(1317-1666.)

Indholdet er blot Bjowulfs Forberedelse til Natte-Kampen med Grændel og Beskrivelsen af Bulderet og Braget, der paa Papiret klinger som Kattun, men hvorved dog Trolden tabde og Helten vandt.

V. 1324: hæfde kyning[a] wuldor,
fristedes man til at tænke, stod bagvendt for „wuldor-cyning“, men da „Andreas og Helene“ har lært os, at Skjaldene tit brugde „cyninga wuldor“ isteden, saa har Thorpe med Rette ogsaa læst saaledes her.

V. 1330: eoton-weard ábeád,
synes at være overflødig, uden til at pine Fortolkerne, hvortil det er særdeles velskikket. Thorpe har holdt Ordene adskilte og oversat „the word announced the eoten“, men det duer ikke, da Bjowulf ikke skulde melde, men oppebie Jetten, og man maatte i saa Fald læse „ábád“ og regne Verset til Parenthesen. Grein læser „eoton-weard“ og oversætter „erbot sich zu Riesenhut“, hvad maaskee lader sig forsvare, som hørende til Parenthesen, men synes dog lidt haartrukket. Maaskee gjorde man bedst i at forbinde Verset med det Følgende og oversætte: Jette-Vagten kundgjorde sin faste Tillid til egen Styrke og Guds Naade, idet han krængede Brynien af sig o. s. v.

V. 1355: nát he þára góða,
har Thorpe gættet paa „þære gúðe“ og, skjøndt det falder lidt tvunget, er det dog vist bedre end med Grein at beholde „þára góða“ og oversætte „er weiss nichts von den Gaben“. Der skal sagtens læses:

nát he þeáwa góðra,
han kiender ikke gode Sæder.

V. 1361: sæcce ofer-sittan,
„oversidde o: undlade Sværds slag“, har Thorpe aldeles misforstået, skjøndt Bosworth har Ordets rette Bemærkelse, men Grein har det rigtig.

V. 1377: eft eard lufan,
har Thorpe gjort „eard-lufan“ til eet Ord og oversat „his loved home“, hvad slet ikke gaaer an; men der bliver sagtens ikke andet for, end at læse „eard-lufan“: Fædernelands-Kiærlighed, og at tage „eft“ som „æfter“.

V. 1382: þæt hfe ár tó fela micles,
maa vist nok „þæt hfe“ rettes til „þætte“, hvad Grein ogsaa har i sin Text.

V. 1396-98:

manna cynnes
weóld . . ferhð.
Com on wanre niht,

har Thorpe afdeelt splittergalt:

manna cynnes weóld.
Wídeferhð com
on wanre niht,

hvorved „wídeferhð“ flyttes fra Vorherre til Trolden, men Grein har deelt rigtig.

V. 1405: þæt hie ne móste,

maa vi læse „hiene“ som „hine“ og tilsætte et „ne“, som er faldet ud, fordi der var to i Træk.

V. 1407: se syn-scaða,

har Thorpe oversat feil ved „the sinful spoiler“, og Grein uden Grund ønsket forandret til „se scin-scaða“, da det er det samme som „sin-scaða“, Mester-Skarnet.

V. 1438: syððan he hire folmum . . . an,

har Sprogmasteren Rask udfyldt med „æt-hran“, og vel har Thorpe meent, at „hran“ kunde være nok, men Grein har dog sat Spørgsmaals-Tegn ved, og jeg svarer da dristig: nei, paa Sprog-Mesterens og Skjalde-Ørets Vegne.

V. 1469: under fær-gripum,

maa vist nok, som jeg foreslog 1820, læses „fær-grirum“, skiøndt jeg har glemt at anmærke det paa sit Sted, thi Grændel gik jo ikke frem under Greb men under Gru.

V. 1479: syn-snæðum swealh,

maa læses „sin-snæðum“, Humpler, hvad da ogsaa Greins „grosse Schnitte“ hentyder paa.

V. 1488-91:

ræhte on-geán;
feónd mid folme
he on-féng hraðe
inwit-þancum,

har Grein faaet det Indfald, at „inwit-þancum“ skulde være et Adjectiv, og kan det saa være, da passer det godt i Meningen og til „on-féng“, som bruges med Dativ, men da maa de to første Linier ogsaa henføres til Bjowulf, hvad dog falder vanskeligt.

V. 1502: (nó þý ár fram meahte),

ei derfor kom han derfra, passer kun, naar det læses som Parenthes.

V. 1515-24:

eoten was út-weard;
eorl furður stóp;

(mynte se mára,
 . . . he meahte swá,
 wídre ge-windan
 and on-weg þanon
 fleón on fen-hópu)
 wiste his fingra geweald
 on grames grápum,
 þæt he wæs geócor,

blive ikke utydelige, ved det manglende Ord, som maa være „hwær“ eller „hwæt“, men ved de to Slagsbrødre, som man har ondt ved at skille ad, og „se mára“ (v. 1517), som maa henføres til Grændel, er en stor Anstødssteen; thi det maatte tages ironisk, som man neppe har nogen Hjemmel for. Jeg foreslaaer derfor at læse „se meða“, og da at henføre v. 1522-24 til Bjowulf. I disse Linier kan jeg imidlertid heller ikke hitte Rede, uden ved at læse „wisode“ for „wiste“ og forstaae „grápum“ ligesom „grápe“ (v. 1665) om Grændels Gribetøi (Arm og Skulder), saa Meningens bliver, at Heltens Finger-Styrke viste paa Troidens Gribetøi, hvem der var Mester.

V. 1553:   hettíc and bán-fág,

har Thorpe beholdt og henført til „manna árnig“ og heri giver Grein ham Medhold, skiondt han selv med mig læser „bettíc“, men det maa nødvendig henføres til „Borgen“, ligesom v. 3843 „bold wæs bettíc“. Da imidlertid „bán-fág“, som Thorpe oversætter „murder-stained“ og Grein „beinfeind“, efter mine Tanker hverken om Mand eller Borg har noget at betyde, saa har jeg giættet paa „bas-fág“, ligesom „tegl-fág“ (rødmalet eller rødtribet), skiondt man ligesaa godt, og maaskee bedre, kunde giætte paa „bleó-fág“.

V. 1556-57:

nymðe líges fæðm
 swulge on swaðule

er „fæðm“ aldeles ubrugelig, með mindre man ogsaa vil beholde „swaðule“ og oversætte hoitravende: uden Ildens Barm svulmede i Røg-Svøbet, og jeg giætter derfor paa:

nymðe líges wælm
 swulge on staðule,

der er som Fod i Hose.

V. 1569:   helle-hæft on,

som ligefrem er „i Hel-Hold“, vil Thorpe og Grein have læst „helle-hæftan“ og oversat „the thrall of hell“ og „der Häftling der Hölle“, og synes da blandt andet at glemme, at Anglerne ogsaa havde Ordet „hæftling“, som Skjalden ventelig vilde brugt, hvis han havde meent hvad det udtrykker.

V. 1583: eorl Beówulfes,
 har vel hverken stødt Thorpe eller Grein, men støder mig ikke des-
 mindre for Hovedet endnu, som for 40 Aar siden, ikke blot fordi
 „eorl“ paa dette Sted falder mistænkeligt, men især fordi det Føl-
 gende viser, at det var hele Troppen, som trak blank. Jeg læser
 derfor dristig „eórd“ som „eóred“.

V. 1596: þone syn-scaðan,
 fattes et „þæt“, som dog Grein allerede har indsat, men han snubler
 endnu over „syn-scaðan“, som om det var „Sündenschädiger“. (Jfr.
 Anm. til V. 1407.)

V. 1601-2:
 ac he sige-wápnnum
 for-sworen hæfde,
 søger Thorpe at thinge op med det fortvivlede „for-sworen“ ved at
 henvise det til Bjowulf, som havde forlovet at bruge Sværd til
 Grændel, men derved kommer han af Asken i Ilden, hvorfor Grein,
 som seer, at det maa være om Grændel, det siges, at han kunde
 hvad vi kalder „dølge Sværd“, saa de ikke kan bide, oversætter:
 „verschworen hatte er sich wider Siegeswaffen“, men hverken
 staaer det i Texten, ikke heller vilde det selv paa Tysk kunne betyde,
 at han havde besværges Staalet. Hvad der skulde staae, er imidler-
 tid svært at giætte, jeg har tænkt paa „for-spocen“, som jeg anden-
 steds har fundet i Betydning af „fortryllet“. Maaskee havde Ang-
 lerne et „beswerian“ som svarede til vort „besværge“, og da skulde
 der læses „be-sworen“.

XIV.

(1667-1842.)

Beskrivelsen af Glæden over Troldens Lemlæstelse og, som man
 haabede, Spøgeriets Ophør, er ikke blot særdeles livlig, men faaer en
 egen Betydning ved at spille saavel paa det store Gothiske Oldsagn
 om Volsungerne og Drage-Guldet, som paa et Oldsagn om Her-
 mod, der synes at have været Anglerne eiendommeligt, da man
 hidtil ikke andensteds har fundet Spor deraf.

V. 1762-67:

Sigemunde gesprong,
 æfter deáç-dæge,
 dóm unlytel;
 syððan wiges heard
 wýrm ácwealde
 hordes hyrde,

har jeg for taget, som om Meningen var, at Sigmund ved Skjaldekvadet fik mere Ære end i levende Live, for sin Heltegjerning med at fælde Dragen, thi skøndt jeg fandt det urimeligt, hvis Anglerne alene havde tilskrevet Sigmund Volsung den Drage-Kamp og Guld-Høst, som Nordboer og Tyskere eenstemmig tilskrev hans Søn, Sigurd eller Sigfried Fofnersbane, saa findes her dog intet andet Navn paa Volsung-Helten end Sigmund. Nu er jeg derimod overbevist om, at han siger, det var efter Døden at Sigmund fik Ære af hvad der ikke var skeet i hans levende Live, hvorfor hans uadskillelige Følgesvend Fjotle ei heller var med, og derfor gætter jeg paa, at Sigurds angelske Navn „Sæferð“ har staaet v. 1765, hvor vi nu læser „syðan“, thi kun paa Sigurd passer det, at han blev den berømteste Helt i hele vor Folkekreds:

Se wæs wreccena
wīde mǣrost,
ofer wer-þeóde,
wīgendra hleo.

V. 1813: þæt þæt þeóðnes bearn,
skulde vi maaskee nok med Grein læse „þæt þæs“, men endnu sikkrere skal vi lægge Mærke til, at her tales om en Søn af Hermød, til hvem v. 1824 „hine fyren onwóð“ maa henføres. Dette bemærkede jeg allerede 1820, men dog har hverken Thorpe eller Grein ændset det, thi Thorpe henfører v. 1824 ubegribelig til Sigmund og Grein uforsvarlig til Bjowulf.

V. 1829: scofen and scynded,
henfører ikke blot Thorpe, men selv Grein til „Solen“, som dog vel aldrig skubbes frem uden paa en daarlig Skueplads, medens det i Kongehallen for Tjenerne var daglig Vane at skubbe og skynde paa hinanden.

V. 1841-42:
medo-stíg ge-mæt,
mægða hóse,
var det værste Krimskrams, jeg havde seet paa Papiret, da det først mødte mit Øie i Thorkelins Udgave, hvor det ret som med Flid er mistrykt:

med ostic gemæt
mæg þah ose,

og oversættes: præmio sqvamigero digna, dilecta viguit, saa jeg havde nær tabt baade Næse og Mund, da Rask læste fra Bladet som oven staaer, og oversatte rask: hun maalde Miød-Stien med Pige-Sko. Siden da jeg saae, at begge Thorkelins egne Afskrifter havde den rette Læsning, forundrede det mig vel ikke længer, men jeg fandt dog Tanken noget pyntelig for den gamle Skjald, saa jeg skulde intet have

imod, med Thorpe og Grein, at oversætte „mægða hóse“ ved Kvinde-Skare eller Kvinde-Følge, svarende til „getrume micle“ i v. 1838, naar jeg bare havde mindste Hjemmel for, at „hóse“ kan have en saadan Bemærkelse, men Thorpes Henvisning til den tyske „Hanse“ og Ligheden mellem Gans og Gaas kan umulig tilfredsstille mig.

XV-XVI.

(1843-2092.)

Indholden er deels Hrodgars og Bjowulfs Betragtninger over Kampen og dens Udfald, og deels Bjowulfs Belønning ved Indtoget i den frelste, istandsatte Hal.

V. 1845:   stóð on stapole,
synes vel baade Thorpe og Grein saa sikker i deres Sag, at de ikke engang giætter paa „staðole“ som Rask erklærede for en nødvendig Rettelse, men da jeg i sin Tid ogsaa har glemt at anmærke den, er den maaskee slet ikke faldet dem ind. Jeg staaer i alt Fald fremdeles fast paa „staðole“, da jeg ikke troer, man kan staae „on stapole“ uden at staae som paa Toppen af et Taarn eller dog af en Sule, og der veed jeg at Hrodgar stod ikke og holdt Tale med Dronningen og alle Damerne ved Siden.

V. 1865:   weá wid scofen,
oversætter Grein: „es nagten weite Wehen der Weisen jeden“, men saa maa han dog ogsaa med mig læse:

weán wið-scofon
witena gehwylcne,

skiondt jeg ogsaa gierne med ham læser: „wið-scofon“.

V. 1883-85:

þæt hyre eald metod,
éste wære,
bearn-gebyrdo.

tage baade Thorpe og Grein for gode Vare, som om man ved at tage „éste“ og „wære“ hver for sig, kunde faae ud, at Gud var hende naadig ved Barne-Fødsel; men deels er det mig ufatteligt uden Text-Forandring, og deels er „éste-wære“ ligesom „frioðo-wære“ v. 2185 og 4556 sikkert et sammensat Nævnings-Ord, saa Noget maa der forandres for at faae Mening i det, og naar der stod et passende Verbum foran „metod“ istedenfor det i alle Maader urimelige „eald“, da vilde Meningen klarlig være, at Gud i Kiærlighed havde undt hende Barne-Fødsel. Da Rimstaven maa være en Vocal, skal vi sikkert læse „þæt hyre an metod“, thi Præsens, som Skjaldene altid skifter med, er her ganske i sin Orden.

V. 1923-26:

þæt he for hand-gripe
 mínum scolde
 licgean líf-bysig,
 butan his líc swice;

skal sikkert, som alt Kemble foreslog, efter Rimstaven læses „mund-gripe“, men Thorpes Forslag at læse „líf-swice“ duer ikke, og Meningen er, „naar ikke hans Krop svigtede“, som vi læser v. 1617-18 den gjorde: „se lichoma læstan nolde“, Kroppen vilde ikke holde, og v. 1628-29: „seonowe onsprungon, burston bân-locan“, Senerne sprang og Knoklerne knak. At „þæt he“ v. 1923 fattes hos Grein, er kun en urettet Trykfeil.

V. 1930-31:

nó ic him þæs georne ætfealh,
 feorh-geniðlan,

er misforstaaet af Thorpe, men rigtig oversat af Grein: „nicht so fest packte ich den Feind des Lebens“, thi Sammenhængen er: aldrig klemde jeg Fienden saa alvorlig, at jeg, da Gud ikke vilde, kunde lamme hans Gang.

V. 1932-33:

wæs tó fore mihtig
 feónd on féðe,

er ligefrem: Fienden paa Fode var Farten mægtig, saa jeg kan ikke vide, hvad der har fristet Udgifterne til at trykke „foremihtig“ sammen, som desuden kun vilde rime sig daarlig med det da mere end overflødige „tó“ foran.

V. 1934-37:

hwæðere he his folme forlét
 tó líf-wraðe
 lást weardian,
 earm and eaxle,

seer man vel strax, at „last weardian“ ikke, som Thorpe har tænkt, er eller kan være „to guard his track“, men som Grein har givet det „liegen lassen“ da Meningen aabenbar er, at Grændel, da han løb, maatte lade baade Haand og Arm og Skulder i Stikken. Derimod tør jeg ikke med Grein oversætte „to líf-wraðe“ zur Lebensbergung, thi vel var det for at bjerge sit Liv, at Grændel løb fra sit Gribetøi, men wraðe ȝ: wraðe er jo egenlig et Baand og kun fra denne Side en Understøttelse, saa jeg troer snarere vi skulde læse „lið-wraðe“ og oversætte: han lod sin Haand tilligemed Leddebaandet, Arm og Skulder tilbage. I min Oversættelse seer jeg ogsaa, jeg har fundet Nødden for haard at knække og derfor ladt den ligge.

V. 1962-65:

foran æghwylc wæs
 stéda nægla gehwylc
 stýle gelícost,
 háðenes hand-sporu,

oversætter jeg ligefrem: foran enhver (af Fingrene) var der en skarp Nægl ved Staal at ligne, Hedningens Haand-Spore, hvorved jeg kun forudsætter, at der for „steda“ skal læses „stedig“, og for „sporu“ læses „spora“. Havde for Resten, som Grein forudsætter, Anglerne et Adj. „steda“ svarende til det Engelske „stiff“, da behøvedes forsaavidt ingen Rettelse, men da det gamle „stið“ aabenbar svarer til det nye „stiff“ har jeg nogen Tvivl derom.

V. 1969-74:

þæt him heardra nán
 hrínan wolde
 íren ár-gód,
 þæt þæs ahlácan
 blódge beadu-folme
 on-beran wolde,

har baade Thorpe og Grein givet en Oversættelse, som i Uforstaaelighed dristig kan maale sig med Originalen, og vel er den et fortvivlet Sammensurium, men det kan dog optredes, naar man v. 1972 vil læse „þe“ for „þæt“ og tager „on-beran“ v. 1974 blot for en anden Skrivemaade af „on-birian“. Da bliver Meningen, at alle sagde om den, der havde smagt Grændels Klo, at han vilde aldrig faae haardere Staal at føle.

V. 1975-77:

þá wæs haten hreðe
 Heort innanweard
 folmum ge-frætwod,

mener Udgiverne at kunne helbrede blot ved at sætte „hraðe“ for „hreðe“ og oversætter saa rask „then was quickly ordered Heort inward to be with hands adorned“ og „Auf Geheiss ward hurtig Heort innen mit den Händen geschmückt“, som om det virkelig stod der, og selv Grein har mod Sædvane aldeles overseet mit gamle Forslag at læse „heáh-timbrede“ som, uden at være større Forandring, løser Knuden; men jeg gientager desuagtet dristig mit Forslag kun med Spørgsmaalstegn efter „ingen bedre?“

V. 1998-2009:

Nó þæt ýðe byð
 tó be-fleónne,

(fremme se þe wille!)
 ac ge-sacan sceal,
 sáwl-berendra [æghwylc],
 nýde ge-nýded,
 niðða bearna,
 grund-búendra,
 gearwe stówe,
 þær his líc-homa,
 leger-bedde fæst,
 swefeð æfter symle,

har ikke mindste Vanskelighed, naar man kun lægger Mærke til, at „ge-sacan“ her maa betyde at stride for, „forfægte“, thi da staaer der, i Anledning af Grændels ulykkelige Flugt: det er ingen smal Sag at flygte, prøve det, hvem der vil! men enhver dygtig Karl skal vide at forsvare den Plet, hvor han reder sit Leie og sover Rusen ud efter Gildesfærd. Dette, som stemmer overeens med v. 2477-94, har imidlertid Udgiverne ikke seet, skjøndt jeg alt 1820 udtrykte det rundt og ret paa Dansk:

Det dog er en tvungen Sag
 For hver ærlig Kæmpe,
 Naar han gaaer fra Mjød og Vin,
 Krogen, trods al Fare,
 Hvor han hviler Kroppen sin,
 Mandig at forsvare.

Udgiverne har da, ved at læse „ge-sécan“ for „ge-sacan“, faaet ud deraf, at Skjalden, uden al Anledning og Sammenhæng, skulde anvendt over ti Linier paa at sige os, at naar vi er døde, skal vi begraves. Maaskee skulde vi for Resten i første Linie læse „yde“ (eade) for „ýðe“, saa Overgangen faldt saameget lettere: der er ingen Lykke ved at flygte.

V. 2022: fægere gepágon,
 har Thorpe giættet paa „fægene“ og faaet Roes derfor baade af Bouterwek og Grein, men det ligner dog ikke vor Skjald at sige: fuldglade de vare og glade de toge saa mangt et Mjødbæger, saa der maa vist have staaet et andet Ord, og hvis gamle Somner har Ret, som han pleier, saa „fætere“ kan betyde „flyvende“, da har der sikkert staaet „fætere gepægon“, det gik flyvende med Bægerne.

V. 2032 maa vi oversætte „þenden“ ved „hidtil“, da vi seer, af Vidsidsmaal, at der ganske rigtig blev Ende paa Venskabet mellem Hrodgar og Hrodulf.

V. 2056: walan útan heöld,
 har pint alle Fortolkerne og mig selv ikke mindst, uden at jeg endnu

kan finde Knuden ordenlig løst. Nu falder det mig imidlertid ind, at vi paa Dansk har Ordet „Valk“ der, ligesom det tyske „Wulst“, kan bruges om enhver Krands, ogsaa en Krands, som ved Smedning bruges til at binde og forstærke. Da nu ogsaa Anglerne havde Ordet „wealc“ eller „walc“ der kunde have samme Bemærkelse, saa foreslaaer jeg at læse:

walc on útan heóld.

V. 2057-59:

þæt him fela láf
frécne ne meahton
scúr-heard sceððan,

som Udgiverne har havt saa travlt med, kun fordi de ikke vilde finde sig i, at Sværdet ligesaa godt kan kaldes „fela láf“ som „Hréðles láf“, kan let komme i Orden enten ved blot at læse „meahte“ for „meahton“, eller ved at læse „láfe“ og „scúr-hearde“.

V. 2066-67:

on flet teón,
in under eoderas,

har vel ikke forarget Udgiverne, men mig synes dog, det baade paa Skjaldens og paa Hestenes Side er en betænkelig Sag, og jeg ønsker derfor at læse, ligesom v. 1723 on ge-flít, saa Skjalden vil sige os, at Hestene kom dandsende omkap ind i Borgegaarden.

V. 2076-77:

næfre on óre læg
wíd-cúðes wíg,

har Udgiverne slet ikke villet ændse mit Raad, at man skal læse „wieg“, hvor Talen aabenbar er om en Ridehest, saa jeg maa gientage det, og ventelig skulde vi læse, som jeg strax giættede „wíg-cúðes wíg“. Grein har jo vist nok Ret i, at „on óre“ kan være „i Spidsen“, men det passer ikke her, saa jeg tænker endnu som 1820, at der har staaet „næfre on eare læg“ og at det har været en Talemaade om en Stridshest, som Skyhaarene var blæst af, ligesom vi kunde sige om en saadan Hest: den spidsede aldrig Øren eller den lagde aldrig Ørene tilbage midt i Krigslarmen.

XVII-XVIII.

(2093-2376.)

Denne Deel af Digtet er blevet en af de vanskeligste derved, at den indeholder et hidtil aldeles ubekendt Oldsagn om et Tog, som

Danskere og Friser, under Hnæf og Hengest, i den gamle Kong Halvdans Tid, foretog til et Jotland eller Jotunheim, der ikke nærmere betegnes, og derved tillige, at et heelt Afsnit er faldet ud, hvoraf vi vel har været heldige nok til at finde et Brudstykke, men som er uden Hoved og Hale, saa man endogsaa har ondt ved at sige, hvor Hullet begynder og ender. Udgiverne har derfor hidtil ikke engang prøvet paa at indfælde Brudstykket, men blot aftrykt det som Tilgift, hvad jeg allerede (skiønt Udgiverne har overseet det) gjorde i Indledningen til Bjowulfs-Drape. Her findes Brudstykket da for første Gang indskudt, men ved et sært Misheld, som synes at forfølge denne Bedrift, ikke engang ret paa det Sted, jeg, efter modnere Overlæg, vilde foreslaae, thi det var efter v. 2209, istedenfor som her, efter-v. 2206.

Til at indvikle os i unødigt Trætte om Skjaldens Mening har det fremdeles bidraget uberegnelig, at i Vidsidsmaal, i den lange Konge-Ramse, findes ogsaa „Finn Folcwalding“ som raadig over Friserne „Fresna cynne“, thi heraf sluttede de Engelske Udgivere meget overilet, at Hengest og hans Følgesvende, som sloges med Finn, kunde ikke være Friser, som de hos vor Skjald dog klarlig er, og dermed var Stuen sat paa Loftet. Da nu imidlertid Finn Folcwalding, som vi seer af de angelske Stamtavler, hørde til de ældste mythiske Skikkelser, saa kunde der godt være ganske forskellige Sagn om Navnet paa hans Kongerige, og Vidsid tog aabenbar endeel Navne med blot for Rimets Skyld, men da han dog synes at have kiendt Bjowulfs-Drape og neppe vilde modsige den, saa skal vi lægge Mærke til, at han ikke kalder Finn Konge i Frisland, men siger blot, at han raadte over Friser, „Fresna cynne“, hvad han jo ogsaa paa en Maade gjorde efter det Forlig med Hnæf og Hengest, som vores Skjald beskriver.

V. 2121-23:

(fore Healddenes
hilde-wisan
gomen-wudu gréted),

burde været saaledes trykt, da det er en Parenthes, som skal sige os, at det var om Heltedaaden i Halvdans Tid, den Danske Folkevise (Nationalsang) handlede, thi „fore“ er paa ingen Maade Præpositionen, men Substantivet „fore“ vort Færd (Heerfart) som hos os gennem hele Middelalderen brugdes for Krigstog. Forunderligt, at Udgiverne kunde oversee dette, da det jo dog er klart, at baade Halvdan og hans Hovdinger var døde for længe siden, døve baade for Sang og Spil.

V. 2128: mænan scolde

maa vist nok høre til det Foregaaende, men da Meningen umulig kan

være, at Skjalden kun meldte den Bordglæde, han aabenbar skulde vække og nære, saa skal vi sikkert læse „mānan“ eller „manian“.

V. 2129-32:

Finnes eaferum
þá hie se fær begeát,
hæleð Healfdenes,
Hnæf Scyldinga,

smider os hovedkulds midt ind i Begivenheden, og ved at sætte „be“ foran „Finnes eaferum“ har Udgiverne kun forgiæves stræbt at tænde Lys i Mørket, thi hverken gaaer det an med Thorpe at vende „mānan“ baade op og ned, ikke heller kan Grein forsvare sin Oversættelse, hvorefter her ei skulde handles om, at Finns Sønner fik Skam, men om Hnæfs langt senere Fald paa Finsborg; thi vi seer af det Følgende, at Finn med Følge baade først og sidst fik Skam, saa det var kun midt imellem, han ved List og Svig kom paa Fode og fik Galgenfrist.

Hvis derfor v. 2129-30 hænger rigtig sammen, da maa „fær“ være Adj., saa Meningen bliver, at Hnæf, den frygtelige Skjoldung-Helt, fik Finns Sønner i sine Kløer, og naar man tænker sig endeel ind imellem, da kunde Hnæfs senere Fald godt være berørt med det samme. Hænger derimod Linierne ikke sammen, da kan „se fær“ let være en Levning af Navnet „Sæferð“, som vi af Brudstykket seer var med paa Toget.

V. 2135-44:

Ne hūru Hildeburh
hērian þorfe
Eotena treówe;
unsynnum wearð
be-loren leófum,
æt þám hild-plegan,
bearnum and bróðrum,
híe on ge-byrd hruron,
gáre wunde;
þæt wæs geómuru ides.

Udgiverne har rigtig bemærket, at vi v. 2140 for Rimstavens Skyld maa læse „lind-plegan“, men „unsynnum“ (v. 2138) har de vist glemt at rette til „unsynnigum“, og med „on ge-byrd“ (v. 2142) har de taget dem det meget for let, thi Thorpe har, jeg veed ikke med hvad Tanker, oversat det „in succession“ og Grein har i sin Oversættelse, vist med Flid, sprunget det over. Jeg kan imidlertid heller ikke oversætte det, og giætter derfor paa „on gebyld“ modige, paa Ærens Seng, men da de kaldes uskyldige og sagtens faldt ved Nidingsværket paa

Finsborg, kan der maaskee snarere have staaet „on gebyrh“ for „on gebeorh“.

Hvad endelig den gaadefulde Dronning Hildeborg angaaer, da vil Udgiverne med Vold og Magt have hende gift med Kong Finn, og selv Grein paastaaer i Anmærkningen til dette Sted i sin Oversættelse, at „trods Grundtvigs Tirader“ er Hildeborg Finns Kone, men jeg maa dog her gientage min saakaldte Tirade, at skjøndt vi ikke kan sige, hvis Dronning Hildeborg var, saa „sætter hun sig dog selv med Hænder og Fødder mod ethvert Beileri fra Jettekongens Side, hvor godt end Engelskmænd og Tyskere vil tale hans Sag“. Ligesom det nemlig her siges, at hun skulde ikke rose Jetternes eller Jotners Ærlighed, saaledes seer man ogsaa af v. 3221-29, at da Finn havde seiret, henflød Hildeborg i Taarer ved Hnæfs Baal, saa at hvis den Dronning, som Hengest og hans Friser tog efter Finns Drab og førte hjem til Danmark, var Finns Dronning, hvad dog ikke staaer v. 2300-11, da havde man dog ei fjerneste Grund til at tænke, det var Hildeborg Hokes Datter, hvis Børn og Brødre ganske vist, ligesom hun selv, var paa Hnæfs Side, som jo ogsaa i Vidsidsmaal kaldes Hokingernes Fyrste.

V. 2157-63:

þæt he ne mehte
on þæm méðel-stede
wíg Hengeste . .
wiht gefeohtan,
ne þa weá-láfe
wíge forþringan
þeódnes þegne,

maa vist nok, som ogsaa Grein formoder, indeholde, at Finn, efterat have mistet hardtad alle sine Kæmper, hverken var istand til at møde Hengest i aaben Mark, eller til at bjerge den usle Levning af hans Hær for den Seierrige, og man maa da nødvendig v. 2159 læse „wið Hengeste“, men det forslaaer ikke, og da Rimstaven tillige v. 2159-60 er i Uorden, formoder jeg, der fattes Noget efter „Hengeste“, og maa forudsætte et ganske andet Verbum v. 2162 end „forþringan“ og hvis det ikke gav en Rimstav for meget, vilde jeg giætte paa „for-wringan“ eller „for-wyrnan“.

Hvorledes Grein har kunnet føle sig fristet til her at opmane den Thorkelinske Hel-Hest „wíg-hengest“, er ubegribeligt.

V. 2176: hringum wenede,

maa „wenede“, ligesom paa flere Steder i Digtet, tages for „wægnede“, smigrede eller skuffede, og det er en reen Feiltagelse af Udgiverne, naar de oversætter, som om der stod, det horde til Forliget,

at Finn skulde øse Guld ud til Danskere og Friser, da der klarlig staaer, at det gjorde Finn af sig selv, med Skielmen bag Øret, for at gjøre Friserne trygge, som om der var Fred og ingen Fare, thi v. 2180-85 skal læses saaledes:

Swá he Fresena cyn
on beór-sele
byldan wolde,
þæt hie ge-trúwedon
on twá healfa
fæste frioðu-wære.

Saaledes vilde han i Drikkesalen gjøre Friserne trygge, saa de troede, at der var dyb Fred paa begge Sider.

V. 2186-91:

Fin Hengeste
elne unflitme
áðum benemde,
þæt he þá weá-láfe,
weotena dóme,
árum heólde.

Her maa man lægge Mærke til, at „benemde“ (v. 2188) ikke, som Udgiverne har forudsat, er af „benemnan“, men af „benæman“ og skal betyde „skuffede“, som man finder „benæmed“ svarende til „fraudatus“*), saa Meningen bliver, at Finn skuffede Hengest med den falske Eed, at han vilde med Lov og Dom holde sin usle Kæmpelevning i Aev, saa Ingen enten med Haand eller Mund skulde bryde Forliget, imod at Friserne ogsaa lod være at broute af deres Seier. Her er imidlertid „unflitme“, som jeg ellers aldrig har seet, mig et mistænkeligt Ord, og selv, naar det tages for gode Vare, som ustridig eller uvægerlig, vilde det dog kun daarlig passe til en saadan meer end frivillig Eed, saa jeg maa giætte paa „unhlytme“ med den Betydning af „fri“, som tillægges „onhlyte“ hos Bosworth. Herimod synes vel Brugen af „onhlytme“ v. 6244 at stride, men ved nøiere Betragtning vil man dog finde, at Talen ogsaa der falder bedst, naar man ikke læser „næs“, men „wæs þá onhlytme“ og oversætter: da var det en fri Sag.

En anden Betænkelse opstaaer ved „árum heólde“ (v. 2191), der i Digtet kun bruges om at forsvare eller dog at holde i Ære, hvad her ikke passer, saa jeg, med Hensyn herpaa og paa „weotena dóme“ maa foreslaae at læse „áðum heólde“.

V. 2205-9:

þonne hit sweordes ecg

*) Haupts Zeitschr. IX. S. 482.

syððan scolde.
 Áð wæs ge-æfned
 and icge gold
 á-hæfen of horde
 . . . . .

Her, efter v. 2209, og ikke, som det uheldigviis seer ud hos mig, efter v. 2206, antager jeg, at det store Hul aabner sig, som vi, saavidt mueligt, skal stoppe med Brudstykket om Finsborg; thi det Følgende om Hnæfs og de andre faldne Kæmpers Baal, følger jo nødvendig efter deres Fald, hvorom Brudstykket melder.

For „syððan“ v. 2206 har Thorpe dristig sat „sweðrian“, hvad han saameget mindre maatte, som allenfalds her i Digtet sweðrian altid bruges som Verbum neutrale. Da der imidlertid maa have staaet et Verbum activum, giætter jeg paa „swefian“.

„icge“ (v. 2208) er et lille Uhyre, der sagtens vil blive ved at drille Fortolkerne, men muelig vi skulle læse „éce-gold“, Tilgift, og forudsætte, at det var et Ord, der, ligesom „Gørsun“ i vore gamle Love, kun brugdes om Tilgiften ved høitidelige Forlig.

V. 9: ac her forð berað,
 maa betyde at en Krigshær er paa Benene, thi da Taarnvægteren, eller hvem det end er, har fremført sine Giætninger om hvad det er man skimter i Mørket, da svarer Høvdingen: det er hverken det ene eller det andet, som du tænker, men det er Krig og Nidingsværk. Her maa altsaa læses enten: her fyrd farað, eller maaskee allerhelst: here forð-ferað ɔ: „en Hær er paafærde“.

Naar Thorpe giætter paa, at det skulde være Finn, der blev overfaldet i sin Borg, da er det aldeles hen i Veiret, og skøndt man ikke finder Brudstykket oversat hos Grein, seer man dog af en Anmærkning til Bjowulf, at han godt seer, det var Hnæf og Hengest, der ved Nattetid overraskedes af Finn paa den Borg, han, som en Ræv, havde indrømmet dem til godt Forlig.

V. 17: þe þisne folces nið,
 maa man enten læse „þisses“ eller „folces-nið“ som sammensat Ord.

V. 21: habbað eówre handa,
 da „landa“ hverken giver Rimstav eller Mening, maa man læse „handa“, som giver begge Dele, naar man tager „habbað“ for Præsens og oversætter: I har jo Hænder paa Skaftet.

V. 36: Guðere styrode,
 maa vist nok læses „gúð-here“ og forstaaes om hele Kæmpetroppen, der nødig vilde, at den unge Garulf første Gang skulde bære Vaaben under saa onde Varsler.

V. 41-42:

nú hyt niða-heard
á-niman wolde,

maa have et Hul foran sig, da Talen her aabenbar har vendt sig til Avindsmanden udenfor, ventelig Kong Finn selv, som afslaaer hvad man forlanger af ham, hvorfor der vel ogsaa skal læses „ne“ for „nú“.

V. 52: þe is gyt her witod,
giver ingen Mening, saa vi maa vist læse „hell“, som gjør Sagen klar.

V. 57-58:

sceolde celæs borð
genumon handa,

som Hickes har, skulde man vel tænke, vilde trodse Fortolkerne til Verdens Ende, men naar vi kun vil læse, som vi trøstigt kan:

scolde celan borð,
cénum on handa,

da er Rimstaven i Lave, og Meningen ligefrem, at Skjöldet skulde kioles i den Kiækkes Haand.

V. 59: bán-helm berstan,
synes ingen Ting at være, og vi maae da vel læse „beah-helm“, som kan blive til hvad det skal. Muelig kan dog „bán-helm“ betyde Been-Skiærm.

V. 61 maa naturligviis „óð æt“ rettes til „óðþæt“, skjøndt vi hidtil har overseet det.

V. 67: hwearf lacra hrær,
er ingen Ting, og vi skal da vist læse „hwearflícra hræw“, opdyngede Lig, skjøndt denne Læsemaade fra 1820 ei hidtil har kunnet tildrage sig Udgivernes Opmærksomhed.

V. 77-78:

ne næfre swánoc hwítne medo
sél forgyldan,

har Thorpe giættet paa „sang ne hwítne medo“, som er meget uheldigt, da hverken nogen Høvding gav sine Kæmper Sang i Sold, og den brune Mjød heller aldrig kaldtes hvid. Grein har derimod foreslaaet at læse „swánas swétne medo“, som dog baade rimer alt for godt og forudsætter hvad jeg aldrig har seet, at Anglerne brugde „swan“, Svend, om Kæmper og Hirdmænd. Derfor giætter jeg paa „sulfres hwítne méde“, da man ligesaavel kaldte Sølv „hvidt“, som Guldet „rødt“, men da forudsættes vist nok, at Skjalden har brugt „méde“, Løn, som Mandkiøns-Ord. Ellers veed jeg intet Raad.

V. 89: here-sceorpum hrór,
har Thorpe rettet til „here-sceorp unhrór“, men hverken tør jeg med ham forudsætte at „hrór“ betyder „stærk“, ikke heller lignede det

Skjalden at sige først: min Brynie er sønderbrudt og saa: „den er svag“. Heller giætter jeg da paa umb-hror, ymb-hror, faldefærdig.

V. 2221-27:

Hét þá Hildeburh
æt Hnæfes áde
hire selfre sunu,
sweoloðe befæstan
bán-fatú bærnán
and on bæl dón
earme on eaxle,

maa jeg endelig, efter alt for lang Stritten, indrømme Udgiverne, at „sunu“ (v. 2223) skal rettes til „suna“ og „sweoloðe“ ikke gøres til et Navn men læses som „swaloðe“, og at endelig „befæstan“ skal have Lov til at blive staaende; men her er ogsaa Grændsen for mine Indrømmelser, thi jeg paastaaer fremdeles, at foran er der et Hul, hvori Kong Finn har stukket, og at det er denne Herr Ingen, der ubarmhertig befaler Hildeborg selv at bære sine egne Børn til Baalet og bænke dem der, saa hun havde skiellig Grund til at blande sin Graad med Luernes Bragen.

V. 2250-55:

wunode mid
Finnel unhlitine
eard gemunde,
þeah þe he [ne] meahte
on mere drifan
hringed-stefnan,

vil begge Udgiverne læse saaledes, at Hengest bliver hos Finn, uagtet det staaer lige foran, at Friserne seilede hjem, og de kan selv ikke nægte, at de, saasnart Vinteren var omme, udredte deres Skibe paany for at hjemsege Finn, og gjorde det saa ærlig, at de skilte ham ved Livet og plyndrede hans Skatte. Uagtet derfor den uefterrettelige Text tillader allehaande Giætninger, maa Meningen dog nødvendig være den, at Hengest med sine Friser, skiøndt de tørstede efter Hevn, nødtes dog til Kværsæde om Vinteren, fordi, som der klarlig staaer, Isgang og Storm gjorde Seiladsen umuelig. I den table Slutning af Brudstykket har der altsaa staaet, at da Hnæf med de fleste af sine tresindstyve Kæmper faldt paa Finsborg, lykkedes det dog Hengest, Oslaf og Gudlaf, og maaskee nogle Flere, enten at slaae sig igiennem eller at slippe ud ad en Bagdør og naae deres Skib.

Derfor foreslaaer jeg at læse:

Hengest þá gyt
wunode mid him,
Finnes unhlisne
eard gemunde,
þeáh þe he ne meachte
on mere drífan
hringed-stefnan,

og naar man først er kommet ud af den Drøm, at Frisland var ikke Hengests, men Finns Hjemstavn, da giver man mig sikkert Ret.

V. 2260-69:

óðpæt óðer com
geár in geardas,
swá nú gyt déð,
þá þe syngales
séle bewitiað
wuldor-torhtan weder,
(þá wæs winter scacen,)
fæger foldan bearm;
fundode wrecca
gist of geardum.

At her tales om Vaaren med sit Solskinsveir, som fulgde paa Vinteren og gjorde Søen aaben, det maa vi alle see, men hvormeget der siges og hvordan, derom trættes vi, thi selv naar jeg med Thorpe vilde giøre „déð“ til „dóð“ og „séle“ til „sæle“, saa kunde jeg dog slet ingen Foraars-Tanker faae ud af det Engelske: „there came a second year into the courts, so now yet do those, who constantly watch the happy moment, gloriously bright weather“, eller af det Tyske: „ein anderes Jahr kam zu den Höfen, wie es noch heute thut denen, die unablässig beachten den Lauf der Zeiten, die herlichklaren Wetter“. For mine Øine staaer der imidlertid, at der kom Nytaar i Gaarde, og giør saa endnu, naar Vinteren, den fule Gæst (wrecca gist), pakker sig, og deiligt Solskins-Veir spaaer om de blommede Enge. For at faae det ud, maa jeg rigtignok v. 2264 læse „sole bewitigað“ og forudsætte, at „sole“ ogsaa paa Angelsk kan betyde „Soel“, men Ændringen er aabenbar ikke stor, og da Anglerne havde baade Sol-Maaned (sol-monað) og Sol-Sikke (sol-sæce), saa har de vist ogsaa havt „sol“ ved Siden ad „sunne“.

V. 2270-82:

He tó gyrn wræce
swíðor þohte
þonne tó sæ-láde,

gif he torn-gemót
 þurh-teón mihte,
 þæt he Eotena bearn
 inne gemunde,
 swá he ne for-wyrnde
 worold-rádenne,
 þonne him Húnláfang
 hilde-leóman,
 billa sélest,
 on bearm dyde.

Her seer vi alle, at det ikke egentlig var Seiladsen, men Hevnen, som Hengest længdes efter, og naar man husker, at han kun med Nød og Neppe slap fra Finsborg, saa undres man ikke derover, og tvivler ikke om, at med Jettesønnen „Eotena bearn“ menes Finn, som Hengest ønsker og haaber skal faae Kniven til Skaftet. Efter Ordfoiningen kan „Hunlafing“ umuelig være Navn paa Sværdet, men maa være en Hunlafs Søn, og er da ventelig „Gudlaf“, som havde mistet sin Søn Garulf paa Finsborg, og hvis gode Sværd altsaa havde modent Ærinde til Nidingen. Ogsaa Grein har taget „Hunlafing“ for hvad det er, og vil have Sværdet brugt til hvad det duer til, men han vil have det jaget i Hengest, som er dobbelt uforsvarligt, da her ikke er mindste Grund til at tænke paa nogen anden Hengest, end den navnkundige Stor-Viking, som førde Anglerne til Bretland, og maa derfor endelig i alle foregaaende Dyster have bjerget Livet.

Vanskeligheden ligger da blot i v. 2275-78, hvor jeg tænker vi maa læse „þæt hyt Eotena bearn“ og henhøre det hele til Finn, saa Meningen bliver, at hvad Hengest vilde sætte igjennem (þurh-teón) var at Finn skulde huske ham og ei med alle sine Konster forhindre sit Nederlag. Det falder imidlertid tvungent, saa hvis Nogen kan hitte paa bedre Raad uden at opgive den rette Sammenhæng, skal det være mig kiært.

V. 2285 er Punctumet hos mig efter „ferhð-freca“ kun en slem Trykfeil.

V. 2296-97:

þá wæs heal hroden
 feónða feorum,

har med Rette brudt Fortolkerne, thi vi skulde sikkert læse „broden“, hvorved Vanskeligheden bortfalder tilligemed den meer end overflødige Rimstav.

V. 2322-29 synes at være en unyttig Parenthes, indskudt af en Stympet, men ventelig er det hele Stykke v. 2318-30 hans Trælle-

Arbejde for at fylde et lille Hul og med det samme vise sin Betænk-
somhed.

V. 2342-43:

þú nú hafast
me man sægde,

fattes sikkert et Ord, som Thorpe mener, kunde være „geháten“ og Grein „friðu“, men som jeg mener maatte baade være et Verbum og give os Rimstav til „feorran“, og derfor giætter jeg paa „ge-fæstnod“, fastsat. *) Navnet Hereric i v. 2345, som jeg ikke med de andre Udgivere tør udslette, da det kommer igien v. 4406, synes vel at vise, her maa fattes noget mere, som ikke lader sig udgrunde, men indtil videre læser jeg dog:

þú nú ge-fæstnod hafast,
swá me man sægde.

XIX-XXI.

(2377-2758.)

Hoved-Indholden er umiskindelig den, at næste Nat efter Glædes-
Festen blev meget sørgelig, da Bjowulf med sine Gothe-Kæmper fik et andet Herberge, og Danskerne selv skulde bevogte Hallen, thi da blev de giæstede af Grændels Moder, som vilde hævne Skade, og skiondt hun hverken havde Sønnens Kræfter, eller var saa jernfast som han, saa vendte hun dog ikke Rygg uden Bytte, men kvalde en af Kong Hrodgars bedste Venner, ved Navn Æsker, og tog ham med sig til sin Røverkule. I Anledning af Guld-Kiæden med det delige Bryst-Smykke, som Dronning Væltove forærede Bjowulf, spilles her imidlertid paa det i Norden vidtberømte Brosing eller Brysing, som, efter Edda, var Freias Brystsmykke, men som her henføres til Hama (Eddas Hamder) og til Jormunrik, og her yntes tillige om Higelaks ulykkelige Tog til Frisland, hvor han mistede Livet og mistede med det samme et af de her nævnte Klenodier, saa det baade falder tvivlsomt, hvilket Klenodie der menes, og kan reises flere ubesvarlige Spørgsmaal.

V. 2382 skal vist, efter Greins Forslag, læses:

earm-hreáde twá.

*) I Anmærkningen staaer ved en slem Trykfeil „gefæsted“.

V. 2390-92:

syððan Háma ætwæg
tó here byrhtan-byrig
Brósinga-mene,

skal vi vist nok, med Ettmüller læse „þære“ for „here“, hvorved den hele Vanskelighed bortfalder.

V. 2397-98:

Þone hring hæfde
Higelác Geáta,

seer man vel strax, at Talen ikke er om „Brosingmen“ men kun om et af de Klenodier, som Bjowulf fik af Væltovø og forærede siden til Higelak; men hvad der synes at ligge nærmest, Halsbaandet med Brystsmykke (halsbeág) og som synes meent v. 2416, kan det dog heller ikke godt være, deels fordi et saadant Smykke kun passede daarlig til fuld Rustning, og især fordi Skjalden udtrykkelig v. 4337-40 siger os, at det ikke var Higelak, men hans Dronning Hygd, der fik dette Klenodie som et Kvinde-Smykke der prydede hendes Bryst. Da nu Higelak derimod efter v. 4298-5001 fik en fuld Rustning, saa var det rimeligst v. 2397 at læse „hrægl“ for „hring“, naar man derom kunde enes med Grammatiken.

V. 2421: hreá-wíc heóldon,

(de beholdt Valpladsen) seer jeg med Forundring, at begge Udgifverne vil have henført til Gotheerne som tabde Slaget, ikke til Frankerne, som vandt og plyndrede Ligene, thi vist nok kan de beraabe sig paa Bogstaverne (Geáta leóde), men hvor Bogstavet aabenbar er galt, maa det jo lade sig rette, og naar vi blot læser „Geáta leóda“ da er alt i sin Orden, saa at, som sædvanlig, ikke de Døde, men de Levende beholde Valpladsen.

V. 2454: þeód eal gearo,

seer lidt mistænkeligt ud, saa vi skulde maaskee læse „þeód ealgeador“.

V. 2475: fús and fáge,

kan vel lade sig høre, naar man ved „beór-scealc“ tør forstaae Æsker, men da Ingen flere end han maatte betale Gildet, skal det vist ellers læses:

fús and fægen.

V. 2486-87:

wæs þeáw hyra,
þæt hie oft wæron,

skulde sikkert læses:

swá wæs þeáw hyra,
þæt hie ófst wæron,

da det ikke kan være Skjaldens Mening, at Kæmperne kun tit (oft), men at de altid som snarest (ófst) var rede til at værgе sig.

V. 2511: ides aglác wíf,
kan umuelig hænge rigtig sammen, saa jeg maa giætte paa „ýða aglác wíf“.

V. 2527: heoro-wearh hetelíc,
tør jeg ikke røre ved, skiondt „Var-Ulven“ her falder mig mis-tænkelig.

V. 2532: æt-græpe wearð,
er vist en heldig Rettelse af Grein efter Grimm, og kan paa Dansk hedde „var en Griban“, som hos os er et gammelt Hundnavn.

V. 2555 skulde vi ventelig læse „ed-hwyrfð“ og tænke paa den Ruf, hvori Kæmperne foer op fra Bænkene, da Hexen kom.

V. 2574-75:
helm ne gemunde
byrnan síde,
har vi allesammen pint os med, istedenfor trøstigt at rette det til, hvad der sikkert skal staae:

hæleð ne gemunde
byrnan síde,
thi det maa jo være Æsker, som, da Hexen laande ham (hine) et Par Øine, glemde at fare i Harnisk.

V. 2601: ge-worden in wícun,
skal vist nok læses „in wícum“, men endnu vissere henføres til det følgende „ne wæs þæt ge-wrixle til“, istedenfor at vi alle har villet pine det sammen med det foregaaende „cearu wæs geniwod“, der jamredes paa ny, og man skulde paa ingen af Siderne ræbe af Profitten, da man gav Liv for Liv.

V. 2659: fülle ge-frægnod,
hvor Kemble vilde læse „gefægnod“ som Grein bifalder, og Thorpe „ge-frefred“, som Bouterwek roser, vil jeg læse „ge-frecnod“, indtændt arrig, og tvivler ikke paa, det jo vil tækkes med Tiden.

V. 2673: ge feor hafað,
lader sig vist i den givne Sammenhæng hverken oversætte paa Engelsk „she far off has“ eller engang paa Tysk „hat noch ferner“, da „feor“ jo kun er fjern i Rummet og ei i Tiden. Derfor giætter jeg paa „ge-féra“, Kamerad.

V. 2675: þæs þe þincean mæg,
kan her ikke, som Udgiverne vil, oversættes „som det kan synes“, thi Meningen er, at ifølge den sørgelige Begivenhed maa vel mangan Svend tænke: nu ligger Haanden stiv (nú seó hand ligeð) o. s. v. Brugen af „þæs“ er her ligesom v. 2790.

V. 2725:   fýr on flóde,
 har Grein vist Ret i, at „fýr“ ei maa oversættes „Ild“ men „Mand“,
 da det ellers efter Ordføiningen bliver en Ild, som skal see sig selv.
 V. 2737-38:

hafelan . . . .

nis þæt heóru stów,

vil Udgiverne indskyde „hýdan“, som dog kun giver den Rimstav, man til Nød kunde undvære, saa jeg skulde snarere formode et andet Verbum, der afrundede den mesterlige Beskrivelse af Gruen for den Djævlékrog, saa vi hørde, at selv Hjorten med Hundene i Hælene før lod sit Liv, end han engang stak Hovedet derind.

Fremdeles oversætter Thorpe „heóru“ ved „holy“ og Grein ved „geheuer“, men det vilde være en meget flau Bemærkning af Skjalden, efter den Beskrivelse, han selv har givet af Djævlékrogen, da at fortælle os, det var ikke saa ganske rigtig fat derinde. Det er heller ingen lovfast Slutning, at fordi Tyskerne har baade „geheuer“ og „un-geheuer“, derfor Anglerne ogsaa skal have havt begge Dele, thi saaledes har vi Danskere nok „uhyre“, men dog knap nok Spor af noget „hyre“, der skulde udtrykke det modsatte. Derfor læser jeg „is þæt heóru stów“, hvorved „heóru“ beholder sin sædvanlige Bemærkelse og passer godt til det følgende.

V. 2744-45:

óðþæt lyft drysmað,

roderas reótað,

har med Rette pint Fortolkerne, men det er dog noget man ikke skal lade Himlene græde over, som Udgiverne gjør, thi Arilds-Skjaldens Natur-Beskrivelser er aldrig saa høit travende, som dette vilde være selv hos de smaa Billedjægere fra igaar. Jeg opgiver da meget heller indtil videre at klare Sagen.

XXII-XXIV.

(2759-3294.)

Her beskrives Reisen til Trolde-Kiær og Bjowulfs Dykker-Dyst med Hexen i hendes Glasskab, med hans uventede, seierrige Hjemkomst med Grændels Hoved og Hjaltet af hans Moders Jettesværd, som mageløse Seierstegn.

V. 2778:   nó he on helm losað,

har Udgiverne indsat „heó“ for „he“ men uden Grund, da Bjowulf ligesaa godt kunde sige „han“ som „hun“ om det endnu ubekjendte Utske. Heller ikke er der nogen Grund til at forandre „helm“, hvis

Grund-Betydning vist er Skjul eller Dække, som „under helm“ v. 3484, hvad ogsaa „ofer-helmað“ v. 2722 hentyder paa. Det følgende „gyfenes grund“ forbyder desuden at giætte paa „holm“.

V. 2782:   gá þær he wille,
bør ogsaa „he“ blive staaende, men „ær“ hos mig er en slem Trykfeil.

V. 2794-97:

Wísa fengel
geatolic gende,
gum-féða stóp
lind-hæbbendra,

kan jeg ikke forstaae anderledes, end at „wísa fengel“ maa høre til det Foregaaende, og følgelig v. 2791-93 gøres til Parenthes. V. 2795 læser jeg da „genge“ i samme Bemærkelse som „gum-féða“, saa Meningen bliver: i stadselig Trop Fodfolket gik, skjoldbedækket.

V. 2799:   æfter wald-swaðum,
læser jeg, med Thorpe, „æfter wald-scaðan“, da Hexen dog maa have et Navne-Ord at kiendes paa.

V. 2808:   hám eahtode,
vil Udgiverne læse „ealgode“, som dog ikke huer mig, og hvad der staaer lader sig vel oversætte: „fandt Hjemmet bedst“.

V. 2849-52:

þá on undern-mæl
oft bewitigað
sorh-fulne síð
on segl-råde.

Hvordan Udgiverne kan komme til at oversætte „bewitigað“ enten ved „keep“ eller „ausziehen“, det veed jeg ikke, men jeg veed, at naar vi tager det for eller som „bewitegiað“, da staaer der klarlig om Nykkerne „nicras“, at de tit ved Middagstid spaaer de Søfarende ilde, og det er vist ogsaa den eneste rette Mening.

V. 2909-10:

þæt wæs án foran
eald-gestreóna,

maa oversættes: et fortrinligt Arilds-Klenodie, hvad maaskee ogsaa er Greins Mening med hans „eins zuvor“, eet forud, et forlods.

V. 2917-19:

se þe gryre-síðas
ge-gán dorste,
folc-stede fára,

maa vist nok, som Grein giætter, løbe ud paa „hvem der ad gruelige Veie kunde hjemsøge Fienden i hans Hovedstad“, ligesom Bjowulf hjemsøgte Hexen i hendes, men jeg seer ikke, hvordan „ge-gán“

skulde kunne bestride alt det, saa jeg tænker, vi har tabt et Par Linier, som skulde hjulpet til. I alt Fald maae vi læse „fáhra“.

V. 2968:   bret ic þæt þonne móste,
har Udgiverne vel uden videre trykt „breac þonne móste“, men da jeg veed, der staaer i Skindbogen „bretic þ þn moste“, saa har jeg sluttet, at det skulde være „bréc ic þæt þonne (eller þenden) móste“, naturligviis i samme Mening, men nærmest ved Haandskriften og tydeligere sagt.

V. 2969-70:

and þú Húnferð
læt ealde láfe,

bør saaledes afdeles, fordi Rimstaven i første Linie ellers vil tabe sin Lyd.

V. 2998-3002:

nó þý ær in-gescód
hálan líce
bring útan ymb bearh,
þæt heó þone fyrð-hom
þurh-fón ne mihte,

beroeer det paa en Feiltagelse, naar jeg bag Bjowulfs-Drape (Anmærkning 145) synes at have læst „ingestod“ som kun Thorkelin havde ladet trykke, imod begge Afskrifter, som klarlig har „in gescod“, og, skjøndt dette Ords Betydning er saa tvivlsom, at man let kan fristes til at giætte paa et andet, saa har dog Thorpe slet ikke givet os nogen Hjemmel for, at „in-gestód“ virkelig betyder „trængde ind“.

For Resten læser jeg nu v. 2999 sammen med det Følgende saaledes:

halwendlíce
bring utan-ymb bearh.

V. 3005:   bær þá seó brim-wyl,

læser jeg endnu, ligesom 1820, „brim-wýf“, ligesom vi alle v. 3031 læser „mere-wíf“, Havfrue, skjøndt jeg ei kan nægte, at de grammatikalske Indvendinger derimod og det tydelige „brim-wylf v. 3191, har været ligesaa nær ved at trykke mig som Hexen var ved at trykke Bjowulf. Hvad nu Grammatiken angaaer, da er jo „wff“ vel sædvanlig i de Angelske Bøger ligesom „das Weib“ Neutrum, men det Danske „Viv“ og det Engelske „wife“ ere jo Fæminin, og Thorpe tilstaaer selv, at i v. 2309 „drihtlíce wíf“ har Adjectivet Hunkjønns-Endelsen, hvad sikkert ogsaa er Tilfældet v. 4234 „wíf unhyre“, der netop bruges om Grændels Moder og har Pronomenet „hyre“ med Hunkjønns-Endelsen lige i Hælene paa sig. Da dette nu endelig, som man kan see hos Bouterwek i Glossariet til Cædmon, ingen-

lunde er enestaaende, saa lader det sig aabenbar godt forsvare at læse „seó brim-wýf“.

For Resten slaaer jeg den paatrængende „brim-wylf“ v. 3191 med sit eget Sværd, ligesom Bjowulf slog Hexen, thi, sæt, at den gamle Skjald havde faaet det Indfald, engang til Forandring at kalde Havfruen en Sø-Ulv, saa vilde han dog sikkert aldrig have paa-nødt Hrodgars Hirdmænd denne Mose-Blomst eller Aakande, saa de skulde brugt det tilvands blomstrende Udtryk, da de i den allerjævneste Stil og mest forknyttede Stilling yttrede den Formodning, at det Utske, de selv altid beskrev som et Slags Kvindfolk, havde myrdet Helten, og i denne Sammenhæng er det jo, at Sø-Ulven pludselig dukker op for at indtage Havfruens Plads.

Thorpe kæmper vist nok kiækt for Ulvinden, som han vil gjenfinde i „grund-wyrgenne“ v. 3030, siddende Havfruen „mere-wif“ paa Hovedet; men al anden Urimelighed tilsidesat, skeer det kun ved at forudsætte et Hunkions-Ord „wyrgen“ dannet af „wearh“ i Ulve-Bemærkelsen, og skikket til at forbindes med „grund“ til en Grund-Ulvinde. I det mindste ligesaa godt kan man da forudsætte et Hunkions-Ord „wyrdenne“ dannet af et „wearden“, svarende til det mg. „wardjan“ og det nyengelske „warden“, og det vilde unægtelig have det Fortrin, anderledes godt at kunne forbindes med „grund“ til „Grund-Vogterske“, ligesom Grændel udtrykkelig kaldes Grund-Vogteren „grund-hyrde“ v. 4266.

V. 3009-11:

swá he ne mihte,
(nó he þám módig wæs,
wáepna ge-wealdan,

maa nødvendig være, at hverken kunde ikke heller turde han, under Hexens Favntag bruge sine Vaaben, og Udgivernes Forsøg paa at redde Heltens Ære, falder kun daarlig ud, thi selv naar man med Grein vilde forandre „þám“ til „þeah“, hjalp det dog ikke, da det her maatte hedde ikke „he þeah módig wæs“ men „þeah he þæs módig wæs“. Jeg læser derfor trøstigt „nó (ne) he þæs módig wæs“.

V. 3012-17:

ac hine wundra þæs fela
swecte on sunde
sá-deór monig,
hilde-tuxum
herè-syrca bræc
ehton aglæcan,

har Udgiverne maaskee nok Ret i, at vi v. 3013 skal læse „swencte“ for „swecte“, skiøndt Anglerne godt kunde have et Ord, der svarede til det Tyske „zwacken“, nappe og drille, som her vilde passe ypperlig,

især da „on sunde“ hverken er „i Dybet“ eller „i Sumpen“, men under Svømningen.

„bræc“ maa for Resten her være Plur. af „broc“ ligesom „breeches“ Brynje-Hoser, som Staklerne nappede i, da de ikke kunde naae høiere.

V. 3034: hord swenge ne ofteáh,

læser jeg gladelig med Grein „hond“ for „hord“, thi saaledes maa der have staaet, ligesom vi siger „han lagde ikke Fingeren imellem.

V. 3037: grádig gúð-leóð,

kan Skjalden umuelig have kaldt Sangen graadig, derfor læser jeg „grislíc“.

V. 3055-56:

wearp þá wundel-mæl,
wrættum gebunden,

skal vi sikkert med Udgiverne læse „wunden-mæl“, men ikke med dem oversætte „wrættum gebunden“ enten ved „curiously bound“ eller ved „mit Wunderzier gebunden“, thi det er: bundet (døvet) paa underlige Maader af Hexen, som vi i det Foregaaende har hørt, at Hrunting var.

V. 3059: stíð and stýl-ecg,

kan jo synes godt nok oversat ved „stiff and steel-edged“, men det kan dog ikke være rigtig, da det maa betegne det døde Sværd som ubrugeligt, „stíð“ maa derfor oversættes „restiff“, haardnakket, og „stýl-ecg“ maa læses „stæl-ecg“ og oversættes „stale“, sløvt.

V. 3082: þæt he on fülle wearð,

har Thorpe misforstaaet, men Grein givet rigtig, „dass er zu Falle kam“; thi der staaer aabenbar, at det gik Bjowulf endnu værre med Grændels Moder, end det gik Thor hos Udgaards-Loke med gamle Ellen (Ælden), thi Thor sank dog kun i Knæ, men Bjowulf gik reent omkuld.

V. 3083: of-sæt þá þone sele-gyst,

har Thorpe ogsaa misforstaaet, men Grein udtrykt rigtig „sie sass auf den Saalgast“.

V. 3085 kræver Velklangen:

brád and brún-ecg.

V. 3093: hæfde þá for-síðod,

kunde man vel fristes til med Thorpe at læse „forð-síðod“, men det skal vi dog ikke, da Anglerne jo havde „for-síðe“ som Død, og vi ligeledes bruge Udtrykket „reise af“ for „at døe“.

V. 3101-05:

(ge-weóld wíg-sigor
witig drihten,
rodera rædend,

hit on ryht gesced

ýðelíce,)

maa vi nok helst tage som heel Parenthes og læse „gesceð“, men kanskee dog Skjalden vilde have Parenthesen sluttet med v. 3103 og har da skrevet „gescód“ eller „gescede“.

V. 3107: Ge-seah þá on searwum,

har Udgiverne oversat „on searwum“ ved „among the arms“ og „unter Waffen“, men da „on searwum“ jo er en velbekiendt staaende Talemaade, som svarer til vores „paa Lur“, gaaer det slet ikke an, men Meningen maa være, at Helten, som lurede paa Leilighed, fik heldigviis Øie paa Jettesværdet.

V. 3112 skulde vi, for Velklangens Skyld, læse:

wæs þæt wápná cyst.

V. 3123: aldres or-wéna,

kommer vi dog nok til at læse „or-wéna“ da ellers baade Helten og Sværdet fattes den Gienstand, de søger, og som „hire“ v. 3125 ei selv kan være, men klarlig forudsætter.

V. 3143 har jeg vel selv, maaskee med Rette, giættet paa „ánræd“, men da „unræd“ kan betyde raadvild, tør jeg ikke vrage det.

V. 3144: næs seó ecg fracod,

skulde man, isteden for det vist aldeles ubrugelige „fracod“, ventet et Ord som mindede om hvad Sværdet siden blev, og jeg giætter derfor paa „bracod“, hensmuldret, da „wracod“, bortkastet, vel kunde passe til „Sværdet“ men ikke til „Eggen“.

V. 3168-73 skal vi indslutte i Parenthes, da v. 3174 hører til v. 3167.

V. 3190 maa man lægge Mærke til, at „monige“ er Substantivet, som betyder „Varsel“.

V. 3198: Gistas sécan,

maae nødvendig læses „sæton“ som Grein ogsaa har indrykket, og maaskee skulde vi ogsaa læse „Geátas“ for „gistas“.

V. 3201: wiston and ne wéndon,

skal vi naturligviis med Kemble læse „wiscton“, ønskede, men turde ikke vente.

V. 3225: for-barn broden mál,

skal vi sikkert læse „brocen-mál“, hensmuldrende.

XXV-XXVII.

(3295-3768.)

Indholden er forsaavidt klar nok, som det Hele dreier sig om Afskeds-Festen for Bjowulf, der seierrig har fuldført sit Stor-

værk i Danmark, og længes nu efter Hjemmet, men ved denne Leilighed spiller Skjalden deels paa det Jettesværds Fortid, hvormed Helten dræbte Hexen, og deels igien paa samme Hermod, som alt forhen v. 1795-1824 har faaet sit Skudsmaal paa graat Papir, saa her bliver nok at spørge om. Ved Ymtet om det ældgamle Jettesværd, fra Tiden før Syndfloden, med Runeskrift om dets første Eiermand, mindes saaledes den høinordiske Oldgransker om Freys berømte Sværd, som faldt i Jettehænder til Betaling for Havfruen, Gerde Gymersdatter, og som det ikke var mythisk urimeligt, at Danmarks Skjoldung kunde paa underlige Maader baade faae Hjelp og beholde Hjaltet af med Mindes-Runen. I Henseende til Hermod er det alt sagt, at vi slet ingen hjemlige Oldsagn har om hans Skæbne eller Heltegierninger, men naar Skrækken over at møde ham saa uventet midt i Danmark har sat sig, kan vi dog nok skimte, at hans mythiske Helridt lod sig opfatte som en poetisk Besmykelse af Overmodet og Dumdristigheden, som, efter det Angelske Oldsagn, voldte hans hovedkulds Reise til den anden Verden. Særest er det med Navnet Egveil paa en af vore gamle Skjoldunger, thi deraf findes neppe i hele Høinorden mindste Spor uden hos Anglerne selv, saa han maa sagtens havt hjemme i Hedeby.

V. 3308-09:

æt-rihte wæs
gúð getwáfed,

maa vi, baade for Meningens og for Rimstavens Skyld, læse:

ic æt-rihte wæs
gúðe getwáfed.

V. 3320-21:

oftost wisode
winigea-leásum.

Her er „oftost“ vist nok ubrugeligt i Sammenhængen, thi om man ogsaa, ved, som Grein, at indslutte Ovenstaaende i Parenthes, kunde paa lovlig Maade faae den almindelige Sætning ud deraf, at Vorherre eller Lykken viser snarest den Venneløse eller den Haabløse tilrette, saa afskar man sig derved Veien fra det Foregaaende til det Følgende, uden at engang v. 3322 har Rum til et „and“ til Hængebro. Derimod falder det godt i Traad med Læsemaaden „ófst“, thi da bliver Meningen, at Han, som har Folk i Vold „ylda waldend“, styrede for den Haabløse, saa han strax fik Æie paa det rette Vaaben.

V. 3403-07:

þín ofer þeóða gehwylce.
Eal þú hit ge-þyldum healdest
mægen mid módes snyttrum;

ic þe sceal mine gelæstan
freóðe swá wit furðum spræcon,

udmærker sig, som man seer, ved sine lange Haler og ved sin Tomhed, saa man kunde skiære det bort, uden at tabe det mindste, og her synes ikke engang at have været et Hul til Fuskerens Fyldekalk.

V. 3409: eal lang-twidig,

har Thorpe giættet paa „lang-tidig“, som han havde Lov til, men han har meget for tidlig optaget det i Texten, uden Hjemmel for, at Anglerne engang har havt et saadant Ord, endsige da at det havde en til Sammenhængen passende Bemærkelse. Bouterwek er derimod vist paa det rette Spor, skiøndt hans „liðebig“ ei kan staae Prøve, og jeg giætter derfor paa „lang-liðig“ for „lang-liðe“, hjertensgod.

V. 3463: wunað he on wiste,

har Udgiverne taget for gode Vare og trøstig oversat „on wiste“ ved „in feasting“ og „in Schmauses Fülle“, men det gaer aldrig godt, da „wist“ uden videre jo kun betyder Føde, saa „wiste and wæðe“ er „Føden og Klæden“, som vi alle behøver. Desuden er Talen her ikke om hvordan en Saadan levede, men hvilke Kaar Vorherre undte ham, saa vi skal vist læse „on wisce“ ligesom „on luste“, efter Ønske.

V. 3486-87:

him be-beorgan ne con
wom-wundor-þebodum,

seer meget mistænkelig ud, hvordan man saa end adskiller eller sammensætter Ordene, saa det eneste Raad, synes mig, er at læse:

wið wundor-bebodum.

V. 3494-95:

and he þá forð-gesceaft
for-gyteð and for-gýmeð,

maa „forð-gesceaft“ vel ligesom „forð-sið“ betyde Døden.

V. 3511 maa for Velklangens Skyld læses:

secg se betsta.

V. 3525-27:

oððe átol yldo,
oððe eágena bearhtm
for-siteð and for-sworced,

har begge Udgiverne ladt staae og oversat igrunden meningsløst, skiøndt jeg allerede 1820 advarede derimod. Sagen er, at Afskriveren, da han var kommet i Vane med at skrive „oððe“ er blevet ved v. 3526 hvor der ventelig har staaet „seó þe“. V. 3527 maa endelig „for-siteð“ læses „for-seteð“, og det hele oversættes: eller den usle Ælde, som fortager og formærker Øiets Glands.

V. 3543 er „gnyrn“ for „gyrn“ en god og sikker Rettelse.

V. 3561 skal „ge-mánra“ vist læses „ge-mánan“ som giver den Sammenhæng, der nu fattes.

V. 3570: fægere gereorded,
har Udgiverne faaet det fortvivlede Indfald at oversætte „gereorded“ ved „spist“ istedenfor „snakket“, thi „reord“ og „reordean“ bruges jo hos Skjalden aldrig om „Mad“, men kun om „Snak og Tale“, og Skjalden bør da ikke mistænkes for, her med sit „fægere“ at ville udsmykke anden Mund-Brug end den menneskelige.

V. 3578: Geát unig metes wel,
som der tydelig staaer i Haandskriftet, læser jeg endnu trøstigere end 1820

Geát un-gemete swel (swealh),
som er det eneste, der giver Mening, og at Helten, efter saadan en Dyst, som den i Troldekjæret, var skrupsulten og aad derefter, bør ingen forarge. At begge Udgiverne alligevel har trykt „un-gemetes wel“ er saameget underligere, som „un-gemete“ findes baade v. 4833, 5435 og 5449.

V. 3585-86:

se for andrysum
ealle beweotene,

er klarlig saa forskrevet, at det maa rettes, før det kan forstaaes, men naar Udgiverne har meent, det vilde være nok at rette „beweotene“ til „beweotede“, da tager de sikkert feil, thi „for andrysum“ kan aldrig blive „from reverence“ eller „mit Ehrfurcht“, og jeg giætter da paa et „and-wysn“ med samme Bemærkelse som „and-wysnes“, saa Meningen bliver, at han for sin Skiønsomhed var sat til at besørge de Fremmedes Nødtøft.

V. 3598-600:

. . . beorht
scacan . . .
scaðan onetton,

er det umueligt at sige, om der fattes meer end man seer, da vi kun af det Foregaaende veed, at her tales om „Morgengryet“, der kan beskrives baade kort og langt. Thorpe læser:

cuman beorhte sunnan
scacan scaðan.
Scealcas onetton,

men Grein læser langt rimeligere:

cóman beorhte leóman
ofer scadu scacan.
Scaðan onetton,

og denne Giætning tiltræder jeg med den Forandring, at jeg v. 3599 læser med bevaret Ordstilling:

scacan niht-scadu.

V. 3622-23:

eode weorð Denum
æðeling tó yppan,

vilde Thorpe uden Nytte have forandret til:

eode West-Denum
æðeling tó-yrnan,

hvorimod Grein vil beholde det Hele og vil have det oversat „Ædlingen gik for at giøre Ære ad de Danske“, og skiøndt jeg har lidt Betænkelse ved „weorð yppan“, saa nænner jeg dog ved denne mærkelige Leilighed ingen Indvending at giøre.

V. 3670-72:

feor-cýðða beoð
sélran ge-sóhte
þám þe him selfa deáh!

Denne gyldne Sætning, at fremmede Lande er bedst at giæste for brave Karle, har Udgiverne ikke udtrykt saa tydelig, at den kan slaae igiennem.

V. 3682: and on móde fród,

skal vi læse „from“, kiæk, fordi vi har „stærk“ (strang) foran og „viis“ (wís) bagefter, saa bliver Rosen fuldstændig.

V. 3704-10:

þæt þám folcum sceal,
Geáta leóðum
and Gár-Denum,
sib-gemánum,
and-sacu restan,
inwit-níðas,
þe hie ár drugon,

er tilligemed det næstfølgende deilige Spaadoms-Ord om Udsoningen mellem Frænde-Folkene i Høinorden, efter det gamle Ordsprog „Saattes (ikke usaattes) er Sødskende vrede“, men det bliver først tydeligt, naar man læser „sib-gemánum“, Nærpaarørende, og „and-sacu“, Kiv.

V. 3733-35 maa deles saaledes:

Ge-cyste þá cyning
ceman æðelum,
gód þeóden Scyldinga.

V. 3743-45:

þæt he seoððan
ge-seón móston,
módige on meðle,

har Udgiverne med Rette sat „hí“ for „he“, men vi faaer nok ogsaa at læse „hwæt“ for „þæt“, thi Meningen er jo, at Hrodgar vidste ikke, om han turde haabe meer at see og tale med den Kiære.

V. 3753:   beorn wið blóde,

har med Rette pint alle Fortolkerne, og jeg har havt min Deel, skiøndt Bouterwek med Rette lader mig høre, at jeg i min Oversættelse har snoet mig fra hvad jeg ikke kunde overkomme. Der er for Resten vist ikke andet Raad, naar man troer at maatte henvføre det til Hrodgar, end da med Kembre at bide i det sure Æble og oversætte: han længdes trods Blodets Røst (imod Naturen) efter den Kiære. Derimod lod det sig tænke, at vi skulde henvføre det til Bjowulf og læse:

Beorn mid bláde
him Beówulf þanan
gúð-rinc gold-wlanc
græs-moldan træd.

V. 3768:   se þe oft manegum scód,

skal vi vist besvare Greins Spørgsmaal med ja, og læse „seó þe“, da det jo maa svare til „yldo“.

XXVIII.

(3769-3918.)

Forsaavidt dette Afsnit beskriver Heltens Hjemreise til Gothland, er alt kort og godt, men i Anledning af Hygd, Kong Higelaks unge Dronning, spilles der baade paa noget Sært ved hendes Giftermaal og, til Sammenligning, paa en vis Kong Offas Dronning med tvetydigt Rygte, som Udgiverne med Vold og Magt, uden at ændse de uoverstigelige Hindringer baade i Tid og Rum, vil true til at gifte sig med Kong Higelak paa sine gamle Dage, og dog blive ved at være saa godt som et Barn. Da nu Pennen netop paa disse Grændser af det gamle Haandskrift er faldet i en sjusket Haand, som ventelig har sprunget noget over og har forkvaklet Resten, saa falder det vanskeligt nok at redde begge de ædle Dronningers og Skjaldens Ære, men Sagen forholder sig dog vist meget forsvarlig saaledes, at Hygd „Hæreds Datter“ (ligesom den „Herods Datter“ i Sverrig, Saxe Runemester omtaler) har havt en Lindorm eller et andet vildt Bæst til at bevogte sig, som hendes Beiler maatte fælde, og at Skjalden ved den Leilighed kvæder lidt til en Side om den gamle Kong Offa, Værmunds Søn (vores Uffe hin Spage), og spiller paa de sære Sagn, som vi veed, Anglerne havde om Offas Dronning Thryde eller Ædelthryde, en Frankisk Kongedatter, med en æventyrlig Skæbne, som tilsoes drev op i Offas

Rige. Om hende, og ingenlunde om Hygd, er det da, Skjalden vil fortælle os, at Eomer, en Søstersøn ad Værmund, altsaa Fætter til Offa, beskyldte hende for at staae sin Ægtemand efter Livet, men maatte derfor pakke sig ud af Landet, saa Thryde beholdt det gode Lov, at hvordan hun end før havde været, saa kunde ingen Ægtefolk leve bedre sammen end hun og Offa.

Naar man nu veed og husker, at den gamle Offa eller Uffe, Værmunds Søn, baade efter Anglernes egne Stamtavler og efter vore hjemlige Sagn, levede førend enten Anglerne kom til Britannien eller Frankerne kom til Gallien, da falder alt godt i Traad, undtagen, som det synes, det, at Thryde vist ogsaa efter Digtet skal være en frankisk Kongedatter; men vi maae jo huske, at Frankerne saavel som Anglerne baade var til, før de gik ud paa Æventyr, og at de selv bar deres Navn, førend de gav det til fremmede Lande, og da Frankerne, efter deres eget Sigende, engang skal have boet i Nord-Tydskland, og da Skjalden ingenlunde siger, at Thryde seilede over noget Hav, men kun over en gul Flod, saa kunde den ligesaa godt være Eideren, som en anden, skiøndt Elben vist nok under vor Himmelegn har nærmest Krav paa at kaldes „den gule“ Flod.

V. 3783:   scawan scír-hame,
har givet Anledning til mange Giætninger, og Grein har vist Ret i, at Meningen skal være „Heltene med den glimrende Rustning“, men naar han derfor vil giøre „scawan“ til „scaðan“ (Røvere), da kan jeg ikke følge ham, men giætter paa

sceótend scír-hame.

V. 3800:   Gewát him on nacan
fattes Rimstaven, og Grein giætter derfor paa „ýð-nacan“, men jeg vil dog heller læse „onettan“ da det baade giver bedre Mening og giver „gewát“ sin sædvanlige Stilling som Hjælpeverbum.

V. 3856-57:

mód þryðo wæg,
fremu folces cwén,

lader sig paa ingen Maade forstaae i Sammenhæng med det Foregaaende og Efterfølgende, men kun som et Indskud (en Parenthes) naar vi forudsætter, at foran fattes noget, og at „Þryðo“ er det velbekjendte Navn „Thryde“ paa Offas Dronning, og at der for „fremu“ skal læses „Frencna“, altsaa:

(mód þryðo wæg,
Frencna folces cwén).

Mod havde Thryde, den frankiske Dronning.

V. 3858:   firen on-drysne,
oversætter Thorpe „crime appalling“ og Grein med en Binde-Streg,
„frevelschrecklich“, og begge lader det gaae ud over den stakkels
Hygd, men om hun ogsaa vilde bære den store Uret, kunde Ordene
dog neppe bære Oversættelsen, thi at „ondrysne“ kan være et Ad-
jectiv, lader sig ingenlunde bevise af det eenlige Sted hos Kædmund,
hvor det langt snarere er en Skrivfeil, ligesom heller ingen Binde-
streg vil kunne sammenknytte „firen on-drysne“ til et taaleligt Ord.
Man maa derfor opgive disse Ord, som den nu ubrugelige Ende af
en Sætning, der, foran „mód þryðo wæg“, er for Resten faldet ud, og
vilde man endda vove en Gætning, maatte det blive, at der har staaet
„ondryslíc“ og at Talen har været om den Misgierning i Hjemmet,
som Sagnet beskylder Thryde for, saa det har været til Straf for den,
hun har faaet Udyret paa Halsen.

V. 3859-67:

næmig þæt dorste
deór genéðan,
swáðsra ge-síða,
nefne sín freá,
þæt hire án-dæges
eágum starede,
ac him wæl-bende
weotode tealde,
hand-gewriðene.

Dette hos Udgiverne bælgmørke Sted begynder vel strax at klare sig,
naar man lader Bæstet (deór) være Bæst og ingen Prindsesse, og der-
imod lader Freias Navn, „freá“, hos Anglerne, ligesom hos os
betyde „Frue“, men dog bliver Linien „weotode tealde“ ved at være
fortvivlet, thi Meningen maa være, at Udyret, som ingen turde nærme
sig uden dets Herskerinde, holdt bestandig Øie med hende, men at
det dog lykkedes hende at faae det bundet ligesaa godt, som Aserne
fik Ulven bundet, men dertil passer „weotode tealde“, om det end
ellers kunde passe til noget, slet ikke, saa det ligeste, jeg kan tænke
mig, vilde være „weoce geteah“, thi at Baandet da blev af Siv,
kunde ikke skade, da det Baand, Stærkodder hængde Vikar i, var
af samme Slags, og Fenris-Ulvens Baand var endnu meget mindre
haandfast.

V. 3868-73:

hraðe seoððan wæs,
æfter mund-gripe,
méce geþinged,
þæt hit sceaden-mæl

scyran móste,
cwealm-bealu cýðan.

Baade Thorpe og Grein har villet læse „sceaðen-mærl“, som den Ene har oversat „pernicious brand“ og den Anden „Schadenzeit“, uden at det dog er lykkedes Nogen af dem at finde Mening i det Hele; men Skjalden vil aabenbar sige os, at da først Udyret var forsvarelig bundet, fik man snart Sværdet fat og gjorde Kaal paa Bæstet og Ende paa Ulykken. Man kan derfor sige, at her er de mørke Ord dem selv værst, men for Resten skal man vist lade „geþinged“ efter Haandskriftet staae, og læse „sceaden-mærlum“ (Stykke for Stykke), hvorved da Sværdet ogsaa faaer Lov til at skiære (scyran) som det pleier van. „cýðan“ er da det eneste balstyrige Ord, saa det maa vel læses „cywan“ for „ceowan“.

V. 3879: æfter lige-torne, *

har Grein vist heldig giættet paa „lyge-torn“, men man maatte da vist oversætte det ved Iversyge eller Sortesyge (Jalousi).

V. 3881-82:

húru þæt on hóh snód
Heminges mæg,

giættede jeg strax paa „on-hospode“, bebreidede, og Greins for Resten sindrige Giætning, „on hóh snóc“, kan jeg ikke bifalde, fordi her ikke er Tale om at følge nogen i Hælene; men maaskee Anglerne da som endnu kaldte det at bide eller skiære en i Hælene (to backbite), naar man bagtalde ham, og da kunde der godt staae „on hóh snód“.

V. 3891: æðelum dióre,

har Grein vist neppe Ret til at oversætte „die adeltheuere“, men det kan og bør dog oversættes i Lighed dermed: „den de Ædle dyrebare“, kun at det maa henføres til Offa og ei til hans Dronning. Min forvovne Giætning (Ædel-Þryðo) falder da bort af sig selv.

V. 3914-15:

þonon Geomor wóc,
hæledum tó helpe,

skal vi sikkert nok, efter Rimstaven, læse „Eomor“, og med Thorpe tage det for Navnet paa Hemings Søn og Værmunds Syster-søn, men just derfor kan han ikke tillige være Offas Søn, og for „wóc“ læser jeg „wác“ veeg, da jeg kan see, at Dronningens Bagtaler maatte pakke sig. „níða-cræftig“ v. 3918 oversættes vist ogsaa langt bedre „rænkfuld“ end „daadfuld“.

XXIX-XXX.

(3919-4280.)

Her, hvor Bjowulf i Hjemmet gjør Rede baade for sin Heltegierning i Danmark og for hvad han der fandt mærkværdigt, er selv det, vi forud kiender, stundum indviklet nok, og det splinterny Oldsagn om Hrodgars Datter Freyvor og Maglebard-Prindsen Ingel maa da sagtens vække langt flere Spørgsmaal end vi kan besvare. Saameget er imidlertid klart nok, især efter den lille Oplysning Vidsidsmaal giver os om Hrodgars og Ingels Kamp i Hjorteborgen, at Danskerne havde havt en svær Dyst med en beslægtet Stamme eller med et stort Viking-Selskab, som vel laae under i Striden, men vedblev dog at være farligt, saa Hrodgar besluttede sig til at give den faldne Viking-Høvdings Søn sin Datter til godt Forlig, men at Forligelse-Maalet blev brudt endnu førend Brylluppet, ved det en gammel Viking opæggede og opirrede Brudgommen mod sin Faders Banemænd, saa han drog Sværdet midt i Hallen og kom til at ligge paa sine Gierninger, medens den gamle Viking, som en Bolvise, listede sig bort, da han havde gjort al den Ulykke, han kunde.

V. 3959:   hænum tó handa,
skal vi vist nok enten med Grein læse „hælum“ eller i samme Mening rimeligere „hinum“.

V. 4040:   þær hió gled sinc,
læser jeg gierne med Grein „nægled sinc“, som, hvis intet fattes, kan med Rimstaven forsvare sig selv.

V. 4045-48:
                     . . fað þæs ge-worden
                     wine Scyldinga
                     ríces hyrde,
                     and þæt ráð talað,
 kommer vel nemmest ilave, naar man læser:
                     hafað þes ge-worden,
 og oversætter: denne var blevet Skjoldungers Ven og fandt det raadeligst.

V. 4052:   oft seldan hwær,
bliver vist aldrig til andet end Vrævl, med mindre vi vover at læse:
                     ést seldan-hwær,
 ligesom „seldan-hwænne“ og læser v. 4055:
                     ben-gár búgeð,
 saa vi kan oversætte: sjelden mægter efter Birtingsbadet Kiærlighed at bøie Spydstagen eller at læge Banesaaret.

V. 4058: þeóden Heaðobeardna,
maae vi vist læse „þeóde“, Folket eller Skaren, thi Fyrsten var jo faldet, og Prindsen kan, efter Sammenhængen, ikke menes.

V. 4064: duguða biwenede,
har Udgiverne paa adskillig Maade søgt at rette, men uden Held, og jeg vil foreslaae „bewæpnede“, saa det ikke henføres til Prindsen og hans Kiæreste, men til Maglebardenne „þára leóða“, hvorved der kommer Sammenhæng i Talen, og skiellig Grund til den Pluralis, som vi møde heel igiennem v. 4069-74. Meningen bliver da, at det satte ondt Blod i Maglebardenne, da de saae deres Prinds gaae Haand i Haand med den danske Prindsesse, og de var bevæbnede, indtil de (som vi nu skal høre) misbrugde deres Vaaben til Ustyr.

V. 4074: on hyra sylfra feorh,
ligesom vi sige: paa deres egen Hals, saa „ond“ er en klar Skrivfeil.

V. 4076: se þe beáh gesyhð,
kunde man jo nok fristes til at tage „beáh“ for Substantivet og „gesyhð“ for Verbet, men da det i Sammenhængen ingen Mening giver, er det dog sært, at Udgiverne slet ikke har ændset min Anmærkning fra 1820, at man skal tage „beáh“ for Imperfect af „bugan“ og „gesyhð“ for Substantivet Syn, hvorved man faaer den aldeles passende Oplysning, at den gamle Ulk, som satte Luus i Skindpelts, sad og dreiede Øinene, sad og skottede til Ingel og Freyvor, da de gik over Gulvet, og brummede saa med det samme, som følger.

V. 4084: hige scunnian,
for „higes cunnian“ er en vittig Rettelse, som, hvis „scunnian“ enten er en Skrivfeil for „scyndan“ eller kan betyde det samme, giver god Mening, men „higes cunnian“ friste Huen, er saa god en Talemaade, at den neppe viger sin Plads.

V. 4099-100:
nú her þára banena,
byre nát hwylces,
lader sig slet ikke forstaae, med mindre man læser „banena án“ og oversætter: hist gaaer En af Banemændene (Sønnen veed ikke „Hvis“) og tænker derved paa Ingel, som Sønnen, der ikke kiender eller ikke ændser sin Faders Banemand.

V. 4111-14:
þæt se fámnan-þegn
fore fæder dædum,
æfter billes bite
blód-fág swefeð,
har Grein med Rette beholdt „fámnan-þegn“, som „Frauen-Diener“ Kvinde-Karl eller Pigernes Jens, men „fæder-dædum“ giver ingen

Mening, thi Ingel faldt jo ingenlunde for sin Faders men for sin egen Gierning, saa vi maa sikkert læse „fore fæcen-dædum“ for hans Nidingsværk.

V. 4119-21:

þonne bióð . . rocene,
on bá healfe,
áð-sweord eorla,

kan der ingen Tvivl være om, at vi med Kemble skal læse „á-brocene“ og at „áð-sweord“ svarer til det Tydske „Eid-Schwur“, men Ordets Skrivemaade maa enten blive „áð-swar“ som det findes hos Cædmon, ellers „áð-swor“, som falder rimeligst.

V. 4145-47:

þær wæs Hondsció
hilde onságe,
feorh-bealu fægum,

har Udgiverne en ubegribelig Sky for Navnet „Hondsció“, saa at, hvor soleklart det end, forskrevet eller uforskrevet, staaer i Navns Sted og maa følgerig have Navne-Værdi, vil de dog heller drømme om Grændels Vante, end lade Stakkelen, som Grændel slugde, hedde Handske, og det, uagtet Thorpe selv melder, at han andensteds har fundet „Handske“ som Mands-Navn. Grein paastaaer vist nok, at „hondsció“ umuelig kan betyde „Handschuh“, men han glemmer, at Spørgsmaalet her slet ikke er om, enten „hondsció“ kan betyde noget eller er noget ordenligt Navn, men kun om, hvorvidt det paa sin Plads kan muelig betegne noget andet end et Navn, hvad jeg med fuldkommen Sikkerhed benægter.

V. 4171-75:

he mec þær on innan
unsynnigne,
(diór dæd-fruma!)
ge-dón wolde
manigra sumne,

er vist nok et meget vanskeligt Sted, hvor der ventelig fætes noget, da v. 4171 og 72 rimer kun for Øiet, ikke for Øret, men dog har jeg ondt ved at begribe, hvordan en Sprogkyndig som Grein har faaet det fortvivlede Indfald, at Talen her kunde være om en uhyre Skrat eller Randsel, „Ranzen“, hvori Trolden vilde puttet Bjowulf og alle hans Kæmper, ligesom Bussemanden de uartige Børn, thi denne Randsel lader sig dog aldrig pine ud af Vanten „glóf“, som nævnes v. 4164, og som aldrig har kunnet svare til mere end „glove“ eller en jydsk „Luf-Vante“.

Meningen skal nu aabenbar være den, at Grændel havde ventet at blive mangan Mand til „Mund-Bane“ ligesom han blev Handske,

og naar man tager v. 4173 „diór dæd-fruma“ for Bjowulfs Udraab til Higelak, midt under Talen, som er ganske i Digtets Tone, da er det kun Ordet „gedón“ v. 4174, som gjør Vanskelighed, da det ikke udsiger, hvad Grændel vilde gjort ved Kæmperne, og vel ikke er blevet brugt som vores „giøre det af med En“, hvormed vi mene at tage Livet af ham. At Grein imidlertid slet ikke synes at have mærket, at det er „gedón“, som gjør Vanskeligheden, kommer sikkert af, at det netop, ved Siden ad „on innan“ syndes ham at kunne svare til det Tydske „hinein thun“, putte ind, saa det gjaldt kun om at finde noget, som Kæmperne kunde puttes i, hvortil da Grændels Vante maatte tjene, og havde han husket paa Skrymers Vante, hvis Tommeltot var stor nok til Thor, da vilde det vist nok ladet sig deilig mythisk udsmykke, men vilde dog været en Leg i Luften. For „gedón“ skulde vi, hvis Texten er heel, enten læse „ge-deadan“ eller et lignende Ord, med „d“ til Rimstav, og naar vi da, som vi har Lov til, tager „mec“ v. 4171 for Dativ, da lader det sig oversætte: „han, du kiære Daads-Høvding, vilde myrdet mig derinde mangen sagesløs Mand“.

V. 4190: swaðe weardade,
 har vel Thorpe prøvet at oversætte „guarded on his track“, men at sige om en afrevet Haand, at den værgede Grændels Fodspor, vilde være en Slags Ironi, som krævede en anden Forbindelse end her finder Sted, og Grein har derfor ogsaa omskrevet „weardade“, (dvælede) ved „blieb zurück“, men har rigtignok sprunget „swaðe“ over, saa jeg maa giætte paa „on swáte“ og oversætte „blev liggende i Blod“.

V. 4192-94:
 and he heán þonan,
 módes geómor,
 mere-grund gefeóll,
 maa „gefeóll“ have samme Betydning som „on-feóll“, faldt til, og hvis „þonan“, derfra, findes upassende, saa maa vi læse „þonne“.

V. 4211: sóð and sár-líc,
 lader sig jo godt forstaae, men Greins Giætning „searolíc“ passer dog meget bedre til „sóð“ og til Sammenhængen, hvorefter det Særgelige synes giemt tilsidst v. 4215-22.

XXXI-XXXII.

(4281-4615.)

Her skeer den egenlige Overgang fra Heltens første Æventyr i Danmark, hvor han ved Dysterne med Grændel og hans Moder

frelste baade Kongehallen og Kongeriget, ligesom Stærkodder, til hans andet Æventyr i hans Gothiske Hjemstavn, hvor han faldt i den ulige Kamp med Dragen Stærkhjort, der, ligesom Midgaards-Ormen, spyede baade Ild og Edder, og vilde ødelagt hele Gothland, fordi en Stympet af en bortløbet Træl, mens Dragen sov, havde sneget sig til at stjæle et af de mangfoldige Guldfade, hvorover den havde ruget i en Jelltestue over trehundrede Aar. Dette andet Æventyr har vel aldrig kunnet maale sig med det Første i Beskrivelsen, men vilde dog være underholdende nok, naar vi forstod alle dens Betydninger, og naar ikke Ilddragen selv efter Døden havde fundet Leilighed til at brænde Huller i Kvadet, just hvor vi skulde see, baade hvor Skatten kom fra, og hvordan det egenlig gik til med Tyve-Besøget i Skatte-Graven. Uagtet vi imidlertid nu ikke sjelden maae famle i Mørket, saa har vi dog efterhaanden faaet saameget Lys over det Hele, at vi kan danne os en tydelig Forestilling om Hovedsagen.

V. 4283-88:

nealles ic þám leánum
for-loren hæfde,
mægenes méde,
ac he me . . . is geaf
sunu Healfdenes
on . . ne sylfes dóm,

seer vi alle, at der v. 4286 skal læses „máðmas“, men v. 4288 vil Udgiverne have læst „mínne“, hvor jeg læser „sínne“, og v. 4284 vil de beholde „forloren“, som jeg paastaer er aldeles umueligt i Sammenhængen, deels fordi det krævede „hæbbe“ hvor der staaer „hæfde“ og krævede tre Accusativer hvor der findes tre Dativer, og deels, fordi der selv da ingen Forsætning vilde blive til den tydelige Eftersætning; thi at sige: jeg har ikke mistet Gaverne, men Kongen gav mig dem, det var jo kun Vrævl. Naar man derimod med mig læser „sínne“ og istedenfor „forloren“ læser „fore-locod“, eller noget lignende, da faaer man den rimelige Mening: jeg havde ingenlunde forud havt Øie paa saadan en Belønning, men Halvdans Søn gav mig den af egen Drift. Ventelig skulde vi da læse:

nealles ic to þám leánum
fore-locod hæfde,
mægenes méde,
ac me þá máðmas geaf
sunu Healfdenes
on sínne sylfes dóm.

V. 4291:   éstum ge-ywan,

det er Læsningen i begge de ældre Afskrifter og giver Rimstav, medens

i Haandskriftet nu kun sees „ge..wan“, saa det er ved en Forseelse, at Udgiverne har optaget Kembles Frihaands-Tegning „ge-gyrwan“, som om det stod i Haandskriftet.

V. 4306-8:

sume worde hét,
þæt ic (his ærest)
þe eft-gesægde,

har brudt Udgiverne meget, fordi de ikke har henført „his“ til „worde“ og har derfor tænkt, at „ærest“ enten maatte forandres eller tages for et Substantiv, men hele Hemmeligheden ligger deri, at „þe“ er en Skrivfeil for „þá“ saa Meningen bliver: Hrodgar bød mig eftersige hans forudsagte Ord.

Vel lod „þe“ sig ogsaa med denne Ordfoining beholde, men kun under den lidet rimelige Forudsætning, at Bjowulf, førend han endnu fik Rustningen af Hrodgar, havde fortalt ham, hvem han igjen vilde forære den, da det derimod maa antages, at Hrodgar kun har sagt, at de følgende Ord altid skulde gientages, naar Brynien gik fra Mand til Mand.

V. 4324:

he him ést-geteáh,

synes det mig tvivlsomt, enten Talen er om ham, der gav, eller ham, der tog, men i begge Tilfælde maae vi enten forbinde „ést“ med „geteáh“ eller læse „éste“ i samme adverbialske Betydning som „éstum“, saa Meningen bliver, at der gaves og toges i Kiærlighed.

V. 4342-43:

þrió wicg somod,
swancor and sadol-beorht,

har jo længe pint mig, saavel som Udgiverne, og dog kan jeg ingenlunde overtale mig til med Thorpe at overhugge Knuden og læse „swearte and sadol-beorhte“, thi det er kun en daarlig Udflugt. Omsider faldt det mig ind, at den fortvivlede Linie sikkert skulde givet os Navnene paa de tre udmærkede Heste, som vi af Edda veed, det var de gamle Skjaldes Vane at tilføie, og derfor vover jeg den Giætning, at vi skal læse: „Swan, Col and Sadolbeorth“, saa vi, kun ved Forandring af et eneste Bogstav, faaer tre meget passende Heste-Navne: „Svane“ til den Hvide, „Kul“ til den Sorte, og „Sadelklar“ til den kneisende Ridehest. Hertil kommer endnu, at Haandskriftet kun viser „swanco“ med et afslidt Bogstav, saa det er kun i Afskrifterne vi læser „swancor“.

V. 4344-46:

hyre syððan wæs,
æfter beáh-þege,
brost ge-weorðod,

skal vi med Thorpe læse „breósi“ og forstaae det om Dronningen, hvis Bryst blev smykket med den Halskiæde, hvis Mage Ingen havde seet, siden Brysingmen forsvandt, og naar Thorpe vilde have „beáh-þege“ forandret til „beór-þege“, har han jo reent overseet, at „beáh“ her svarer til „heals-beáh“ v. 4337.

V. 4351: dreáh æfter-dóme,

har Thorpe splittergalt oversat „he acted after judgment“, og skiøndt Grein er nær ved Meningen med sit „betrug sich rühmlich“, saa er dog hverken dermed Ordene fulgt eller Meningen udtrykt, som først skeer, naar vi læser „æfterdóme“ ligesom det Islandske „eptirdæmi“, og oversætter: han skabde sit Eftermæle med gode Gierninger „gódum dáðum“.

V. 4367: swýðe . . . . don,

vil Thorpe have udfyldt til „oft sægdon“, som vel har Rimstaven, men passer ikke godt til „swýðe“, saa jeg giætter paa „sacedon“, paastod hardt.

V. 4392: þám þe sélra wæs,

maa ikke oversættes den Bedste, men den Lykkeligste.

V. 4393: æft þæt ge-iode,

er aabenbar ikke, som Thorpe vil „that passed away“ eller som Grein vil „das fūgte sich“, men han indtog det (Riget), nemlig, som det følgende siger, da de Svenske Skilfinger havde fældet Higelaks Søn Hardred, men nødtes til at lade Bjowulf beholde baade Marken og Riget.

V. 4417-18:

se þe on heaw . h . ðe

hord beweotode,

har Udgiverne trykt „on heape“ som om det stod i Haandskriftet, skiøndt Kemble, hos hvem de har fundet „heape“, selv betegner det som sin Giætning, hvor han kun har læst „hea“. Dette kan vel synes ubetydeligt, da ingen af os veed, hvad der skulde staae, men allerede derfor maa Ingen af os lade, som han vidste det, og dernæst duer Giætningen ikke, blandt Andet, fordi der aabenbar har staaet et Ord til, og endelig viser Sammenhængen, at det maa have været en Betegnelse af Stedet, hvor Dragen rugede over Skatten. Ventelig har det været en vis „Hede“, ligesom „Gnitahede“ i Volsungkvadet, vi her har tabt Naynet paa, som dog maaskee har været „Heawers-hæðe“.

V. 4424: neódu geféng,

kunde jeg snart blive bange for, da Thorpe her har slet ingen Ting, og Kemble kun „geþing“, og jeg ikke selv kan hitte Rede i det, men „neódu“, som ogsaa giver Rimstav, staaer der dog ganske sikkert, og staaer der ikke „geféng“, da staaer der sikkert hverken

„geþing“ eller noget andet forstaaeligt Ord. Maaskee skulde vi læse v. 4422-26:

þær on innan gong
 níða nát hwylc
 neóde getenge,
 hæðnum horde
 hond álegde,

thi da fik vi dog ud, hvad der omtrent maa have staaet.

V. 4430:   fyrena hyrde,
 som Kemble vil have opdaget, har jeg fundet aldeles ulæseligt, og da Kemble ikke havde „be fyre“, er jeg bange for, vi nu læser „fyre“ to Gange, hvad vel tilsyneladende gav Rimstav, men igrun- den kun forvirrede, og til det oplyses, kan man ikke engang have Lyst til at giætte.

V. 4435-36:

nealles . . ge-weoldum
 wýrm horda-cræft,

vil Udgiverne læse „mid geweoldum“ og noget lignende findes der endnu Tegn til i Haandskriftet, men om ogsaa Udgiverne kunde forsvare at oversætte det „frivillig“, saa blev det dog meget mistænkeligt, da „sýlfes willum“ følger lige i Hælene. Jeg tænker derfor, vi skulde læse:

nealles tó ge-wealdenne
 wýrmes horda-cræft.

V. 4440-41:

þ . . . nát hwylces
 hæleða bearna,

vil Grein stoppe Hullet med „þegn“, som, da det giver baade Me- ning og Rimstav, maatte findes meget rimeligt, naar vi ikke vidste, at Talen er om en Træl, men nu maae vi nødvendig læse „þeów“.

V. 4443-56:

. . . . þea . . .
 and þær inne weall
 secg syn . . sig
 . . . sóna
 in watide
 þæt . . . þám gyste
 . . breg stód
 hwæ . . . sc . . pen
 . . . . .
 . . ð . . sceapen
 se fæs begeat
 sinc-fæt . . . . .

þær wæs swylcra fela,
 in þám eorð . . . fe,
 ær-gestreóna,
 har Grein meget lykkelig giættet:
 for ofer-þearfe,
 and þær inne fealh
 secg syn-leásig.
 Sóna in wlátode,
 þæt fram þám gyste
 gryre-bróga stód,
 hwæðre earm-sceapen
 in síðade
 . . . sceapen
 se fæs begeat,
 sinc-fæt searolic,
 þær wæs swylcra fela
 in þám eorð-scræfe
 ær-gestreóna.

Uagtet her nemlig endda er noget uforstaaeligt, saa viser sig dog her-ved den rette Sammenhæng, at Trællen, som løb fra Pidsken, stødte uformodenlig paa Skatte-Graven, keg derind og gruede for Dragen, men vovede sig dog ind og snappede Guldfadet. Kun skal jeg bemærke, at v. 4448 kan der i denne Sammenhæng ikke have staaet „fram þám gyste“, da Trællen og ikke Dragen maa kaldes Giæsten, saa vi maa tænke, der stod: „tó þám gyste“.

V. 4469-73:

weard wine geómor,
 rihte þæs yldan,
 þæt he lytel fæc
 long gestreóna
 brúcan móste.

Talen er her aabenbar om den gamle Høvding, som havde mistet alle sine Kæmper, og var forlegen med deres Efterladenskab, de store Gulddynger, men de to første Linier har taget Skade, og skjændt Thorpes Forslag at læse:

weard wine-geómor,
 wiscete þæs yldan,

har fundet Greins Bifald, kan det dog umuelig finde mit, da det slet ikke passer i Sammenhængen, at han ønskede endnu en liden Stund at beholde Guldet for at kunne grave det ned. Jeg skal derfor raade til at læse:

weard wina geómor
 wiste, þæs yld,

saa at der kommer til at staae om den venneløse Skat-Mester, at han vidste, han, efter sin Alder, kun en liden Stund kunde nyde sin Rigdom, og gav sig derfor ifærd med at nedgrave den.

V. 4478:   nearo-cræftum fæst,
giver neppe nogen Mening, og da der i min Tid ikke i Haandskriftet har været meer at læse til „cræftum“ end „. æftum“, saa tænker jeg, der har staaet „clæftum“, da de Gamle sagtens har haft et Ord svarende til det ny „cleft“, vores „Kløft“.

V. 4482:   hard-fyrdne dæl,
vil Thorpe læse „heap-fundne“, som vist hverken er fundet nogensteds eller var værdt at tage op paa en Vei, saa Grein har gjort vel i at beholde „hard-fyrdne“ og oversætte det „schwerzutragende“, et svært Læs, kun maatte det vel skrives „heard-fyrdne“.

V. 4484:   fec worda cwæð,
foreslaaer Grein vittig nok at læse:
fec-word ácwæð,
men det er unødvendigt, og desuden falder baade Forbindelsen „fec-word“ og Brugen af „ácwæðan“ for „cwæðan“ mig mistænkelige.

V. 4488-89:   hwæt hit ár on þe
                              góde begeáton!
kan ikke betegne andet, end at den Gamle sukkede over, at hans Kæmper skulde have samlet Skatte til Hulen, saa Grein synes kun ledt vild af Thorpes „hwær“ for „hwæt“.

V. 4494-95:   þana þe þis ofgeaf,
                              ge-sáwon sele dreám,
er man vist nok nødt til at læse „þára“, og det er ganske rimeligt, at vi med Kemble skal læse „þis líf ofgeaf“, som giver Rimstav, men „gesáwon“ kan vi heller ikke bruge, da begge Verberne jo maa staae i Singular, og det desuden slet ikke hænger sammen at forlade Livet og see paa Lystigheden. Grein foreslaaer derfor med Rette „ge-sáh“ af „ge-sígan“ at synke, men saa maa vi læse:

                              ge-sáh on sele dreám.
V. 4496-4500:   nah hwá sweord wege
                              oððe fe . . .
                              fáted wæge
                              drync-fæt deóre,
                              dug . . ellor-seóc,
er „nah“ aldeles forsvundet i Udgaverne og et „nis“ indskudt, som kun vilde giøre Skade, men derimod skal vi gjerne med Grein læse „feormie“ og „ellor scóc“, saa det Hele kommer til at see saaledes ud:

ná-hwá sweord wege
 oððe feormie
 fæted wáge,
 drync-fæt deóre,
 duguð ellor scóc.

Da bliver Meningen: Ingen af Kæmperne skal mere løfte Sværd, ikke fylde Bægeret; Helteskaren reiste af, reiste til den anden Verden.

V. 4501-06:

sceal se hearda helm,
 . . sted golde,
 fæt umbe-feallen;
 feor mynd swefað,
 þá þe beado-gríman
 bywan sceoldon,

har Udgiverne vel bifaldt min Giætning „hyrsted golde“, men har ikke villet beholde „beado-gríman“ som en sædvanlig Omskrivning til Hjelman, og det endskiønt „here-gríma“ findes to Gange i Digtet og oversættes rigtig af dem ved Hjelm eller Jern-Maske.

Naar Thorpe vil læse „fægum befeallan“ da har han jo Ret i, at fattes her ikke mere, saa fattes dog en Infinitiv, men derfor skal vi sikkert læse „fæt umbe-feallan“ som „ymbe-feallan“, og naar vi da med Kemble læser „feormiend“ for „feormynd“ og med mig læser „byran“ for „bywan“, da bliver det let at oversætte:

sceal se hearda helm,
 hyrsted golde,
 fæt ymbe-feallan,
 feormiend swefað,
 þá þe beado-gríman
 byran sceoldon:

den haarde guldsmykkede Hjelm skal om Fadene falde, thi Skafferne sove, som skulde bære Kæmpe-Dækket.

V. 4507: geswylce seó here-pád,

vil Udgiverne beholde og dog oversætte „war-shirt“ og „Kriegsgewand“, men da man aldrig har fundet det Angelske „pád“ i den Bemærkelse, heller ikke i Engelsk har noget Lignende, saa skal vi sikkert læse „here-wád“, da wád eller wád er velbekiendt, og „weed“ endnu paa Engelsk betyder Klædning.

V. 4515: hæledum be healse,

vil Udgiverne med Kemble læse „healfe“, men da jeg er vis paa, at det i Haandskriftet noget utydelige Ord mere ligner „healse“ end „healfe“ og det første passer langt bedre, saa holder jeg fast paa det.

V. 4540-43:

hyne fold-búend

. . . he ge . . .

. . . sceall bearn

. . . . . hrusan,

seer man strax der maa have staaet, hvad Folk kaldte Dragen, og at den lagde sig til Borgeleie i Klippehulen, men for Resten har Giætningen frit Spillerum, og jeg giætter da paa, at der har staaet:

hyne fold-búend
 Steartheort nemnað,
 steápe bi wealle,
 þær he ge-sceádwís
 scell-bearu fand,
 hlæw under hrusan.

Stærkhjort er nemlig, trods Udgiverne, utvivlsom Dragens Navn, og Resten maatte der omtrent staae, da Skjalden ikke kunde sige, at Dragen, som han selv har slaaet ihjel og taget Skatten fra, „skal“ fremdeles ruge over den, og det maa da ventelig være „scell“, Hulhed, der skjuler sig i „sceall“, og „bearu“, Skov, der af den ny Afskriver er læst som „bearn“.

V. 4565-69:

þá se wýrm on-wóc,
 wróht wæs geniwad,
 stonc þá æfter stáne,
 (Steartheort on-fand
 feóndes fót-lást).

Udgiverne beholder „stonc“, oversætter det „lugtede“ istedenfor „stank“ og henfører det til Dragen istedenfor til Snyltegiæsten, og det maa vel være derfor, de miskiender Dragens Navn, Stærkhjort, skiøndt det kommer igien v. 5096, men hermed narrer de kun dem selv, da de derved nødes til at forstaae v. 4570-77 om Snyltegiæsten, som maa falde ned fra Skyerne.

Meget muelig fattes her noget lige foran v. 4565, men efter alt hvad her staaer, maa Trællens Herre have faaet Lyst til at see Skattegraven og har vakt Dragen ved at snuble eller paa anden Maade giøre Støi tæt ved Dragens Hoved, og til ham maa „stonc æfter stáne“ henføres; men om vi maa nøies med „stóp“, eller vi kan finde noget bedre, saa stonc, ligesom det gammeldanske stank, svarer til islandsk stökk „styrtede“ (af stökkva), det veed jeg ikke bestemt.

V. 4584-90:

hlæwum oft
 ymbe-hwearf ealne
 útan-weardne,
 ne þær ænig mon
 on þære wéstenne,
 hwæðre hilde geféh

.....

be . . weorces,

Thorpe har baade afdeelt anderledes, afkortet „hláwum“ til „hláw“ og indskudt baade det ene og det andet, men har derved blandt andet faaet to rimfrie Linier istedenfor een og fundet det Hele lige uforstaaeligt. Grein, som ellers har fulgt Thorpe, har, ved at sætte „háðe“ for „þære“ v. 4588, bragt Rimet istand, men nok paa Grammatikens Bekostning, og kan ikke blive Dragens meget urimelige Glæde kvit.

Jeg tænker, der har staaet:

hláw nú eft
ymbe-hwearf ealne
útan-weardne,
náðær ænig mon
on þám wéstenne,
ne hwæðer þára
hilde geféh
bealo-weorces,

saa Meningen bliver, at i den Ørk havde hverken Nogen af disse To (Dragen og Snyltegiæsten) eller nogen anden Mand Seiers-Glæde. Der kan imidlertid ogsaa, efter Thorpes Giætning, have staaet et „wæs“ foran „ænig mon“, og da bliver Meningen, at hverken fandtes der noget Menneske i Ørken, ikke heller fik den ene meer end den anden Kæmpe Glæde af sin Udaad. Stod ikke „hilde“ iveien, skulde jeg ogsaa gerne foretrække det uskyldige „beado-weorces“.

XXXIII.

(4616-4786.)

Æventyret med Dragen skrider her ikke videre frem, end at vi høre, hvorlunde den om Natten ildsprudende overfoer Landet og ødelagde paa een Nat Hovedstaden eller Kongeborgen, hvorover da den gamle Helt foer i Harnisk, men hvad der udmærker og tildeels indvikler dette Afsnit, er den korte Hentydning til de Gothiske Begivenheder efter Higelaks Fald i Frisland. Bjowulf, som kun undslap Nederlaget ved at benytte hele sin Tredivemands-Styrke til at svømme lukt over det vildende Hav, vilde nemlig ingenlunde drage Fordeel af Dronning Hygds Tilbud og hendes Søn Hardreds Mindreaarighed, men nøiedes med at være Formynder og Rigsforstander, til Hardred blev fuldvoxen og selv kunde staae for Styret. Først da Hardred var faldet i Strid med den Svenske Kong Ohter og

hans Sønner, som vilde hevne Ongenthjovs Fald i Higelaks Dage, besteg Bjovulf endelig den Gothiske Throne og fik Leilighed til at hevne Skade paa Svenskerne, da Eadgils (Adils), en af Ohters Sønner, gjorde Oprør, enten mod sin Fader eller mod en af sine Brødre, og fik Hjelp af Bjovulf.

V. 4626:   nearo-fáges nið,
skal vi vist læse „nearo-fæges“ med Hentydning paa den stakkede Tid, Uhyret før sin Død havde at rase i.

V. 4631:   hord eft gesceát,
maa „gesceát“, skiød, vist være en Skrivfeil, thi skiondt Skjalden vist nok godt kunde sagt, at Dragen skiød Fart giennem Luften hvorhen det skulde være, saa hverken kunde eller vilde han dog i den Betydning sige, at Dragen skiød Skatten og Skattegraven; jeg tænker, vi skal læse „eft geseceð“.

V. 4643:   þæt his sylfes him,
maae vi læse „þá his sylfes háam“.

V. 4651-54:

þæt he wealdende
ofer ealde riht,
écean dryhtne
bitre ge-bulge,

har Udgiverne misforstaaet, ved at henføre „wealdende“ til Vorherre istedenfor til Bjovulf, og Meningen er klarlig, at Bjovulf tænkte, han som Hersker, ved Brud paa Arilds-Loven, maatte have vakt Guds Vrede.

V. 4658-62:

Hæfde líg-draca
leóða fæsten,
eálonð útan,
eorð-weard þonne
glédum for-grunden,

skal vi med Grein læse „eorð-weard þonne“, hvis der ved „eorð-weard“ kan forstaaes „lige til Jorden“, tilbunds, men „eálonð útan“ er den haardeste Nødd at knække, thi hvad enten man med Thorpe vil oversætte „an island without“ eller med Grein „das Eiland aussen“, kommer man i stor Forlegenhed baade med Øen og med Ilden og med hele Talen, som maa dreie sig om Kongeborgen. Uagtet det derfor var Vand paa min Mølle, at Bjovulfs Gothland dog paa eet Sted i Kvadet kaldtes en Ø, saa turde jeg dog ikke engang 1820 drage Fordeel deraf, men snoede mig fra Ordet i min Oversættelse. Paa een Gang falder det mig nu ind, at vi naturligviis skal læse „eall on uhtan“, saa Meningen er, at hele Kongeborgen var

lagt i Aske før Dag „árdæges hwíle“, da Dragen altid søgde sin Vraa.
Vi skal da læse:

hæfde líg-draca
leóða fæsten
eall on uhtan
eord-weard þonne
glédum for-grunden.

V. 4709: hioro-dryncum swealt

vil Thorpe have os til at læse „heoro-druncen“ og Bout. „heoro-dyntum“, alt under den vrang Forudsætning, at „heoro“ skal betyde „Sværd“, uagtet det er tvivlsomt, om det et eneste Sted i Digtet (v. 3173) har den Bemærkelse, medens det er ligesaa umueligt i „heoru-bunden“, „heoro-dreóre“, „heoro-gífre“ og „heoro-hócyhtum“ som i „heoro-dryncum“. Dette „heor“ maa aabenbar ligge nær ved „horh“ og „horig“, da det altid har noget ækkelt ved sig, og har da omtrent svaret til vores „Voer“ og det engelske „gore“, saa vi maatte oversætte „heoro-dryncum“ ved „Lever-Blods-Drik“, eller „Bane-Drik“, men ventelig skal vi læse „heoro-dreórig“.

V. 4713-16:

sund-nytte dreáh,
hæfde him on earne
. . . xxx . . .
hilde-geatwa,

skal vi vel efter Rimstav og Sammenhæng læse:

ellen xxxga
hilde-gearwra,

thi det gaaer jo slet ikke an med Udgiverne at give Bjovulf 30 Rustninger at slæbe paa istedenfor 30 Mands Styrke at bruge, som vi af v. 755-58 veed, skal være Meningen. Maaskee har imidlertid Anglerne havt et Navne-Ord paa „Krigsfolk“ der svarede til det Islandske „gotar“ og „gotnar“, og da kunde „hilde-geatwa“ være det rette.

V. 4718-20:

nealles Hetware
hrem ge þorfon
féðe-wíges,

skal vi vist nok med Grein læse „hremge“ for „hrémige“, men for at faae den manglende Infinitiv, maae vi da ogsaa (v. 4722) læse „linde bæran“ og oversætte: „Hetvarerne, som drog imod ham, skulde ikke pralende løfte Skjold, thi det var kun Faa, der slap hjem.

V. 4726:

Ofer-swam þá sioleða bigong,

er der sagtens blevet lidt borte, som skulde forkortet den lange Linie,

men det lader sig dog forstaae, naar man læser „siol-hleða“ som „Sælhunds-Eggen“.

V. 4754-55:

hæfdon hý for-healden
helm Scylfinga

vil Udgiverne have forstaaet om et Oprør af Ohters Sønner mod deres egen Fader, men Talen er aabenbar om deres Farfader Ongenthjov, som var faldet for Higelak, og som hans Ætmænd nu, efter Higelaks Fald, hævnede paa hans unge Søn Heardred; derfor læser jeg „heófdon“ og oversætter: de bejamrede Faldet af den ypperste Skilfing paa Sverrigs Throne. Herved forudsættes imidlertid, at „for-healden“ enten er en Skrivfeil eller kommer af et Verbum, svarende til Navne-Ordet „heald“, en Hælding, og til vores „hælde“, staae paa Fald.

V. 4761:   him þæt tó mearce weard,
er vi alle enige om maa forstaaes om Heardred, men hvorledes „tó mearce“ kan forbinde hans Fald med Ongenthjovs, det er Spørgsmaalet, som jeg troer, der ikke gives noget andet tilfredsstillende Svar paa, end at vi skal læse „tó-mearcod“ og oversætte det „tilskrevet“ eller „tilregnet“, saa Meningen bliver, at Ohters Sønner tilregnede Higelaks Søn, ligesom Ulven i Fabelen tilregnede Lammet, hvad Faderen havde forbrudt, og hvilede ikke, før de fik deres Harm styret paa den Uskyldige.

XXXIV-XXXV.

(4786-5195.)

Det er kun Drage-Kampens for Helten ulykkelige Begyndelse og Følgesvendenes Feighed, man her finder skildret, men standses derimod af et langt Indskud om den Gothiske Kong Hrædel og hans tre Sønner: Herebald, Hædken og Higelak, af hvilke den Første ved et Vaadeskud faldt for sin Broder Hædkens Haand, ligesom Balder for Høders, og den Anden fulgde ham snart i et blodigt Slag med den Svenske Kong Ongenthjov. Det er især Fortællingen om dette Slag, som falder mørk, men dog er det klart nok, at Higelak, efter Gothernes Nederlag, kom til Hjælp med friske Folk, slog Fienden af Marken og besteg Thronen.

V. 4793:   ge-wegan sceolde,
er det en følgelig Sag, at vi med Grein skal læse „gewigan“ stride.

V. 4800:   bealo-níð biorna,
henviser Pluralis „beorna“ paa, at der var „To“, baade Trællen og hans Herre, om at forbitte Dragen.

V. 4869: fláne gescwencte,
kunde være godt nok, naar „gescwencte“ vilde finde sig i „laid low“
og „hinstreckte“, som Udgiverne forlange, men da det ikke er Til-
fældet, læser jeg „geswengde“, ramde, henvisende til Ordbogen og til
Substantivet „sweng“, Ram, Slag, som findes tit i Kvadet.

V. 4876: hreðre hyge-méðe,
læser jeg saameget trøstigere „Hréðle“ med Grein, som jeg ikke har
seet mere end „hreð..“ i Haandskriftet.

V. 4887: þonne his sunu hangað,
har „þonne“ vist indsneget sig ovenfra, og jeg læser „þæt“.

V. 4889: and he him helpan ne mæg,
læser jeg med Kemble „helpe“.

V. 4895-98:

óðres ne gýmeð
tó ge-bíðanne
burgum on innan
yrfe-weardas,

skal vi vist nok med Thorpe læse „yrfe-weardas“, men saa maae vi
ogsaa læse „tó-gebíðendes“, og oversætte: han ændser ikke den anden
i Borgen efterblivende Arving, nemlig Higelak, hvem den
ulykkelige Fader aldeles glemde over hans to ulykkelige Brødre.

V. 4899-901:

þonne se án hafað
þurh deaðes nýd
dáða gefondad,

hvor Udgiverne, selv ved at giætte paa „gefælsod“, ei kan frelse sig,
skal vist nok rettes ved at læse:

þurh dáða níd
deaðes gefondad,

saa Meningen bliver, at Hædken, som af den vanvittige Fader jo
forudsættes hængt, har for sin Udaad fristet Døden.

V. 4904-8:

win-sele wéstne,
wind-gereste,
reóte be-rofene;
rídend swefað
hæleð in hoðman,

er det en farlig Sag at røre ved, men da Udgiverne dog har meent,
de kunde magte det, maa jeg ogsaa friste min Lykke, da jeg ligesaa
lidt med Thorpe kan faae „reóte“ til at give Klang, som med Grein
til at gaae op i Røg, og jeg heller hverken kan oversætte „hoðman“
ved „darkness“ eller ved „Hügel“.

Skal jeg nu raade til andet end at lade det ligge, maa det, efter lang Betænkning, være til at læse:

win-sele wéstne,
wind-gereosed,
reode be-rofen,
rídend swifeð
hæleð in hoðman.

Dette kan nemlig oversættes i Sammenhæng: den øde Drikkesal, forrevet af Vinden, og Helten, som dingler i Galgen, al Rødme berøvet. Vist nok veed jeg ingen Hjemmel for at oversætte „hoðman“ ved „Galge“, men jeg har altid fundet, at Sammenhængen krævede det, og da „hoð“ er „hængde“, saa kunde Anglerne vel ogsaa brugt „hoðma“ for „Galge“, og jeg seer ikke, at det mørke Sted i Exeter-Bogen forbyder det.

V. 4912: Gewíteð þonne on-sealman,
bliver først forstaaeligt, naar vi tager „on-sealman“ for „on-sealmian“, da det saa efter Angelsk Talebrug betyder „han kom i Synge-Hjørnet.“

V. 4915-16:

þúhte him eall tó rúm
wongas and wíc-stede,

har Udgiverne vel taget for gode Vare og oversat „tó rúm“ ved „too spacious“ og „zu geräumig“, men om det end lader sig grammatisk forsvarer, saa lader det sig dog ikke poetisk forstaae; thi til alle Tider har man i den dybe Sorg fundet sig saa beklemt, at man aldrig kunde faae det rummeligt nok. Jeg giætter derfor paa „tóryne“ eller et lignende Ord, der betyder, at Alting, baade By og Mark, løb rundt for ham, som Sorgen gjorde ør og svimmel.

V. 4936-37:

þá wæs synn and sacu
Sweona and Geáta,

maa læses „sín and-sacu“ da her slet ikke er Tale om „Synd“, men om langvarig Feide mellem Svenskere og Gother, ligefra Hrædels Død til Bjovulfs afgjørende Seier.

V. 4942-46:

oððe him Ongenþeówes
eafaran wáran,
frome fyrd-hwate,
freóde ne woldon
ofer heafo healdan,

har begge Udgiverne taget „wáran“ for „wáron“, og Thorpe har dertil gravet et Hul, hvor intet var, thi „wáran“ skal, som om der stod „wáre“, Pagt, tages sammen med „freóde“. Grein har vel ogsaa

fulgt Thorpes Giætning, at „ofer heafo“ skal betyde „übers Haff“ (over Havet), men da Thorpe ei har givet mindste Hjemmel, maae vi enten bie, eller holde os til hvad vi kan forsvare og læse „ofer heafe“, trods Sorgen, uden at ændse Gothernes sørgelige Forfatning.

V. 4960-71 spiller aabenbar paa Tvekampen mellem Ongenthjov og Jofur, som vi siden (v. 5946-55) hører, endte sig med den Svenske Konges Fald, men her er sagtens endeel Skrivfeil, og da der i alt Fald efter v. 4971 fattes noget, er vi alle vel undskyldte, naar vi ei kan finde Rede deri.

Naar vi imidlertid forudsætter, at Ongenthjov og Jofur var Frænder eller Svogre, og læser (v. 4961-63):

mæg on óðerne

billes ecgum

bonan stælan,

da kan vi see, den ene stjal sig til at give den anden Banesaar.

Naar vi fremdeles tage os den Frihed (v. 4964-65) at læse:

þær Ongenþeówes

Eofor niósade,

da kan det hele stemme med Efterretningen om, hvordan Jofur stjal sig til at hjælpe sin Broder Ulf mod den gamle, frygtelige Hugaf, om hvem her siges, at hans Haand, da han faldt, havde brugt sig tilgavns og aldrig lagt Fingeren imellem.

V. 4972: Ic him þá máðmas,

kan „him“ hverken være Ongenthjov eller Jofur, og endnu mindre Hrædel, men maa være Higelak, saa her fattes Beretningen om, hvordan han ved Bjovulfs Hjelp hevnedede Skade.

V. 5038: oreðes and áttres,

er Greins lykkelige Giætning, som jeg uden al Betænkelighed tiltræder, istedenfor Haandskriftets „reðes and hattres“, som har baade Sammenhæng og Rimstav imod sig.

V. 5041-43:

nelle ic beorges weard

ofer-fleón

fótes trem,

er jo Meningen, som Grein har oversat, at Helten ei vilde vige Dragen en Fodsbred.

V. 5047-49:

ic eom on móde from,

þæt ic wið þone gúð-flogan

gylp ofer-sitte,

har Udgiverne beholdt, skiøndt „from“ slet ikke kan passe, hvordan man saa end vender og dreier „gylp“. Meningen er sikkert, at Bjovulf tvivler om, hvorvidt han tør vente sig nogen Ære af Drage-

Kampen, og derfor læser jeg „forht“ for „from“, hvorved det hele falder i Traad.

V. 5057-59:

Nis þæt eówer síð,
né ge-met mannes
nefne mín ánes,

er „gemet“ Substantiv, og Meningen: ei er det eders Hverv eller nogen Mands Kald uden mit alene.

V. 5074-75:

ánes mannes ne bið
swylc earges síð,

har begge Udgiverne søgt at undgaae den grammatikalske Vanskelighed ved at „skille dem ad, som vil tilsammen være“, læsende „ánes mannes (ne bið swylc earges síð)“; men da „swylc“ slet ikke vil finde sig i at gaae for „þæt“, og „earges“ neppe heller i denne Forbindelse kan svare Regning, saa har de faaet to grammatikalske Vanskeligheder for een, og derhos lagt Skjalden den Spidsborger-Viisdom i Munden, at „det var ikke ræd Mands Færd“ at stole paa egen Styrke alene i slig en Kamp.

Jeg derimod, som altid har følt paa min Skjalde-Samvittighed, at vi her har et folkeligt Mundheld med sine Enderim for os; jeg slutter, at der maa have staaet enten „swylc earg gesíð“ da „earg“ jo, ligesom „arg“ i Tysk og Islandsk, godt kan betyde slem, eller ogsaa „swylc earh-gesíð“, da vi af „Helene“ har seet, at Anglernes Skjalde har brugt „earh-fare“ og lignende Sammensætninger, ligesom Islænderne brugde „Pile-Regn“ o. s. v. for ethvert Vaaben-Skifte. I begge Tilfælde anvender Skjalden her et Mundheld, som lastede en Kæmpes Overmod, der vilde være ene om Æren, hvor der aabenbar maatte være Flere om Daaden, saa Skjaldens Anmærkning rammer Heltens Pral v. 5057-59.

V. 5082: (stód on stán-bogan).

Istedenfor saaledes at opløse Haandskriftets „stodan stanbogan“ og tænke paa, hvor Bjovulf stod, har begge Udgiverne forandret „stodan“ til „stondan“, og trukket det op til „geseah“ v. 5076, som om Helten nu først saae „Steenbuen“, som han alt længe havde haft baade for Øie og under Fod. Heraf følger, blandt andet, at de paa fri Haand maae skyde et „og“ ind i Oversættelsen, som de ikke engang giætter paa i Haandskriftet. Altsaa: staaende paa Steenbuen saae Bjovulf en Strøm bryde ud af Bjerget.

V. 5090: deór ge-dýgan,

giættede jeg strax, her maatte staae, og nu, da jeg tillige veed, der kan næsten ligesaa godt læses „deor“ som „deop“ i Skindbogen, nu maa jeg dobbelt forundre mig over, at selv Grein, som dog beholder

„gedýgan“ og kan umuelig indbilde sig, at „deóp gedýgan“ lader sig oversætte „durch die Tiefe kommen“, selv han synes ikke engang at have værdiget min Giætning et Øiekast. At intet Dyr kunde nærme sig den ildsprudende Drage uden at brænde sig, er dog unægtelig meget naturligt.

V. 4096-99:

Stearcheort styrnde,
(stefn in-becom
heaðo-torht hlynnan,
under hárne stán.)

Udgiverne oversætter her den første Linie uden al Betænkelighed „the stout of heart stormed“ og „der Starkherzige stürmte“, som om det var en Parenthes; men Sammenhængen viser, at Skjalden ingenlunde paa dette Trin lader Dragen rase, da han selv udtrykkelig siger, at det var Bjovulfs udæskende Anskrig, der gjaldede i Bjerget og satte Dragen i Bevægelse. Hvad enten vi derfor kan læse „styrnde“ eller maae læse „styrnde“ eller „styrede“ (vakke, tirrede), saa maa „stearcheort“ være Accusativ, som det ogsaa meget godt kan, fordi det, med eller uden Udgivernes Tilladelse, er Dragens Navn.

V. 5105-8:

from ærest cwom,
oruð aglæcean
út of stáne,
hát hilde-swát,

Meningen heraf er jo utvivlsom, men Ordet „from“, hvormed Sætningen begynder, har ikke blot en egen lille Historie, men ogsaa en lille grammatisk og philologisk Mærkværdighed. I Skindbogen staaer der „fro“. Thorkelins første Afskrift havde „fro“ og den anden havde „from“, men han lod trykke og oversætte „frod“. Heraf sluttede jeg, som endnu 1820 ei havde seet Skindbogen, at der maatte staae „fro“, og at det maatte være Anglernes Ord, som svarede til Engellændernes „froth“, og yort „Fraade“, hvad jeg kunde see, Sammenhængen ikke blot tillod, men hardtad krævede. Hertil har Udgiverne ei lagt Mærke, da de fandt Grund nok i Skindbogen til at læse „from“, men hvad de heller ikke har lagt Mærke til, det er, at det Angelske „from“ ligesaavel som det Engelske er „fra“ og ikke „frem“, saa det lader sig slet ikke oversætte „forth“ og „hvor“. Om der kunde raades Bod paa denne grammatikalske Vaande ved at oversætte „from ærest“ fra først af, det veed jeg ikke, men deels kunde et saadant „from“ ikke bære Rimstaven, og deels maa efter hele Stilen i Kvadet „fro“ eller „from“ betyde det, der øiensynlig kom ud af Bjerget, hvis Aarsag betegnes ved „oruð“ og dets Egenskab ved „hát hilde-swát“. Følgelig maa enten Stregen over „o“

være et Vildspor, og „fro“ være Fraade, som endnu udtales „fro“ i Jylland, eller „from“ maa være en Skrivfeil for „fóm, fám“, det engelske „foam“, som ogsaa er Fraade.

V. 5132:   tó ge-scipe scyndan,
da Skindbogen har „tog“ med Streg over, maa det enten betyde tó-geanes eller noget saadant, og da Sammenhængen siger os, det var til Giengæld Dragen skyndte sig, maatte vi læse „gegnscipe“ hvis det kunde passe, og, da det ikke kan, skal vi sagtens læse „gegn-scyte, scote“, som kan slaae til.

V. 5138-42:

þær he þý fyrste,
forman dógore,
wealdan móste,
(swa him wyrd ne gescráf)
hréð æt hilde

Her maae vi endelig læse „þæt“ for „þær“, men naar vi da indpæle Indskuddet, faaer vi den ganske ordenlige Mening ud, at Helten havde ønsket, hvad dog ei var ham beskikket, i stakket Frist, alt om Formiddagen, at gaae af med Seieren.

V. 5146:   incgeláfe

maa sagtens være enten „Ingilds láfe“ som Hrodgar kan have foræret Helten, eller „Ingwina láfe“ som en almindelig Sværd-Kiending.

V. 5148-52:

brún on báne,
bát unswíðor,
þonne his þíód-cyning
þearfe hæfde,
bysigum ge-bæded,

Her maa vi nødvendig læse „brond, brand“, Sværd, for det aldeles ubrugelige „brún“, men saa faaer vi ogsaa, da „brond“ er Maskulin, en god Grund til „his“ v. 5150, og alt gaaer glat, lige til „bysigum ge-bæded“.

At henføre disse Ord til Bjovulf og oversætte dem „oppressed with labours“ og „dem Hartbedrängten“, det kan man nemlig sagtens gjøre, naar man tør, men det tør jeg ikke, og naar det henføres til Sværdet, da maa det forstaaes ligesom „wrættum gebunden“ v. 3056 og „bisgum gebunden“ v. 3479, hvoraf da igien følger, at „bisigu“ hos Anglerne maa, ligesom „Gierning“ hos Islænderne være brugt om Trolddom. Hvad endelig „ge-bæded“ angaaer, da findes det kun eengang til i Kvadet, nemlig v. 5644, hvor der siges om Dragen, som laae steendød „ðealwe ge-bæded“, altsaa paa Tysk „gebettet“. Om det nu her kan og skal tages i samme Bemærkelse,

eller vi skal læse „ge-bæted“ (tvunget) det er vel ikke let sagt, men er heller ikke vigtigt at faae besvaret.

V. 5162:   nacod æt niðe,

har Thorpe vist nok ubetimelig gjort Løier med „nacod“, som han vil forgiere til „ná gód“, men skiondt Grein tilligemed „nacod“ vil beholde „æt niðe“, skal vi dog med Thorpe læse „æt nýde“, som er det eneste, der passer.

V. 5165-74:

Ne wæs þæt éde síð,
þæt se mára
maga Ecgþeówes
grund-wong þone
of-gyfan wolde,
sceolde willan
wíc eardian
elles hwergen;
swá sceal æghwylc mon
á-láttan lán-dagas.

Dette seer, baade efter Sammenhængen og efter Rimstavene, mistænkeligt ud, men lader sig dog med nogle smaa Ændringer nogenledes forstaae. Naar man saaledes v. 5170 læser „wildan“ for „willan“ og v. 5174 „á-láttan“ for „á-láttan“, da kan man faae ud, at det var ingen smal Sag for Helten at rømme Marken og løbe vild i Ørken om et andet Stade, altsaa en Roes over hans Bestandighed, som slutter med det Tilføiende, at saaledes skal en Mand føre sit Levnetsløb (lead his life). Vil man imidlertid ikke dette, da maa man, som Udgiverne, nøies med en fortrukket Sætning om at ville og dog nødig ville døe og begraves.

XXXVI-XXXIX.

(5196-5775.)

Her, hvor Drage-Kampen ender og Heltens Løbebane slutter, optræder en splinterny Kæmpe, Viglaf, Vigsteens Søn, som i Dragekampen skal vinde sine Sporer, og, saavidt som mueligt, trøste Læseren over den gamle Helts Frafald, og her kiender man Shakspears Bedstefader igien; thi saaledes har ogsaa han for Skik i sine „Helte-Historier“ at dulme vor Sorg ved Heltebaaren med ny For-aars-Blomster. Da vi imidlertid endnu slet ikke af andre Kilder kiender det mindste til Viglaf eller hans Fader Vigsteen (Vèsteinn), saa kan vi heller ikke oprede deres Forhold til de Svenske Skilfin-

ger, der omtales som deres Nærpaarørende, men kan kun giætte os til, at Vigsteen maa have giftet sig ind i Vægmunds-Slægten, siden Viglaf regnes til Vægmundingerne, og er den sønneløse Bjovulfs nærmeste Arving.

Bjovulfs Seier over Dragen og bratte Død derefter af dens Edder og Forgift minder os Høinordboer om Thors Kamp med Midgaards-Ormen, der faaer samme Udfald, da Thor kun efter Seieren gaaer ni Trin tilbage før han drukner i Edderstrømmen; men derimod er det os noget Nyt, at Helten, i sit sidste lyse Øieblik, sender sin Arving ind i Bjerget efter Noget af Skatten, for at hans Æie i Døden kan fryde sig ved Synet af de Klenodier, som har kostet hans Liv men skal berige hans Folk. At det ikke skeer, da man bliver bange for at brænde sig paa det forhexede Guld, det er vist nok en Lyde enten ved Skjalden, eller dog ved Kvadet, men maa ikke komme Helten til Skade paa sit poetisk gode Navn og Rygte, og ventelig har Sagnet knyttet en Forbandelse til dette Drage-Guld ligesom til det paa Gnitaheden og til Stærkodders Guldpenge, saa Angul-Skjalden har følt sig bundet og kun giennem sin ædelmodige Helt turdet lade sit friere og sundere Blik paa Danefæet glimte igiennem.

V. 5210-11:

Ne mihte þá for-habban,
hond rond geféng,

er lidt hoppende, saa der har maaskee nok staaet „ne mihte he for-habban, ac hond rond geféng“, men Meningen er sikkert nok, at Viglaf kunde ikke holde eller bare sig, hvad paa godt Engelsk jo hedder: „he could not help it“.

V. 5218-19:

wræcca wine-leásum
Weohstán bana,

læser Thorpe „wreccan“, og da der nu i Skindbogen kun sees wr..., har han godt Lov dertil, men da det forudsætter, at Eanmund var landflygtig, gaaer det dog neppe an, thi Vigsteen, som efter Kvadet var Broder til Ohter og Onela, og havde gjort sin Lykke hos Bjovulf, Other-Sønnernes Tugtemester, maa selv, saavel som Eadgils, have hørt til de landflygtige Skilfinger og maa under Bjovulfs Banner have fældet sin Brodersøn Eanmúnd. Derfor beholder jeg „wrecca“ som efter første Afskrift skal have staaet i Skindbogen.

V. 5231: á-bred wade,

har allerede Thorkelin i sin egen Afskrift gjort til „abredwade“ skjøndt han lod trykke „abread wade“ og oversatte det „reiste udenlands“, men ligesom Hjemmelen i begge Tilfælde brast for ham, vil den nok briste for de følgende Udgivere, enten de saa lader trykke

„åbredwade“ eller „åbråd wade“, og enten de, med „abroad“ i Baghaanden, oversætter det: jog ud af Landet, eller: jog ud af Livet; jeg læser „åbræd wádu ɔ: wædu“, han flaaede Klæderne af ham, lod ham ligge splitternøgen, som passer i Sammenhængen.

V. 5249-50:

ne his mægenes láf
ge-wác æt wíge,

har til min store Forundring Thorpe oversat „mægenes láf“ ved „kinsman's legacy“ og Grein, til min endnu større, forandret til „mæges láf“, skjøndt intet passer bedre til hinanden end „mód and mægen“ (Mod og Kraft), som begge er Thors Sønner (Mode og Magne), og begge i enhver Kamp, altsaa ogsaa i Viglafs, var og er lige uundværlige, saa at, hvis der i Skindbogen havde staaet „ne mod-sefa, ne mæges láf“ vilde jeg intet Øieblik betænkt mig paa at rette det til „mægenes“.

V. 5273: and me þás máðmas geaf,

falder „me“ mistænkeligt, baade fordi det rimer for godt, og fordi det kun passer slet i Talen om alle Stalbrødrene. Maaskee skulde vi læse „eac“.

V. 5284: dæda dollícra,

kan „dollícra“ vist ikke være rigtig, da jo „dollíc“ ligesaa lidt bruges i god Bemærkelse som „dull“, og der har da vel staaet „dohtigra“.

V. 5310-13:

ge-sígan æt sæcce;
sceal úrum sweord and helm,
byrne and byrdu-scrúd,
bám gemæne.

Udgiverne har trykt:

gesígan æt sæcce:
unc sceal sweord and helm,

og der er vel heller ikke andet at gjøre. Forresten læser jeg, med Kemble og Thorpe „beadu-scrúd“ (ligesom v. 899) istedenfor det aldeles ubekjendte og upassende „byrdu-scrúd“, og da „bám“ betegner et i Skindbogen udslettet Ord, læser jeg hellere „beón“.

V. 5315-16:

(wíg heafolan bær
freán on fultum).

Her læser Thorpe „Wígláf ellen bær“ og Grein „wíg-neafolan bær“, og skjøndt Thorpes Gætning er forvoven, foretrækker jeg dog den selv for min egen Gætning, som vilde være „wíga heafolan bær“ og skulde betyde: Kæmpen vovede sin Hals.

V. 5337-38:

líg ýðum forborn
bord wið rond,

har begge Udgiverne villet læse „líg-ýðum“, og Thorpe har derhos (v. 5338) skabt en splinterny Text „brád wíg-rond“, men vi skal sikkert enten lade „ýðum“ staae for „ýðe“, let, eller rette det dertil. I Øvrigt er Sagen fortvivlet, thi selv naar man paa en skikkelig Maade kan faae Skjoldet brændt, slaer man Skjalden paa Munden, som udtrykkelig har sagt os, at Bjovulf lod giøre Jern-Skjolde til Toget, da han godt vidste, at Træ ikke taalde Ild.

V. 5356: gomol and græg-mæl,
skal vi sikkert for „græg-mæl“, som ingen Ting er, læse „græt-mæl“ som „gryt-mæl“, skier, braadden.

V. 5376: biteran bānum,
skal vist læses „bandum, bændum“ ligesom „heardan clommum“.

V. 5380-83:

þá ic æt þearfe
þeód-cyninges
and-longne eorl
ellen cýðan,

har begge Udgiverne vist nok med Rette indskudt „gefrægn“ efter „þearfe“, men med Uret beholdt „and-longne eorl“ der ligesaa lidt kan blive „der Kempe ununterbrochen“ som „the warrior earl“. Ventelig skal vi læse „and-fongne“ som „and-fengne“, den velkomne, kjærkomne.

V. 5389: þær he his mægenes healp,
har med Rette pint Fortolkerne, saa de bør ikke høre ilde for hvad de i deres Fortvivlelse har grebet til, men det rimeligste vil vist være at læse „þær he his mæge onhealp“, der, nemlig ved Haanden, hjælp han paa Frænden.

V. 5391: nioðor hwéne slóh,
er „nioðor“ vist blot en Skrivfeil for „noðor, náðor“, saa Meningen er, at han slog ikke saa lidt, ikke daarlig til.

V. 5439: and his helm onspeón,
Da Skindbogen nu kun har „he..“ hvor vi kun efter A, læste „helo“, saa kan ingen Giætning findes fuldere berettiget, end at der skal læses „helm“, som Grein, efter Grimms Raad, har indført i Texten.

V. 5464: egesan þeón,
har Grein vel udtrykkelig forbudt os at ændre, men jeg vover dog at foreslaae det i mine Øine nødvendige og aldeles uskyldige „teón“.

5490: swegle searo-gimmas,
har Grein beholdt og oversat „die lichten Gemmen“, men for at komme dertil med Rette, maae vi nok læse „swelle, sweetole“.

V. 5521-25:

sinc eáðe mæg,
gold on grunde,

gum-cynnes gehwone
ofer-higian,
hýde se þe wylle!

Dette maa jo være en Advarsel af Skjalden mod at nedgrave Skatte, og Vanskeligheden ligger da kun i „ofer-higian“, som, enten man vil oversætte det „despise“ eller „übertreffen“, dog ingen taalelig Mening lader klemme ud af sig. Derfor giætter jeg paa „ofer-hiwian“, forvandle, thi ligesom vi kiender den Folketro, at de, der grov Skatte ned, maatte gaae igien og see til dem, kan det godt have været en gammel Tanke, at hvem der grov Skatte ned, kunde let blive forvandlet til en Drage for at ruge over dem.

V. 5534: wræce giوند-wlitan,
er jo ingen Ting, saa jeg læser gierne med Grein „wrætta“, Vidunderne.

V. 5547-48:

bill ær gescód,
ecg wæs íren,

vil Udgiverne have læst „ær-gescód“ og have det oversat „brass-shod“ og „erz-beschut“, og da det passer saa ypperlig til Overgangen fra „Bronze-Alderen“ til „Jern-Alderen“, vilde de stærkeste Indvendinger neppe regnes for en Avne. Jeg vil derfor kun bemærke, at baade „ær“ og „gescód“ findes mange andre Steder i Kvadet, men aldrig i en lignende Bemærkelse, saa jeg tænker, indtil videre, at den „Kobberforhudning“ er et Blændværk, fremkommet ved, at der er faldet nogle Linier ud foran „þám þára máðma“, som slet ikke synes at hænge sammen med det Foregaaende, selv naar man, med Udgiverne, vil forandre „þám“ til „þe“, thi den gamle Herre, som Strids-Øxen havde tilhørt, kan ikke vel være Ild-Dragen, som brugde ganske andre Vaaben, men maa være ham, som nedgrov Skatten.

V. 5576-77:

breóst-hord þurh-bræc;
Beówulf maðelode.

At dette Indskud „Beówulf maðelode“ maa tænkes her baade for Rimstavens og Sammenhængens Skyld, saae jeg strax, og skjøndt det er overseet af Thorpe, er det dog opdaget af Grein, som noget, der fulgde af sig selv, og behøvede ei engang at nævnes.

V. 5578: gomel on giogode,
er ingen Ting, saa jeg læser gierne „on gioghde“ med Thorpe, skjøndt jeg ikke ret veed, hvad det er.

V. 5590-92:

nú ic on máðma hord
mínne bebohte
fróde feorh-lege;

har Thorpe forsaavidt Ret, som han rigtig har oversat „be-bohte“ (bi-bohte) ved „solgde“ og ei, som Grein ved „kiøbde“, men „fróde feorh-lege“ har han ganske taget feil ad, thi „fróde“ er her „gammel“ og „feorh-lege“ skal, som Kiønnet udviser, være „feorh-læge, lage“, min gamle Livstraad, Livsrune, Livstid.

V. 5607-9:

þá þe brentingas
ofer flóða genipu
feorran drifað,

maae efter Sammenhængen „brentingas“ vist nok betyde „Skibe“, men der er i det aldeles ubekjendte Ord ei mindste Grund enten til „foamy barks“ eller til „brandenden Kiele“. Formodenlig skulde vi læse „byrðingas“, da Anglerne sagtens, ligesom Islænderne, har havt et saadant Ord til Førsels-Skibe.

V. 5631: him of hwæðre gewát,
maae vi med Thorpe og Grein læse „hreðre“.

V. 5644: bealwe ge-bæded,
har Thorpe oversat „on bale compelled“, som jeg ikke forstaaer, og Grein „schlimm getroffen“, som vel har sin gode Grund, men ikke i Texten, saa jeg vil foreslaae at læse „ge-bedded“ ligesom det Tyske „gebettet“ og oversætte „ilde leiret“ eller sengelagt. Til Bestyrkelse kan tjene, at i Kvadet om Bruneborg-Slaget læses i samme Mening „néde gebeded“.

V. 5648-51:

ac him frenna
ecga fornámon
hearde heaðo-scearde
homera láfe,

har Grein vel optaget Thorpes Giætning „heaðo-scearpe“, som, alt overveiet, vel maa billiges, men han har tillige oversat „him“ som om der stod „hine“, og anmærket det under Texten. Udtrykket „homera láfe“ om Jern-Vaab, som ogsaa forekommer i Kvadet om Bruneborg-Slaget, er pudsigt nok, da Smede-Værket jo paa en Maade er Hammerens Efterladenskab.

V. 5673: hondum styrede,
har Udgiverne ladt staae og rask oversat „with hands disturbed“ og „mit den Hånden stúrte“, men vi maa dog vist enten læse „styrnde“ eller læse „scyrede“ i samme Mening som det Engelske „to scour“.

V. 5696: wlitán on Wigláf,
maa henføres til v. 5688, i den Mening, at de, som før ikke turde kæmpe, de turde nu heller ikke see paa Viglaf.

V. 5707: will oncirran,

har Udgiverne sat „willan“ for det vist nok ubrugelige „wiht“, men det er jo rimeligere at læse „will“ i samme Mening.

V. 5731: swylce he pryðlicost óhwár,
har vel Grein beholdt Haandskriftets „ower“, men Thorpes Giætning „óhwár“ er vist nødvendig, især da Ordet, efter Versebygningen maa høre til denne og ei til følgende Linie.

V. 5755-56:

fyr ran swíðor
weóll of ge-witte,

har jeg med Fornøjelse optaget Thorpes Rettelse „fyr ran“ for det splittergale „fyran“, men hvordan Thorpe kommer til at oversætte „gewit“ ved „entrails“ som hos Grein bliver til „Busen“, er mig ubegribeligt. Udgiverne har i alt Fald ikke lagt Mærke til, at „weóll of ge-witte“ skal henføres ikke til „Ilden“, men til „Helten“, som blev hovedør, da Ilden rasede, men fik Samlingen igien: „ge-weóld his ge-witte“ v. 5398, da Ilden sagtnedes: „þæt fyr on-gon sweðrian syððan“ v. 5395-96.

XL-XLI.

(5776-6107.)

Her har vi den mærkelige Beskrivelse af Sørgebudskabet, som det bragdes til Konge-Borgen ved et ridende Bud, der ikke behøver at have været en af de ti Hælefægttere, da der godt kan have været Rideknegte med, og var desuden den arme Tyv til Tjeneste, som havde været Veiviser og kom, saavidt vi veed, ikke til Skade.

Idet nu Budsvenden minder om de Farer, Landet er udsat for ved Heltens Død, seer han tilbage paa Gothernes foregaaende Kampe, paa den ene Side med Svenskerne og paa den anden Side med Franker og Friser, som vi vel forud kiender lidt til, men ikke nok, for at finde det ganske redt.

Det er imidlertid her (v. 5834) at „Merovingernes“ uventede og derfor længe miskiendte Navn gjør Overeensstemmelsen med Gregors Frankiske Aarvog fuldstændig, og, skjøndt vi ikke kan oprede alt om den lange Svenske Krig, saa seer vi dog, at den Svenske Kong Ongenthjov gjorde Begyndelsen, efter Kong Hrædels Død, fældte den ulykkelige Kong Hædken, og bortførde hans Dronning, som formodenlig var en Dansk Prindsesse, og at det først var efter en Tids Forløb, at Higelak blev stærk nok til at hevne Skade. Paa sine gamle Dage maatte imidlertid Ongenthjov bide i Græsset, dog ikke, som vi snarest skulde ventet, for Bjovulf, men for Vanraads Sønner: Jofur og Ulf, af hvilke Jofur, som den lykkelige Banemand, fik Higelaks eneste Datter, Prindsesse Hylde, til Ægte.

V. 5789: se þe næs gerád,
 har jeg vel længe tænkt, skulde være en Snert til Budsvenden, som
 en af de Ti, men jeg maa dog nu give efter for Udgiverne, og til-
 staae, det peger kun meget uskyldig paa det ridende Bud, især fordi
 „næs“ skal bære Rimstaven, men derfor maae vi saameget nødven-
 digere læse „næsse“, hvad Udgiverne har glemt at anmærke.

V. 5815: syððan under Froncum and Frysum
 maa gaae ud i eet, men da saa „orleg-hvíle“ fattes sin Stalbroder,
 har begge Udgiverne faaet det uheldige Indfald at skabe en af intet
 eller af det hos os saakaldte Mundsveir „syððan under“, og skiøndt
 Grein ved at forlænge „under“ til „underne“ redder Skinnet, er
 det dog spildt Umage, da „un-dyrne“, som man af hans Oversættelse
 kan see skal menes, snarere maatte give D og ingenlunde U til Rimstav.

Jeg vil derfor giætte paa:

ofer ýða-geblond
 orleg-hvíle.

V. 5850-54:

eald and eges-full
 hond-slyht ágeaf;
 á-breót brim-wísan
 brýda heorde
 gomela íó-meówlan,

da de to første Linier ikke har Skygge af Rim, fattes i det mindste
 to Linier, og maaske mere, som gav den Oplysning, vi nu fattes.
 Vel kan det neppe feile, at Skjalden jo vilde lade os vide, at Konge-
 moderen til Ongenthjovs berømte Sønner, Ohter og Onela, var
 den Gothiske Kong Hædkens Enke, som den grumme Krigsmand havde
 berøvet sin Husbond og bortført med Magt; men „íó-meówlan“ synes
 jo at gjøre hende forældet, og da Rimstaven skal være g, vil jeg
 giætte paa, at der har staaet „geof-meówlan“, som Afskriveren har
 forbyttet med „geó-meówlan“ og vi maa læse „bryda-horde“, Brude-
 skat, som en Omskrivning af „Dronning“.

V. 5858-59:

and þá folgode
 feorh-geiðlan,

hænger slet ikke sammen med det Foregaaende, men forudsætter, at
 Gothe-Hæren maa være nævnet og dens Nederlag berettet.

V. 5888-89:

hú þá folc mid him
 fæhðe tó-wehton,

har begge Udgiverne aabenbar taget feil ad „tó-wehton“, som maa
 henføres til „tó-wegan“, og det var, fordi de holdt paa „fæhðe“ som

maa blive „féðe“, saa her peges kun paa Fodfolket, som strømmede til Higelak.

V. 5893: fæsten sécean,

kan, naar det skal gaae paa Higelak, som det vel maa, ikke være rigtigt, da det aabenbar ikke var nogen Fæstning, men Fienden, Higelak kom for at opsøge, saa vi skulde ventelig læse „fæste sécean“, angribe uopholdelig, thi at „sécean“ har været brugt om Angreb, saae vi paa „sócne“ (V. 3547), som aabenbar bruges om Grændels Angreb, og paa „sécean tó“ (V. 5994) om Svenskerne.

Grein har prøvet paa at omgaae Vanskeligheden, ved at henføre det Hele fra V. 5880 til Ongenthjov, og jeg har selv været fristet til det samme, men dels vilde det være et Kneb paa dette Sted at oversætte „fród“ ved „den Gamle“ og sætte ham i Spidsen istedenfor „se góða“, dels passer „fela-geómor“ her ligesaa slet paa Ongenthjov som godt paa Higelak, og endelig kom derved netop eet og det samme til at drøvtygges uden al Grund.

V. 5894-95:

eorl Ongenþió

ufor on-cirde,

falder baade „eorl“ mistænkeligt og kommer hovedkulds, men naar man oversætter „ufor“ ved hurtigere eller „forud“, lader det sig dog forsvare.

V. 5899: wiðres ne trúwode,

har Thorpe i Fortvivlelse villet skabe „wiðres“ om til „hwæðre“, medens Grein kiækt, trods alle Indvendinger, gjør „wið-ræs“ af det, men jeg tør slet ikke røre ved det, da jeg intet rimeligt veed at sætte isteden, uden det skulde være „weðres“, der dog faldt stivt, og kan i „wiðres“ kun see Navnet „Vidar“, som vilde forudsætte, at Ongenthjov havde opkastet en Forskandsning paa Kysten, hvor Byttet var samlet, og som han nu kastede sig ind i, da han ikke tiltroede den Vidar, som det var betroet, at kunne afværge Higelaks Angreb. Under denne Forudsætning kunde vist nok „fæsten“ (V. 5893) ogsaa blive staaende, men jeg kan ikke nægte, at alt dette indtil videre maa synes at svæve i Luften, og anmærker det derfor kun flygtig i Forbigaaende.

V. 5907-08:

þá wæs æht boden

Sweóna leóðum,

har Thorpe, som vil nøde „æht“ til allevegne at betyde „wealth“ eller dog Eiendom, skiøndt det V. 83 og 1026 baade med „Flodens og Havets“. Magt sætter sig derimod; givet Svenskerne til Bytte; men Grein, som giætter paa „æht, eht“ Forfølgelse, har saameget des rimeligere Ret, som det til Nød ogsaa kan taales paa fornævnte Steder.

V. 5915:   ecgum sweordum,
trænger jo til Helbredelse, men ved med Udgiverne at læse „ecgum
sweorda“ overhugger man Knuden, istedenfor at løse den. Vi skal
upaatvivlelig læse „eácnum sweordum“, ligesom der V. 4273 læses
„eácnum ecgum“.

V. 5917:   on bid wrecen,
lader sig vistnok, som det staaer, umulig oversætte, skiønt Grein
har prøvet det umulige ved „zum Bleiben gestellt“, saa det maa være
skæet enten i Fortvivlelse eller blot for Løier, som naar jeg vilde sige:
„bragt til at bie“. Thorpe vil læse „beado“ og oversætter „in that
conflict punished“, som heller ingensteds har hjemme.

Er en forvoven Giætning derfor nogensteds tilladelig, maa det
være her, saa jeg foreslaaer „on-biten recene“, pludselig forbidt, som
dog lader sig høre, til man faaer noget bedre.

V. 5944-45:

ac he hyne ge-wyrpte,
þeah þe him wund hrine.

Uagtet Beskrivelsen af den gamle Svenskers Kamp med Vanraads-
Sønnerne, som minder om den mellem Adils og begge Frovins-
Sønnerne, er temmelig indviklet, er vi dog blevet enige med os
selv og hinanden om, at Ulf, som først saarede den gamle Hugaf,
fik til Giengiæld et Dommedags-Slag, saa han styrtede omkuld, og
kom først paa Benene igien, da det var lykkedes hans Broder Jofur
at fælde Jetten, og mig synes derfor, det følger af sig selv, at disse
to Linier maae henføres til Ongenthjov, som maa trøste sig med,
at fik han end ikke Held til at give Ulf Banesaar, saa smed han ham
dog tilgulvs, efterat han selv var følelig saaret.

Begge Udgiverne vil imidlertid have Linierne henførte til Ulf, og
medens Thorpe lader ham komme sig („recover“) ved Kuldkast-
ningen, lader Grein ham vælte sig lidt, uden at jeg kan vide,
hvorfor, uden fordi Linierne nu engang ikke bedre kan passe paa
Ulf som Subjectet.

V. 5986-89:

and þá Iofore forgeaf
árgan dóhtor,
hám-weorðunge,
Hyldo tó wedde.

At Skjalden herved vil lade os vide, at Higelak gav Jofur sin
eneste Datter tilægte, derom tvivler ingen af os, men naar vi ikke vil
lade hende hedde Hulde („Hyldo“) [da maae vi skyldes Skjalden for
ikke at have sagt os, om Prindsessen blev blot sat i Pant eller givet
tilægte, saa at, om end Grammatiken, som jeg dog meget tvivler om,
tillod os at stryge Navnet, burde vi dog for Skjaldens Skyld lade det

staae. Da vi ellers Intet veed om den Gothiske Prindsesse, nytter hendes Navn os vel ikke stort, men det skader os dog endnu mindre, og da det var hende, der, efter Hardreds Død, maatte være Hredlingernes sidste Haab, er det dog mueligt, vi ved en anden Leilighed kan fornye det korte Bekjendskab.

V. 6002-4:

(æfter hæleða hryre
hwate Scildingas
folc-red fremede)

Skiøndt den første Linie godt kunde høre til det Foregaaende, saa der ved „hæleða hryre“ sigtedes til Higelaks og Hardreds Fald, saa har jeg dog, ligesom Udgiverne, fundet det rimeligst, at Skjalden her ved vilde pege paa Grunden, hvi Bjovulf ogsaa paa Thronen blandede sig i de danske Anliggender, som da vil have været ved Rolv Krages Fald, der rystede hele vort Norden. Da „folk-red“ (Folke-Raaderen) passer godt nok, bør det hverken gøres til „folc-ræd“ eller „folc-riht“.

V. 6021-27:

þá sceall brond fretan,
æled þeccean,
nealles eorl wegan
muððum tó ge-myndum,
ne mægð scýne
habban on healse
hring-weorðunge;

har Udgiverne stiltiende gjort „muððum“ til „máððum“, skiøndt „wegan“ i alt Fald vilde kræve „máðmas“, men vi skal aabenbar læse „mundum“, Hænder, som danner Modstykket til „on healse“, da Mændene bar Armringe og Kvinderne Halsbaand.

Ved denne Beskrivelse, der turde være den skiønneste ei blot i hele Kvadet, men i alle Heltens Lovtaler, maae vi forbauses over, at den Engelske Udgiver om den skiønne Mø, Guldet berøvet, som trælbundet skal gaae i Udlændighed, har enten kunnet eller villet anmærke: „perhaps a glee-maiden is meant, who, having lost her patron, is compelled to wander abroad.“ (!!!)

V. 6068-71:

ær hí þær ge-ségon
syllícran wiht,
wurm on wonge,
wiðer-ræhtes,

har vel Grein beholdt baade „ær“ og „wiðer-ræhtes“, som Thorpe ombyttede med „ac“ og „wiðer-ræðne“, men jeg skal dog foreslaae at læse „æc“ (= eac) og „wiðer-rihtes“: de saae ogsaa til Giengæld det sære Uhyre. Vel har jeg ingen anden Hjemmel end Ordbogens her

meget tvivlsomme for, at „wiðer-riht“ er Vederlag, men naar en lillebitte Forandring giver meget god Mening hvor før ingen var, finder jeg den altid rimelig.

V. 6084-85:

hæfde eorð-scrafta
ende genyttod,

skal jo upaatvivlelig, som Udgiverne har forudsat, sige os, at Dragen havde nu afbenyttet Skatte-Graven, men det siges dog ikke, medmindre vi læser „endemæst“, endmost, sidste Gang.

V. 6104: (he is manna ge-hyld)

maatte være „Mands-Dække“, hvad vel kunde siges om Vorherre, men neppe af den Mund, saa vi skal vist læse „ge-hyht“, Haab, Tilflugt.

XLII-XLIII.

(6108-6356.)

Indholden er umiskjendeelig, da den kun er Ransagelsen og Udtømmelsen af Skattegraven, og Begravelsen af Helten med et stort Klagemaal, hvorved kun er at bemærke, hvad Udgiverne har overseet, at de tolv Skjalde ved Bjovulfs Grav sang skifteviis (ymbse), og priste ham altsaa i en Vexel-Sang, der er Drapens forudsatte Grundlag.

Da der imidlertid netop i Slutningen ogsaa er Brandmærker og desuden endeel slemme Skrivfeil, findes her nok at tvivle og tvistes om i det Enkelte.

V. 6108-12:

þá wæs ge-sýne,
þæt se síð ne þáh,
þám þe unrihte
inne gehýdde
wræce under wealle,

har Udgiverne aldeles misforstaaet ved at henhøre det til ham, der skulde Skatten, istedenfor til ham, der stjal af den, og desaarsag har de ombyttet „wræce“ med „wræte“. Jeg læser derimod „wræcca“, Stakkelen, som passer paa den bortløbne Træl, og jeg læser fremdeles „un-riht“, som der, efter Rimstaven, ogsaa maa have staaet, og Meningen bliver da, at nu saae man det var en daarlig Reise, Stakkelen gjorde (da han listede sig ind og stjal Sølvfadet, mens Dragen sov), skiøndt hans Uret indtil videre var skjult under Klippen. At det nemlig er Tyven, her tales om, sees klarlig af det Følgende, som, hvor mørkt det end ellers er, dog klarlig fordømmer den, der begaaer Mark-Ran, hvad han dog vel ikke gjorde, som nedgrov sine egne Skatte.

V. 6126: sóhte searo-níðas,
seer mere end mistænkeligt ud, da Ordene er bekiendte nok, men lader sig dog i Sammenhængen neppe oversætte. Hvis der ikke er faldet nogle Linier ud, maae vi imidlertid læse:

þa he beorges weard óhte,
searo-níðas.

V. 6130-43:

Swá hit óð dómes-dæg
diópe benemndon
þeóðnas máre,
þá þæt þær dydon,
þæt se secg wære
synnum scildig,
hergum ge-headærod,
hell-bendum fæst,
wommum ge-wítnad,
se þone wong strude,
næs he gold-hwæte
gearwor hæfde
ágendes ést
ær gesceáwod,

har Udgiverne forudsat, at de Konger, som gav den strænge Lov mod Mark-Ran, var dem, der havde nedgravet Skatten, uagtet Kvadet udførlig har fortalt, det var en eenlig forældet Herre, og da de vil henføre „he“ (V. 6140) enten til Bjovulf eller Viglaf, gaaer de reent fra Texten. Denne er imidlertid heller ikke god at følge, men naar vi (V. 6131) læser „dihte“ for „diópe“ og læser V. 6133: „þe þæt wær dydon“, da lysner det, saa vi kan see at rette Resten derefter, saa jeg tør nu godt foreslaae følgende Retskrivning:

Swá hit óð dómes-dæg
dihte benemndon
þeóðnas máre,
þe þæt wær dydon,
þæt se secg wære
synnum scildig,
hergum ge-headærod,
hell-bendum fæst,
wommum ge-wítnad,
se þone wong strude,
næfne gold-wíte
gearwor hæfde
ágendes ést
ær geceápod.

Meningen bliver da, at Arilds-Kongerne gjorde den Pagt og slog det fast til Dommedag, at hvem der begaaer Mark-Ran skal skee a Landsens Ulykke, hvis han ikke betimelig med Guld-Bod tilkiøber sig Eiermandens Gunst, hvad jo hænger meget godt sammen.

V. 6229-31:

sceft nytte heöld,
feðer-gearwum fús
fláne full-eode,

har ligesom med Flid pint Fortolkerne, skiondt Grein er næved at faae Bugt dermed, men dog vil have „vom Federschmuck geflüchtigt den Pfeil unterstützte“ forstaaet saaledes, at Spydet ogsaa paa en Maade foer i Fjederham, medens Skjalden dog, paa eget Ansvar, roser Spydet for, at det, ved at gaee sit eget Skud, fløi omkap med den vingede Pil.

V. 6282-85:

sweart of swic þole
swógende lég
wópe be-wunden
wind-blond gelæg,

kan jeg slet ikke forstaae, medmindre disse Linier høre sammen og „wind-blond“ maa være et Tillægs-Ord til „lég“, saa Meningen bliver, at Luen, sort af sit Røg-Svøb, i Vindfang bragende leged med Been-Huset.

V. 6292—6302 er saa hullede, at de, som Grein meget rigtig bemærker, findes uoversættelige, men man kan dog have en velgrundet Formodning om deres Indhold, som maa have været, at Gothernes Sorg ved Bjovulfs-Baalet lignede Fæstemøens Kvide ved hendes Elskers Fald i Vaabengnyet, men maaskee var her ogsaa spillet paa Hildeborg, Gudrun eller en anden af Oldtidens berømte Græde-Kvinder.

V. 6336: and ymbse spreca

er, som alt bemærket, at tale skifteviis, thi vel har heller ikke jeg forefundet „ymbse“ i nogen anden Angelsk Bog, men da det har samme Bemærkelse baade i Islandsk og Svensk, kan der ingen Tvivl være om Ordet i nærværende Sammenhæng.

V. 6339-40:

duguðum démdon,
swá hit gen . . bið.

Her synes ikke at fattes andet end Fyldingen til „gen“, som da maatte læses „gemet“, men da Rimet fattes, har Grein vist nok giattet bedst paa „ge-défe“.

NAVNE-VISER.

- Abel.** Den bibelhistoriske v. 216.
- Ælfhere** nævnes v. 5200 som beslægtet med Skilfingerne, og er da maaskee den samme som Valders Fader efter det Brudstykke af en gammel engelsk Valders-Kvide (Walder's Lay), som nys er fundet her og udgivet af Prof. Stephens.
- Æschere, Hrodgars gode, gamle Ven, Æsger,** som blev kvalt af Grændels Moder v. 2574-91. 2640-59. 4234-49.
- Ár-Scyldingas,** de ældste Skjoldunger v. 922 og 3414.
- Beánstán** skal være Navnet paa Brækkes Fader v. 1041.
- Beówulf** nævnes som Søn ad Kong Skjold v. 106.
- Beówulf,** Kvadets Helt, var derefter Kæmpen Egthjovs Søn, en Dattersøn ad den gamle Gothe-Konge Hrædel, havde tredive Mands Styrke, og beviste tilsvarende Heltemod især i Kampene med Grændel Trold, med hans Moder og med Dragen Stærkhjort. Hans Gravsted „Beówulfes beorh“ nævnes v. 5606.
- Breca** er Navnet paa Bjovulfs Legebroder, med hvem han svømmede omkap, v. 1006. 1056. 1160. Han var Fyrste i Brøding-Land.
- Brødingas** v. 1036 skal være et Folke-Navn, som ogsaa findes i Vidsidsmaal, v. 51, hvor Brække ogsaa nævnes som Brødingernes Fyrste.
- Brósingas** v. 2392, vil man udenlands gjøre til et Folke-Navn, men saalænge vi kun har seet det i „brøsinga-mene“ der maa være det samme som Eddas Brysingmen, det berømte Navn paa Freias Hals Smykke, saalænge er Giætningen i alt Fald erkesløs. Mærkeligt er det imidlertid, at dette Klenodie omtales her paa en Udvandring; thi det minder om, hvad der ymtes om i Skalda, at Loke engang havde stjaalet Brysing.

- Cain.** Den bibelhistoriske v. 213. 2516.
- Dæghrefn** er v. 4995 Navnet paa en Frisisk Kæmpe, som Bjovulf gav Banesaar med de bare Næver.
- Dene** er Kvadets sædvanlige Navn paa „Danskerne“ skjøndt de ogsaa tit kaldes „Scydingas“, Skjoldunger.
- Eádgils, Ohters Søn,** som Bjovulf hjælper til at blive Konge i Sverrig, skal sikkert være den samme som Ynglinge-Sagas Adils, Ottar Vendelkrages Søn, samtidig med Rolv (Hrodulf) i Leire. v. 4776-82.
- Eaha** nævnes i Brudstykket om Finsborg som en af de Danske eller Frisiske Kæmper. v. 29.
- Eánmund,** en Søn ad Ohter, som faldt i Slag med Gotheerne. v. 5215.
- Earna-næs,** v. 6055, er Navnet paa Valpladsen, hvor Helten faldt.
- Eást-Dene,** v. 778. 1225. 1650, synes brugt iflæng med Vest-Danske, Syd-Danske og Nord-Danske, skjøndt vi hos Saxe finder Spor af, at man har kaldt Skaane Øst-Danmark og Jylland Vest-Danmark.
- Ecgláf,** v. 992. 1174. 1954. 2924. 3609, er Navnet paa den ellers ubekjendte Fader til Hunferd Drost, som forgiæves stræbde at giøre Gothehelten latterlig i Kongens og det Danske Folks Øine.
- Ecgþeów,** Bjovulfs Fader, en Gothisk Kæmpe, som for en Tvekamp, hvori han fældte en Ylfing, maatte tye til Danmark, hvor Kong Hrodgar betalte høi Mandebod for hans Fred. v. 524. 743. 911. 938.
- Ecgwela,** v. 3413, skal vel, efter Sammenhængen, være Navnet paa en ældgammel Danekonge, men da det slet ikke ligner noget olddansk Kongenavn, som vi ellers har stødt paa enten i vore egne eller i de Angelske Oldsagn, saa er det rimeligviis en Skrivfeil.
- Elan,** v. 124, er vi nu omtrent blevet enige om, maa være Halen af „Onelan“ og følgelig tilhøre en af den Svenske Kong Ongenthjovs Sønner, som altsaa ventelig skal have havt den høie Kong Halvdan til Morfader.
- Eofor,** v. 4965. 5978. 5986-89; er Navnet paa en af Vanraads Sønner i Kong Higelaks Tjeneste, som ved Hjelp af sin Broder Ulf fik Held til at fælde den frygtelige Hugaf, den Svenske Kong Ongenthjov, og fik derfor med store Forleninger Higelaks eneste Datter, Hylde, til Ægte.
- Eormenric,** v. 2395, er jo Navnet paa den stormægtige Gothiske Keiser fra det fjerde Aarhundrede (Eddas Jörmunrek og Saxes Jarmerik), men det angelske Sagn synes at have

fremstillet ham og hans Forhold til Hama (Eddas Hamder) omtrent som vi læser i Vilkina-Saga. Dette stadfæstes da ogsaa ved Vidsidsmaal, hvor der vrimler af Jormunrekske Høvdinger og Hirdmænd, som er det nordiske Sagn aldeles fremmede, og stimes med Hunnekongen Atle ved Veichselens Bredder.

Eotenas, der ellers i Kvadet, ligesom Eddas Jætter eller Thurser, bruges om alskens Utysker, er dog v. 1760. 1798. 2137. 2169. 2283 sikkert et Folkenavn, skøndt vi hverken veed historisk eller geographisk Besked om dette Jotunheim. At ville gøre det til Jylland, kan kun falde Engelskmænd ind, og, efter Kvadet, maatte det i alt Fald snarest søges i Sverrig paa Finlands-Siden, hvor sagtens det hele Strøg engang har hedt Finveden.

Fin, Folkvalds Søn, er Skjaldens Konge i Jotunheim, som hjem søges af Danskere og Friser i den høie Kong Halvdans Dage, og han faaer strax en banket Trøje af Hnæf og Hengest, hytter sig vel siden enstund ved at gaae paa Rævekloer, men maa dog tilsidst betale Gildet med Bælgen. v. 2129. 2155-2206. (2251.) 2286-2307.

Finnaland, v. 1154, er maaskee ogsaa „Finveden“, men kan, for Skjaldens Skyld, ligesaa godt være Finland selv, som „Helsingør“ i Shakspears Hamlet aabenbar var det samme som nu, og Afstanden skulde man aldrig gruble over, for kunde Bjovulf siden svømme lukt over Havet fra Frisland til Gothland, kunde han jo sagtens i sin feireste Ungdom svømme fra Gothland til Finland.

Finsburuh, som jeg ellers aldrig er stødt paa uden i London, er dog i Brudstykket v. 71 (S. 38) aabenbar Navnet paa den Fæstning, som Kong Fin, med Skielmen bag Øret, havde overladt Hnæf og Hengest til godt Forlig, men overraskede siden ved Nattetid og lod sig betale med Helteblod i dyre Domme. Ventelig er for Resten „Finsburuh“ samme Sted som Kvadets „Finneshám“, v. 2305, hvor Kong Fin selv fik sit Banesaar.

Fitela, v. 1752-61. 1772, nævnes som Sigmund Volsungs System søn eller Brodersøn (nefa) og hans Høirehaand, og maa da være den samme som Fjotle (Sin-Fjötli) i Edda, uden at man dog derfor har mindste Ret til at sige om Fitela alt hvad der er sagt om Eddas Fjotle.

Folcwealda, 3: Folkestyrer, kunde jo bruges om enhver Høvding, men at det v. 2172 er Navnet paa Kong Fins Fader, stadfæstes ved „Fin Folcwalding“ i Vidsidsmaal v. 55,

- og ved de Angelske Slægtregistre, hvor man finder den samme Fin Folkvalding blandt Odins Forfædre.
- Francna**, v. 2413 (3857), men v. 5816 Froncas, Franker.
- Freáware**, v. 4037, maa være Navnet paa den Danske Kongedatter, som af politiske Grunde var trolovet med den maglebardske Prinds Ingel Frodesøn, men som snart blev Vidne til hans Opstand og Fald, og at hun var Hrodgars egen Datter, sees af Vidsidsmaal v. 91-100.
- Freswæle**, v. 2133, er Navnet paa Valpladsen i Jotunheim og gøres udenlands rask væk til et Frisenvold, under den Forudsætning, at Kong Fin maa regiere i Frisland, siden der staaer i Vidsidsmaal „Fin Folcwalding Fresna cynne“ (weold), men foruden hvad herom er sagt i Indledningen, maa det bemærkes, først, at i Skindbogen kan der efter mit Skion ligesaa snart have staaet „Ferswæle“ som „Freswæle“, dernæst, at Valpladsen, hvor Friserne vandt en dyrekøbt Seier, kunde godt hedde „Freswæl“ uden at ligge i Frisland, og endelig, at hvis det var paa Sverrigs Østkyst Kong Fin thronede, da menes der sikkert det over hele Norden berømte „Fyrresvold“.
- Fróda**, v. 4044, skal jo være Navnet paa Ingels Fader, og det maatte da ikke være den fredegode, men den slemme Kong Frode, som, efter et Nordisk Sagn, maatte lade Livet for Hroar og Helge (Hrodgar og Halga).
- Frysas**, v. 2201. 2407. 5816, men „Fresena cyn“ v. 2180, er Friser-Folket baade i Vest og Nord.
- Frysland**, v. 2246, men v. 4707 Freslond og v. 5823 Fresnaland. Navnet har da fra Arildstid, ligesom nu, været eens for det store vestlige Frisland, hvor Kong Higelak faldt, og for det lille nordlige som var Hengests Hjemstavn.
- Gara cyn**, v. 915, kan, saavidt vi veed, hverken betyde Folk eller Fæ, og da Rimstaven skal være „w“ kan man temmelig sikkert læse „Wedera cyn“, som giver god Mening.
- Gár-Dene**, v. 1. 1195. 3706. 4981, synes ikke brugt iflæng som Eást-Dene og West-Dene, men at skulle betyde de Grund-Danske, eller hvad man nu spotviis kalder „Pære-Danskerne“, skiøndt baade Heltene, v. 2-6, og Fostbroderlaget med Gotherne, v. 3704-24, hører dem til.
- Gármund**, v. 3917, skal aabenbar være den Vermund, der i Anglernes Slægtregistre altid er Fader til den gamle Uffa (Offa), langt ældre end Hengst og Hors, altsaa den i olddanske Sagn uforglemmelige Vermund den Blinde paa

- Jellinggaard**, Fader til Uffe hin Spage, som paa Eider Holmen fyldestgjorde det Tyske Forbund.
- Gárulf**, v. 35. 62-65 i Brudstykket (S. 38), er Navnet paa den yngste af Heltene paa Finsborg, Gudlafs Søn, som ikke vilde lade sig styre og blev den første, som faldt.
- Geátas** eller Geáta leóde er giennem hele Kvadet klarlig Navnet paa Gotherne som Svenskerne's Naboer, men dog skilte fra dem ved Sø og salt Vand, og kaldes vel derfor stundum Sø-Gother og Sømænd.
- Geomor**, v. 3914, er, efter v. 3916, Navnet paa en Brodersøn eller Systemson (nefa) ad Garmund o: Vermund, saa det gaaer slet ikke an at ville giøre ham til en Søn ad Offa, fordi en Saadan fører Navnet Eomer i Slægt-Registrene.
- Gifðas**, v. 4980, saavel som Gefðas i Vidsidsmaal v. 151, maa jo vist nok betyde Gepider, som efter Jornandes herde til de udvandrede Gother, men blev liggende og syltede Valle ved Veichselen.
- Grendel** er et Trolde-Navn, som Anglerne synes at have havt for deres egen Mund, da der hverken i Eddaerne eller, saavidt jeg veed, i noget Nordisk Oldsagn findes mindste Spor deraf.
- Gúðláf**, som paa Finsborg havde mistet sin Søn, var, efter v. 2290, tilligemed Osláf i Spidsen af Hevner-Toget til Jotunheim.
- Háreð** nævnes v. 3851 og 3956 som Fader til Hygd, Kong Higelaks unge Dronning.
- Hæðcyn**, der ved et Vaadeskud dræbde sin Broder Herebald (ligesom den blinde Høder dræbde Balder), og faldt for Ongenthjov. v. 4860-73. 4957-63. 5840-43.
- Haga**, v. 5777 og 5913, er endnu i Sverrig saa sædvanligt et Navn paa Kongs-Gaarde, at det ogsaa her maa giælde derfor.
- Halga** nævnes som Broder til Hrodgar v. 122 og maa da være den i vore Oldsagn navnkundige Helge, Broder til Ro (Hroar) og Fader til Rolf (Hrolf, Hrodulf), enten man saa udenlands vil tillade det eller ikke.
- Háma**, v. 2390-96, er den samme, som nævnes i Vidsidsmaal v. 250 og 262 mellem Jormunreks Drabanter, og svarer til Vilkina-Sagas Heimer, saa v. 2396 „geceás érne ráð“ maa forstaaes om hans Munkeliv. Det Angelske Hama-Sagn synes derfor ikke at have havt stort mere end Navnet tilfælles med det Eddiske om Hamder, Gudruns Søn, Ammius hos Jornandes.
- Healfdene**, v. 113. 2121, var ogsaa efter et Nordisk Sagn Fader til Hroar og Helge.

- Heardréd, Higelaks Søn og Efterfølger, som dog faldt i det første Slag med Svenskerne.** v. 4397. 4742. 4769.
- Heaðobeardnas, v. 4058. 4068. 4127,** er et hidtil ubekendt Navn paa en djærv Viking-Flok, som dog ogsaa findes i Vidsidsmaal v. 100, men da Stavningen ligesaa tit er uden d som med d, bliver det tvivlsomt, om Navnet har noget med „Barder“ at gøre, eller om det ikke maaskee snarere peger paa det angelske Hedeby.
- Heaðoláf, v. 913,** skal være Navnet paa den Ylfing-Kæmpe, som Gothen Egthjov kom for Skade at fælde, og skøndt et tilsvarende oldnordisk „Háleifr“ kunde synes rimeligt nok, er jeg dog neppe stødt paa det.
- Heaðoræmes, v. 1031,** skal betegne Stedet, hvor Bjovulfs Medbeiler i Svømning flød op, og da „Heaðo-reamas“ nævnes som en Folkestamme i Vidsidsmaal v. 128, saa har en Tysk Oversætter giættet paa det Norske Romerige; men da, blandt meget andet, disse Heaðo-reamas, om hvem der slet intet siges, let kan være skabt af Skjalden blot for Rimets Skyld, uden anden Hjemmel end det samme mørke Navn i Bjovulfs-Drapen, saa er det ikke værdt at ændse.
- Helmingas, v. 1234,** synes at skulle betyde den Slægt eller det Folk, som Hrodgars Dronning var af, og da en „Helm“ nævnes i Vidsidsmaal, v. 60, som Drot for Vulfingerne, saa kunde man heraf spinde en lang Traad, men, indtil videre, kun som Spindelvæv.
- Heming, v. 3882. 3916,** nævnes som „mæg“ Fader-Broder eller Frænde til „Geomor“, som bagtalde Offas Dronning, men hvorfra Mr. Thorpe kan vide, at han var Offas Søn, kan jeg ikke udgrunde.
- Hengest, Friserhøvding og, tilligemed Hnæf, Hovedmand for Toget til Jotunheim i den store Kong Halvdans Dage,** er efter alle Mærker den navnkundige Udvandrer til Britannien, Anglernes Helt, skøndt hans Egne ei synes at ville kiendes ved ham. v. 2159. 2175. 2186. 2248 og i Brudstykket v. 33.
- Heorogár, v. 121. 928. 4310,** er Navnet paa Hrodgars ældre Broder og kongelige Formand i Danmark, ellers ubekendt, dog er „Herigarius“ i „Ansgars Levnet“ det samme Navn paa en Svensk Høvding.
- Heorowearð, v. 4315,** er Navnet paa Kong Hjergars ellers ubekendte Søn, som tidlig maa have været enten død eller fordrevet, siden Hrodgar havde hans Arvegods at bortgive. Hjervard var for Resten et sædvanligt Navn i Norden og

„Hjartvar“ synes endog at kunne være samme Person i Rolf-Sagnet.

Heort, v. 156. 331. 943 og i Vidsidsmaal v. 99, er Navnet paa Borgen, som Hrodgar bygde, som Grændel giæstede og som Bjovulf frelste.

Herebeald, v. 4860 og 4918, er Navnet paa Kong Hrædels ulykkelige Søn, der faldt ved et Vaadeskud for Broderhaand, ligesom Eddas Balder, men for Resten findes i Nordens Sagn hverken Spor af hans Navn eller Hændelser.

Heremód, v. 1795 og 3412, er Navnet paa en gammel Helt i Danmark, som enstund havde Lykken med sig og løftedes til Skyerne, men som blev overmodig og grusom og faldt saaynkelig i Jetternes Vold. Han nævnes for Resten i alle de gammelengelske Slægtregistre blandt Odins Forfædre, og i Hyndla-Sangen som en af Odins Yndlinger ved Siden ad Sigmund Volsung.

Hereric, v. 2345 og 4406, synes at skulle være Navnet paa Helten Bjovulf selv, og Urimeligheden heraf har ganske rimelig bragt til at giætte v. 2345 paa „here-rinc“ (Krigsmand); men saadanne Giætninger maae dog aldrig tages til Indtægt i Navnetal, og det her saameget mindre, som Navnet v. 4406 derved kliver dobbelt uforklarligt. Jeg skal derfor vove den Giætning, at „Hereric“ paa begge Steder maaskee er en Skrivfeil for „Heaðoric“, som nævnes i Vidsidsmsal v. 60 og er i vort Norden vidtbekendt som Gothe-Kongen Heidrek. Herved fik Bjovulfs-Drapens Helt altsaa et bekendt gothisk Navn ved Siden ad det aldeles ubekendte „Beowulf“, der, som Tilnavn af „beadowulf“ vilde netop være ligesaa let forklarligt, som Bjarkes Tilnavn „Bödvar“, der ogsaa virkelig hos Islænderne er blevet gjort til hans Fornavn.

Heraf fulgde nemlig slet ikke, at Bjovulfs-Drapens Hedrik skulde være den samme, som Vidsidsmaals eller Hervarar-Sagas Hejdrek, men kun at et lille mørkt Sted blev lyst og det mistænkelige Navn forsvandt.

Hetware, v. 4718 og 5824 er Navnet paa den Stamme i Frisland, som Kong Higelak egenlig sloges med og faldt for, og skiøndt vi ikke finder Navnet hos Gregor af Tours, findes det dog i de gamle Udtog af hans Bog, som „Attuarii eller Atvarii“ netop ved denne Leilighed. Hetvarerne nævnes ogsaa i Vidsidsmaal v. 67.

Higelác, Kong Hrædels yngste Søn, men ved sit Frislands-Tog og ved Bjovulfs-Drapen ei blot den Navnkundigste af alle

Hrædlinger, men af alle Nordiske Helte, næst Sigurd Fofnersbane, har for Resten Navn tilfælles med alle „Hugleiker“ i vort Norden, men har i mange hundrede Aar maattet lade dette sit gode Navn forhutte, fordreie og slæbe rundt i Norden af Gregor fra Tours, hans Afskriverer og Efterskrivere, indtil Bjovulfs-Drapen endelig kom for Dagen og gav Hugleik-Navnet Bod for Bane. Om hans Frislands-Tog v. 2396-2421. 4701-4710 og 5813-5835.

Hildeburh, v. 2135 og 2221-27, er Navnet paa en dronninglig men temmelig gaadefuld Skikkelse, som synes at have havt hjemme i Danmark, v. 2308-11, og at være fulgt med Hnæf paa Toget til Jotunheim, hvor hun mistede baade Brødre og Børn, og slap selv kun fra ved Kong Fins Fald. Paa hvad Grund man udenlands har villet gjøre stakkets Hildeborg Helvede endnu hedere ved at kobbles hende til den fæle Kong Fin, det har jeg ikke kunnet opdage, men da hun v. 2146 kaldes Hokes Datter, og Hnæf i Vidsidsmaal v. 59 kaldes Hokingernes Fyrste, saa maa jeg formode, at enten var Hildeborg hans Syster eller hans Hustru.

Hnæf, v. 2132. 2222 og i Brudstykket v. 79, er Navnet paa den danske Kong Halvdans Krigs-Øverste paa Toget til Jotunheim, hvor han vel vandt Seier, men lod sig derefter, som Danskerne pleier, skammelig narre og faldt under Natte-Kampen paa Finsborgen. Hans Navn forekommer ikke i andre bekiendte Sagn, men findes dog baade i Vidsidsmaal og i Skaldas Opregelse af berømte Søhaner.

Hóce, v. 2146, nævnes kun som Hildeborgs Fader, men maa dog vel, efter Vidsidsmaal v. 59, have staaet i Spidsen for hele det Hokingske Folkefærd.

Hondsció, v. 4145, maa efter Ordføiningen være Navnet paa den Gothe-Kæmpe, som Grændel slugde og fik paatværs i Halsen, enten man saa udenlands eller indenlands rymper Næse ad Navnet; og hvad end Tyskerne siger, saa svarer „hond-sceó“ ikke desmindre til „Hand-schuh“.

Hrefna-wudu og Hrefnes-holt, v. 5843 og 5862, er Navnet paa den Skov, hvori den Svenske Ongenthjov, efterat have fældet Kong Hædkyn (Hakon), omringede Gothe-Hærens Levning, som dog frelstes ved Higelak.

Hreosna-beorh, v. 4947, er Navnet paa Svenskernes sædvanlige Landingssted i Gothland, men Navnets Betydning er hardtad ligesaa mørk som Stedets Beliggenhed.

- Hréðel**, v. 745. 902. 3688. 4376. 4708 og 4847-4935, er Navnet paa den ulykkelige Gothiske Kongefader, der blev vanvittig over sine Sønner, ligesom den Britiske Kong Lear over sine Døttre. Navnet er for Resten aldeles ubekiendt, og Hræd-lingerne uddøde med hans Sønneseøn Heardred.
- Hréðmen**, v. 883, er et Binavn til Gotherne, som sagtens svarer til vores „Reid-Gother“ og er ligesaa dunkelt.
- Hréðric**, v. 2371 og 3665, er Navnet paa Kong Hrodgars ældste Søn, som skulde arvet hans Throne, men da hans Frænde Hrodulf aabenbar er den navnkundige Rolv Krage, og da der i Saxes Vise om ham nævnes en Kong Rørik, der rugede som en Drage over sine Skatte, men mistede baade dem og Livet i Strid med Rolv, saa synes Hred-riks Lykke kun at være blevet meget tynd.
- Hring-Dene**, v. 232. 2552 og 3531, betyder den Danske Kæmpetrop.
- Hrones-næs**, v. 5603 og 6265, som vi kan fordanske enten til Roneklint eller til Hvalnæs, er den Udkant, hvorfra Heltens Gravhøi, som et kiendeligt Sømærke, skulde bevare hans Ihukommelse, men synes kun daarlig at have svaret til sin Hensigt.
- Hróðgár** svarer aabenbar til Saxes Ro og Islændernes Hroar, enten man saa udenlands vil tillade det eller ikke, og vi seer, at han i det Angelske saavelsom i det Danske Oldsagn især har været berømt som en kongelig Bygmester, hist af Hertha-Borgen eller Leiregaard, som her af Roskilde. v. 134-163 og 608-619.
- Hróðmund**, v. 2371, er Navnet paa Hrodgars anden Søn og vel var Navnet Hromund sædvanligt nok i vort Høinorden, men til ham selv findes intet Spor i vore Oldsagn.
- Hróðulf** (vores Rolv Krage), v. 2027 og 2354-68, nævnes som en nær Frænde ad Hrodgar, opelsket i hans Gaard fra Barns-been, men dog vel efter v. 2030 og Vidsidsmaal v. 91-94 tilsidst usaattes med ham.
- Hrunting**, v. 2908. 2974. 3312 og 3608, er Navnet paa Hunferds Sværd, som han laande Helten, men som Hexen døde.
- Hugas**, v. 4997 og 5820, maatte strax antages for en Skrivfeil og rettes til „Húnas“, og det slaaes fast ved Vidsidsmaal v. 67, hvor „Hún“ er Navnet paa „Hetvarernes“ Drot, saa efter ham kaldes de „Huner“ ligesom Danskerne kaldes Skjoldunger efter Skjold.
- Húnferð**, v. 991. 1054. 2324. 2924. 2969 og 3609, er Navnet paa Hrodgars Drost (pyle) som yppede Kiv med Bjovulf, men laande ham dog siden sit gode Sværd, saa naar man

- udenlands har kaldt ham „den Danske Thersites“, da er dette „classiske Tillob“ i alle Maader et Luftspring.
- Húnláfang**, v. 2279, i en tvivlsom Stilling, maa dog vist betegne Gudlaf eller Oslaf, altsaa den af dem, som egentlig blev Fins Banemand.
- Hygd**, v. 3846. 4338 og 4730, er Navnet paa Higelaks Dronning, Hæreds Datter, men ingenlunde, som man udenlands har drømt, Navnet paa Offas Dronning, som Hygd hverken kunde være først eller sidst.
- Hylde**, v. 5989, maa nødvendig efter Ordføiningen være Navnet paa Higelaks eneste Datter, med hvis Haand han belønnede Jofur som Ongenthjovs Banemand.
- Incge**, v. 5146, vil Mr. Thorpe endelig have til et Navn paa den forrige Eiermand til Sværdet, som i Drage-Kampen sveg Helten, men da der allenfalds maa være en Skrivfeil i det paagiældende „ingeláfe“, er Giætningen ørkesløs.
- Ingeld**, v. 4122, seer vi af Vidsidsmaal v. 97, er virkelig Navnet paa den Frode-Søn, v. 4044, som skulde giftes med den Danske Kongedatter, men kom derved ynkelig af Dage.
- Ingwinas**, v. 2081 og 2631, betyder vist her slet ikke andet end Husvenner, Hofsinder, Hirdmænd, men er maaskee nok Kilden baade til Ynglings-Navnet og til Ingævoner hos Tacitus, ved Siden ad Istævoner (ést-winas).
- Merewíf**, v. 3031, svarer ganske til vores „Havfrue“ og saavel v. 3005 som v. 3191 skal vi sikkert læse „brimwýf“ i samme Mening.
- Merewioingas**, v. 5834, har man villet parre med de aldeles apokryfiske „Woingas“ i Vidsidsmaal v. 61, men det er aabenbar de velbekiendte „Merovinger“, som her, efter Skjaldens Vane, betegner Frankerne i det hele.
- Nægling**, v. 5353, Navnet paa Bjovulfs Sværd.
- Niceras**, v. 837. 1143. 1684 og 2848, skal betyde „Sø-Nisser“, som man endnu i vort Norden kalder „Nøkker“ eller „Nykker“.
- Norð-Dene**, v. 1560, synes brugt blot til Afvexling.
- Offa**, v. 3892-3913, er aabenbar den gamle Kong Uffe, Vermunds Søn, som er bekiendt af de Angelske Slægtregistre, og navnkundig af Danske og Angelske Oldsagn om ham og hans glimrende Seier ved „Grændse-Floden“, som ogsaa prises i Vidsidsmaal v. 71-90, hvor „Fifeldor“ svarer til Saxer „Eidora“, det Islandske „Ægis dyrr“ og vort „Eider“.
- Óhter**, v. 4753. 4781. 5216 og 5857, er en Søn af den Svenske Kong Ongenthjov, som svarer til den Svenske Kong

- Øns Søn Óttar Vendelkrage i Yngling-Saga, og nævnes i Kvadet uden Daad, kun som sin Moders Søn og sine Søners Fader.
- Onela, v. 124. 5225 og 5856, er Navnet paa en Broder til Ohter, som havde skiænket sin Brodersøn Amund (Eanmund) det gode Sværd, som det synes en anden af hans Farbrødre tog fra ham tilligemed Livet.
- Ongenþeów, v. 3929. 4942. 4964. 5840-83. 5894. 5914-65, er Navnet paa den stridbareste og frygteligste af alle Svenske Konger, som ogsaa findes i Vidsidsmaal v. 64, saa det maa undre os, at vi i vore egne Oldsagn kun finde Spor af hans Navn i Ann eller Önn, som kun blev ældgammel ved at købe Døden fra sig i dyre Domme.
- Osláf, v. 2290, er Navnet paa en af Friser-Kæmperne, som i Brudstykket v. 32 ventelig kun ved en Skrivfeil kaldes Ordláf.
- Sá-Geátas, v. 3693 og 3965, synes ikke brugt til at gjøre Skilsmisse mellem Gothe-Stammerne.
- Scedeland, v. 38, maa betyde, hvad vi her hjemme kaldte „Nørreleden“, men hvad Navnet egentlig skal sige, derom synes de Lærde at kunne dristig trættes til Dommedag, da „scedenigge“, v. 3365, der ventelig skal betyde det samme, snarere formærker end oplyser; thi hvad enten man henfører „scedeland“ til „Scythia“ eller til „Scandinavia“, eller til „Folke-Skeden“ (vagina gentium) hos Jörnandes, saa kan der siges endeel baade for og imod. Selv det Tyske Indfald at udlede „scedeland“ af „scedan“ (det tyske „scheiden“) og indskrænke det til Jylland, som Skillerummet (die Scheidewand) mellem Østersøen og Vesterhavet, er ikke uvittigt, men kun luftigt, da her baade bogstavelig og følgelig (grammaticalsk og logisk) er Tale om en Kreds af Lande.
- Scéfiing, v. 7, kaldes den gamle Kong Skjold (Scyld) i de gamle Slægtregistre, efter Scef, Noas fjerde Søn, født i Arken.
- Sceldwa findes ikke i Kvadet, men er, efter de Angelske Slægtregistre, Navnet paa den Hermods Søn, som berøres v. 1810-19 og 1824.
- Scilfiingas er heeltigiennem Navnet paa Svenskerne og deres Kongeslægt, som vi pleier at kalde „Ynglinger“, skiøndt Edda dog ogsaa nævner „Skilfingerne“ som nedstammende fra „Skelfir“, vel den samme som Sceldwa.
- Scyld, v. 7. 37 og 51, er den over al Norden navnkundige Kong Skjold, der, ligesom han hos os er kaldt Odins Søn, her

- møder os som Danmarks Skytsaand, i Skikkelse af Hittebarnet paa et folkeløst Skib.
- Scyldingas** bruges i Kvadet heeltigiennem som Navn paa den Danske Kongeslægt og hele det Danske Folk, medens vi kun bruge Navnet „Skjoldunger“ om den gamle Kongeslægt.
- Sigeferð** nævnes i Brudstykket v. 29 og 47 som en vidtberømt Friser-Helt, og da han der kalder sig Segge-Drot og der i Vidsidsmaal v. 63 nævnes en „Sæferð“ Sygge-Drot, maa det vel være den samme, men han kan dog ikke gælde for den berømte Volsung, som Tyskerne kalder Siegfried, og vi Sigurd Fofnersbane.
- Sigemund**, v. 1743 og 1763, er klarlig den efter Edda og Volsung-Saga vidtbekjendte Sigmund Volsung; men at Drage-Kampen, som baade Høinorden og Tyskland eenstemmig har tilskrevet hans Søn Sigurd Fofnersbane, her i Bjovulfs-Drapen skulde tillægges Sigmund, det er kun et løst Rygte, som jeg har havt det Uheld at udbrede og ønsker mig derfor dobbelt Held til at neddysse.
- Stearcheort**, v. 4568 og 5096, er aabenbar Navnet paa Ild-Dragen, som rugede over Guld-Skatten, skjøndt man udenlands saa haardnakket benægter det, at man, heller end at lade Dragen beholde sit ubetydelige Navn, paatager sig at skaffe det hjerteløse Uhyre et stout Hjerte, hvad dog var meer end alle de Græske Guder kunde skaffe Pandora.
- Súð-Dene**, v. 920 og 3985, synes ikke at have videre at betyde, skjøndt vi gienfinder det i Vidsidsmaal v. 118, hvor vi ogsaa støder paa „Sæ-Dene“ v. 58.
- Swan**, v. 4343, synes at være Navnet paa en af de Danske Heste, som Helten skiænkede Dronning Hygd, de to andre hedder da „Col and Sadolbeorht“, altsaa paa Dansk: Svane, Kul og Sadelblank.
- Sweónas**, v. 4937. 5885. 5908 og 5995, saavel som „Sweó-þeóde“ v. 5836, er, hvad vi i Norden kaldte Up-Svenskerne, forskjellige fra „Gotherne“.
- Swerting**, v. 2399, nævnes som en nær Frænde ad Higelak, og da vi i vort Norden ei kiender nogen anden Sverting end Kong Ingels tyske Svigerfader, er vi tilbøielige til at betragte det enestaaende Navn som en Skrivfeil. Hos Nennius findes for Resten Navnet „Swerting“ hvor Slægt-Registrene ellers har „Swearta“.
- Swioríce**, v. 4758 og 4982, er hvad vi kalder det egenlige Sverrig uden Gothlandene.

- Pryðo**, v. 3856, maa være Navnet paa den gamle Kong Offas Dronning, da vi veed, hun efter Oldsagnet om Offa den Gamle skulde hedde omtrent saaledes. Hvor Texten er saa forfullet, er imidlertid alskens Indvendinger godt Kiøb.
- Þyrs**, v. 845, svarer til vores Thurs, Tusse.
- Wægmundingas**, v. 5207 og 5620, er Heltens ellers aldeles ubekjendte Slægtnavn.
- Wælse**, v. 1787, er det hidtil ubekjendte rette Navn paa Volsungernes Stamfader.
- Wælsingas**, v. 1747, de i hele den Gothiske Folke-Kreds besungne Volsunger.
- Wealhpeów**, v. 1218. 2318. 2423 og 4340, er det besynderlige Navn paa Hrodgars Dronning, som synes at betyde en fremmed Trælkvinde, hvad endog bliver ærgerlig paatrængende, naar man veed, at Hroar efter et Nordisk Sagn var gift med Ogn fra Bretland, og man opdager, at aagen eller øgen endnu betyder „fremmed“ over hele Jylland.
- Wedermearc**, v. 593, skal nærmere betegne det Gothland, hvor Bjovulf havde hjemme, men er endnu for mørkt til at oplyse noget, thi Vetter-Søen har her ingensteds hjemme.
- Wederas** og **Weder-Geátas** kaldes Veirmarkens Beboere idelig i Kvadet; men skiøndt der ogsaa paa hin Side Sundet er Veir-Øer nok og selv Hveen skal have ført det Navn, farer Tankerne dog ligefuldt for Vind og Vove.
- Weland**, v. 903, er Nordens Vølund (Konstneren) i sin angelske Stavning, som ligner mest den Tyske (Welent), men at Anglerne dog har havt samme nordiske Sagn, som den Eddiske Vølunds-Kvide, seer man af Vise-Stumpen om ham, Bodil og Nidud, som findes i Exeter-Bogen.
- Wendlas**, v. 693, Vendelboer, som vel maa finde sig i udenlands at gøres til „Vender og Vandaler“, men vil dog nok, saalænge de beholder Vendsyssel, helst være Danskere.
- Weohstán**, v. 5197 og 5219, Fader til Viglaf, men, efter v. 5199 og hans Slægtskab med Ohters Søner, selv en Skilfing.
- Wígláf**, v. 5196. 5254. 5805 og 6144, er Navnet paa Heltens eneste fuldtro Ven i Dødskampen, som derfor med Æren arvede Kronen.
- Wiðergyld**, v. 4096, maa være Navnet paa en maglebardisk Høvding, og skiøndt Navnet findes i Vidsidsmaal v. 249, giver det ingen videre Oplysning.
- Wonréd**, v. 5935, er Navnet paa Gothekæmperne Ulfs og Jofurs Fader, hvorfor de v. 5922 kaldes Wonredinger.

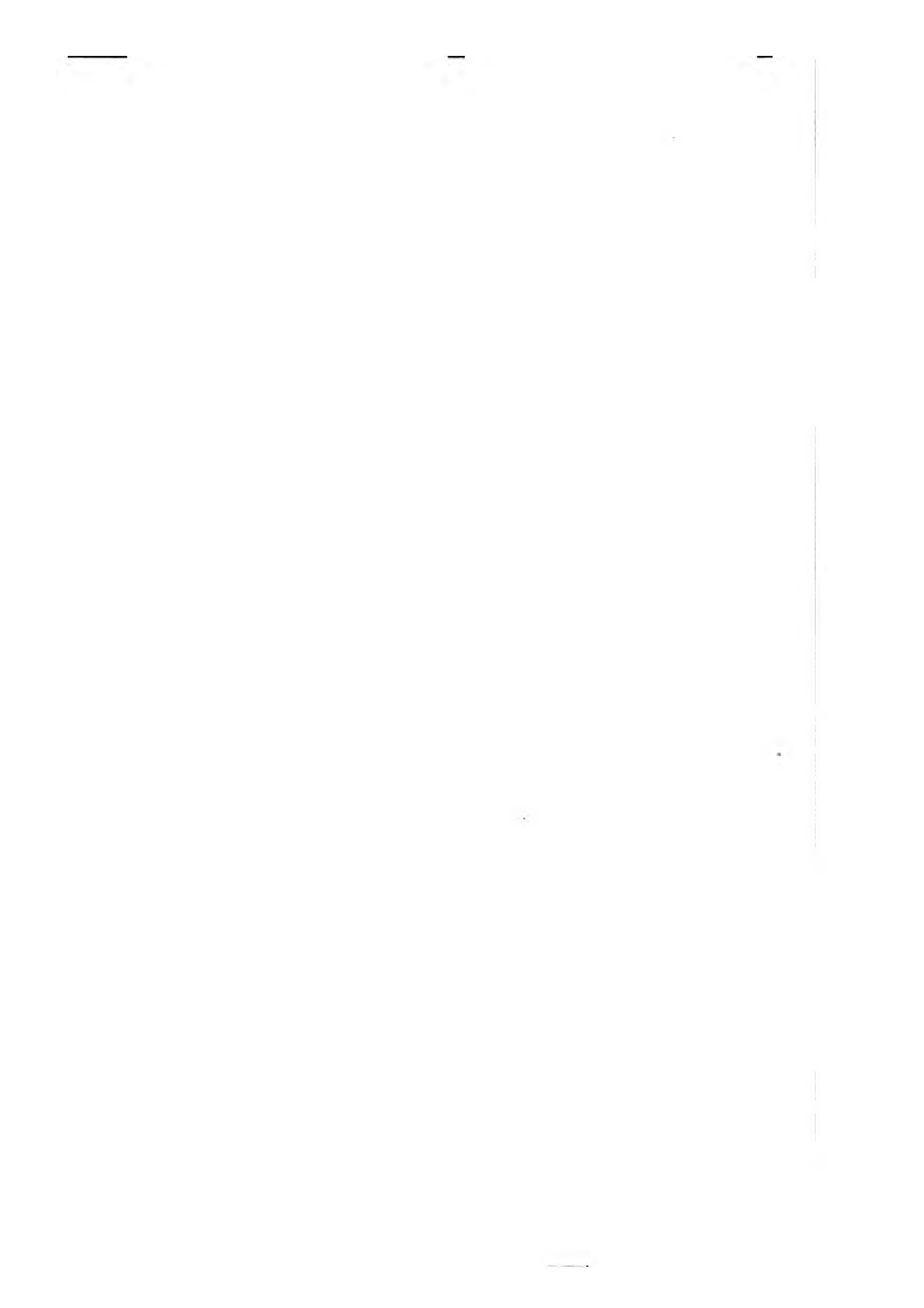
- Wulf, v. 5922 og 5978, Vanraads Søn, som hjalp sin Broder med at fælde Ongenthjov.
- Wulfgár, v. 692 og 716, Navnet paa den Vendelbo, som modtog og indførte Helten paa Herte-Borgen.
- Wylfingas, v. 915 og 935, er vort Nordens Ylfinger, som man urigtig har sammenblandet med Volsungerne, og synes at være Navn paa Normændene og deres Kongeslægt, thi Skalda siger i det mindste udtrykkelig, at den berømteste af alle Oldtidens Normænd, Erik den Veltalende, var en Ylfing.
- Ylfe, v. 223, Alfer eller Ælvefolk.
- Yrmenláf, v. 2641, Broder til den Æsker, som Grændels Moder kvalde.

RETTELSER OG TILLÆG.

(Ved „a“ betegnes Anmærkningerne under Texten.)

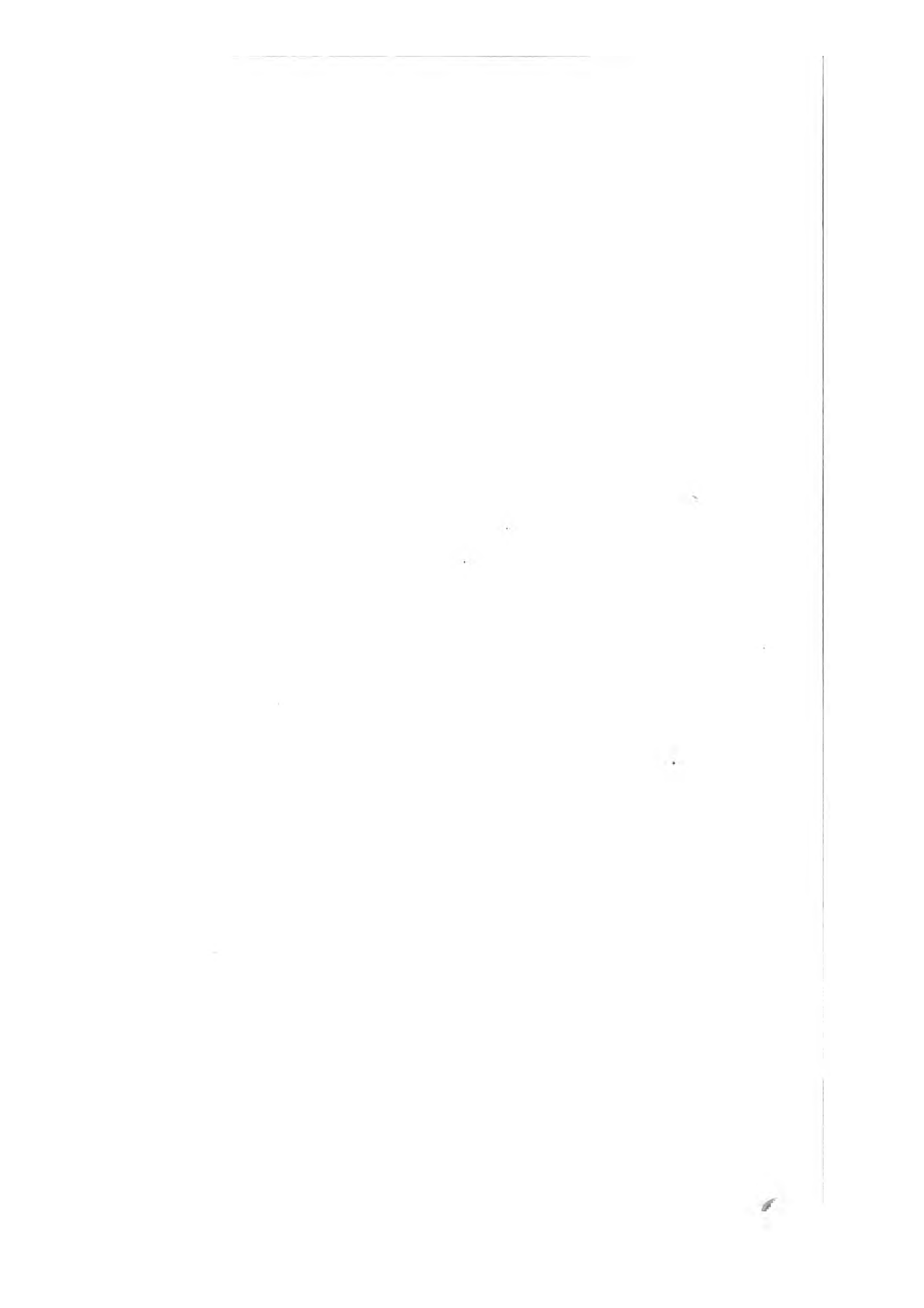
- V. 171. a. ellend gæst. G.
- 202. læs: feónd on helle.
- 446. a. holttes æt ende. G.
- 604. læs: hleór-beran.
- 608. a. grunedon. G.
- 661. a. æðelum. Grein.
- 750. læs: þæt for: æt.
- 841. a. for-gráp gramum. G. Jfr. v. 4698-99.
- 920. læs: Súð-Dena.
- 1149. a. Ændringen bortfalder.
- 1517. mæra (famous), ligesom v. 205.
- 1945. a. in nyd-gripe. G.
- 2022. a. bortfalder.
- 2077. a. wíg-cúðes wicg. G.
- 2142. a. on ge-byrh. G.
- 2162. a. forþrungon. G.
- 2188. a. benæmde (skuffede). G.
- 2189. 2191. 2207. a. bortfalder.
- 2223. a. suna. Th.
- 2224. a. bortfalder.
- 2342. a. læs: gefæstnod.
- 2744-45. a. óðþæt lyft drymað, roderas reodað. G.
- 2782. læs: þær for: ær.

- V. 3120. a. *fera Scyldinga*. G.
 - 3212. a. *fæter onlæteð*. G.
 - 3409. a. *lang-líðig*. G.
 - 3482. a. *fyrum*. G.
 - 3487. a. *wið wundor-bebodum*. G.
 - 3535. a. *manigra mægða*. G.
 - 3871. a. *læs: sceaden-mælum*.
 - 3879. a. *lyge-torne*. Grein.
 - 3891. a. *bortfalder*.
 - 4058. a. *þeóde Heaðobeardna*. G.
 - 4115. *læs: scyldig*.
 - 4211. a. *searolic*. Grein.
 - 4475. a. *bortfalder*.
 - 4495-97. a. *ge-seáh on sele-dreám ná-hwá sweord-wíga oððe feormode*. G.
 - 4631. a. *hord eft gesæt*. G.
 - 4660. a. *eall on uhtan*. G.
 - 4889. a. *helpe*. K.
 - 4915. a. *þuhte him eall turnan*. G.
 - 4936. *læs: synn and-sacu*.
 - 4937. *læs: Sweóna*.
 - 4946. a. *ofer heáðo*. G. Jfr. v. 3718.
 - 5311. a. *sceal usic*. G.
 - 5566. a. *læs: ellor-seócne*.
 - 5815-16. *læses som eet Vers: syððan under Froncum and Frysum*.
 - 5851. a. *on-slyht ágeaf*. G.
 - 5853. a. *brýd á-herode*. G.
 - 5858. a. *and þá folgoðe*. G.
 - 5859. *læs: geniðlan*.
 - 5893-94. a. *fæste on-sécean eorod Ongenþeówes*. G.
 - 5915. a. *læs: eácnum*.
 - 6071. a. *bortfalder*.
 - 6111. a. *in-geeode*. G.
 - 6133. a. *læs: wær*.
 - 6161. a. *bortfalder*.
 - 6256. *læs: weall-clif*.
 S. 28. „XV“. *læs: XIV*.
 - 65. a. „3801“. *læs: 3800*.
 - 89. „2195“. *læs: 5195*.
 - 89. „2535“. *læs: 5235*.
 - 103. „6070“ *flyttes to Linier ned*.
-

1000

